

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN

Ανάλυση στόχων και μεθόδων, εκτίμηση, αξιολόγηση

**Οι περιπτώσεις των πόλεων Βόλου, Ηρακλείου και
Peterborough (UK)**

Διπλωματική εργασία

Φοιτητής: Αθανάσιος Αλέξης

Επιβλέπων καθηγητής: Κωνσταντίνος Λαλένης

Βόλος

Σεπτέμβριος, 2003

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN

Ανάλυση στόχων και μεθόδων, εκτίμηση, αξιολόγηση

Οι περιπτώσεις των πόλεων Βόλου, Ηρακλείου και Peterborough (UK)

Στη μητέρα μου

Σύντομη περίληψη

Η Ευρώπη είναι η πλέον αστικοποιημένη Ήπειρος παγκοσμίως. Το 80% περίπου των κατοίκων της κατοικούν σε αστικά κέντρα. Το γεγονός αυτό, εκτός του ότι παρέχει στον πληθυσμό τη δυνατότητα να απολαμβάνει όλα τα θετικά χαρακτηριστικά των πόλεων (υπηρεσίες, υγεία, ασφάλεια, πολιτισμός κτλ), δημιουργεί και έντονες στρεβλώσεις στην κοινωνική συνοχή. Οι πόλεις κατοικούνται από ιδιαίτερα ανομοιογενή πληθυσμό, παρουσιάζουν στο εσωτερικό τους έντονα το φαινόμενο της ζωνοποίησης και συνεπώς δημιουργούν εστίες κοινωνικού αποκλεισμού, περιθωριοποίησης συγκεκριμένων ομάδων πληθυσμών και αναπόφευκτα υποβάθμισης του περιβάλλοντος.

Διάφορες στρατηγικές και πολιτικές έχουν κατά καιρούς αναπτυχθεί και εφαρμοστεί με στόχο την άρση αυτών των συνθηκών. Σχεδόν εξ αρχής είχε γίνει σαφές ότι οι προσπάθειες αυτές έπρεπε να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα συνολικά, αλλά ταυτόχρονα τοπικά. Απαλλαγμένη από απόλυτες λογικές, η προσέγγιση των αστικών θεμάτων έπρεπε να διατηρεί την ικανότητά της να σχεδιάζει και να αντιμετωπίζει συνολικά, αλλά ταυτόχρονα να εστιάζει τοπικά και ξεχωριστά σε κάθε περιοχή.

Αυτό ήταν και το βασικό στοιχείο των πειραματικών αστικών σχεδίων που εισήγαγαν στην ουσία αργότερα την Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN, η οποία θα αναλυθεί στην παρούσα με έμφαση στις μεθόδους, στους στόχους και στα αποτελέσματά της.

Ευχαριστίες

Ο συγγραφέας επιθυμεί να ευχαριστήσει για τη συμβολή τους στην ολοκλήρωση της παρούσας, χωρίς η σειρά να αποτελεί και ιεράρχηση, τους παρακάτω:

Τον επιβλέποντα καθηγητή, Λέκτορα του Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α κο Κωνσταντίνο Λαλένη για την υπομονή του και την πολύτιμη βοήθειά του κατά την εκπόνηση της εργασίας.

Τον δυστυχώς εξαιρεθέντα από επιβλέποντα καθηγητή, Λέκτορα του Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α κο Ιωάννη Ψυχάρη για τη συνεχή ψυχολογική στήριξη.

Τον διδάσκοντα του Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α Αναπληρωτή Καθηγητή κο Παντολέοντα Σκάγιαννη για τις πολύτιμες υποδείξεις του.

Τον διδάσκοντα του Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α δρ. Αριστείδη Σαπουνάκη για τα φιλικά, εξαιρετικά χρήσιμα σχόλιά του και την εμπειρία του από την εφαρμογή του URBAN Ηρακλείου.

Τον διδάσκοντα του Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α δρ Χαράλαμπο Σκυργιάννη για τα καίρια σχόλιά του ως προς τη μελέτη του Βόλου.

Τη φοιτήτρια του Π.Μ.Σ του Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α. Μαρία Τριανταφυλλίδη για τη συνεργασία της στη συλλογή στοιχείων και πληροφοριών και την αντικειμενική άποψή της.

Τον κύριο Βασίλη Σγουρή από τη Δ.Ε.ΜΕ.Κ.Α.Β για την παραχώρηση των στοιχείων για το Ε.Π. URBAN Βόλου - Νέας Ιωνίας

Mr. David Kestell from the European Unit, Eastbrook, Shaftesbury Road, Cambridge, for the kind allowance of the data regarding the Operational Programme URBAN for the city of Peterborough.

Mrs. Ulrike Krumsee-Budde, Senator für Wirtschaft und Hafen, Zweite Schlachtpforte, for the data provided about the city of Bremen, even though not utilized.

Mr. Thorkil Neergaard, for kindly providing all available in English data about the Aalborg URBAN Programme, even though not utilized.

Τους λοιπούς διδάσκοντες του Τ.Μ.Χ.Π.Π.Α. για τις γνώσεις τους και την υπομονή που υπέδειξαν στα πέντε χρόνια των σπουδών μου.

Την οικογένειά μου για τη στήριξη, ηθική και υλική, στα πέντε χρόνια των σπουδών μου και για όσα χρειάστηκαν ώστε να φτάσω έως εδώ.

Τους φίλους Γιώργο Καλαούζη και Λεγαντή Γιαννέλο για τις τεχνικές γνώσεις τους και συμβουλές και όχι μόνο.

Όλους όσους συμμετείχαν με κάθε τρόπο, εν γνώσει ή αγνοία τους, στην ολοκλήρωση των σπουδών μου και δεν αναφέρονται παραπάνω.

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	
Σύντομη περίληψη	iii
Ευχαριστίες.....	iv
Περιεχόμενα.....	1
Κατάλογος Πινάκων - Διαγραμμάτων	5
Κατάλογος ακρωνύμιων και συντομογραφιών	7
Εισαγωγή	8
Περιγραφή της δομής	9
Κεφάλαιο 1: Η Κοινοτική προσέγγιση για ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις. 10	
1.1 Ανάγκες που επέβαλλαν τη γενικότερη προσέγγιση των αστικών παρεμβάσεων από την Ε.Ε.	11
1.2 Στόχοι της προσπάθειας για Αειφόρο Αστική Ανάπτυξη στην Ε.Ε.	11
1.3 Προκλήσεις για τις Ευρωπαϊκές Πόλεις	15
Κεφάλαιο 2: Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN	27
2.1 Εισαγωγή	28
2.2 Γενικό πλαίσιο.....	28
2.3 Γενικά στοιχεία για το URBAN	29
2.4 Βασικά χαρακτηριστικά της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN	30
2.5 URBAN I.....	33
2.6 URBAN II	38
2.7 Διαφορές URBAN I & II	50
Κεφάλαιο 3: Μελέτη περίπτωσης Βόλου - Νέας Ιωνίας (URBAN I).....	53
3.1 Εισαγωγή	54
3.2 Μέτρα του Προγράμματος.....	57
3.2.1 Έργα ΕΤΠΑ.....	57
3.2.1.1 Μέτρο 1: Δημιουργία νέων και στήριξη υφιστάμενων οικονομικών δραστηριοτήτων.....	57
3.2.1.2 Μέτρο 3: Πολεοδομικές παρεμβάσεις.....	65
3.2.2 Δράσεις ΕΚΤ	77
3.2.2.1 Μέτρο 2: Στήριξη της απασχόλησης.....	77
3.2.2.2 Μέτρο 4: Κατάρτιση στην ανακαίνιση παλαιών κτιρίων	78
3.2.2.3 Μέτρο 5: Κοινωνικές παρεμβάσεις	79

3.3 Φορέας και σύστημα διαχείρισης.....	82
3.4 Αξιολόγηση του προγράμματος	85
Κεφάλαιο 4: Μελέτη περίπτωσης: Ηράκλειο Κρήτης (URBAN II)	88
4.1 Εισαγωγή	89
4.2 Περιγραφή των περιοχών.....	89
4.2.1 Αγία Τριάδα - Δυτικό Παραλιακό Μέτωπο.....	90
4.2.2 Περιοχή Καμινιών.....	90
4.2.3 Περιοχή Αγίου Μηνά.....	91
4.3 Άξονας Προτεραιότητας 1: Πολυλειτουργική αναβάθμιση αστικών περιοχών - προστασία περιβάλλοντος	92
4.3.1 Στόχοι της Προτεραιότητας 1.....	92
4.3.2 Μέτρο 1.1. Κτιριακό Συγκρότημα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης.....	94
4.3.3 Μέτρο 1.2: Υποδομές υποστήριξης και διασύνδεσης δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων.....	101
4.3.4 Μέτρο 1.3.: Ολοκληρωμένη πολεοδομική παρέμβαση στον αστικό ιστό της περιοχής μελέτης και πιλοτικές εφαρμογές.....	105
4.4 Άξονας Προτεραιότητας 2: Στήριξη Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων - καινοτομία	109
4.4.1 Στόχοι της προτεραιότητας.....	109
4.4.2 Μέτρο 2.1.: Στήριξη - ενίσχυση μικρών επιχειρήσεων	110
4.5 Άξονας Προτεραιότητας 3: Κατάρτιση – καταπολέμηση της ανεργίας - ισότητα	115
4.5.1 Στόχοι της προτεραιότητας.....	115
4.5.3 Μέτρο 3.1.: Ενίσχυση απασχόλησης και δημιουργικότητας	116
4.5.4 Μέτρο 3.2.: Νέες δομές στήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων.....	121
4.5.5 Μέτρο 3.3.: Δημιουργία κέντρου κατάρτισης σε θέματα περιβάλλοντος.....	126
4.5.6 Εφαρμογή	130
4.6 Άξονας Προτεραιότητας 4: Τεχνική Βοήθεια	132
4.6.1 Στόχοι της προτεραιότητας.....	132
4.6.2 Μέτρο 4.1.: Τεχνική Βοήθεια.....	133
4.6.3 Εφαρμογή	139
4.6.4 Υπομέτρο 4.1.1.: Διαχείριση, Υλοποίηση, Παρακολούθηση και Έλεγχος.....	140

4.6.5 Υπομέτρο 4.1.2.: Δημοσιότητα, Πληροφόρηση του Πολίτη, Αξιολόγηση και Εκπόνηση Μελετών.....	141
4.7 Τελικοί δικαιούχοι / φορείς υλοποίησης.....	142
4.8 Αξιολόγηση προγράμματος URBAN Ηρακλείου Κρήτης.....	143
Κεφάλαιο 5: Μελέτη περίπτωσης, Peterborough UK (URBAN II).....	148
5.1 Εισαγωγή.....	149
5.2 Επιλέξιμη περιοχή.....	153
5.3 Η υφιστάμενη κατάσταση.....	156
5.3.2 Απασχόληση.....	164
5.3.3 Εγκληματικότητα.....	169
5.3.4 Εκπαίδευση.....	170
5.3.5 Υγεία.....	171
5.3.6 Τροχαία Ατυχήματα.....	172
5.3.7 Στέγαση.....	173
5.3.8 Ανάπτυξη επιχειρήσεων.....	175
5.4 Πόροι που διατέθηκαν στην περιοχή URBAN II.....	177
5.4.1 Ενιαίος Προϋπολογισμός Ανάπτυξης (SRB).....	177
5.4.2 Σίγουρη Αρχή (Sure Start).....	178
5.4.3 Ευρωπαϊκή Χρηματοδότηση.....	179
5.4.4 Εντοπισμός κενών.....	179
5.4.5 Άλλες στρατηγικές.....	180
5.5 Ανάλυση SWOT.....	182
5.6 Εκ των προτέρων αξιολόγηση.....	184
5.7 Στρατηγική και διασύνδεση.....	186
5.7.1 Συμβουλευτική.....	186
5.7.2 Τοπικές ομάδες δράσης.....	187
5.7.3 Στρατηγική.....	187
5.7.4 Αιτιολόγηση.....	189
5.7.5 Οριζόντιες Γραμμές (Horizontal Strands).....	193
5.7.6 Διευθετήσεις για τη Διαχείριση.....	193
5.7.7 Προσδιορισμός των προτεραιοτήτων.....	195
5.8 Η συσχέτιση μεταξύ του Προγράμματος URBAN για το Peterborough και του Στόχου 3.....	196

Περιεχόμενα

5.8.1 Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης	196
5.8.2 Ίσες ευκαιρίες.....	197
5.8.3 Πολιτική Μεταφορών.....	197
5.8.4 Περιβαλλοντική Πολιτική.....	197
5.8.5 Η Κοινωνία της Πληροφορίας.....	197
5.9 Αξιολόγηση του Προγράμματος	198
Κεφάλαιο 6: Συμπεράσματα	200
6.1 Γενικά συμπεράσματα	201
6.2 Ειδικά συμπεράσματα	201
6.3 Συνολικά συμπεράσματα.....	208
Βιβλιογραφία	211
Παράρτημα	215

Κατάλογος Πινάκων - Διαγραμμάτων

**Πίνακας 1. Επικάλυψη με τα προγράμματα των άλλων διαρθρωτικών ταμείων:
αριθμός και αναλογία προγραμμάτων που καλύπτονται από διαφορετικούς**

στόχους..... 45

Πίνακας 3.1: Έκταση και πληθυσμός συνοικιών URBAN και ποσοστό στην πόλη⁵⁴

Πίνακας 3.2: Οικονομικά στοιχεία προγράμματος URBAN Βόλου 56

Πίνακας 4.1: Ταυτότητα Μέτρου 1.1 94

Πίνακας 4.2: Χρηματοδοτικά Στοιχεία Μέτρου 1.1 94

Πίνακας 4.3: Δείκτες ποσοτικοποίησης των στόχων του Μέτρου 1.1..... 99

Πίνακας 4.4: Ταυτότητα Μέτρου 1.2 101

Πίνακας 4.5: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 1.2..... 101

Πίνακας 4.6: Δείκτες ποσοτικοποίησης των στόχων του Μέτρου 1.2..... 104

Πίνακας 4.7: Ταυτότητα Μέτρου 1.3 105

Πίνακας 4.8: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 1.3..... 105

Πίνακας 4.9: Δείκτες ποσοτικοποίησης των στόχων του Μέτρου 1.3..... 108

Πίνακας 4.10: Χρηματοδοτικά στοιχεία προτεραιότητας 2..... 109

Πίνακας 4.11: Ταυτότητα Μέτρου 2.1 110

Πίνακας 4.12: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 2.1..... 110

Πίνακας 4.13: Δείκτες ποσοτικοποίησης των στόχων του Μέτρου 2.1..... 113

Πίνακας 4.14: Χρηματοοικονομικά στοιχεία Προτεραιότητας 3 115

**Πίνακας 4.15: Βασικοί Δείκτες για την παρακολούθηση των παρεμβάσεων της
Προτεραιότητας 116**

Πίνακας 4.16: Ταυτότητα Μέτρου 3.1 116

Πίνακας 4.17: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 3.1..... 117

Πίνακας 4.18: Δείκτες ποσοτικοποίησης των στόχων του Μέτρου 3.1..... 119

Πίνακας 4.19: Ταυτότητα Μέτρου 3.2 121

Πίνακας 4.20: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 3.2..... 121

Πίνακας 4.21: Δείκτες ποσοτικοποίησης Μέτρου 3.2..... 124

Πίνακας 4.22: Ταυτότητα Μέτρου 3.3 126

Πίνακας 4.23: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 3.3..... 126

Πίνακας 4.24: Δείκτες ποσοτικοποίησης Μέτρου 3.3..... 128

Πίνακας 4.25: Χρηματοδοτικά στοιχεία Προτεραιότητας 4..... 132

Πίνακας 4.26: Ταυτότητα Μέτρου 4.1	133
Πίνακας 4.27: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 4.1.....	133
Πίνακας 4.28: Δείκτες πραγματοποίησης των στόχων του Μέτρου 4.1	138
Πίνακας 5.1: Συμμόρφωση δράσεων PUP με βασικές αρχές URBAN II	151
Πίνακας 5.2: Πληθυσμιακό προφίλ της περιοχής του URBAN II.....	158
Πίνακας 5.3 Ηλικιακές ομάδες στο Peterborough.....	159
Πίνακας 5.4: Κατάταξη των Συνοικιών του Peterborough σύμφωνα με το δείκτη υποβάθμισης.....	161
Πίνακας 5.5: Ποσοστό αιτούντων επιδομάτων Στέγασης και Council Tax	162
Πίνακας 5.6: Ποσοστό παιδιών που ζουν σε οικογένειες χαμηλού εισοδήματος	163
Πίνακας 5.7: Ποσοστό ατόμων στερουμένων απασχόλησης ανά συνοικία.....	164
Πίνακας 5.8: Ποσοστά ανεργίας ανά συνοικία	165
Πίνακας 5.9: Συνολικά ποσοστά ανεργίας στις συνοικίες URBAN II του Peterborough.....	165
Πίνακας 5.10: Ποσοστά οικονομικής δραστηριότητας συνοικιών URBAN II ..	168
Πίνακας 5.12: Αριθμοί καταγεγραμμένων εγκλημάτων ανά κατηγορία για τις συνοικίες του URBAN II.....	170
Πίνακας 5.13: Ποσοστά ατόμων με χαμηλές ικανότητες ανάγνωσης - γραφής και αρίθμησης.....	171
Πίνακας 5.14: Κατάταξη συνοικιών URBAN II ως προς το πεδίο της υγείας...	172
Πίνακας 5.15: Ατυχήματα ανά χιλιόμετρο μήκους οδού στην περιοχή URBAN II	172
Πίνακας 5.16: Κατάταξη συνοικιών URBAN II ως προς την ποιότητα στέγασης σε εθνικό επίπεδο	173
Πίνακας 5.17: Δομή επιχειρήσεων στην περιοχή του URBAN II.....	175
Πίνακας 5.18: Ανάλυση SWOT	183
 Διάγραμμα 5.1: Συγκριτικό διάγραμμα κύριων ομάδων σε Peterborough και Ηνωμένο Βασίλειο.....	 160

Κατάλογος ακρωνυμίων και συντομογραφιών

Ελληνικά

ΑΜΕΑ: Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
ΕΕΚ: Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΕΚΤ: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΠ. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΚΠ: Κοινοτική Πρωτοβουλία
ΜΜΕ: Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις
ΠΕΠ: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΗΚ: Περιοχή Ήπιας Κυκλοφορίας
ΥΔ: Υπηρεσία Διαχείρισης
ΥΠΕΘΟ: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας
ΥΠΕΧΩΔΕ: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

Ξενόγλωσσα

CAP: Community Action Plan
CEC: Commission of European Communities
CIP: Community Initiative Programme
ED: Enumeration District
EEDA: East of England Development Agency
ESDP: European Spatial Development Perspective
ESF: European Structural Fund
PFR: Planning for Real
PMC: Programme Monitoring Committee
PRP: Peterborough Regeneration Partnership
PUP: Peterborough URBAN Programme
SRB: Single Regeneration Budget

Εισαγωγή

Οι πόλεις, στον ενιαίο ευρωπαϊκό χώρο διαδραματίζουν ίσως το σημαντικότερο ρόλο για την επιτυχία του εγχειρήματος της Ενωμένης Ευρώπης. Ωστόσο, ταυτόχρονα, ακριβώς λόγω του ρόλου τους, παρουσιάζουν ιδιαίτερα έντονες αντιφάσεις ως προς την κατανομή των πόρων στο εσωτερικό τους και τις ευκαιρίες που παρέχονται στους κατοίκους τους. Η κατάσταση αυτή συχνά δυσχεραίνει την ανάπτυξη και θέτει σοβαρά εμπόδια στην πορεία προς την ολοκλήρωση. Στη λογική αυτή κινήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και με ενέργειές της επιχείρησε να αντιμετωπίσει συνολικά τα προβλήματα που εντοπίζονται τοπικά, σε συγκεκριμένες περιοχές εντός των πόλεων, τις συνοικίες σε κρίση, όπως χαρακτηρίζονται.

Η πρώτη προσπάθεια της Ε.Ε. σχετικά με αστικές παρεμβάσεις πραγματοποιήθηκε την περίοδο 1989-1993, κατά την οποία εγκρίθηκαν 33 πειραματικά αστικά σχέδια που αφορούσαν την ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων αστικής ανάπτυξης και σχεδιασμού. Η χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ έφτασε τα 101 εκατομμύρια ευρώ. Η δεύτερη ομάδα πειραματικών αστικών σχεδίων, με την καινοτομία ως βασικό στοιχείο τους, ξεκίνησε το 1997 και χρηματοδοτήθηκε από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ συνολικά με 63 εκατομμύρια ευρώ. Οι παραπάνω δράσεις απετέλεσαν ένα εργαστήριο για τη δοκιμή εφαρμογής πρωτότυπων ιδεών και προσεγγίσεων για την επίλυση των αστικών προβλημάτων.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN εγκαινιάστηκε την περίοδο 1994-1999 και αφορούσε 118 περιοχές και στα 15 κράτη μέλη της Ε.Ε, η δε συνεισφορά από το ΕΤΠΑ ανήρχετο σε περίπου 950 εκατομμύρια ευρώ, σε τιμές 1999. Ως στόχος του URBAN ορίστηκε **η αντιμετώπιση του προβλήματος της αστικής υποβάθμισης με συνολικό τρόπο.**

Μετά την επιτυχή εμπειρία του URBAN I, ακολούθησε η δεύτερη γενιά προγραμμάτων, το URBAN II, που καλύπτει την περίοδο 2000-2006 και επιδοτείται με περίπου 700 εκατομμύρια ευρώ, από το ΕΤΠΑ μόνο αυτή τη φορά¹ και σε γενικές γραμμές διέπεται από τους ίδιους στόχους, παρά τις όποιες διαφοροποιήσεις.

---

¹ Η χρήση ενός και μόνο χρηματοδοτικού Ταμείου κρίθηκε σκόπιμη για να απλοποιηθεί σημαντικά η διαδικασία διαχείρισης. Παρόλα αυτά, το URBAN II διατηρεί την ευελιξία του και επιτρέπει τη δαπάνη κονδυλίων του ΕΤΠΑ σε μέτρα τύπου ΕΚΤ.

Περιγραφή της δομής

Η παρούσα εργασία χωρίζεται σε τέσσερα κύρια τμήματα. Το πρώτο αναφέρεται στις βασικές ιδέες και προκλήσεις που οδήγησαν την Ευρωπαϊκή Ένωση στο να αναπτύξει τις πολιτικές για ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις. Στο δεύτερο τμήμα παρουσιάζονται οι κοινοτικές πρωτοβουλίες URBAN I και II με τα βασικά τους στοιχεία και τις αρχές στις οποίες στηρίχθηκαν. Το τρίτο μέρος της εργασίας αφορά τη μελέτη ξεχωριστών περιπτώσεων εφαρμογής προγραμμάτων URBAN. Τα παραδείγματα των πόλεων του Ηρακλείου, του Βόλου και του Peterborough στο Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζονται αναλυτικά και τρόπον τινά κρίνονται για τους στόχους, τις μεθόδους και τα αποτελέσματά τους. Γίνεται επίσης σύγκριση των δεδομένων στην ελληνική πραγματικότητα με τις πρακτικές του εξωτερικού. Στο τέταρτο μέρος παρατίθενται τα συμπεράσματα που εξήχθησαν από την ανάλυση και εντοπίζονται ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των δύο φάσεων του προγράμματος και της ελληνικής και ξένης πρακτικής σχετικά με την εφαρμογή και υλοποίηση των παρεμβάσεων. Επίσης, σχολιάζονται οι μελλοντικές προοπτικές της Πρωτοβουλίας.

Κεφάλαιο 1: Η κοινοτική προσέγγιση για ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις

1.1 Ανάγκες που επέβαλλαν τη γενικότερη προσέγγιση των αστικών παρεμβάσεων από την Ε.Ε.

Η Αστική Ευρώπη είναι υπερβολικά ετερόκλητη. Περίπου 20% του ευρωπαϊκού πληθυσμού κατοικεί σε μεγάλα αστικά συγκροτήματα, περισσότερων από 250.000 κατοίκων, ένα επιπλέον 20% ζει σε μεσαίου μεγέθους πόλεις, μεταξύ 50.000 και 250.000 κατοίκων και ένα 40% σε μικρότερες αστικές περιοχές, 10.000 έως 50.000 κατοίκων. Σημαντικές διαφορές στην οικονομική δομή και λειτουργία, κοινωνική σύνθεση, μέγεθος πληθυσμού και δημογραφικής δομής και γεωγραφικής τοποθεσίας διαμορφώνουν τις προκλήσεις που οι αστικές περιοχές αντιμετωπίζουν. Εθνικές διαφορές στις παραδόσεις και την κουλτούρα, οικονομικές επιδόσεις, νομικές και θεσμικές διευθετήσεις και δημόσια πολιτική έχουν ένα μεγάλο αντίκτυπο στις πόλεις. Είναι προφανές ότι δεν υπάρχει ένα μοναδικό μοντέλο για τις ευρωπαϊκές πόλεις.

Η Διεύρυνση της Ε.Ε θα οδηγήσει στην ενσωμάτωση επιπλέον πόλεων των οποίων η ανάπτυξη στις πρόσφατες δεκαετίες έχει υποβληθεί σε διαφορετικές δυνάμεις. Οι αστικές περιοχές στις οποίες κυριαρχούν συγκεντρώσεις βιομηχανιών, αντιμετωπίζουν σταδιακή υποβάθμιση, αναποτελεσματική χρήση ενέργειας, περιβαλλοντικές βλάβες, εξάπλωση του αστικού ιστού και ανεπαρκείς αστικές υπηρεσίες, όλα συνδυασμένα με ατέλειες στα συστήματα προγραμματισμού των χρήσεων γης. Μερικά από τα πλέον θετικά αστικά χαρακτηριστικά όπως υψηλά επίπεδα χρήσης δημόσιων συγκοινωνιών, χαμηλά επίπεδα εγκληματικότητας, υψηλή απασχόληση, χαμηλό κόστος στέγασης και κοινωνικών υπηρεσιών, χαμηλά επίπεδα κοινωνικού διαχωρισμού και καλά διατηρημένοι ιστορικοί πυρήνες εμφανίζονται να απειλούνται. Αδύναμες παραδόσεις τοπικής διακυβέρνησης επηρεάζουν τη δυνατότητα να αντιμετωπιστούν οι νέες προκλήσεις.

1.2 Στόχοι της προσπάθειας για Αειφόρο Αστική Ανάπτυξη στην Ε.Ε.

Το 1997 η Επιτροπή υιοθέτησε την Ανακοίνωση “Towards an Urban Agenda in the European Union”. Η Επιτροπή έδειξε την πρόθεσή της να εξετάσει τις Ευρωπαϊκές πολιτικές από την οπτική των αστικών επιδράσεων και να βελτιώσει την ολοκλήρωση των πολιτικών σε αστικό επίπεδο. Οι αντιδράσεις από τους θεσμούς της Ε.Ε., τους Υπουργούς Περιφερειακής Πολιτικής και Χωρικού Σχεδιασμού στις ανεπίσημες συναντήσεις τους και από εξωτερικούς οργανισμούς υπήρξαν ιδιαίτερα θετικές και η Επιτροπή παροτρύνθηκε να αναλάβει περαιτέρω βήματα.

Πολλές ευρωπαϊκές πολιτικές έχουν, de facto, σημαντική συνάφεια με τα αστικά ζητήματα που η Ε.Ε. δεν μπορεί να αγνοήσει. Η Επιτροπή έχει ευθύνη να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές της θα είναι πιο αποτελεσματικές λαμβάνοντας υπόψη το δυναμικό των αστικών περιοχών και των προκλήσεων που αυτές αντιμετωπίζουν. Σ' αυτό το Πλαίσιο για Δράση, η Επιτροπή κάνει ένα βήμα προς την αύξηση της αποτελεσματικότητας των Κοινοτικών Πολιτικών, που ορίζονται από τη Συνθήκη, καθιστώντας τις περισσότερο ευαίσθητες στα αστικά θέματα και διασφαλίζοντας ότι διευκολύνουν την ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη. Δεν υφίσταται προσπάθεια να δημιουργηθούν νέες ευθύνες για αστικά ζητήματα ή να σχεδιαστούν συγκεκριμένοι αστικοί ορισμοί ή λύσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτές πρέπει εξ ανάγκης να δημιουργηθούν από τις τοπικές καταστάσεις και μέσα στα θεσμικά πλαίσια του κάθε Κράτους Μέλους.

Το Πλαίσιο για Δράση της Ε.Ε. για Αειφόρο Αστική Ανάπτυξη στοχεύει σε αρτιότερα συντονισμένες και τοπικά εστιασμένες δράσεις για τα αστικά προβλήματα οι οποίες οργανώνονται κάτω από τέσσερις αλληλοεξαρτώμενους στόχους:

Ενδυνάμωση της οικονομικής ευημερίας και απασχόλησης σε πόλεις και κωμοπόλεις

Η Επιτροπή τονίζει τη σημασία της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της ενίσχυσης των Διαρθρωτικών Ταμείων ορίζοντας μία σαφή αστική διάσταση στον περιφερειακό προγραμματισμό. Επίσης οραματίζεται ότι τα Διαρθρωτικά Ταμεία θα προωθήσουν την συνεργασία μεταξύ αστικών περιοχών σε διαφορετικά Κράτη Μέλη με την προοπτική να βελτιωθούν οι συνδυασμένες ευκαιρίες ανάπτυξης. Έμφαση δίνεται στην ανάπτυξη μίας δυνατότερης αστικής διάστασης στις πολιτικές για την απασχόληση, μέσω της ενισχυμένης τοπικής εμπλοκής και στήριξης προς τοπικές πρωτοβουλίες απασχόλησης και ανάπτυξης. Ο ρόλος των πόλεων ως κέντρα καινοτομίας και οικονομικής ανάπτυξης θα ενισχυθεί. Η Επιτροπή θα προωθήσει επίσης στρατηγικές για μεταφορές που να ελαττώνουν την κυκλοφοριακή συμφόρηση και θα εξετάσει τρόπους για να βελτιώσει το ρυθμιστικό πλαίσιο για εσωτερικές δημόσιες συγκοινωνίες.

Προώθηση της ισότητας, της κοινωνικής ένταξης και ανάπλασης σε αστικές περιοχές

Η μελλοντική συνεργασία για την αντιμετώπιση των διακρίσεων και του αποκλεισμού, βασισμένη στη Νέα Συνθήκη του Άμστερνταμ, θα έπρεπε να αναγνωρίζει την ιδιαίτερα έντονη συγκέντρωσή τους στις αστικές περιοχές. Η Επιτροπή συνηγορεί

προς μία χωρικά εντοπισμένη προσέγγιση της ανάπλασης των υποβαθμισμένων περιοχών με τη βοήθεια των Διαρθρωτικών Ταμείων, η οποία θα ολοκληρώνει τις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτισμικές, περιβαλλοντικές, μεταφορικές και ασφαλιστικές απόψεις. Σχέσεις μεταξύ αστικών περιοχών που βρίσκονται σε δυσμενή θέση και των ευρύτερων κοινωνικών και οικονομικών στρατηγικών για την αντιμετώπιση του αστικού διαχωρισμού είναι εξ ίσου σημαντικές. Η Επιτροπή οραματίζεται συνεχή υποστήριξη για την «Δεύτερη ευκαιρία στην εκπαίδευση και επιμόρφωση.

Προστασία και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος: προς τοπική και παγκόσμια αειφορία.

Το Πλαίσιο Δράσης τονίζει εκείνες τις περιβαλλοντικές ενέργειες που είναι πιο πιθανό να οδηγήσουν σε εύκολα επιδεικνυόμενες βελτιώσεις στις αστικές περιοχές και εντοπίζει ένα ευρύ φάσμα Κοινοτικών Πρωτοβουλιών που επηρεάζουν την ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων των παραμέτρων: *διαχείριση αστικής ενέργειας, μεταφορές, απόβλητα, ποιότητα αέρα, ύδατα, θόρυβος και μολυσμένη γη*. Έμφαση δίδεται στις προσεγγίσεις ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης και στο πώς τα Διαρθρωτικά Ταμεία μπορούν να συνεισφέρουν σε ένα περισσότερο βιώσιμο περιβάλλον. Το Πλαίσιο δίνει έμφαση στην ανάγκη να επεκταθεί η Οικολογική Διάκριση, η Οικολογική Διαχείριση και τα Σχέδια Ελέγχου (*Eco-labelling, Eco-management, Audit Schemes*) για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής απόδοσης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Η Επιτροπή τονίζει επίσης τη σημασία της πρότασης για μία Οδηγία σχετικά με τη φορολογία των προϊόντων έντασης ενέργειας για την προστασία του κλίματος και υπογραμμίζει το ρόλο των αστικών περιοχών σ' αυτό το ζήτημα.

Συνεισφορά στην άρτια αστική διακυβέρνηση και στην τοπική ενδυνάμωση

Υπάρχει μία ανάγκη για ισχυρότερη πολιτική ολοκλήρωση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης και τομέων πολιτικής και για αύξηση της συμμετοχής των κατοίκων. Η Επιτροπή προβλέπει μέτρα για την αύξηση της αφύπνισης και βελτίωσης της δυναμικότητας καθώς και υποστήριξη για καινοτόμες στρατηγικές αστικής ανάπτυξης, με στόχο την προώθηση της άρτιας αστικής διακυβέρνησης, ενδυνάμωσης και αστικής ασφάλειας. Προτείνει δράση για τη βελτίωση των συγκρίσιμων πληροφοριών για τις αστικές συνθήκες και προσφέρει υποστήριξη στην «Πρωτοβουλία για Αστική Ανταλλαγή» που προτάθηκε από τα Κράτη Μέλη.

Για κάθε έναν από τους παραπάνω τέσσερις στόχους, η Επιτροπή προτείνει τη βελτίωση της γνώσης και ενθάρρυνση της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των παραγόντων που εμπλέκονται. Το 5^ο Πλαίσιο Δράσης για την Έρευνα, Τεχνολογία και Ανάπτυξη θα συνεισφέρει σημαντικά προς αυτή τη θεώρηση. [CEC (undated)]

1.3 Προκλήσεις για τις Ευρωπαϊκές Πόλεις

Παρά την ποικιλομορφία τους, οι πόλεις στην Ευρώπη αντιμετωπίζουν την κοινή πρόκληση να αυξήσουν την οικονομική άνθηση και την ανταγωνιστικότητα και να μειώσουν την ανεργία και τον κοινωνικό αποκλεισμό προστατεύοντας και βελτιώνοντας ταυτόχρονα το αστικό περιβάλλον. Αυτή είναι η πρόκληση της αιεφόρου αστικής ανάπτυξης που μερικές πόλεις αντιμετωπίζουν πιο αποτελεσματικά από άλλες.

Η πρόκληση της παγκοσμιοποίησης και της οικονομικής ανασυγκρότησης: ενδυναμώνοντας την οικονομική ευημερία και την απασχόληση σε αστικές περιοχές και προχωρώντας προς ένα ισορροπημένο αστικό σύστημα

Η παγκοσμιοποίηση, η άνθηση της οικονομίας των Υπηρεσιών (τριτογενής τομέας) και του αυξανόμενου ανταγωνισμού προσφέρουν τόσο ευκαιρίες όσο και απειλές στις αστικές περιοχές καθώς υπάρχουν λιγότερα όρια που διαχωρίζουν τις τοπικές αγορές. Οι πόλεις μπορούν να εκμεταλλευθούν τις ευκαιρίες που προσφέρονται από την παγκόσμια ολοκλήρωση όπως φαίνεται από αστικής βάσης τομείς ανάπτυξης, όπως επικοινωνίες, μεταφορές, διεθνές χονδρικό και λιανικό εμπόριο, περιβαλλοντική τεχνολογία, πολιτιστική βιομηχανία και βιομηχανία τουρισμού, σχεδιασμός και έρευνα. Η ανάπτυξη σε αυτούς τους τομείς προσφέρει τη δυνατότητα δημιουργίας απασχόλησης και βελτίωσης της τοπικής ποιότητας ζωής. Ταυτόχρονα όμως, τα ποσοστά ανεργίας σε ορισμένες πόλεις ξεπερνούν τους εθνικούς μέσους όρους, αναδεικνύοντας τον αντίκτυπο του οικονομικού ανασχηματισμού και την μεταβαλλόμενη δυνατότητα για ρυθμίσεις σε αστικό επίπεδο. Αυτές οι προκλήσεις είναι ιδιαίτερα έντονες στις λιγότερο αναπτυγμένες περιφέρειες της Ε.Ε. και στις υπό ένταξη χώρες

Η ενίσχυση της αστικής οικονομικής ευημερίας και της απασχόλησης περιλαμβάνει συγκεκριμένα:

- Μία πολυκεντρική και ευέλικτη τοπική οικονομία που συνδυάζει μεταποίηση, υπηρεσίες, πολιτιστικές βιομηχανίες, βιομηχανίες ελεύθερου χρόνου και τουρισμού και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην επιχειρηματικότητα και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που παρέχουν περισσότερες νέες θέσεις εργασίας.
- Ένα ικανοποιητικό ανθρώπινο κεφάλαιο για να εκμεταλλευθεί την ανάπτυξη και καινοτομία στους τομείς έντασης γνώσης των οικονομιών και δυνατότητα δια βίου

Η κοινοτική προσέγγιση για τις ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις

μάθησης μέσω ισχυρών δεσμών μεταξύ προσφοράς και ζήτησης εξειδικευμένου ανθρώπινου κεφαλαίου.

- Ικανοποιητικές υποδομές επικοινωνιών που περιλαμβάνουν τεχνολογία πληροφοριών, συνδέσεις μεταφορών που διασφαλίζουν εσωτερική και εξωτερική προσβασιμότητα και στρατηγικές διεθνοποίησης που ενθαρρύνουν την ανταλλαγή, τα δίκτυα και τη μάθηση μεταξύ διαφορετικών οικονομικών και κοινωνικών περιβαλλόντων.
- Ένα καλό αστικό περιβάλλον σε θέματα φυσικών και υλικών πόρων, με τη σειρά του εξαρτώμενο από αποτελεσματικά συστήματα ελέγχου μόλυνσης, σωστά λειτουργούσες περιβαλλοντικές υποδομές και μεταφορές και προγράμματα σχεδιασμού χρήσεων γης που καλλιεργούν ανάμικτες χρήσεις και ένα ελκυστικό αστικό περιβάλλον.
- Καλή ποιότητα ζωής σε πολιτιστικά και κοινωνικά θέματα, που περιλαμβάνει προσιτή στέγαση και ασφαλές περιβάλλον.
- Αποτελεσματική διακυβέρνηση που προωθεί ολοκληρωμένες προσεγγίσεις και συνεργασίες για αστική οικονομική ανάπτυξη, συμπεριλαμβανόμενων και επιχειρήσεων.
- Αποδοτικές και λειτουργικές συνδέσεις με μεγαλύτερους και μικρότερους αστικούς τόπους, συμπεριλαμβανόμενης και της δυνατότητας να κατασκευαστούν αποτελεσματικές συνδέσεις με τις αγροτικές ενδοχώρες.

Η αυξημένη κινητικότητα οδηγεί τις εταιρίες και τους πολίτες ολοένα και περισσότερο να συγκρίνουν «τοπικά» χαρακτηριστικά σε διαφορετικές περιφέρειες και χώρες σε θέματα κόστους, ποιότητας ζωής και αποτελεσματικότητας των δημοσίων υπηρεσιών. Μέσα στην Ε.Ε. η ενιαία αγορά έχει αυξημένες ανταλλαγές και αλληλεξαρτήσεις μεταξύ των πόλεων. Η Οικονομική και Νομισματική Ένωση θα καθορίσει αυτές τις αλλαγές. Αυτή η παγκόσμια και ευρωπαϊκή ανάπτυξη έχει ενθαρρύνει μία αίσθηση ανταγωνισμού μεταξύ των πόλεων καθώς αυτές αναζητούν μία θέση σε μία ραγδαία αναπτυσσόμενη αγορά και αυτό έχει εφαρμογές για το αστικό σύστημα της Ε.Ε. ως σύνολο. Το σχέδιο Προοπτική Ευρωπαϊκής Χωρικής Ανάπτυξης (ESDP) τονίζει τις πιέσεις, σε μερικά σημεία της Ευρώπης, για περαιτέρω συγκέντρωση οικονομικής δραστηριότητας και το ρίσκο της αποτυχίας εκμετάλλευσης του δυναμικού των πόλεων με διαφορετικά μεγέθη και χαρακτηριστικά. Είναι απαραίτητη η δράση για

να βελτιωθεί η πρόσβαση στα κεντρικά ευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και επικοινωνιών, συμπεριλαμβανόμενης της εγκαθίδρυσης δευτερευόντων δικτύων που ενώνουν μικρότερου και μεσαίου μεγέθους πόλεις και τις συνδέουν με τις κεντρικές πύλες και τις πόλεις που βρίσκονται υψηλά σε ιεραρχία στην ευρωπαϊκή επικράτεια. Επιπλέον, για να υποστηριχθεί η ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και να βελτιωθούν οι οικονομικές τους προοπτικές, οι μικρού και μεσαίου μεγέθους πόλεις πρέπει να ενσωματώσουν τις αγροτικές τους ενδοχώρες στις αναπτυξιακές τους στρατηγικές.

Η πρόκληση του κοινωνικού αποκλεισμού: Κόβοντας τους δεσμούς μεταξύ οικονομικής ανασυγκρότησης, χωρικού διαχωρισμού και κοινωνικού αποκλεισμού στις προβληματικές αστικές περιοχές.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός τείνει να συγκεντρώνεται στις ευρωπαϊκές πόλεις, σε κάποιες περιπτώσεις μάλιστα, επηρεάζει το 15-20% του αστικού πληθυσμού. Ο κοινωνικός αποκλεισμός απειλεί επίσης την οικονομική ευημερία και την κοινωνική σταθερότητα της Ευρώπης και αποτελεί μία προσωπική τραγωδία για όσους επηρεάζονται.

Ο αποκλεισμός λαμβάνει πολλές μορφές: Παιδιά χωρίς προοπτικές για το μέλλον τους, χαμηλά εκπαιδευτικά προσόντα, απομόνωση, πλήρης έλλειψη ή ανεπάρκεια στέγασης, υψηλά επίπεδα χρεών, περιορισμένη πρόσβαση στις μεταφορές και σε ζωτικές υπηρεσίες συμπεριλαμβανόμενης και της πληροφόρησης και των υπηρεσιών επικοινωνίας, περιορισμένη πρόσβαση σε αστυνόμευση και δικαιοσύνη, χαμηλά επίπεδα υγείας, έλλειψη πολιτικών δικαιωμάτων. Έχει επίσης πολλά δευτερεύοντα συμπτώματα όπως κοινωνικός κατακερματισμός, πολιτικές διαταραχές, αύξηση των ρατσιστικών τάσεων, νεανική αποξένωση και εγκληματικότητα, προβλήματα εγκληματικότητας και ελλιπούς αστυνόμευσης, χρήση ναρκωτικών και προβλήματα πνευματικής υγείας. Η διαδικασία αυτή είναι ιδιαίτερα έντονη μεταξύ ανέργων για μεγάλο διάστημα, και εθνικών μειονοτήτων και ομάδων μεταναστών που αντιμετωπίζουν διακρίσεις στην αγορά εργασίας και στέγασης, εκτός των προβλημάτων που δημιουργούν τα εμπόδια στη γλώσσα.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός είναι εν μέρει συνδεδεμένος με εξελίξεις στην αγορά εργασίας. Έχει παρατηρηθεί μείωση στις θέσεις εργασίας στη μεταποίηση και αύξηση στα επαγγέλματα έντασης γνώσης, διοικητικές και τεχνικές εργασίες με υψηλούς μισθούς και καλές συνθήκες που έχουν καλυφθεί από άρτια καταρτισμένους, κυρίως

ντόπιους εργαζόμενους. Η επέκταση στις καταναλωτικές και προσωπικές υπηρεσίες, από την άλλη, έχει απορροφήσει γυναίκες και μέλη εθνικών μειονοτήτων και παρέχει θέσεις εργασίας συχνά ανασφαλείς, ημιαπασχόλησης και χαμηλόμισθες. Συνδυασμένο με υψηλά επίπεδα διαρθρωτικής ανεργίας, αυτό έχει συμβάλλει στην αύξηση του κενού μεταξύ των υψηλότερων και των χαμηλότερων επιπέδων εισοδημάτων των νοικοκυριών. Σε πολλές αστικές περιοχές, η έλλειψη ευκαιριών εργασίας έχει επηρεάσει έντονα της ζωές των νέων ανθρώπων. Κοινωνικές μεταβολές που σχετίζονται με ξεπερασμένα οικογενειακά πρότυπα και την υπο-αστικοποίηση των ανθρώπων και των θέσεων εργασίας έχουν ενισχύσει τις συνέπειες της ανασυγκρότησης της οικονομίας και της αγοράς εργασίας.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες έχουν ενθαρρύνει την ανάπτυξη απομονωμένων πόλεων, συμπεριλαμβανόμενων κάποιων, των οποίων οι οικονομίες έχουν αποτύχει. Σε πολλές αστικές περιοχές, η ψαλίδα μεταξύ φτωχών και πλουσίων έχει επιδεινωθεί από ελαττώσεις στην υποστήριξη για κοινωνική στέγαση και άλλες υπηρεσίες. Σε κάποιες πόλεις, η ανάπλαση των κέντρων των πόλεων έχει αυξήσει τις τιμές της γης και τα ενοίκια στην αγορά στέγης και έχει εκτοπίσει τις ομάδες χαμηλών εισοδημάτων σε περιοχές εργατικής κατοικίας στην περιφέρεια. Αλλού, ερειπωμένες ενοικιαζόμενες κατοικίες στις κεντρικές περιοχές παραμένουν η βάση των χαμηλών εισοδηματικών τάξεων. Η συγκέντρωση πληθυσμού με το χαμηλότερο εισόδημα και τις λιγότερες προοπτικές απασχόλησης σε περιοχές με χαμηλή ποιότητα στέγασης και κακές περιβαλλοντικές συνθήκες, συχνά ελλιπώς εξυπηρετούμενες από δημόσιες μεταφορές και κοινωνικές παροχές, έχει οδηγήσει σε κοινωνικά προβλήματα και ανάπτυξη σημαντικών τάσεων. Τέτοιες γειτονιές αποκλείονται αποτελεσματικά έξω από τις ευρύτερες οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις και μοιραία απομονώνονται.

Ο κοινωνικός αποκλεισμός αποτελεί κόστος για την κοινωνία ολόκληρη και διαρροή για την αστική οικονομική ανάπτυξη. Επιπλέον, οι πόλεις μπορούν να βασίσουν την οικονομική ευημερία τους στην εσωτερική ποικιλομορφία και ανομοιομορφία. Οι παρούσες πρακτικές διάκρισης υπονοούν ότι υπάρχουν μερικώς ανεκμετάλλευτες πηγές οικονομικής ανάπτυξης, όχι μόνο σε ότι αφορά τους ανθρώπινους πόρους, αλλά και με τη μορφή ανεκμετάλλευτων οικονομικών και κοινωνικών δεσμών μεταξύ των εθνικών μειονοτήτων στην πόλη και σε άλλα μέρη του κόσμου.

Σε πόλεις των υπό ένταξη χωρών, η είσοδος των διαδικασιών της αγοράς για την κατανομή και χρήση της γης και της περιουσίας, μαζί με τις δομικές μεταβολές στις αγορές εργασίας προκαλούν τάσεις οικείες στην Ε.Ε. Μία συγκεκριμένη πρόκληση είναι η αποτροπή του χωρικού διαχωρισμού και της συγκέντρωσης του αποκλεισμού στις πόλεις αυτές.

Τα προβλήματα των υποβαθμισμένων αστικών περιοχών δεν μπορούν να επιλυθούν με πολιτικές που εστιάζουν σε αυτές μόνο τις περιοχές. Η αντιμετώπιση των προκλήσεων απαιτεί ευρείες προσεγγίσεις στις πόλεις που δύνανται να συνδυάσουν προληπτικές δράσεις για να μειώσουν τις συνέπειες των υποβαθμισμένων περιοχών στο μέλλον με διορθωτικά μέσα που θα ενσωματώνουν αυτές τις περιοχές στον οικονομικό, κοινωνικό και φυσικό ιστό της πόλης. Αυτά περιλαμβάνουν συγκεκριμένα:

- Προσιτή πρόσβαση στις βασικές υπηρεσίες, ειδικά δε στέγαση, εκπαίδευση, υγεία, ενέργεια, μεταφορές και τηλεπικοινωνίες, αποτελεσματική αστυνόμευση και δικαιοσύνη.
- Δρόμους προς την ολοκλήρωση, συγκεκριμένα για το σκληρό πυρήνα των ανέργων για μεγάλο χρονικό διάστημα, των περιθωριακών νέων, των οικογενειών με ένα γονέα και των εθνικών μειονοτήτων και άλλων που είναι κοινωνικά απομονωμένοι.
- Στρατηγικές οικονομικής ανάπτυξης, που υποστηρίζουν τοπικές επιχειρήσεις ειδικά στο ξεκίνημα και κοινοτικές επιχειρήσεις μέσω της παροχής κατάλληλων υποδομών, συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών.
- Βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανόμενης της ανανέωσης των κατοικιών, της ανάπτυξης μέσων για τη μείωση της ρύπανσης και των βανδαλισμών και της προστασίας και βελτίωσης των κτιρίων και των ελεύθερων χώρων σε υποβαθμισμένες περιοχές καθώς και τη διατήρηση της ιστορικής και πολιτισμικής κληρονομιάς.
- Κοινοτική ανάπτυξη που ενθαρρύνει την κοινωνική μίξη και βελτιώνει την ασφάλεια των ατόμων, συμπεριλαμβανόμενης της συντήρησης των τοπικών εμπορικών κέντρων και των περιοχών για τον ελεύθερο χρόνο σε υποβαθμισμένες περιοχές.

Ενώ οι πολιτικές σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο είναι σημαντικό να αυξάνουν την οικονομική δραστηριότητα και απασχόληση και να παρέχουν δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας, η δημιουργία νέων δρόμων προς την ολοκλήρωση απαιτεί επίσης τοπικές

δράσεις που να ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες ανάγκες και το δυναμικό των κοινοτήτων στις μειονεκτικές περιοχές. Στη διαδικασία της οργάνωσης τέτοιων τοπικών αντιδράσεων που να ενοποιούν οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά συστήματα, η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών και ομάδων είναι απαραίτητη.

Η πρόκληση του αστικού περιβάλλοντος: τοπική και παγκόσμια αειφορία

Η κατάσταση του αστικού περιβάλλοντος είναι ένα θεμελιώδες ζήτημα με τοπικές και παγκόσμιες επιπτώσεις. Η εξάντληση των φυσικών πόρων (ιδιαίτερα μέσω της χρήσης μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, μεταλλευμάτων και αποθεμάτων ξυλείας), και οι αυξήσεις στα επίπεδα μόλυνσης και απορριμμάτων επιδρούν στα τοπικά, περιφερειακά και παγκόσμια οικοσυστήματα και επιβάλλουν κόστη όλων των τύπων σε πολίτες, επιχειρηματίες και αστικές κυβερνήσεις. Ένα χαμηλής ποιότητας περιβάλλον συχνά επιδεινώνει τις αστικές διαστάσεις του αποκλεισμού.

Η επέκταση των δομημένων περιοχών (εξάπλωση του αστικού ιστού), συνδεδεμένη με την αποκέντρωση της εργασίας, των κέντρων λιανικής πώλησης και αναψυχής καθώς και με αλλαγές στα πρότυπα κατανάλωσης και με αλλαγές στις προτιμήσεις για κατοίκηση, μειώνουν την περιβαλλοντική αξία ιδιαίτερα μεγάλων περιοχών γης για αόριστο διάστημα. Η απώλεια του πρασίνου τόσο μέσα αλλά και γύρω από τις αστικές περιοχές απειλεί τη βιοποικιλότητα καθώς και την ποιότητα ζωής των πολιτών. Πολλές ευρωπαϊκές πόλεις περιέχουν εκτεταμένες περιοχές εγκαταλελειμμένης και μολυσμένης γης (*brownfield sites*), την κληρονομιά της βιομηχανικής αναδιάρθρωσης.

Η εξάπλωση του αστικού ιστού ενισχύει την ανάγκη για μετακινήσεις και αυξάνει την εξάρτηση από ιδιωτικές μηχανοκίνητες μεταφορές, κάτι που με τη σειρά του οδηγεί σε αύξηση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, κατανάλωσης ενέργειας και εκπομπών ρύπων, συμπεριλαμβανομένου και του θορύβου. Αυτά τα προβλήματα είναι περισσότερο έντονα σε αστικές περιοχές όπου η πυκνότητα κατοίκων είναι χαμηλή και οι καθημερινές δραστηριότητες (κατοικία, εργασία, αγορές) είναι ευρέως διαχωρισμένες.

Η βέλτιστη διαχείριση της αστικής κινητικότητας είναι ουσιαστική για την αστική βιωσιμότητα. Εκτός από το να ενθαρρύνουν την εξάπλωση της πόλης, οι εξαρτώμενες από το αυτοκίνητο μεταφορές έχουν και άλλες αρνητικές επιδράσεις, συμπεριλαμβανομένου του διαχωρισμού των γειτονιών και του περιορισμού της κινητικότητας των ατόμων που δεν διαθέτουν αυτοκίνητο. Όπου η κινητικότητα είναι

απαραίτητη, υπάρχει ανάγκη για συστήματα τοπικών μεταφορικών μέσων, που προωθούν μεγαλύτερη χρήση των δημόσιων μεταφορών, του ποδηλάτου, των πεζών μετακινήσεων και της κοινής χρήσης του αυτοκινήτου. Η πρόκληση είναι να επινοηθούν ολοκληρωμένες στρατηγικές μεταφορών που να συνδυάζουν εναλλακτικές επιλογές στα Ι.Χ. αυτοκίνητα με μέσα που να περιορίζουν τη χρήση του αυτοκινήτου, χρήση οικονομικών μέσων και εφαρμογή νέων τεχνολογιών που περιλαμβάνουν τηλεματική, υποστηριζόμενα από κατάλληλες πολιτικές χρήσης γης. Τέτοια μέσα θα προωθήσουν την αποτελεσματικότητα και θα βοηθήσουν στη μείωση των αναγκών για μετακινήσεις.

Η αύξηση της κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας, συνδεδεμένη καθώς είναι με εκπομπές αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, είναι υπεύθυνη για κλιματικές αλλαγές. Αναποτελεσματική θερμική μόνωση σε κτίρια είναι ένας σημαντικός παράγοντας που προκαλεί την υπερκατανάλωση ενέργειας. Η αυξημένη κατά κεφαλήν κατανάλωση νερού είναι ένα ακόμα σημαντικό ζήτημα. Ήδη σε περιοχές της Νότιας Ευρώπης παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις σε νερό. Η ποιότητα του πόσιμου νερού απειλείται από τον ευτροφισμό και τη μόλυνση από μικροβιοκτόνα. Η μόλυνση του θαλάσσιου περιβάλλοντος απειλεί όχι μόνο την αλιεία αλλά και τις τοπικές οικονομίες πολλών παράκτιων αστικών οικισμών που εξαρτώνται από τον τουρισμό. Η μόλυνση της ατμόσφαιρας είναι ένα σημαντικό πρόβλημα για την υγεία του ανθρώπου και οι αστικοί πληθυσμοί είναι εκτεθειμένοι σε ολοένα αυξανόμενα επίπεδα θορύβου που είναι ιδιαίτερα υψηλά για αδιατάραχτο ύπνο και καλή ποιότητα ζωής γενικότερα.

Οι αστικές διοικήσεις πρέπει επίσης να αντιμετωπίσουν μεγάλες αυξήσεις στον όγκο, την ποικιλία και την επικινδυνότητα των στερεών αποβλήτων και στις ποσότητες των λυμάτων που απαιτούν αποτελεσματική διαχείριση. Η αναποτελεσματική διαχείριση του νερού οδηγεί σε επιδείνωση των τοπίων, τη μόλυνση του νερού και του εδάφους και τη δημιουργία ενδιαιτημάτων για επιβλαβείς οργανισμούς και μετάδοση ασθενειών. Οι πόλεις επίσης χρειάζεται να ελαχιστοποιήσουν και να διαχειριστούν τους περιβαλλοντικούς κινδύνους, όπως αυτούς που προκύπτουν από κατακρημνίσεις εδαφών, καθιζήσεις, σεισμούς και πλημμύρες, καθώς και κινδύνους από την τεχνολογία, όπως αυτούς που σχετίζονται με μεγάλα βιομηχανικά εργοστάσια και σταθμούς παραγωγής πυρηνικής ενέργειας.

Η ποιότητα των κτιρίων και των υποδομών και η ανάγκη για προστασία και βελτίωση της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι πολύ σημαντικά ζητήματα σε όλους τους τύπους των αστικών περιοχών, παρότι είναι περισσότερο ευδιάκριτα σε ιστορικά αστικά κέντρα.

Οι περιβαλλοντικές προκλήσεις είναι ιδιαίτερα έντονες στις υπό ένταξη χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, ειδικά στα πεδία προτεραιότητας της μόλυνσης του νερού και του αέρα.

Οι αστικές περιβαλλοντικές προκλήσεις είναι αλληλοσυσχετιζόμενες. Η αντιμετώπισή τους απαιτεί:

- Ολοκληρωμένες προσεγγίσεις μέσα σε στρατηγικά πλαίσια, που θα κάνουν πλήρη και συμπληρωματική χρήση κάθε διαθέσιμου πολιτικού μέσου για να αντιμετωπίσουν προβλήματα (όπως αποδεικνύει καθαρά η περίπτωση της αστικής κινητικότητας) και σχεδίαση μέσων που να επιλύουν περισσότερα του ενός προβλήματα κάθε φορά.
- Πολιτικές παρεμβάσεις που έχουν ως αποτέλεσμα την επίλυση προβλημάτων σε τοπικό επίπεδο, αντί να τα μεταφέρουν σε άλλες περιοχές ή σε μελλοντικές γενεές.
- Πολιτικές λύσεις που να οδηγούν σε αλλαγές σε ξεχωριστά πρότυπα κατανάλωσης και συμπεριφοράς εκ μέρους όλων των κύριων εμπλεκομένων, ειδικά των επιχειρήσεων και των πολιτών.

Είναι ολοένα και περισσότερο αποδεκτό ότι οι αναλύσεις των οικοσυστημάτων που εντοπίζουν την ανάγκη να μειωθεί ο συνολικός περιβαλλοντικός αντίκτυπος των αστικών δραστηριοτήτων, παρέχουν μία βάση για δράση. Οι πολιτικές που βασίζονται στις αρχές της αποτελεσματικότητας των πόρων (βελτιστοποιώντας τη χρήση των υλικών εισροών και των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος) και της κυκλικότητας αυτών (όπως η ανακύκλωση των υλικών, της γης και των κτιρίων) μπορούν να οδηγήσουν τόσο σε μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις όσο και σε μείωση του κόστους, αποκτώντας με αυτό τον τρόπο οικονομικό και περιβαλλοντικό νόημα.

Οι προσπάθειες των πόλεων να υλοποιήσουν πολιτικές αυτού του τύπου είναι δυνατό να εμποδιστούν από πρακτικές παραδοσιακού σχεδιασμού και διαχείρισης και από τη λειτουργία των αγορών. Οι δομές διαμόρφωσης των τιμών τυπικά δεν λαμβάνουν πλήρως υπόψη τη σπανιότητα ή εξωτερικούς παράγοντες (όπως η μόλυνση). Ούτε ευνοούν την ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των μη

ανανεώσιμων πόρων. Για παράδειγμα, η αποτελεσματική και αειφόρος χρήση της αστικής γης περιπλέκεται από το κόστος του καθαρισμού και της επαναχρησιμοποίησης της μολυσμένης γης. Παρόλα αυτά, οι ευρωπαϊκές πόλεις επιζητούν διακαώς να επηρεάσουν τη λειτουργία των αγορών ώστε να παραγάγουν πλέον βιώσιμα αποτελέσματα (για παράδειγμα μέσω της χρήσης των τοπικών περιβαλλοντικών φόρων και τελών).

Οι περισσότερες ευρωπαϊκές πόλεις εκτιμούν τώρα ότι η οικονομική ευημερία, η αύξηση της απασχόλησης, η ποιότητα ζωής και η υψηλή ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος είναι στενά συνδεδεμένες. Η θεώρηση της ποιότητας του περιβάλλοντος ως ένα πλεονέκτημα της αγοράς και όχι ως ένα εμπόδιο είναι ένα σημαντικό βήμα προόδου.

Η πρόκληση της διακυβέρνησης: αντιδρώντας σε δημοσιονομικές πιέσεις και θεσμικές αναδομήσεις και αυξάνοντας την τοπική ικανότητα για διαχείριση αλλαγών

Σημαντικές αλλαγές έχουν πραγματοποιηθεί στη δομή των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων και στις σχέσεις μεταξύ του δημόσιου, ιδιωτικού και κοινοτικού τομέα. Παρότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των Κρατών Μελών, οι πόλεις αντιμετωπίζουν ένα αριθμό κοινών θεσμικών και δημοσιονομικών προκλήσεων.

Οι προϋπολογιστικοί περιορισμοί έχουν μειώσει το επίπεδο των δημόσιων πόρων που είναι διαθέσιμοι για αστικές επενδύσεις. Την ίδια στιγμή, η διαδικασία της διοικητικής αποκέντρωσης και περιφερειοποίησης σε πολλές χώρες έχει δημιουργήσει αυξημένες ευθύνες για τις πόλεις - αλλά όχι πάντα αυξημένους πόρους για να τις υποστηρίξει. Η δημοσιονομική πίεση έχει γίνει η συνέπεια που απειλεί να υπονομεύσει την ικανότητα δράσης σε τοπικό επίπεδο και τις πιθανότητες για ενεργό συμμετοχή στα προγράμματα της Ε.Ε.

Σε πολλά Κράτη Μέλη έχει υπάρξει μία αλλαγή στις σχέσεις μεταξύ του κράτους και της αγοράς σε τομείς με ισχυρές αστικές διαστάσεις - συγκεκριμένα στέγασης, υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας, εκπαίδευσης, μεταφορών και επικοινωνιών και σε ορισμένες χώρες της παραγωγής και διάθεσης ενέργειας, αποθεμάτων νερού και συλλογής και διάθεσης απορριμμάτων. Έχει επίσης παρατηρηθεί ύφεση στην παροχή υπηρεσιών από μεμονωμένες δημόσιες υπηρεσίες και ανάπτυξη των προτύπων συνεργασίας.

Ωστόσο, η πίεση στις δημόσιες δαπάνες δεν μειώνεται. Η αποκατάσταση του κοινωνικού διαχωρισμού απαιτεί ουσιαστικούς δημόσιους πόρους. Η αύξηση της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης σε αστικές περιοχές και η βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος απαιτεί επίσης μεγάλες επενδύσεις σε κοινωνικό και φυσικό κεφάλαιο, το οποίο δεν μπορεί να καλυφθεί πλήρως από την αγορά. Οι ευρωπαϊκές πόλεις πρέπει συνεπώς να γίνουν περισσότερο αποδοτικές στο να δημιουργούν οικονομικά πακέτα για να χρηματοδοτήσουν τις οικονομικές και κοινωνικές επενδύσεις. Αυτό απαιτεί μία πολιτισμική αλλαγή προς νέους τρόπους εργασίας στον δημόσιο τομέα και μεταξύ του δημόσιου, του ιδιωτικού και του κοινοτικού τομέα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σχετικό με τις μειονεκτικές περιφέρειες και τις υπό ένταξη χώρες, όπου οι πιέσεις για εκσυγχρονισμό και βελτίωση της φυσικής μορφής των πόλεων θέτει ένα έντονο αίτημα στους εθνικούς και τοπικούς προϋπολογισμούς.

Η αντιμετώπιση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων είναι σε κάθε περίπτωση κάθε άλλο παρά απλή. Οι πόλεις υπόκεινται σε, ή πρέπει να διεκπεραιώσουν τα προγράμματα και τις προτεραιότητες διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης. Πολύ συχνά τα κυρίαρχα προγράμματα και οι αστικές πρωτοβουλίες των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης έχουν διαφορετικούς στόχους, προϋπολογισμούς και χρονοδιαγράμματα και είναι εστιασμένα σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές. Επιπλέον, τα μέτρα πολιτικής δύνανται να προκαλούν ανεπιθύμητες συνέπειες. Κάποιες φορές, τα μέτρα που προορίζονται να επιλύσουν συγκεκριμένα προβλήματα, αλληλοαναιρούνται και δημιουργούν εμπόδια στις δράσεις σε χαμηλότερα επίπεδα διοίκησης. Το αποτέλεσμα είναι ο κατακερματισμός της προσπάθειας, που μειώνει τον εν δυνάμει αντίκτυπο των προγραμμάτων και των πόρων. Καλύτερη κάθετη ολοκλήρωση είναι απαραίτητη.

Σε οριζόντιο επίπεδο, οι πόλεις αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις του συντονισμού των δράσεων σε εντελώς διαφορετικά πεδία δράσης όπως τοπικής απασχόλησης, εκπαίδευσης, στέγασης, περιβάλλοντος, σχεδιασμού, μεταφορών, υγείας, κοινωνικής πρόνοιας και χρηματοδότησης. Ο λειτουργικός διαχωρισμός και οι παραδοσιακές κλαδικές εξειδικεύσεις συχνά οδηγούν σε αναποτελεσματικές και ανεπαρκείς αντιδράσεις. Νέες προσεγγίσεις διαχείρισης είναι απαραίτητες για την αντιμετώπιση πολυδιάστατων και αλληλοσυσχετιζόμενων προβλημάτων τα οποία οι πόλεις πρέπει ολοένα και περισσότερο να αντιμετωπίζουν.

Ο θεσμικός διαχωρισμός παρεμποδίζει την ανάπτυξη σε επίπεδο κοινότητας (τοπικής κοινωνίας) όσο και σε επίπεδο γειτονιάς, και αυξάνει τις τάσεις για κοινωνικοοικονομική και υλική πόλωση μέσα στις πόλεις. Οι πόλεις αντιμετωπίζουν την επιπλέον πρόκληση της διατήρησης και επέκτασης της δημοκρατίας, της τοπικής ενδυνάμωσης και της ανάμιξης όλων των άμεσα ενδιαφερόμενων - συμπεριλαμβανόμενων και των πολιτών - στη διαμόρφωση και υλοποίηση ολοκληρωμένων αστικών στρατηγικών για αειφόρο ανάπτυξη. Είναι απαραίτητη η δημιουργία συνεργασιών μέσω των οποίων οι κάτοικοι και όλοι οι βασικοί τοπικοί παράγοντες να μπορούν να επηρεάσουν το μέλλον των κοινοτήτων τους, αντιδρώντας ταυτόχρονα στην τάση προς χαμηλά επίπεδα συμμετοχής και αυξημένης αποχής από τις πολιτικές διαδικασίες. Υφίσταται ιδιαίτερη ανάγκη για πρόοδο στις υπό ένταξη χώρες όπου η αστική δημοκρατία έχει πρόσφατα εγκαθιδρυθεί.

Συμπερασματικά, η αντιμετώπιση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων, οι οποίες είναι περίπλοκες και αλληλοσυνδεδεμένες απαιτεί μία στρατηγικά και θεσμικά ολοκληρωμένη πολιτική απόκριση με την οποία όλοι οι άμεσα ενδιαφερόμενοι μοιράζονται την ευθύνη για τη διαμόρφωση και την υλοποίηση υπερτομεακών λύσεων. Η θεσμική ευελιξία και η συνεργατικότητα είναι θεμελιώδεις. Αυτή είναι η πρόκληση της αστικής διακυβέρνησης.

Σύνοψη των βασικών προκλήσεων

Παρά την ποικιλία των εμπειριών και της κατάστασής του, οι πόλεις της Ευρώπης βιώνουν κοινές τάσεις και αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις. Οι τάσεις είναι η παγκοσμιοποίηση και η οικονομική ανασυγκρότηση, οι κοινωνικές αλλαγές και ο αυξανόμενος αποκλεισμός, πιέσεις στο περιβάλλον, δημοσιονομικές πιέσεις και αλλαγές στις θεσμικές σχέσεις. Η οικονομική ευημερία, η κοινωνική ενσωμάτωση και η προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος οφείλουν να είναι συμπληρωματικοί και αυτό-ενισχυόμενοι στόχοι μίας στρατηγικής για αστική βιωσιμότητα που:

θα βελτιώνει την οικονομική ζωτικότητα των πόλεων, κυρίως στις περιφέρειες σε υστέρηση, ενθαρρύνοντας την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, αυξάνοντας την παραγωγικότητα και αξιοποιώντας νέες πηγές απασχόλησης σε μικρότερες και μεσαίου μεγέθους, καθώς και μεγάλες πόλεις με σκοπό να προωθηθεί ένα πολυκεντρικό, ισορροπημένο σύστημα ευρωπαϊκών πόλεων.

θα οργανώνει την πρόσβαση στα πλεονεκτήματα της αυξημένης παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας με ένα δίκαιο τρόπο, θα μειώνει τον κοινωνικό διαχωρισμό και θα βελτιώνει την ασφάλεια· η κλίμακα και η ένταση του αποκλεισμού καταστρέφει τις ζωές όσων την υφίστανται και απειλεί την κοινωνική ολοκλήρωση, την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα των πόλεων·

θα κάνει τις πόλεις περισσότερο περιβαλλοντικά βιώσιμες και θα αποφεύγει την επιβολή του κόστους της ανάπτυξης στο άμεσο περιβάλλον τους, τις περιμετρικές αγροτικές περιοχές, τις περιφέρειες, τον ίδιο τον πλανήτη ή τις μελλοντικές γενεές·

θα ενθαρρύνει τις καινοτόμες και ευέλικτες διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τους αστικούς θεσμούς που θα διευρύνουν τη συμμετοχή και θα ενσωματώνουν τις δράσεις των εταίρων στον ιδιωτικό, δημόσιο και κοινοτικό αστικό τομέα, από το ευρωπαϊκό έως το τοπικό επίπεδο και θα βελτιώνει τη συνέργια και συνεργασία μεταξύ των υφιστάμενων θεσμικών διαδικασιών και πόρων.

Κεφάλαιο 2: Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN

2.1 Εισαγωγή

Οι προκλήσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω και οι ανάγκες που προκύπτουν για αειφόρο αστική ανάπτυξη στην Ε.Ε., καθιστούν επιτακτική την ανάγκη δραστηριοποίησης σε επίπεδο Κοινότητας, αλλά και κρατών, με στόχο την επίτευξη της μέγιστης συμμετοχής των τοπικών παραγόντων στη διαδικασία επίλυσης των προβλημάτων που παρουσιάζονται στις πόλεις.

Οι αστικές πολιτικές της Κοινότητας, αποτελούν έτσι την πεμπτουσία των προσπάθειών της Ε.Ε. να δημιουργήσει μία ισχυρή, ανταγωνιστική και βιώσιμη Ευρώπη, διατηρώντας ταυτόχρονα την κοινωνική της συνοχή. Ένα από τα κύρια όργανα για το σκοπό αυτό είναι η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN, μέσω της οποίας η Ένωση αυτή τη στιγμή παρέχει στήριξη σε 70 πόλεις στα δεκαπέντε κράτη μέλη, ενώ ο πρώτος γύρος προγραμμάτων διέθεσε πόρους σε 118 προγράμματα, βοηθώντας σημαντικά την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετώπιζαν οι συγκεκριμένες περιοχές.

2.2 Γενικό πλαίσιο

Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες αποτελούν τα ειδικά οικονομικά εργαλεία των Διαρθρωτικών Ταμείων που η Επιτροπή προτείνει στα Κράτη Μέλη με δική της πρωτοβουλία για να βοηθήσει στην επίλυση προβλημάτων που έχουν ιδιαίτερο αντίκτυπο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες χρησιμοποιούνται συχνά για να συγκεντρώσουν τις εμπειρίες και τις καινοτόμες προσεγγίσεις που εφαρμόστηκαν πρώτα από τα Πιλοτικά Προγράμματα. Οι ιστορίες επιτυχίας αυτών των καινοτόμων μέτρων βοήθησαν να καθοριστεί το περίγραμμα των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών.

Τα αποτελέσματα και οι μέθοδοι από τις επιτυχημένες Πρωτοβουλίες μεταφέρονται συχνά στα «κύρια» προγράμματα. Τόσο τα προγράμματα αυτά όσο και τα Πιλοτικά Προγράμματα συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN έχει αποτελέσει ένα ιδιαίτερα επιτυχημένο παράδειγμα αυτής της διαδικασίας. Το URBAN καθεαυτό είναι μία συγκέντρωση των εμπειριών που αποκτήθηκαν μέσω των Αστικών Πιλοτικών Προγραμμάτων. Παρομοίως, λόγω εν μέρει της εμπειρίας του URBAN I, υπάρχει μία ιδιαίτερη επικέντρωση στην αστική ανάπτυξη στον προτεινόμενο κανονισμό των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006.

2.3 Γενικά στοιχεία για το URBAN

Η κοινοτική πρωτοβουλία URBAN έχει σκοπό να ενισχύσει τις αστικές περιοχές που αντιμετωπίζουν κρίση, ιδιαίτερα όσον αφορά τους τρεις κύριους άξονες δαπανών: φυσική και περιβαλλοντική ανάπλαση, κοινωνική ένταξη, επιχειρηματικότητα και απασχόληση. Αυτό επιτυγχάνεται με μια προσέγγιση που στηρίζεται στην προστιθέμενη αξία ως προς τις εθνικές και τις άλλες κοινοτικές πολιτικές, ιδιαίτερα όσον αφορά:

- Τη **στόχευση** μικρών περιοχών με έντονα προβλήματα. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η ολοκληρωμένη και συντονισμένη προσέγγιση που απαιτείται για την επίλυση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η περιοχή.
- Την εστίαση σε θέματα κοινοτικού ενδιαφέροντος στις αστικές περιοχές, ιδιαίτερα **στην κοινωνική ένταξη, την ένταξη των μειονοτήτων** (που συγκεντρώνονται κυρίως στις περιοχές του URBAN) και το **φυσικό περιβάλλον**. Εξαλείφοντας αυτά τα εμπόδια για τις επενδύσεις, το URBAN συμβάλλει **στην οικονομική συνοχή και στην αειφόρο ανάπτυξη της πόλης στο σύνολό της**.
- Την **τοπική εταιρική σχέση**. Στο ένα τρίτο περίπου των περιπτώσεων, φορέας διαχείρισης είναι οι τοπικές αρχές ενώ σε άλλο ένα τρίτο, οι τοπικές αρχές επιτελούν εκ των πραγμάτων πολλές λειτουργίες τέτοιας φύσης. Παρομοίως, σε ποσοστό άνω του 80% των περιπτώσεων, ομάδες της τοπικής κοινότητας συμμετέχουν στη διαμόρφωση του προγράμματος.
- Ένα πρόγραμμα δικτύωσης για την **ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών**, το οποίο βασίζεται σε ένα συστηματικό κύκλο μάθησης.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN, δεν αρκεί από μόνη της για την επίλυση όλων των προβλημάτων σε αυτόν τον τομέα, μπορεί όμως να χρησιμεύσει ως μοντέλο εθνικής πολιτικής και ως μέσο διάδοσης βέλτιστων πρακτικών.

2.4 Βασικά χαρακτηριστικά της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN

Η κοινοτική πρωτοβουλία URBAN χαρακτηρίζεται από τα παρακάτω γενικά στοιχεία, όπως αυτά παρουσιάζονται στη σχετική ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών:

- Το URBAN είναι μία από τις τέσσερις κοινοτικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων της Ε.Ε. Οι υπόλοιπες τρεις είναι το Interreg (διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία), το Leader + (πιλοτικά προγράμματα αειφόρου ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές) και το Equal (αντιμετώπιση ανισοτήτων και διακρίσεων στην αγορά εργασίας). Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά, όπως το γεγονός ότι χρηματοδοτούνται από ένα μόνο διαρθρωτικό ταμείο², ότι εστιάζουν στη δημιουργία εταιρικών σχέσεων και δικτύων για ανταλλαγή εμπειριών.
- Το URBAN εγκαινιάστηκε το 1994, κατόπιν μιας πρώτης, επιτυχημένης σειράς προτύπων πειραματικών (πιλοτικών) έργων. Το URBAN I (1994-99) είχε σκοπό την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού σε 118 ευρωπαϊκές πόλεις και είχε σαν αποτέλεσμα την ενεργό τοπική συμμετοχή και πολλά επιτυχημένα έργα.
- Το URBAN II (2000-2006) που βασίζεται σε αυτή την επιτυχία, περιέχει αρκετές βελτιώσεις (απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών, συμπερίληψη πόλεων μικρού και μεσαίου μεγέθους στο πρόγραμμα, μεγαλύτερη διαφάνεια στα κριτήρια επιλογής των περιοχών, ένα πρόγραμμα δικτύωσης για την ανταλλαγή εμπειριών).
- Τα 70 προγράμματα του URBAN II καλύπτουν έναν πληθυσμό περίπου 2,2 εκατομμυρίων κατοίκων, με χρηματοδότηση 730 εκατομμυρίων ευρώ από το ΕΤΠΑ και συνολικές επενδύσεις 1,6 δισεκατομμυρίων ευρώ. Τα προγράμματα εστιάζουν στους χρηματοοικονομικούς (ενίσχυση ανά κάτοικο) και εδαφικούς δείκτες (ενίσχυση ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο) – η ενίσχυση ανά κάτοικο είναι κατά 30% υψηλότερη σε σχέση με το Στόχο 2.
- Οι περιοχές του URBAN II επιλέχθηκαν από τα κράτη μέλη με βάση αντικειμενικούς κοινωνικοοικονομικούς δείκτες, οι οποίοι αντανακλούν τα κριτήρια που ορίστηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές καθώς και άλλους παράγοντες, όπως η

² Τα προγράμματα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN I έτυχαν χρηματοδότησης και από το Ε.Κ.Τ, σε αντίθεση με τα αντίστοιχα του URBAN II, τα οποία χρηματοδοτούνται μόνο από το Ε.Τ.Π.Α.

ποιότητα του προτεινόμενου προγράμματος, η ισόρροπη κατανομή των προγραμμάτων στο εσωτερικό του κράτους μέλους και η συνεκτικότητα με τις εθνικές και λοιπές κοινοτικές δράσεις.

- Οι περιοχές που επιλέχθηκαν στο πλαίσιο του URBAN II αντιμετωπίζουν πολλές σοβαρές κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις. Για παράδειγμα, οι δείκτες ανεργίας και εγκληματικότητας κυμαίνονται σε ποσοστά σχεδόν διπλάσια του κοινοτικού μέσου όρου. Επιπλέον, το ποσοστό των μεταναστών είναι υπερδιπλάσιο του αντίστοιχου στις πόλεις που συμμετέχουν στον «αστικό έλεγχο» (Urban Audit). Τέλος, άλλο παράδειγμα είναι η αναλογία χώρων πρασίνου – ένας δείκτης περιβάλλοντος και άνετης διαβίωσης – που ανέρχεται στο ήμισυ μόνο του μέσου όρου των αστικών περιοχών στην Ε.Ε.
- Τα προγράμματα που προτείνονται στο πλαίσιο του URBAN II δίνουν μεγάλη προτεραιότητα στην περιβαλλοντική ανάπλαση, η οποία αντιστοιχεί στο 40% των προγραμματισμένων δαπανών. Οι δύο επόμενοι άξονες – κοινωνική ένταξη και επιχειρηματικότητα / απασχόληση – αντιστοιχούν μαζί σε 42%. Το υπόλοιπο ποσοστό αφορά άλλες προτεραιότητες, ιδιαίτερα τις μεταφορές και την κοινωνία των πληροφοριών μολοντί, σε ορισμένες περιπτώσεις, αναλογούν μεγαλύτερα ποσοστά σε αυτές.
- Από τα 70 προγράμματα, 31 αφορούν συνοικίες αστικών περιοχών, 27 τις περιφερειακές περιοχές, 4 μικτές περιοχές και 8 ολόκληρες πόλεις. Δεν φαίνεται να υπάρχει άμεση σύνδεση ανάμεσα σε αυτήν την τυπολογία και στην προτεραιότητα που αποδίδεται σε διαφορετικά είδη μέτρων.
- Η έγκριση μιας σειράς κοινών δεικτών που βασίζονται στον αστικό έλεγχο, για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων είναι μια σημαντική προϋπόθεση για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση.³
- Τα προγράμματα οργανώθηκαν σχετικά γρήγορα, ιδιαίτερα σε σύγκριση με τα προγράμματα των υπόλοιπων διαρθρωτικών ταμείων. Η απλοποίηση των διαδικασιών στο URBAN II θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως πρότυπο και σε άλλες περιπτώσεις.
- Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τόσο του URBAN I όσο και του URBAN II είναι ότι αποδίδουν ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη μιας **ουσιαστικής εταιρικής σχέσης**

³ Οι δείκτες σύμφωνα με τους οποίους πραγματοποιήθηκε ο Αστικός Έλεγχος (Urban Audit) παρουσιάζονται στο παράρτημα

με τις τοπικές αρχές και την τοπική κοινότητα. Ο σημαντικός ρόλος των τοπικών αρχών στην καθημερινή διαχείριση είναι μοναδικός στο είδος του μεταξύ των προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων. Ποσοστό άνω του 80% των προγραμμάτων εκπονήθηκαν σε συνεργασία με τοπικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένων ομάδων της τοπικής κοινότητας.

(Ε.Ε.Κ. 14.6.2002)

Το URBAN στηρίζει τις παρεμβάσεις του, μεταξύ άλλων και στα εξής βασικά χαρακτηριστικά:

- Μία **ολοκληρωμένη προσέγγιση** σε θέματα που αλλού αντιμετωπίζονται συχνά μεμονωμένα: ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και αναβάθμιση του περιβάλλοντος.
- Ιδιαίτερο βάρος στις προτεραιότητες της Ε.Ε. όπως η ενσωμάτωση των κοινοτήτων των μεταναστών στην πόλη, η αειφόρος ανάπτυξη, οι ίσες ευκαιρίες και η κοινωνία της πληροφορίας.
- Τα **προγράμματα διαχειρίζονται σε τοπικό επίπεδο**, κοντά στους πολίτες και τα προβλήματά τους. Οι τοπικές αρχές εμπλέκονται στη διαχείριση των δύο τρίτων των προγραμμάτων. Οι περιοχές του URBAN αποκτούν τη δυνατότητα να αυτοβοηθούνται.
- **Στενή εμπλοκή των τοπικών κοινοτήτων**, που συμμετέχουν στο σχεδιασμό σε περισσότερα από το 80% των προγραμμάτων. Επίσης, εκπροσωπούνται ουσιαστικά στις επιτροπές παρακολούθησης. Η συμμετοχή των τοπικών κοινωνικών είναι μία προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα του προγράμματος.
- Έναν ενσωματωμένο **κύκλο μάθησης**, με εκτενή εργαλεία για ανάλυση και ανταλλαγή εμπειριών. Μέσα στο URBAN, το πρόγραμμα URBACT⁴ θα δομήσει τον προσδιορισμό βέλτιστων πρακτικών και ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ περίπου 200 πόλεων της Ε.Ε.

---

⁴ Για το URBACT βλέπε βιβλιογραφικές αναφορές

2.5 URBAN I

Το 1998, τέσσερα χρόνια μετά από την αρχική εφαρμογή τους το 1994, τα προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από την Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN άρχισαν να επιδεικνύουν σημαντικά αποτελέσματα. Τα προγράμματα δράσης που είχαν το χρόνο να αναπτυχθούν παρουσιάζουν ορατές βελτιώσεις στην ποιότητα ζωής των κατοίκων των περιοχών που αφορούν. Αυτά τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα αποδεικνύουν την αξία των ολοκληρωμένων προσεγγίσεων που προωθούνται από το URBAN για την αντιμετώπιση της υψηλής συγκέντρωσης των κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών προβλημάτων που εμφανίζονται όλο και περισσότερο σε αστικά πολεοδομικά συγκροτήματα.

Οι άσχημες συνθήκες διαβίωσης επιδεινώνουν τα ατομικά προβλήματα. Με τη σειρά τους, η κοινωνική ανησυχία και η έλλειψη οικονομικών ευκαιριών κάνουν τα άτομα εχθρικά προς το περιβάλλον τους. Αυτός ο φαύλος κύκλος αποτελεί σήμερα την αιτία των αυξανόμενων συγκρούσεων και ανισορροπιών, είναι ιδιαίτερα ευδιάκριτος δε στις περιοχές όπου τα προβλήματα είναι περισσότερο έντονα. Η καινοτομία της προσέγγισης που προωθείται από το URBAN έγκειται στο ότι επιχειρεί να σπάσει αυτό τον φαύλο κύκλο επανενεργοποιώντας το άτομο μέσω του περιβάλλοντός του και όχι αγνοώντας το.

Το URBAN στοχεύει σε γειτονίες σε έσχατη υστέρηση. Απευθύνεται στο πρόβλημα της απομόνωσης, της φτώχειας και του αποκλεισμού των κατοίκων μέσω παρεμβάσεων που βελτιώνουν το σύνολο του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος. Με τον τρόπο αυτό οι γειτονίες μετατρέπονται στο περιβάλλον που καθορίζει τις συνθήκες για αυξανόμενη ατομική ευημερία.

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση του URBAN I λαμβάνει υπόψη όλες τις διαστάσεις της αστικής ζωής. Με τον τρόπο αυτό εφαρμόζει ένα πακέτο προγραμμάτων που συνδυάζουν την αποκατάσταση των απαρχαιωμένων υποδομών με δράσεις που αφορούν την οικονομία και την αγορά εργασίας. Αυτές συμπληρώνονται από μέτρα για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού που υπάρχει στις υποβαθμισμένες γειτονίες και μέτρα για την αναβάθμιση της ποιότητας του περιβάλλοντος.

Μέρος της επιτυχίας του URBAN I αποτελεί η σαφής δέσμευσή του στην ενσωμάτωση των ντόπιων πολιτών στην ανάπτυξη και εφαρμογή των προγραμμάτων. Με τον τρόπο αυτό, οι πολίτες που επηρεάζονται από τις παρεμβάσεις συμμετέχουν στη

διαδικασία λήψης αποφάσεων. Το πρόβλημα της αστικής υποβάθμισης επιλύεται σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας.

2.5.1 Στόχοι του URBAN I

- η συμβολή στην αναζήτηση ολοκληρωμένων και βιώσιμων παρεμβάσεων, οι οποίες θα αντιμετωπίσουν το ιδιαίτερα οξύ κοινωνικό πρόβλημα της κρίσης των πολυάριθμων αστικών κέντρων, με ενέργειες κοινωνικής και οικονομικής εξυγίανσης, ανανέωσης των υποδομών και των εξοπλισμών και βελτίωσης του περιβάλλοντος.
- η προώθηση της διαμόρφωσης και εφαρμογής ιδιαίτερα καινοτόμων στρατηγικών για την αειφόρο οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση μικρού και μεσαίου μεγέθους κωμοπόλεων και πόλεων ή μειονεκτικών αστικών περιοχών σε μεγαλύτερες πόλεις,
- η ανάπτυξη της γνώσης και η ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών στον αστικό χώρο, σε σχέση με οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά και διοικητικά θέματα, για την αειφόρο αστική αναζωογόνηση και ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση

2.5.2 Ο πληθυσμός στόχος

Καθένα από τα 118 προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από την Πρωτοβουλία URBAN I διαμορφώθηκε στις ξεχωριστές τοπικές συνθήκες και αντικατοπτρίζει τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά προβλήματα τις γειτονιάς.

Το URBAN I στόχευε σε περίπου 3.2 εκατ. Ανθρώπους. Κατά μέσο όρο, κάθε πρόγραμμα στοχεύει σε περίπου 27.000 άτομα. Οι πληθυσμοί ωστόσο διαφέρουν σημαντικά: από 8.000 ανθρώπους στο Μπάρι της Ιταλίας έως 130.000 στη Βιέννη.

Το 90% των προγραμμάτων είναι εντοπισμένα σε πόλεις με πληθυσμό μεγαλύτερο των 100.000. Εξάλλου, για το URBAN I, η κρίσιμη μάζα πληθυσμού για την πόλη στην οποία πραγματοποιούνταν οι παρεμβάσεις ήταν οι 100.000 κάτοικοι. Το υπόλοιπο 10% αφορά χώρες όπως η Ελλάδα, όπου παρότι υπάρχουν λίγες αστικές περιοχές αυτού του μεγέθους, εν τούτοις παρουσιάζουν παρόμοια προβλήματα αστικής υποβάθμισης και κοινωνικής δυστυχίας.

Οι πληθυσμοί στις περιοχές του URBAN I υποφέρουν από υψηλά επίπεδα ανεργίας, άσχημες συνθήκες στέγασης, υποβαθμισμένη αστική δομή και έλλειψη κοινωνικών

παροχών. Κατά μέσο όρο, η ανεργία βρίσκεται περίπου στο 22% στις περιοχές στόχους, αλλά κυμαίνεται αισθητά από 11% στη Βιέννη έως 60% στη Βαλένθια.

Το URBAN I δίδει ιδιαίτερη έμφαση στην τοπική συμμετοχή στο επίπεδο του σχεδίου. Οι ντόπιοι πολίτες εμπλέκονται στο σχεδιασμό και την εφαρμογή συγκεκριμένων προγραμμάτων. Αυτό χτίζει εμπιστοσύνη στο πλαίσιο εργασίας και δημιουργεί ομοφωνία.

2.5.3 Οι περιοχές παρέμβασης

Η σαφής εστίαση σε μία πλήρως καθορισμένη περιοχή είναι το πλέον αποτελεσματικό μέτρο για την αντιμετώπιση της αστικής υποβάθμισης. Αυτή η ιδιαίτερα εστιασμένη προσέγγιση μεγιστοποιεί την επιρροή των παρεμβάσεων και ενισχύει την αμοιβαία ωφέλεια από τα προγράμματα. Τα συνολικά αποτελέσματα του κάθε προγράμματος γίνονται με τον τρόπο αυτό περισσότερο εμφανή.

Οι προβληματικές περιοχές δεν αντιμετωπίζονται ως απομονωμένες μονάδες. Βελτιώνοντας την προσβασιμότητα, τις επικοινωνίες και ελκύοντας επισκέπτες και επενδύσεις, τα προγράμματα στοχεύουν σαφώς στην ενσωμάτωση της κάθε περιοχής στόχου μέσα στην υπόλοιπη πόλη. Ο απόλυτος στόχος είναι να εγκαθιδρυθεί μία τοπική αναπτυξιακή δυναμική που θα επιτρέψει στην πόλη να αφομοιώσει οργανικά την προβληματική περιοχή και να αναπτυχθεί περισσότερο στο μέλλον.

Κάθε πρόγραμμα καλύπτει περίπου 5,8 τετ. χιλιόμετρα - κυρίως σε μία γειτονιά ή διοικητική περιοχή. Σε ένα μικρό αριθμό περιπτώσεων (περίπου 10% των προγραμμάτων), ένα σύνολο διαφορετικών περιοχών αποτελούν το στόχο ενός προγράμματος.

Μία ανάλυση των περιοχών στόχων σύμφωνα με τα τοπικά χαρακτηριστικά τους, δείχνει ότι:

- Η πλειονότητα των προγραμμάτων (43%) παρεμβαίνει σε περιοχές μέσα στην πόλη: γειτονιές στον πυρήνα των αστικών περιοχών, που όμως είναι αποκλεισμένες από την κύρια ζωή στην πόλη.
- Περίπου το ένα πέμπτο των προγραμμάτων απευθύνεται σε προβλήματα στα ιστορικά κέντρα των πόλεων: οι κεντρικές περιοχές με ιστορική και πολιτισμική αξία, που όμως έχουν εγκαταλειφθεί και αφεθεί να παρακμάσουν.
- Πάνω από το ένα τρίτο των προγραμμάτων αντιμετωπίζει την αστική υποβάθμιση σε περιφερειακές περιοχές: περιοχές στην περιφέρεια των αστικών συγκροτημάτων,

με συχνές δυσκολίες πρόσβασης, σε μεγάλες περιοχές εργατικών κατοικιών ή σε εγκαταλελειμμένες βιομηχανικές περιοχές.

Τα προγράμματα σε περιοχές μέσα στις πόλεις είναι συνηθισμένα περισσότερο στη Γαλλία, στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ισπανία, όπου καλύπτουν μεγάλες περιοχές με πληθυσμό μεγαλύτερο από το μέσο όρο, ενώ εκείνα που αφορούν τα ιστορικά κέντρα είναι περισσότερο συνηθισμένα στην Ιταλία και την Ισπανία και γενικότερα στοχεύουν μικρότερους πληθυσμούς. Τα προγράμματα που στοχεύουν σε περιφερειακές περιοχές είναι πλέον συνηθισμένα στη Γερμανία, στην Ολλανδία ενώ είναι επίσης εμφανή και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Όσον αφορά τους τύπους της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας στην υπό εστίαση περιοχή, οι παρεμβάσεις του URBAN I πραγματοποιούνται κυρίως (πάνω από το 60% των προγραμμάτων) σε περιοχές που χαρακτηρίζονται από μία μίξη οικιστικών και εμπορικών λειτουργιών. Μόλις πάνω από το ένα τέταρτο των προγραμμάτων εντοπίζονται σε περιοχές που μπορούν να χαρακτηριστούν ως κυρίως οικιστικές, που είναι πιο συνηθισμένες στη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Ένα μικρό μέρος (12%) των προγραμμάτων αφορά προβλήματα σε εγκαταλελειμμένες βιομηχανικές περιοχές, κυρίως σε χώρες όπως το Βέλγιο, η Δανία, η Γερμανία και η Ισπανία.

2.5.4 Χρηματοδότηση

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN I χρηματοδότησε προγράμματα σε 118 συνολικά αστικές περιοχές. 85 προγράμματα ξεκίνησαν τον Ιούνιο του 1994 και άλλα 33 προγράμματα ακολούθησαν σε ένα «δεύτερο κύμα» το 1996.

Το URBAN I συγχρηματοδοτήθηκε από δύο Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε.: Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Η συνολική συνεισφορά της Ε.Ε. ανήλθε σε περίπου 891 εκατ. Ευρώ σε τιμές του 1996., από τα οποία περίπου 82% προήλθαν από το ΕΤΠΑ και το 18% από το ΕΚΤ. Η κατά προσέγγιση συνολική επιλέξιμη επένδυση ήταν ύψους 1,8 δις ευρώ. Άλλες πηγές χρηματοδότησης περιέλαβαν εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, καθώς και κοινωφελείς οργανισμούς και τον ιδιωτικό τομέα.

Οι πόλεις που βρίσκονται σε περιοχές του Στόχου 1 είχαν προτεραιότητα για χρηματοδότηση, λόγω των ιδιαίτερα έντονων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν αυτές οι περιφέρειες. 57% των προγραμμάτων βρίσκονται σε περιοχές Στόχου 1 και ένα

επιπλέον 27% σε περιοχές του Στόχου 2, παρουσιάζοντας ευκαιρία για βελτίωση της κοινωνικής συνοχής σε πόλεις στις μειονεκτικές περιφέρειες.

(www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm)

2.6 URBAN II

Η δεύτερη γενιά προγραμμάτων – το URBAN II – καλύπτει την περίοδο 2000-2006. Με επιδότηση από το ΕΤΠΑ ύψους 700 εκατομμυρίων ευρώ σε τιμές 1999, είναι γενικά συγκρίσιμο όσον αφορά το μέγεθος και το πεδίο εφαρμογής με το URBAN I. Στην πραγματικότητα, μολονότι η συνολική επιδότηση είναι λίγο μικρότερη, το γεγονός ότι το URBAN II εστιάζει σε λιγότερα προγράμματα συνεπάγεται μεγαλύτερη ένταση χρηματοδότησης του ΕΤΠΑ – τόσο ανά κάτοικο όσο και ανά πρόγραμμα – σε σχέση με τον πρώτο γύρο προγραμμάτων. Οι βασικοί στόχοι του URBAN II – αστική ανάπλαση με ιδιαίτερη έμφαση στην κοινωνική ένταξη, την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα – είναι παρόμοιοι με αυτούς τους URBAN I, μολονότι υπάρχουν και κάποιες διαφοροποιήσεις.

2.6.1 Στόχοι του URBAN II

Σύμφωνα με τις γενικές κατευθύνσεις για την κοινοτική πρωτοβουλία URBAN II, όπως αυτές δημοσιεύτηκαν στην ανακοίνωση της Επιτροπής στα Κράτη Μέλη της 28^{ης} Απριλίου 2000, ως στόχοι της νέας κοινοτικής πρωτοβουλίας ορίζονται οι εξής:

- Η προώθηση της διαμόρφωσης και εφαρμογής ιδιαίτερα καινοτόμων στρατηγικών για την αειφόρο οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση μικρού και μεσαίου μεγέθους κωμοπόλεων και πόλεων ή μειονεκτικών αστικών περιοχών σε μεγαλύτερες πόλεις.
- Η ενίσχυση και η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών σε σχέση με την αειφόρο αστική αναζωογόνηση και ανάπτυξη στην Κοινότητα. Η επιδίωξη των εν λόγω στόχων δύναται να ευκολύνει τη μετάβαση από την καινοτομία στην επικρατούσα τάση, ενώ τα προγράμματα στις συγκεκριμένες αστικές περιοχές θα λαμβάνουν τη μορφή ενεργειών επίδειξης και πρωτοπόρων δράσεων.

Για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, οι στρατηγικές για την αναζωογόνηση του αστικού χώρου πρέπει να διέπονται από τις ακόλουθες αρχές:

- Επαρκής κριτική μάζα πληθυσμού και σχετικών δομών στήριξης για τη διευκόλυνση της διαμόρφωσης και της εφαρμογής καινοτόμων και αειφόρων προγραμμάτων αστικής ανάπτυξης, καθώς και δημιουργική προσέγγιση για την αστική διοίκηση και τη διαρκή μεταβολή.

- Έντονη εταιρική σχέση σε τοπική κλίμακα, για τον εντοπισμό των προκλήσεων, της στρατηγικής, των προτεραιοτήτων, της κατανομής των πόρων και για την εφαρμογή, τον έλεγχο και την αξιολόγηση της στρατηγικής. Οι εταιρικές σχέσεις πρέπει να είναι ευρείες και αποτελεσματικές και πρέπει να περιλαμβάνουν οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, μη κυβερνητικούς οργανισμούς και ομάδες κατοίκων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι δραστήριες στον τομέα του περιβάλλοντος, καθώς και άλλων κατάλληλων φορέων όπως καθορίζονται στο άρθρο 8 του Γενικού Κανονισμού.
  - Ανάπτυξη ολοκληρωμένης χωρικής προσέγγισης η οποία θα περιλαμβάνει, όπου αρμόζει, την προώθηση της διοργανικής συνεργασίας.
  - Σύνδεση του στρατηγικού σχεδίου για την εν λόγω περιοχή, με το οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό και φυσικό δίκτυο και στρατηγικές για την ευρύτερη αστική περιοχή ή περιφέρεια.
  - Ένταξη των πτυχών που αφορούν την οικονομία, το κοινωνικό πλαίσιο, την ασφάλεια, το περιβάλλον και τις μεταφορές, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας ως προς την πρόσβαση σε θέσεις απασχόλησης και σε ευκαιρίες επιμόρφωσης σε περιοχές συγκεντρωμένου αποκλεισμού.
  - Προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.
  - Προώθηση της εφαρμογής, σε τοπικό επίπεδο, των περιβαλλοντικών πολιτικών και της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
  - Συμπληρωματικότητα σε σχέση με τις βασικές μορφές ενίσχυσης (“παραδοσιακές”) στο πλαίσιο των διαρθρωτικών Ταμείων, καθώς και με άλλες κοινοτικές πρωτοβουλίες ή προγράμματα.
- (Ε.Ε.Κ. 28.4.2000)

2.6.2 Ο πληθυσμός στόχος

Ο αριθμός αστικών περιοχών που καλύπτονται στο πλαίσιο της νέας πρωτοβουλίας είναι της τάξης των 70. Προκειμένου να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα, ο πληθυσμός που καλύπτεται από κάθε αστική περιοχή πρέπει να είναι, κατά γενικό κανόνα, τουλάχιστον 20.000, αν και αυτό το ελάχιστο όριο μπορεί να μειωθεί σε 10.000 σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις. Να τονιστεί εδώ ότι αντίθετα από το URBAN I, το όριο των 20.000 κατοίκων του URBAN II αφορά την **περιοχή παρέμβασης** και όχι την πόλη. Επιπλέον, η χρηματοδότηση πρέπει να επαρκεί για να εξασφαλίσει για κάθε

πρόγραμμα μια ελάχιστη κατά κεφαλήν ένταση ενίσχυσης 500 ευρώ για την περίοδο προγραμματισμού. Αντίθετα από το URBAN I, στο URBAN II δεν έχει προσδιοριστεί κρίσιμη μάζα για την πόλη την οποία αφορά το πρόγραμμα, ωστόσο υπάρχει όριο που αφορά τον πληθυσμό των περιοχών παρέμβασης συγκεκριμένα.

2.6.3 Οι περιοχές παρέμβασης

Πλαίσιο επιλογής των περιοχών

Η επιλογή των περιοχών του URBAN II έγινε με βάση τις εξής γενικές αρχές:

- **Αποκεντρωμένη λήψη αποφάσεων.** Κάθε κράτος μέλος επέλεξε τις δικές του περιοχές με βάση τις ποσοτώσεις που όρισε η Επιτροπή. Επιπλέον, κάθε κράτος μέλος ανέλαβε την κατανομή της χρηματοδότησης μεταξύ των περιοχών. Αυτή η διαδικασία είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας και, επίσης, λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η φύση των προβλημάτων στις αστικές περιοχές διαφοροποιείται σημαντικά από χώρα σε χώρα.
- **Ένα κοινό κοινοτικό πλαίσιο.** Ωστόσο, προκειμένου να διατηρηθεί η συνεκτικότητα και η αποτελεσματικότητα, η Επιτροπή όρισε κατευθυντήριες γραμμές για την επιλογή και την κατανομή της χρηματοδότησης.
- **Αντικειμενικά κριτήρια.** Για να είναι επιλέξιμες, οι αστικές περιοχές πρέπει να πληρούν τουλάχιστον τρία από εννέα κριτήρια, εξασφαλίζοντας με αυτόν τον τρόπο ότι οι περιοχές URBAN που επιλέχθηκαν είναι αυτές με τις περισσότερες ανάγκες, που αντιμετωπίζουν πολλαπλά προβλήματα υστέρησης και όχι εκείνες που έχουν κακές επιδόσεις σε ένα μόνο δείκτη. Τα εννέα κριτήρια ήταν:
  - Υψηλό ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας
  - Χαμηλό ποσοστό οικονομικής δραστηριότητας
  - Υψηλό επίπεδο φτώχειας και αποκλεισμού
  - Ειδικές ανάγκες ανασυγκρότησης, λόγω τοπικών οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων
  - Μεγάλος αριθμός μεταναστών, εθνικών μειονοτήτων ή προσφύγων
  - Χαμηλό ποσοστό εκπαίδευσης, σημαντικές ελλείψεις δεξιοτήτων και υψηλά ποσοστά μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο
  - Υψηλό ποσοστό εγκληματικότητας
  - Ασταθείς δημογραφικές τάσεις
  - Ιδιαίτερα υποβαθμισμένο περιβάλλον

Η φιλοσοφία αυτή της αποκεντρωμένης προσέγγισης έχει δύο όψεις. Από τη μία πλευρά, τηρεί την αρχή της επικουρικότητας και αναγνωρίζει ότι τα προβλήματα των αστικών περιοχών ενδέχεται να διαφοροποιούνται σημαντικά από χώρα σε χώρα. Από την άλλη πλευρά, διατηρεί τη συνεκτικότητα σε κοινοτικό επίπεδο, μέσω της χρήσης ενός συμφωνημένου συνόλου αντικειμενικών κριτηρίων.

(Ε.Ε.Κ. 14.6.2002)

Επιλέξιμες περιοχές και προτεραιότητες για την ανάληψη δράσης

Κάθε πόλη, κωμόπολη ή γειτονιά που ενισχύεται πρέπει να παρουσιάζει συγκεκριμένο πρόβλημα που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί εντός μιας συνεκτικής γεωγραφικής περιοχής. Κάθε περιοχή πρέπει επίσης να αποδεικνύει την ανάγκη για οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση ή μια κρίσιμη κατάσταση στον αστικό χώρο, χρησιμοποιώντας τους σχετικούς δείκτες που προτείνονται από τα κράτη μέλη και αποτελούν το αντικείμενο συζήτησης με την Επιτροπή. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικές ανάγκες των κωμοπόλεων μικρού και μεσαίου μεγέθους που αντιμετωπίζουν σημαντικά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα.

Οι **στρατηγικές** που θα πρέπει να αναπτυχθούν στο πλαίσιο των προγραμμάτων κοινοτικής πρωτοβουλίας πρέπει να μεγιστοποιούν τις επιπτώσεις και την ορατότητα της στρατηγικής URBAN II στις επιλεγμένες περιοχές, τόσο εντός των κρατών μελών όσο και σε επίπεδο Κοινότητας και να τονίζουν τον διακεκριμένο ρόλο της προτεινόμενης δράσης σε σύγκριση με τη βασική ενίσχυση. Θα αναφέρονται στις ακόλουθες προτεραιότητες:

- Πολυλειτουργική και οικολογική ανανέωση των υφιστάμενων οικισμών (συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και της βελτίωσης κτιρίων και ανοιχτών χώρων σε υποβαθμισμένες περιοχές, καθώς και της διατήρησης της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς) που προϋποθέτει διαρκείς δυνατότητες απασχόλησης, αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση των τοπικών κοινωνιών και των εθνικών μειονοτήτων, την επανένταξη ατόμων που θίγονται από τον κοινωνικό αποκλεισμό, τη βελτίωση της ασφάλειας και την πρόληψη της εγκληματικότητας, καθώς και μειωμένες πιέσεις στην περιαστική ζώνη και την άναρχη πολεοδομική ανάπτυξη.
- Συμφωνίες για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων για την απασχόληση, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοβουλιών για την απασχόληση σε τοπική κλίμακα και τις δυνατότητες απασχόλησης που συνδέονται ιδίως με μέτρα

- για την πρόληψη των αρνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και για τη βελτίωση και προστασία του περιβάλλοντος, τη διατήρηση και τη διάδοση πολιτισμικών στοιχείων και την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών πρόνοιας και άλλων υπηρεσιών που λαμβάνουν υπόψη τις μεταβαλλόμενες δημογραφικές δομές. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες.
- Ανάπτυξη στρατηγικής κατά του αποκλεισμού και των διακρίσεων μέσω ενεργειών που προάγουν τις ίσες ευκαιρίες και στοχεύουν ειδικές ομάδες όπως οι γυναίκες, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες.
  - Ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων για τις δημόσιες μεταφορές, που θα είναι πολύ πιο αποτελεσματικά, οικονομικά επαρκή και φιλικά προς το περιβάλλον, πρόβλεψη ποδηλατοδρόμων και δίοδων πεζών καθώς και καινοτόμων συστημάτων επικοινωνιών, που θα οδηγούν στη μείωση των δρομολογίων των ιδιωτικών οχημάτων μεταφοράς.
  - Ελαχιστοποίηση και επεξεργασία λυμάτων, αποτελεσματική διαχείριση του ύδατος και μείωση του θορύβου, καθώς και μείωση της κατανάλωσης υδρογονανθράκων, μέσω της ανάπτυξης αποτελεσματικών συστημάτων διαχείρισης της ενέργειας και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, που θα οδηγήσουν σε αισθητή μείωση εκπομπών CO₂ και άλλων εκπομπών που ρυπαίνουν.
  - Ανάπτυξη του δυναμικού των τεχνολογιών στο πλαίσιο της κοινωνίας των πληροφοριών, με σκοπό τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών δημόσιου ενδιαφέροντος για επιχειρήσεις μικρής κλίμακας και πολίτες, γεγονός που θα συμβάλλει στην κοινωνική ένταξη, την οικονομική καινοτομία και αναζωογόνηση, ολοκληρωμένες περιβαλλοντικές πολιτικές και διαχείριση, τη διαχείριση ανθρώπινων πόρων και τις δυνατότητες απασχόλησης, καθώς και την αποτελεσματική διοίκηση υπηρεσιών όπως είναι η υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση και η επιμόρφωση, καθώς και των εκ του σύνεγγυς υπηρεσιών.

Κατά την επιλογή από τις ανωτέρω προτεραιότητες, οι στρατηγικές απαιτείται να εμφανίζουν κάποια δέσμευση για οργανωτική αλλαγή, συλλογική διαχείριση, παροχή και ενίσχυση των δυνατοτήτων που δύνανται να μεταβιβαστούν σε βασικούς πρακτικούς τομείς, σε τοπικό και ευρύτερο επίπεδο.

Στο παράρτημα περιλαμβάνεται κατάλογος των μέτρων που δύνανται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της εν λόγω πρωτοβουλίας. Ο κατάλογος, ο οποίος είναι

περιγραφικός και όχι πλήρης, περιλαμβάνει ορισμένα είδη μέτρων, τα οποία έχουν συμπεριληφθεί στην προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού URBAN, καθώς και στα πρότυπα πειραματικά έργα URBAN που χρηματοδοτήθηκαν δυνάμει του άρθρου 10 του κανονισμού αριθ. 208/93 του συμβουλίου της 20ής Ιουλίου 1993 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4256/88 για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο προσανατολισμού και εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) τμήμα "Προσανατολισμού".

Κάθε πρόγραμμα πρέπει επίσης να προβλέπει μέτρα για την ενίσχυση των γνώσεων και την ανταλλαγή και διάδοση εμπειριών και ορθών πρακτικών, για την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση αστικών περιοχών και την αειφόρο αστική ανάπτυξη.

Επιπλέον, είναι απαραίτητος ο συντονισμός και ο εμπλουτισμός της εν λόγω διαδικασίας μέσω της ανάπτυξης ενός μηχανισμού που θα διευκολύνει τον εντοπισμό και την καθιέρωση της καινοτομίας και της ορθής πρακτικής, δομημένες ανταλλαγές εμπειριών, έλεγχο και αξιολόγηση (συμπεριλαμβανομένων των μεθόδων για την ποσοτικοποίηση και τη χρήση ενδεδειγμένων δεικτών) και τα διδάγματα που προκύπτουν από τρέχοντα αστικά πρότυπα πειραματικά έργα, τον αστικό έλεγχο, την προώθηση της ένταξης των βασικών προγραμμάτων στο πλαίσιο των στόχων 1 και 2, την εκτίμηση των επιπτώσεων άλλων κοινοτικών πολιτικών στον αστικό χώρο, κ.λπ. Για περαιτέρω ανταλλαγές εμπειριών και ορθής πρακτικής μέσω τεχνικών μέτρων βοήθειας και ιδίως με τη διασύνδεση μέσω δικτύου, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ποσό 15 εκατ. ευρώ.

(Ε.Ε.Κ. 28.4.2000)

Διαδικασία επιλογής στο εσωτερικό των κρατών μελών

Η διαδικασία επιλογής που υιοθετήθηκε από τις εθνικές αρχές διαφοροποιήθηκε από χώρα σε χώρα, αλλά ένα από τα πλέον θετικά στοιχεία ήταν η διαφάνεια της όλης διαδικασίας. Η διαδικασία επιλογής ξεκινούσε συνήθως είτε με την προκήρυξη διαγωνισμού / τη δημοσίευση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος (π.χ. Γαλλία, Ιταλία και Ελλάδα) είτε με την εκπόνηση στατιστικής ανάλυσης βάσει των δεικτών που ορίστηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές (π.χ. Κάτω Χώρες, Δανία, Πορτογαλία).

Κατά την επιλογή των περιοχών του URBAN II, εντοπίστηκαν τέσσερα επαναλαμβανόμενα κριτήρια:

- **Διαφανείς κοινωνικοοικονομικοί δείκτες.** Όλα τα κράτη μέλη βασίστηκαν σε μεγάλο βαθμό σε κοινωνικοοικονομικούς δείκτες που αντανakλούν μερικά ή όλα τα κριτήρια που ορίστηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτή η προσέγγιση είχε τη μορφή μιας τυπικής στατιστικής ανάλυσης σε επιλεγμένες περιοχές που πληρούσαν σε μεγαλύτερο βαθμό τα εν λόγω κριτήρια. Σε ορισμένες περιπτώσεις, διενεργήθηκε έλεγχος από ανεξάρτητο φορέα ή εμπειρογνώμονα στις προτεινόμενες περιοχές προκειμένου να διασφαλιστεί ότι πληρούν τουλάχιστον έναν ελάχιστο αριθμό των κριτηρίων των κατευθυντήριων γραμμών. Πολλές φορές, τα κράτη μέλη συνδύασαν αυτή την ανάλυση με άλλους κοινωνικοοικονομικούς δείκτες, οι οποίοι αντανakλούσαν τις εθνικές προτεραιότητες.
- Ένα στοιχείο που εμφανιζόταν συχνά ήταν οι **αξιολογήσεις της ποιότητας των προτεινόμενων προγραμμάτων** και της χρηματοδοτικής δυνατότητας της διαχειριστικής αρχής. Αυτές οι αξιολογήσεις περιελάμβαναν χαρακτηριστικά όπως η εκτιμώμενη δυνατότητα παραγωγής καινοτόμων έργων.
- Ένα άλλο κοινό χαρακτηριστικό ήταν η **εδαφική ισορροπία**. Για παράδειγμα, το Βέλγιο ανέθεσε από ένα πρόγραμμα στις Βρυξέλλες, τη Φλάνδρα και τη Βαλονία και, στη συνέχεια, κάθε περιφέρεια διαχειρίστηκε τη διαδικασία επιλογής. Η Γερμανία οργάνωσε έναν εθνικό διαγωνισμό, αλλά όρισε ένα μέγιστο όριο ενός προγράμματος ανά κρατίδιο.
- **Συνεκτικότητα με εθνικές ή άλλες κοινοτικές δράσεις.** Μερικές χώρες (ιδιαίτερα η Γαλλία και η Σουηδία) επέλεξαν περιοχές που ήδη καλύπτονταν από εθνικά προγράμματα αναζωογόνησης. Στις Βρυξέλλες, το πρόγραμμα καλύπτει μια ανάγκη που υπάρχει εν μέρει στο Στόχο 2, συνεπώς είναι συμπληρωματικό του προγράμματος του Στόχου 2. Αντίθετα, η Φινλανδία περιόρισε τις επιλογές της σε περιοχές που δεν καλύπτονται ήδη από τα προγράμματα των άλλων διαρθρωτικών ταμείων.

Γεωγραφική θέση των προγραμμάτων του URBAN II

Οι περισσότερες περιοχές του URBAN II είναι νέες και δεν είχαν προταθεί στο πλαίσιο του URBAN I (βλέπε Χάρτη Π.2). Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις σε αυτόν τον κανόνα:

- Οι περιοχές Clichy-sous-Bois/Montfermeil, Bastia και Val de Seine στη Γαλλία, καθώς και η Λισσαβόνα στην Πορτογαλία. Σε κάθε περίπτωση, η συνολική περιοχή του URBAN II περιλαμβάνει ολόκληρη την περιοχή εφαρμογής του URBAN I.

- Οι περιοχές Ελσίνκι-Vantaa στη Φινλανδία και Kiel στη Γερμανία, όπου υπάρχει σημαντική επικάλυψη μεταξύ των περιοχών του τρέχοντος και του προηγούμενου προγράμματος.
- Η περιοχή Graz στην Αυστρία, όπου υπάρχει πολύ μικρή επικάλυψη μεταξύ των δύο περιοχών.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, εκτός από την περιοχή Bastia, η διαχειριστική αρχή παραμένει η ίδια. Επομένως, κατέστη δυνατό να αξιοποιηθεί η εμπειρία από το URBAN I στο URBAN II. Παρόμοια δυνατότητα υπάρχει και σε περιοχές όπου, αν και δεν υπάρχει επικάλυψη, η ίδια πόλη συμμετείχε τόσο στο URBAN I όσο και στο URBAN II. Υπάρχουν πολλά τέτοια παραδείγματα, στα οποία περιλαμβάνονται οι Βρυξέλλες, το Porto και η Γένοβα (και στις τρεις περιπτώσεις, το URBAN I και το URBAN II αφορούσαν γειτονικές περιοχές), το Bordeaux (όπου το URBAN II συνεχίζει ένα πειραματικό αστικό σχέδιο), το Bristol, το Rotterdam και η Βιέννη. Μια ενδιαφέρουσα παρατήρηση είναι η επικάλυψη με τους Στόχους 1 και 2 (βλέπε πίνακα 2.1). Σε γενικές γραμμές, οι περιοχές του URBAN II είναι ομοιόμορφα κατανομημένες μεταξύ των περιοχών του στόχου 1, περιοχών του στόχου 2 και περιοχών εκτός αυτών των στόχων. Αυτό το στοιχείο έρχεται σε έντονη αντίθεση με το URBAN I, όπου η πλειοψηφία των προγραμμάτων αφορούσαν το στόχο 1 και μόνο το ένα έκτο των προγραμμάτων δεν αφορούσαν αυτούς τους στόχους. Μια εξήγηση για αυτή τη διαφοροποίηση είναι ότι το URBAN I είχε μια προκαθορισμένη ποσόστωση για τις περιοχές του στόχου 1, περιορισμός ο οποίος καταργήθηκε στο URBAN II.

Πίνακας 2.1. Επικάλυψη με τα προγράμματα των άλλων διαρθρωτικών ταμείων: αριθμός και αναλογία προγραμμάτων που καλύπτονται από διαφορετικούς στόχους

	URBAN I	URBAN II
Στόχος 1 (ή 6)	56% (66 προγράμματα)	39% (27 προγράμματα)
Στόχος 2 (ή 5β)	28% (33 προγράμματα)	27% (19 προγράμματα)
Άλλοι στόχοι	17% (20 προγράμματα)	34% (24 προγράμματα)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

2.6.4 Κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των επιλέξιμων περιοχών

Το URBAN II καλύπτει έναν πληθυσμό περίπου 2.156.000 ατόμων. Οι περιοχές του προγράμματος μπορούν να κατανεμηθούν σε τρεις γενικές κατηγορίες (βλέπε πίνακα Π.2):

- **Περιοχές στο κέντρο των πόλεων**, δηλαδή στο κέντρο της πόλης ή στον εσωτερικό δακτύλιο πυκνής δόμησης, συχνά σε κτίρια που χρονολογούνται από το 19ο αιώνα. Οι περιοχές στο κέντρο της πόλης είναι ο συνηθέστερος τύπος περιοχής που καλύπτει το URBAN II - 31 από τις 70 περιοχές των προγραμμάτων, οι οποίες περιλαμβάνουν περίπου 1 εκατομμύριο κατοίκους (σχεδόν το ήμισυ του πληθυσμού του URBAN) κατατάσσονται σε αυτή την κατηγορία.
- **Περιφερειακές περιοχές και προάστια**. Αυτή η κατηγορία επίσης είναι πολύ συνηθισμένη στα προγράμματα του URBAN II, καθώς καλύπτει 27 περιοχές και περίπου 800.000 κατοίκους.
- **Μικρές πόλεις**, όπου το URBAN καλύπτει ολόκληρη ή το μεγαλύτερο μέρος της πόλης και δεν έχει νόημα να διαχωριστεί το κέντρο της πόλης από τα προάστια. Αυτή είναι η μικρότερη κατηγορία, με 8 προγράμματα και 240.000 κατοίκους.
- Επιπλέον, τέσσερα προγράμματα αποτέλεσαν εσκεμμένα ένα **συνδυασμό περιοχών στο κέντρο και στην περιφέρεια της πόλης**, σε μια προσπάθεια να βελτιωθούν οι συνδέσεις μεταξύ αυτών των δύο τύπων περιοχών.

Οι περιοχές του URBAN είναι σχετικά μικρές σε σχέση με τις αντίστοιχες των υπόλοιπων διαρθρωτικών ταμείων. Το μεγαλύτερο πρόγραμμα (περιοχές Hetton και Merton στο Ηνωμένο Βασίλειο) καλύπτει μία περιοχή έκτασης 60 τετραγωνικών χιλιομέτρων και το μικρότερο μία περιοχή (περιοχή Orense στην Ισπανία) μισού τετραγωνικού χιλιομέτρου. Το πρόγραμμα με το μεγαλύτερο πληθυσμό (στο Άμστερνταμ) αφορά 62.000 κατοίκους, ενώ αυτό με το μικρότερο πληθυσμό (περιοχή Amadora στην Πορτογαλία) μόλις 10.000 κατοίκους. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε σε άλλο σημείο, η ένταση ενίσχυσης είναι σχετικά υψηλή – η ετήσια ενίσχυση ανά κάτοικο είναι κατά 30% μεγαλύτερη από την αντίστοιχη του στόχου 2.

Η πρώτη αξιοσημείωτη παρατήρηση αφορά τα επίπεδα της **ανεργίας** στις περιοχές του URBAN. Κατά μέσο όρο, περίπου 17% του πληθυσμού στις περιοχές του URBAN II είναι άνεργοι, σε σύγκριση με περίπου 8% για ολόκληρη την Ε.Ε. την ίδια περίοδο. Σε σύνολο 66 προγραμμάτων του URBAN όπου γίνεται αναφορά στο δείκτη ανεργίας,

μόνο 8 (κυρίως από το Ηνωμένο Βασίλειο) έχουν δείκτη ανεργίας μικρότερο από τον κοινοτικό μέσο όρο. Από αυτά τα 8 προγράμματα, πέντε υπερβαίνουν τον εθνικό μέσο όρο, δηλαδή έχουν υψηλό δείκτη ανεργίας σε εθνικό επίπεδο. Στο άλλο άκρο της κλίμακας, η περιοχή Mola di Bari στην Ιταλία αναφέρει δείκτη ανεργίας 50% και 16 από τις 66 περιοχές αναφέρουν δείκτη ανεργίας 25% ή μεγαλύτερο.

Οι εθνικές μειονότητες, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες αποτελούν σχεδόν το 14% του πληθυσμού των περιοχών του URBAN. Αυτός ο αριθμός είναι περίπου τετραπλάσιος του αντίστοιχου κοινοτικού μέσου όρου (μόλις 3,5% του πληθυσμού της Ένωσης κατάγεται από χώρες μη μέλη της Ε.Ε.) και υπερδιπλάσιος από τον αντίστοιχο δείκτη για τις πόλεις που καλύπτονται από τον αστικό έλεγχο (6%).

Η **εγκληματικότητα** αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα στις περιοχές του URBAN, καθώς είναι σχεδόν διπλάσια του κοινοτικού μέσου όρου (περισσότερα από 100 αδικήματα ανά έτος και ανά 1.000 κατοίκους, σε σύγκριση με 55 για όλη την Ε.Ε.). Η πραγματική εικόνα στις περιοχές του URBAN είναι μάλλον χειρότερη, καθώς οι περιοχές με υψηλά ποσοστά αποκλεισμού είναι εκείνες στις οποίες εντοπίζεται η μεγαλύτερη δυσπιστία προς τις αστυνομικές αρχές (και επομένως οι λιγότερες καταγγελίες εγκληματικών πράξεων). Η εγκληματικότητα δεν έχει δυσμενείς επιπτώσεις μόνο για τα θύματα αλλά μπορεί να συμβάλει στη συνολική παρακμή μιας περιοχής, καθώς οι επιχειρήσεις και τα άτομα την εγκαταλείπουν (ιδιαίτερα από τα ισχυρότερα οικονομικά στρώματα).

Η **ηλικιακή διάρθρωση** των περιοχών του URBAN όσον αφορά τους ηλικιωμένους άνω των 60 ετών (18% του πληθυσμού) και τους νέους κάτω των 16 ετών (επίσης 18%) είναι ανάλογη του κοινοτικού μέσου όρου. Ωστόσο, η ηλικιακή διάρθρωση είναι ελαφρώς διαφορετική από την αναμενόμενη σε μια πόλη – τα αντίστοιχα στοιχεία για τις πόλεις που συμμετέχουν στον αστικό έλεγχο είναι 16,4% για τα άτομα άνω των 60 ετών και 17,1% για τους νέους.

Τέλος, υπάρχουν λιγότεροι **χώροι πρασίνου** στις περιοχές του URBAN. Οι χώροι πρασίνου αντιστοιχούν σε περίπου 10,5% της συνολικής έκτασης των περιοχών του URBAN, σε σύγκριση με ποσοστό 20,5% για τις πόλεις που συμμετέχουν στον αστικό έλεγχο. Αυτή η έλλειψη άνετης διαβίωσης είναι μόνο ένα παράδειγμα των ευρύτερων περιβαλλοντικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι περιοχές του URBAN.

Αυτά τα αποτελέσματα επιβεβαιώνονται από την ανάλυση SWOT (Πλεονεκτήματα, Αδυναμίες, Ευκαιρίες και Απειλές) που παρέχεται στα προγράμματα. Η ανεργία και η

φτώχεια θεωρήθηκαν οι δύο βασικότερες προκλήσεις, καθώς κατατάχτηκαν στις σημαντικές αδυναμίες και απειλές σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις. Πράγματι, οι περισσότερες αναλύσεις SWOT απέδωσαν προτεραιότητα σε έναν από αυτούς τους παράγοντες. Ωστόσο, διάφοροι άλλοι παράγοντες – όπως η οικονομική αλλαγή, το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, η υποβάθμιση του περιβάλλοντος, η υψηλή εγκληματικότητα και η έντονη παρουσία εθνικών μειονοτήτων – αναφέρθηκαν επίσης μεταξύ των προκλήσεων στις περισσότερες περιπτώσεις.

(Ε.Ε.Κ. 14.6.2002)

2.6.5 Χρηματοδότηση

Η κοινοτική πρωτοβουλία URBAN II χρηματοδοτείται από κοινού από τα κράτη μέλη και την Κοινότητα.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παράγραφος 2 του γενικού κανονισμού, η συνολική συμμετοχή από το ΕΤΠΑ για την πρωτοβουλία URBAN II, κατά την περίοδο 2000-2006 καθορίζεται σε 700 εκατ. ευρώ, σε τιμές του 1999. Σύμφωνα με το άρθρο 7 του εν λόγω κανονισμού, η συμμετοχή του ΕΤΠΑ για κάθε πρόγραμμα κοινοτικής πρωτοβουλίας, αναπροσαρμόζεται τιμαριθμικά με ποσοστό 2% ετησίως μέχρι το 2003 και αποφασίζεται σε τιμές του 2003 για τα έτη 2004 έως 2006. Μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του 2003, η Επιτροπή καθορίζει τον συντελεστή τιμαριθμικής αναπροσαρμογής που ισχύει για την περίοδο 2004-06. Με την επιφύλαξη του άρθρου 29 του κανονισμού, η συνδρομή του ΕΤΠΑ δύναται να ανέλθει έως το 75% του συνολικού κόστους για τις περιφέρειες του στόχου 1 και μέχρι το 50% για τις λοιπές περιφέρειες.

Η Επιτροπή εγκρίνει την ενδεικτική χρηματοδοτική κατανομή για κάθε κράτος μέλος και καθορίζει έναν ενδεικτικό αριθμό αστικών περιοχών ανά κράτος μέλος, οι οποίες θα καλύπτονται από την πρωτοβουλία (βλέπε πίνακα 1 στο Παράρτημα).

Κατανέμοντας το εν λόγω ενδεικτικό ποσό, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το ελάχιστο όριο των συνολικών δαπανών σε κάθε επιλέξιμη περιοχή θα είναι 500 ευρώ / ανά κάτοικο. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να εξετάσει ενδεχόμενες αιτήσεις για αύξηση του αριθμού των προγραμμάτων που αναφέρονται στον Πίνακα 1 στο Παράρτημα, με την προϋπόθεση ότι οι αιτήσεις αυτές τηρούν τα προαναφερόμενα όρια των 500 ευρώ / ανά κάτοικο και των 20 000 κατοίκων (10.000 σε ορισμένες περιπτώσεις).

Η ΕΤΕ δύναται επίσης να παρέχει δάνεια.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του γενικού κανονισμού, το ΕΤΠΑ χρηματοδοτεί τα μέτρα ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού που είναι επιλέξιμα στο πλαίσιο του ΕΚΤ και τα μέτρα που αφορούν την αλιεία, ενδεχομένως στο πλαίσιο του ΧΜΠΑ, τα οποία απαιτούνται για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας URBAN II.

Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες δύνανται να παρέχουν τεχνική βοήθεια δυνάμει του άρθρου 2 και του άρθρου 20 του γενικού κανονισμού των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Στο πλαίσιο των προγραμμάτων η Επιτροπή δύναται να παρέχει τεχνική βοήθεια για την εκπόνηση, τη χρηματοδότηση και την υλοποίηση προτάσεων στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας URBAN II. Όσον αφορά αυτό το θέμα, σύμφωνα με το άρθρο 29 του γενικού κανονισμού, εφαρμόζονται τα συνήθη ποσοστά συγχρηματοδότησης σε κάθε περίπτωση που παρέχεται τεχνική βοήθεια μετά από αίτηση του κράτους μέλους.

Κατ' εξαίρεση, όταν η τεχνική βοήθεια παρέχεται με πρωτοβουλία της Επιτροπής, δύναται να χρηματοδοτηθεί με ποσοστό έως 100%.

Για περαιτέρω ανταλλαγές εμπειριών και ορθής πρακτικής, ιδίως μέσω ενεργειών δικτύωσης δεδομένων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν έως 15 εκατ. ευρώ κατ' ανώτατο όριο.

Αν τα μέτρα αυτά ζητούνται από τα κράτη μέλη, εφαρμόζονται τα συνήθη ποσοστά συγχρηματοδότησης. ωστόσο, αν τα μέτρα αυτά λαμβάνονται με πρωτοβουλία της Επιτροπής, μπορούν να χρηματοδοτηθούν σε ποσοστό έως 100%.

Στη χρηματοδότηση σε ποσοστό 100% που αναλαμβάνεται με πρωτοβουλία της Επιτροπής και εμπίπτει στις δύο κατηγορίες τεχνικής βοήθειας που περιγράφονται παραπάνω δεν θα λαμβάνεται υπόψη περισσότερο από το 2% της συνολικής συμμετοχής του ΕΤΠΑ.

(Ε.Ε.Κ. 28.4.2000)

2.7 Διαφορές URBAN I & II

Μολονότι το URBAN II αποτελεί, σε μεγάλο βαθμό, συνέχεια του URBAN I, υπάρχουν και κάποιες διαφοροποιήσεις. Αυτές οι αλλαγές αντανακλούν τα διδάγματα που αποκομίστηκαν, καθώς και τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου:

- Συμπερίληψη πόλεων μικρού και μεσαίου μεγέθους. Το όριο των 100.000 κατοίκων του URBAN I για το συνολικό πληθυσμό μιας πόλης καταργήθηκε. Ο μόνος περιορισμός του URBAN II είναι σε επίπεδο προγράμματος (η περιοχή του προγράμματος πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον 20.000 κατοίκους – 10.000 σε εξαιρετικές περιπτώσεις με επαρκή αιτιολόγηση).
- Σαφή κριτήρια για την επιλογή των περιοχών, όπως ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές του URBAN II. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα μεγαλύτερη διαφάνεια στη διαδικασία επιλογής.
- Χρήση ενός μόνο ταμείου προκειμένου να απλοποιηθεί σημαντικά η διαδικασία διαχείρισης. Στο παρελθόν, τόσο το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) πραγματοποιούσαν παρεμβάσεις στις περιοχές του URBAN, με αποτέλεσμα να επαναλαμβάνονται ορισμένες διαδικασίες. Το URBAN II χρηματοδοτείται αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ, με αποτέλεσμα σε κάποιους τομείς να μοιράζεται ο διαχειριστικός φόρτος εργασίας, π.χ. όσον αφορά τις αιτήσεις πληρωμής. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι τα μέτρα τύπου του ΕΚΤ - συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και άλλων μέτρων για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού - εξαιρούνται· το URBAN II διατηρεί την ευελιξία του, επιτρέποντας να δαπανηθούν κονδύλια του ΕΤΠΑ σε μέτρα τύπου του ΕΚΤ (και, σπανιότερα, σε μέτρα που θα καλύπτονταν από τα υπόλοιπα διαρθρωτικά ταμεία).
- Χρήση και ανάπτυξη του αστικού ελέγχου ως συστηματικής πηγής πληροφόρησης. Επιπλέον, έχει βελτιωθεί όσον αφορά τη συνέπεια και την ποιότητα της παρακολούθησης, καθώς θεσπίστηκε ένα κοινό σύνολο δεικτών.
- Υποστήριξη των εκ των προτέρων αξιολογήσεων.
- Νέο πρόγραμμα δικτύωσης για την προώθηση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών στο αστικό περιβάλλον.
- Αυξημένος βαθμός αποκέντρωσης ως προς τη διαχείριση του προγράμματος.

- Ιδιαίτερα εκτεταμένη συμμετοχή των πολιτών

Έχοντας ολοκληρώσει την παρουσίαση της Κοινοτικής προσέγγισης για τις ολοκληρωμένες παρεμβάσεις στον αστικό χώρο και την ανάλυση της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN, ακολουθεί η μελέτη τριών ξεχωριστών περιπτώσεων εφαρμογής του Προγράμματος. Τα παραδείγματα αφορούν τις πόλεις του Βόλου, του Ηρακλείου Κρήτης και του Peterborough της Αγγλίας. Από αυτές, ο μεν Βόλος ανήκει στον πρώτο γύρο προγραμμάτων της Πρωτοβουλίας και μάλιστα συγκαταλέγεται ανάμεσα στις “success stories” ανά την Ευρώπη, οι δε άλλες εντάσσονται στο URBAN II, το δεύτερο γύρο προγραμμάτων και βρίσκονται ακόμα σε εξέλιξη. Σκοπός αυτής της επιλογής ήταν να καταδειχτούν οι ομοιότητες και οι διαφορές στις πρακτικές τόσο μεταξύ URBAN I και URBAN II, αλλά και Ελλάδας και εξωτερικού.

Κεφάλαιο 3: Μελέτη περίπτωσης Βόλου - Νέας Ιωνίας (URBAN I)

3.1 Εισαγωγή

Στην πρώτη φάση προγραμμάτων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN που εκπονήθηκαν κατά την περίοδο 1994-1999, χρηματοδοτήθηκαν 118 υποπρογράμματα σε 15 χώρες της Ε.Ε. Από αυτά, τα 6 υποπρογράμματα, δηλαδή ποσοστό 5,08% αφορούσαν την Ελλάδα (**Πρόγραμμα URBAN - ELLAS**) και πραγματοποίησαν παρεμβάσεις σε 11 Δήμους. Από τα 6 αυτά υποπρογράμματα, το ένα (Υποπρόγραμμα 3, Βόλου - Νέας Ιωνίας) αφορούσε τους Δήμους Βόλου και Νέας Ιωνίας που αποτελούν το Πολεοδομικό Συγκρότημα Βόλου.

Ο Βόλος αντιμετωπίζει τα τυπικά προβλήματα των ελληνικών αστικών κέντρων, δηλαδή προβλήματα αυξημένων ποσοστών ανεργίας, απαξιωμένου κτιριακού αποθέματος, εγκληματικότητας, ρατσισμού, δυσμενών κυκλοφοριακών συνθηκών, χρήσης και διακίνησης ναρκωτικών και μόλυνσης του περιβάλλοντος, φυσικού και ανθρωπογενούς. Το URBAN χειρίζεται αυτά τα προβλήματα με συνολικό τρόπο και ολιστικές προσεγγίσεις, ώστε να επιτευχθεί η κατά το δυνατόν αντιμετώπισή τους.

Η παρέμβαση εντοπίζεται σε 5 συνοικίες συνολικά, 3 για το Δήμο Βόλου και 2 για το Δήμο Ν. Ιωνίας. Πρόκειται για τις συνοικίες **Παλαιών, Αγίων Αναργύρων και Επτά Πλατανιών - Οξυγόνου** του Βόλου και τις συνοικίες των **Προσφυγικών και Τζαμαλιώτικων** για τη Ν. Ιωνία. Η συνολική έκταση της περιοχής παρέμβασης ανέρχεται σε 1,8 km² ενώ ο **πληθυσμός στόχος** σε 8.120 κατοίκους.

Στον πίνακα 3.1 φαίνονται τα ποσοστά έκτασης και πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης σε σχέση με το Πολεοδομικό Συγκρότημα.

Πίνακας 3.1: Έκταση και πληθυσμός συνοικιών URBAN και ποσοστό στην πόλη

Δήμοι	Συνοικίες	Έκταση (km ²)	Πληθυσμός
Βόλου	Παλαιά	0,5	900
	Άγιοι Ανάργυροι	0,67	2600
	Επτά Πλατάνια - Οξυγόνο	0,38	3350
Ν. Ιωνίας	Προσφυγικά - Τζαμαλιώτικα	0,25	1270
Σύνολο URBAN		1,8	8120
Σύνολο Π.Σ.		17	115732
Ποσοστό URBAN		10,59%	7,02%

Πηγή: Ιδία επεξεργασία, δεδομένα από ΕΣΥΕ

Τα **προβλήματα** που αντιμετωπίζει ειδικότερα η περιοχή είναι σε γενικές γραμμές τα χαρακτηριστικά προβλήματα ορισμένων περιοχών των μεσαίου μεγέθους ελληνικών πόλεων, δηλαδή:

- αποβιομηχάνιση
- υψηλή ανεργία
- κοινωνικός αποκλεισμός ομάδων πληθυσμού
- ανεπάρκεια αστικής υποδομής και
- υποβάθμιση του περιβάλλοντος, φυσικού και ανθρωπογενούς

Απευθυνόμενο σε αυτά τα προβλήματα, το υποπρόγραμμα URBAN για το Βόλο θέτει τους εξής **στόχους**:

- Δημιουργία νέων βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων
- Στήριξη της απασχόλησης
- Αναβάθμιση και ανάδειξη της περιοχής (πολεοδομικές παρεμβάσεις)
- Ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής (νέες υποδομές και δράσεις στήριξης)

Η δομή του προγράμματος αποτελείται από 6 μέτρα μέσω των οποίων θα επιτευχθούν οι στόχοι του. Τα μέτρα αυτά είναι:

- **Μέτρο 1:** Δημιουργία νέων και στήριξη υφιστάμενων οικονομικών δραστηριοτήτων
- **Μέτρο 2:** Στήριξη της απασχόλησης
- **Μέτρο 3:** Πολεοδομικές παρεμβάσεις αναβάθμισης και ανάδειξης της περιοχής
- **Μέτρο 4:** Κατάρτιση στην ανακαίνιση παλαιών κτιρίων
- **Μέτρο 5:** Κοινωνικές παρεμβάσεις
- **Μέτρο 6:** Εφαρμογή ΕΤΠΑ

Στον πίνακα 3.2 παρουσιάζονται τα οικονομικά στοιχεία όπως προκύπτουν από στοιχεία του ΥΠΕΧΩΔΕ και του ΥΠΕΘΟ.

Πίνακας 3.2: Οικονομικά στοιχεία προγράμματος URBAN Βόλου

Συνολικός προϋπολογισμός	11.509.166 €
Κοινοτική Συμμετοχή (75%)	8.631.875 €
ΕΤΠΑ	6.506.875 €
ΕΚΤ	2.125.000 €
Εθνική Συμμετοχή (25%)	2.877.291 €
Έργα ΕΤΠΑ	8.675.833 €
Δράσεις ΕΚΤ	2.833.333 €

Πηγή: Πρόγραμμα URBAN - ELLAS, ΥΠΕΘΟ - ΥΠΕΧΩΔΕ

Επίσης, στον πίνακα 3.3 δίνεται η ανάλυση των εξόδων των έργων του ΕΤΠΑ και των δράσεων του ΕΚΤ.

Πίνακας 3.3: Ανάλυση εξόδων σε έργα ΕΤΠΑ και δράσεις ΕΚΤ

Έργα ΕΤΠΑ	Ποσό	Δράσεις ΕΚΤ	Ποσό
Απόκτηση γης	1.135.730 €	Στήριξη απασχόλησης	962.583 €
Μελέτες	528.247 €	Επαγγελματική κατάρτιση	789.435 €
Έργα	7.272.194 €	Κοινωνικές παρεμβάσεις	988.995 €
Τεχνική στήριξη	5.869 €		

Πηγή: Πρόγραμμα URBAN - ELLAS, ΥΠΕΘΟ - ΥΠΕΧΩΔΕ

3.2 Μέτρα του Προγράμματος

Παρακάτω παρουσιάζονται τα μέτρα μέσω των οποίων επιτυγχάνονται οι στόχοι του Προγράμματος. Η παρουσίαση ακολουθεί σειρά σύμφωνα με το Ταμείο Χρηματοδότησης. Για το λόγο αυτό, παρουσιάζονται πρώτα τα Μέτρα που χρηματοδοτήθηκαν από το Ε.Τ.Π.Α. και στη συνέχεια εκείνα τα οποία έτυχαν χρηματοδότησης από το Ε.Κ.Τ. Συγκεκριμένα, από το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης** χρηματοδοτήθηκαν τα Μέτρα 1 και 3, ενώ από το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο** έλαβαν στήριξη τα Μέτρα 2, 4 και 5.

3.2.1 Έργα ΕΤΠΑ

3.2.1.1 Μέτρο 1: Δημιουργία νέων και στήριξη υφιστάμενων οικονομικών δραστηριοτήτων

Το Μέτρο 1 αποτελείται από τρεις δράσεις:

- Απόκτηση, κατασκευαστικές προσαρμογές και συντήρηση εξοπλισμού του κτιριακού συγκροτήματος πρώην εργοστασίου Τσαλαπάτα (3.128.600 €)
- Εγκατάσταση και λειτουργία Κέντρου Ενεργειακών Εφαρμογών στο κτίριο του πρώην Απεντομωτηρίου (364.600 €)
- Κτιριακές προσαρμογές και εξοπλισμός του κτιριακού συγκροτήματος του παλαιού Μεταξουργείου στην περιοχή Ν. Ιωνίας (1.697.383 €)

Συγκεκριμένα, οι τρεις δράσεις αναλύονται παρακάτω:

Δράση 1.1. Απόκτηση, κατασκευαστικές προσαρμογές και συντήρηση εξοπλισμού του κτιριακού συγκροτήματος πρώην εργοστασίου Τσαλαπάτα

Η δράση αυτή υλοποιείται με την αξιοποίηση εθνικών και κοινοτικών πόρων συνολικού ύψους 3.128.600 €.

Στοιχεία συγκροτήματος Πλινθοκεραμοποιείου Τσαλαπάτα:

- Ονομαστό εργοστάσιο της περιοχής
- Ιδρύθηκε το 1925 από τους Αφούς Τσαλαπάτα και λειτούργησε έως το 1975
- Περιλαμβάνει κτίσματα 7.600 τ.μ. σε έκταση 23 περίπου στρ.
- Διαθέτει μοναδική κάμινο τύπου Hoffmann.

- Διατηρούνται σημαντικά στοιχεία των μεθόδων παραγωγής από την ατμοκίνηση μέχρι τον ηλεκτρισμό
- Είναι κηρυγμένο διατηρητέο μνημείο

Γενικά στοιχεία

Το πλινθοκεραμοποιείο Τσαλαπάτα βρίσκεται στη συνοικία των Παλαιών, δυτικά του κάστρου της πόλης του Βόλου. Ιδρύθηκε το 1925 από τους αδερφούς Σπυρίδωνα και Νικολέτο Τσαλαπάτα και λειτούργησε ως το 1975. Περιλαμβάνει συγκρότημα βιομηχανικών κτιρίων συνολικού εμβαδού 7.600 τ.μ. και υπόστεγους χώρους 4.900 τ.μ. σε μία έκταση 22,65 στρεμμάτων μέσα στον πολεοδομικό ιστό. Το πλινθοκεραμοποιείο Τσαλαπάτα αποτελεί ένα σπάνιο δείγμα διασωζόμενου βιομηχανικού συγκροτήματος στον κλάδο του, όχι μόνο σε ελληνικό αλλά και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Διαθέτει μοναδική κάμινο τύπου **Hoffmann**, ενώ διατηρούνται σημαντικά στοιχεία των μεθόδων παραγωγής, από την ατμοκίνηση μέχρι τον ηλεκτρισμό.

Με απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού, το 1995, το σύνολο του συγκροτήματος έχει κριθεί διατηρητέο (**ΦΕΚ 593 / 6.7.95**).

Η ιδιαίτερης σημασίας θέση του συγκροτήματος στον πολεοδομικό ιστό, καθώς και η καλή κατάσταση και πληρότητα των εγκαταστάσεών του προσέκλυσε το ενδιαφέρον του Δήμου Βόλου. Έτσι, το 1995 ο Δήμος απέκτησε το εργοστάσιο και αυτό κατέστη κεντρικός πυρήνας των παρεμβάσεων για την αναβάθμιση της συνοικίας των Παλαιών στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN. Χρηματοδοτήθηκε η αποκατάσταση των κτιρίων και η ένταξη σ' αυτά νέων χρήσεων για τη δημιουργία ενός σύγχρονου και πολυδύναμου πολιτιστικού κέντρου, αφιερωμένου στη βιομηχανική και χειροτεχνική παράδοση της περιοχής και την καλλιτεχνική δημιουργία.

Η συγκέντρωση αλληλένδετων χρήσεων χειροτεχνίας, βιοτεχνίας, τουρισμού, πολιτισμού και ψυχαγωγίας στον χώρο του παλιού κεραμοποιείου θα αναδείκνυε την ιστορικότητα και την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής και θα ενέτασσε νέες, οικονομικά βιώσιμες δραστηριότητες σε παλιούς χώρους για την τόνωση της τοπικής οικονομίας και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.

Τεχνικά στοιχεία

Ο σχεδιασμός του συγκροτήματος περιλαμβάνει:

- 20 χειροτεχνικά εργαστήρια και μικρά εμπορικά καταστήματα για παραδοσιακά προϊόντα της περιοχής
- Μουσείο Βιομηχανικής Αρχαιολογίας
- Χώρους εκθέσεων και πολιτισμού
- Χώρους ψυχαγωγίας (καφέ, εστιατόρια, ουζερί)

Πιο συγκεκριμένα:

Περίπου 20 χειροτεχνικά εργαστήρια, εκθετήρια και μικρά εμπορικά καταστήματα, στα οποία επρόκειτο να εγκατασταθούν αντίστοιχες μικρές επιχειρήσεις από νέους ελεύθερους επαγγελματίες. Η δράση αναφέρεται κατ' αρχήν στους αποφοίτους του Δημοτικού Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης Βόλου (ΔΙΕΚ) που έχουν εκπαιδευτεί στην παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων. Τα τμήματα που λειτουργούν στο ΔΙΕΚ αφορούν τις εφαρμοσμένες τέχνες (κεραμική, μέταλλο-κόσμημα, γραφικές τέχνες, ένδυμα, φωτογραφία, συντήρηση έργων τέχνης). Επίσης προβλέπονταν ελεύθερα εργαστήρια (ζωγραφική, διακόσμηση, σκηνογραφία κ.λ.π.), εργαστήρια παραδοσιακών τεχνικών (αγιογραφία, ξυλογλυπτική, λιθανάγλυφα, ψηφιδωτό, αγγειοπλαστική, συντήρηση παραδοσιακών έργων, γυαλί, υφαντική κ.λ.π.). Τα προϊόντα αυτά καλύπτουν ζήτηση που δημιουργείται από την τουριστική κίνηση της ευρύτερης περιοχής του Βόλου (Πήλιο, Σποράδες νήσοι). Θα ανταποκρινόταν έτσι σε μια υπαρκτή αγορά.

Ακριβώς για αυτό το λόγο, λειτουργούν ήδη τέτοια εργαστήρια που έχουν δημιουργηθεί από αποφοίτους του παραπάνω οργανισμού, τα οποία κατά την εκπόνηση της πρότασης για το Πρόγραμμα, αλλά και σήμερα χωροθετούνται διάσπαρτα στον οικιστικό ιστό της πόλης. Η διάσπαρτη αυτή χωροθέτηση σε οικήματα που δεν έχουν τα κατάλληλα κτιριακά χαρακτηριστικά ή και θέση, δημιουργεί προβλήματα κυκλοφορίας (επιβάρυνση του σημερινού κέντρου της πόλης από διαμπερή κυκλοφορία) και επιβάρυνση του αστικού περιβάλλοντος (λόγω θορύβου και σε μερικές περιπτώσεις και άλλων αρνητικών παρενεργειών από τη λειτουργία των εργαστηρίων, όπως π.χ. απόρριψη στο δίκτυο αποχέτευσης ανεπεξέργαστων βιοτεχνικών αποβλήτων).

Χώρους ψυχαγωγίας και υπηρεσίες τουριστικού περιεχομένου, γραφεία, εστιατόρια, μπαρ και συναφείς δραστηριότητες. Η συγκέντρωσή τους στο συγκρότημα θα δημιουργούσε έναν μείζονα πόλο έλξης του πληθυσμού και επρόκειτο να ενισχύσει την αυτοχρηματοδότηση της λειτουργίας του, σε μέσο-μακροχρόνια βάση.

Αξιοποίηση του υπάρχοντος μηχανολογικού εξοπλισμού του παλιού κεραμοποιείου ο οποίος βρίσκεται σε εξαιρετική κατάσταση και δημιουργία Μουσείου Βιομηχανικής Αρχαιολογίας (συμπληρωμένου και με άλλα εκθέματα βιομηχανικού και αστικού περιεχομένου). Επιτυγχάνεται έτσι η ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού (πολιτιστικού, μορφωτικού, σχολικού και ειδικών ενδιαφερόντων), σε συνάρτηση με την ανάδειξη του ιστορικού ενδιαφέροντος της περιοχής Παλαιών και την ανάδειξη του αρχαιολογικού πλούτου της ευρύτερης περιοχής. Στόχος είναι η αύξηση του μέσου χρόνου παραμονής στην πόλη των διερχομένων τουριστών που σήμερα κατευθύνονται προς Πήλιο και Σποράδες.

Ένα μέρος του συγκροτήματος προβλεπόταν να στεγάσει πολιτιστικές δραστηριότητες, με χώρους εκθέσεων εικαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών, χώρους συνεδρίων και εκδηλώσεων καθώς και μουσικών, θεατρικών και γενικότερα καλλιτεχνικών παραστάσεων.

Η χωρική συνάθροιση του συνόλου των παραπάνω δραστηριοτήτων πρόκειται να δημιουργήσει οικονομίες κλίμακας και συγκέντρωσης και να τις ενισχύσει αμοιβαία, δεδομένου μάλιστα ότι οι χρήσεις αυτές είναι συμπληρωματικές. Επιπλέον, η δράση συντελεί στη διασφάλιση της ιστορικότητας και του χαρακτήρα της περιοχής, αξιοποιεί παλιούς χώρους για την ένταξη νέων οικονομικά βιώσιμων δραστηριοτήτων, τονώνει την οικονομία της περιοχής και δημιουργεί περίπου 80 θέσεις απασχόλησης.

Το έργο της απόκτησης και αποκατάστασης του παλιού κεραμοποιείου χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα URBAN με ποσό 3.005.136 €. Παράλληλα εκτελείται το έργο συντήρησης του μηχανολογικού εξοπλισμού και διαμόρφωσης του υπαίθριου χώρου που χρηματοδοτείται από ίδιους πόρους. Για την ολοκλήρωση και λειτουργία του συγκροτήματος απαιτείται η συμπλήρωση του εξοπλισμού της βιβλιοθήκης και της αίθουσας video-wall καθώς και η οργάνωση του μουσειακού εξοπλισμού και των εκθεμάτων που αναφέρονται στην παρουσίαση της λειτουργίας του κεραμοποιείου.

Τέλος, αναφέρεται η σημαντική επένδυση που έγινε με ιδιωτικούς πόρους για τον εξοπλισμό και τη λειτουργία των χειροτεχνικών εργαστηρίων, των εκθετηρίων και των

εμπορικών καταστημάτων, της κινηματογραφικής αίθουσας και των χώρων αναψυχής (καφέ, εστιατόριο, ουζερί, μπαρ, κέντρο ζωντανής μουσικής).

Δράση 1.2. Εγκατάσταση και λειτουργία Κέντρου Ενεργειακών Εφαρμογών στο κτίριο πρώην Απεντομωτήριο.

Δημιουργία χώρου εγκατάστασης και λειτουργίας του Περιφερειακού Ενεργειακού Κέντρου Θεσσαλίας με αντικείμενο:

- βελτιστοποίηση της ενεργειακής υποδομής
- διαχείριση και εξορθολογισμό της ενεργειακής κατανάλωσης
- προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

Το κόστος της δράσης ανέρχεται στα 364.600 €.

Περιγραφή έργου

Το Απεντομωτήριο χτίστηκε το 1963 για λογαριασμό του Υπουργείου Γεωργίας προκειμένου να εξυπηρετήσει ανάγκες της εποχής για απολύμανση των οσπρίων. Κτίριο χωρίς ιδιαίτερο μορφολογικό ή άλλο ενδιαφέρον, τα τελευταία χρόνια υπολειτουργούσε.

Πέρασε στην κυριότητα του Δήμου Βόλου το 1994 και μετά την αποκατάστασή του προβλέφθηκε να στεγάσει το Κέντρο Ενεργειακών Εφαρμογών, που καλύπτει όλο τον χώρο της Περιφέρειας Θεσσαλίας με κύριο αντικείμενο την ορθολογική διαχείριση της ενεργειακής κατανάλωσης, την βελτιστοποίηση των ενεργειακών υποδομών και την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε περιφερειακό επίπεδο. [Δήμος Βόλου (1997)]

Η σκοπιμότητα του κέντρου συνδέεται με την ύπαρξη: (α) μέσα στο οικιστικό ιστό σημαντικού αριθμού βιομηχανιών και βιοτεχνιών, (β) στην ευρύτερη περιοχή του Βόλου της Βιομηχανικής Περιοχής που περιλαμβάνει και σημαντικά ενεργοβόρες βιομηχανίες, και (γ) με την ύπαρξη (σε μικρή απόσταση από τη θέση εγκατάστασης του Κέντρου) της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Δημιουργείται έτσι ένα τρίτολο που περιλαμβάνει τους υποψήφιους χρήστες, τη βασική έρευνα και εκπαίδευση, και τον κόμβο άρθρωσης των δύο μέσω μελετών και ενεργειών υποστήριξης. [Δήμος Βόλου (1994)]

Δράση 1.3. Κτιριακές προσαρμογές και εξοπλισμός του κτιριακού συγκροτήματος του παλιού Μεταξουργείου στην περιοχή της Ν. Ιωνίας.

Ιστορική αναδρομή

Το Παλιό Μεταξουργείο Ν. Ιωνίας είναι συνδεδεμένο με την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής από τις αρχές του αιώνα, όταν το εμπόριο μεταξιού ανθούσε στα χωριά του Πηλίου και ιδιαίτερα στη Μακρινίτσα. Η λειτουργία του σταμάτησε, οριστικά μόλις το 1992.

Τεχνικά στοιχεία

Το παλιό Μεταξουργείο, στην περιοχή των Προσφυγικών, είναι χαρακτηρισμένο παραδοσιακό σύνολο (**ΦΕΚ 1058Δ/1.12.95**) το οποίο αποτελείται από 5 διακριτά κτίσματα συνολικής επιφάνειας 2750 τ.μ. επί γηπέδου 4 στρ. από τα οποία 2.700 τ.μ. περίπου είναι ελεύθερος χώρος. Το ακίνητο έχει περιέλθει κατά χρήση στο Δήμο Ν. Ιωνίας με χρηματοδότηση από το ΕΤΕΡΠΣ έναντι 880.410 €.

Η θέση του είναι στη διασταύρωση των οδών Αναπαύσεως & Καραμπατζάκη. Η παρουσία του στο κέντρο της πόλης ιδιαίτερα μετά την διακοπή λειτουργίας του υποβάθμιζε την περιοχή ποικιλοτρόπως.

Στο χώρο προβλέφθηκε η δημιουργία ενός σύνθετου επαγγελματικού και πολιτιστικού κέντρου που πλέον περιλαμβάνει:

- 15 παραγωγικά εργαστήρια και μικρές εμπορικές επιχειρήσεις στους τομείς της χειροτεχνίας - μικρής βιοτεχνίας.
- Μουσείο Μεταξιού.
- Χώρους εκθέσεων και πολιτισμού (αίθουσα πολλαπλών χρήσεων).
- Χώρους αναψυχής (καφέ, μικρό εστιατόριο, ουζερί)
- Συμπληρωματικές υποστηρικτικές χρήσεις (γραμματειακή και λογιστική στήριξη)

Πηγή: Πρόγραμμα URBAN - ELLAS, ΥΠΕΘΟ - ΥΠΕΧΩΔΕ

Επίσης, πραγματοποιήθηκε η διαμόρφωση του υπαίθριου χώρου σε χώρο αναψυχής και ο εξοπλισμός του κτιρίου για τη λειτουργία του μουσείου, της αίθουσας πολλαπλών χρήσεων, του ραδιοφωνικού σταθμού και του εκθετηρίου.

Για το Μεταξουργείο πρέπει να προστεθούν συμπληρωματικά τα εξής:

α) Η αρνητική εμπειρία από την ένταξη στα ΠΕΠ του 1^{ου} ΚΠΣ μέτρων για τη δημιουργία Κέντρων Υποστήριξης ΜΜΕ είναι γνωστή και έχει ληφθεί υπόψη. Το γεγονός ότι ελάχιστα τέτοια κέντρα ξεκίνησαν (και κανένα δεν λειτούργησε) δεν οφείλεται σε εγγενείς αδυναμίες της ίδιας της ιδέας αυτών των κέντρων αλλά στο ότι συχνά ενεπλάκησαν σε ενδοπεριφερειακές διαμάχες σχετικά με το χαρακτήρα του φορέα τους. Τόσο το προτεινόμενο εδώ κέντρο όσο και τα εκκολαπτήρια, αντίθετα, είναι τοπικής εμβέλειας και επομένως δεν υπόκεινται στον κίνδυνο επανεμφάνισης ανάλογων προβλημάτων. Επιπλέον, ο φορέας τους είναι ήδη προσδιορισμένος.

β) Οι δράσεις του μέτρου που απευθύνονται στον ιδιωτικό τομέα κινητοποίησαν ιδιωτικούς πόρους που αύξησαν το χρηματοδοτικό βάρος του προγράμματος.

γ) Η επιβάρυνση των ιδιωτικών μονάδων αυξήθηκε σταδιακά, με δεδομένο ότι στόχος ήταν η ενίσχυση της δημιουργίας κερδοφόρων επιχειρήσεων. Η αύξηση αυτή χρησιμοποιήθηκε για τη συμπληρωματική χρηματοδότηση δράσεων με κοινωνικό χαρακτήρα. Δημιουργήθηκε έτσι ένα δίκτυο συγκοινωνούντων δοχείων μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και ενεργειών στήριξής της, και ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης.

Ο **προϋπολογισμός** του έργου ανέρχεται σε συνολικά σε 1.760.821 € και περιλαμβάνει ενίσχυση της υπάρχουσας φέρουσας τοιχοποιίας και ανακατασκευή τμημάτων του κτιρίου, είτε με φέροντα οργανισμό οπλισμένου σκυροδέματος είτε με μεταλλική κατασκευή για την δημιουργία πατωμάτων των ορόφων, ανακατασκευή στεγών και επεμβάσεις για τη διαμόρφωση των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων του κτιρίου, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στην προτεινόμενη χρήση του.

Χρήση

Σκοπός του έργου είναι η χρησιμοποίηση του σαν εκκολαπτήριο νέων επιχειρήσεων. Ειδικότερα θα φιλοξενήσει νέους επαγγελματίες που θα τροφοδοτήσουν διάφορες σχολές παραδοσιακών επαγγελμάτων, που έχουν σχέση κυρίως με το «νήμα».

Στο κτίριο υπάρχουν παράλληλες λειτουργίες που θα αποτελούν πόλο έλξης για το κοινό, όπως εκδηλώσεις, εκθέσεις, παραστάσεις, λειτουργία αναψυκτηρίου, εστιατορίου κλπ.

Αναλυτικά στο κτίριο λειτουργούν:

- Τομέας υφάσματος: εργαστήρια ταπητουργίας, υφαντουργίας, κοπτικής ραπτικής, κεντήματος μηχανής, σχεδιασμού προϊόντων

- Τομέας των παραδοσιακών γεύσεων: Εργαστήρια - πωλητήρια τυποποίησης προϊόντων μελιού, τυποποίησης βοτάνων Πηλίου, παραγωγής γλυκών Πηλίου
- Τομέας αντικειμένου και της καλλιτεχνικής δημιουργίας: Εργαστήρια - πωλητήρια συντήρησης παλαιών αντικειμένων, έργων καλλιτεχνικής δημιουργίας, έργων αγιογραφίας, ξυλογλυπτικής
- Στο τομέα του πολιτισμού, της αναψυχής και της παροχής υπηρεσιών
  - ο Μία αίθουσα κινηματογράφου και πολλαπλών εκδηλώσεων
  - ο Μία αίθουσα εκθέσεων - Μουσείου μεταξιού
  - ο Ραδιοφωνικό σταθμό
  - ο Μία καφετέρια - εστιατόριο παραδοσιακών γεύσεων
  - ο Μονάδα διοικητικής και λογιστικής υποστήριξης

Συνέργια

Η λειτουργία του Μεταξουργείου συνδυάζεται με τις δράσεις:

- 2.1. Κέντρο Υποστήριξης της Απασχόλησης
- 5.7. Στήριξη Ανέργων μητέρων Δ. Ν. Ιωνίας

που προβλέπονται από το πρόγραμμα. Ήδη έχει ξεκινήσει η στελέχωση του κέντρου το οποίο θα έχει σαν στόχο αφενός την στήριξη της Απασχόλησης σε όλη την περιοχή και αφετέρου την στήριξη των επιχειρήσεων που θα εγκαθίστανται στο Μεταξουργείο.

3.2.1.2 Μέτρο 3: Πολεοδομικές παρεμβάσεις

Το Μέτρο 3 περιλαμβάνει ενέργειες αστικού σχεδιασμού. Οι παρεμβάσεις εντοπίζονται σε τρία υποσύνολα της περιοχής του URBAN.

Δράση 3.1. Πολεοδομικές παρεμβάσεις στην περιοχή Παλαιών και στην οδό Ρ. Φεραίου

Πολεοδομικές παρεμβάσεις στην περιοχή Παλαιών

Πρόκειται για το ιστορικό κέντρο από όπου ξεκίνησε η νεώτερη πόλη του Βόλου. Στην περιοχή υπάρχουν σημαντικά αρχαιολογικά υπολείμματα από την αρχαία Ιωλκό κα. Οι παρεμβάσεις στόχευσαν στην ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων ώστε να γίνουν επισκέψιμοι και να ενταχθούν στην καθημερινή ζωή και στα τουριστικά κυκλώματα, κάτι που θα ενίσχυε της τοπική οικονομική δραστηριότητα.

Πιο συγκεκριμένα, οι **πολεοδομικές παρεμβάσεις** στην περιοχή των **Παλαιών** αφορούν:

- Ανάπλαση της πλατείας αγοράς των Παλαιών και πεζοδρόμηση των γύρω δρόμων
- Δημιουργία κεντρικού χώρου αναφοράς στην περιοχή
- Δημιουργία πλατείας εισόδου στην ιστορική περιοχή του λόφου των Παλαιών
- Αρχαιολογικά ευρήματα - τείχος Παλαιών
- Πεζοδρομήσεις σύνδεσης επιμέρους παρεμβάσεων

Πολεοδομικές παρεμβάσεις στο δυτικό τμήμα της οδού Ρ. Φεραίου

Γενικά

Στην περιοχή του δυτικού τμήματος της οδού Ρ. Φεραίου, από την Ελ. Βενιζέλου μέχρι την Χείρωνος, πραγματοποιήθηκαν πολεοδομικές και κυκλοφοριακές παρεμβάσεις με σκοπό τη δημιουργία ενός «γραμμικού πάρκου» και ταυτόχρονα

Επεξηγηματικά στοιχεία

Όπως σημειώνει ο Σκυργιάννης Χ., «με τον όρο «Περιοχή Ήπιας Κυκλοφορίας» ή «Περιοχή Πειθαρχημένης Κυκλοφορίας» επιχειρείται να αποδοθεί στα ελληνικά ο ολλανδικός όρος “wonerf”, ο αγγλικός όρος “traffic calming area” και ο γερμανικός

“Verkehrsberuhigte Gebiete”. Όπως παρατηρείται, ο αγγλικός και ο γερμανικός όρος περιλαμβάνουν την έννοια της ηρεμίας (calm, Ruhe), ενώ ο ολλανδικός παραπέμπει στην έννοια της κυψέλης, του κλειστού συστήματος. Η ελληνική απόδοση ως «πειθαρχημένη κυκλοφορία» υποδηλώνει τον αναγκαστικό περιορισμό με κατασκευαστικά όμως, όχι διοικητικά μέτρα.» (Σκυργιάννης Χ. , 2002)

Ο όρος «**Περιοχή Ήπιας Κυκλοφορίας**» επεκράτησε τελικά στην Ελλάδα και στο εξής θα χρησιμοποιείται με τη συντομογραφία «ΠΗΚ».

Η λογική της δημιουργίας αυτών των περιοχών αφορά τη μείωση των επιπτώσεων της κυκλοφορίας (ατυχήματα, θόρυβος, ρύπανση), τη σημαντική λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση του χώρου και κατά συνέπεια η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των περιοχών και κατ' επέκταση της πόλης συνολικά.

Γύρω απ' αυτή τη γενική ιδέα έχει αναπτυχθεί εδώ και αρκετά χρόνια, κυρίως στην Ευρώπη μία ολόκληρη θεωρία πολύμορφων παρεμβάσεων, με μεγάλες ελευθερίες στο σχεδιασμό που υλοποιούνται με διάφορους τρόπους και τεχνικές. Οι περιοχές αυτές μπορεί να είναι ήδη μέσα στον αστικό ιστό, μέσα στο πολεοδομικό σχέδιο της πόλης (περίπτωση Ρ. Φεραίου), οπότε υφίστανται πραγματική μεταμόρφωση, ή να είναι νεοεντασσόμενες, οπότε μελετώνται εξ αρχής. (Σκυργιάννης Χ. , 2002)

Το κύριο βάρος λοιπόν αυτών των παρεμβάσεων δίδεται στο δρόμο, στο χώρο δηλαδή μεταξύ οικοδομικών γραμμών του πολεοδομικού σχεδίου μίας πόλης. Οι Περιοχές Ήπιας Κυκλοφορίας δημιουργούνται κυρίως για κυκλοφοριακούς και δευτερευόντως για πολεοδομικούς λόγους. (Σκυργιάννης Χ., 2002)

Ο δρόμος, οι χρήστες του και οι απαιτήσεις τους

Σύμφωνα με τον Σκυργιάννη, , ο δρόμος έχει δύο κύριες λειτουργίες:

Ως πολεοδομικός χώρος είναι χώρος ζωής και επικοινωνίας, χώρος αδόμητος ελεύθερος μεταξύ των κτισμάτων. Από την χρήση, την πυκνότητα και την διαμόρφωση των παρακείμενων κτισμάτων προκύπτουν ανάγκες παραμονής και κίνησης ατόμων και παιδικού παιχνιδιού.

Ως κυκλοφοριακός χώρος έχει την αποστολή να δίνει πρόσβαση στα παρακείμενα οικοπέδα και να εξασφαλίζει τις απαιτούμενες συνδέσεις για την κυκλοφορία των πεζών, των ατόμων με ειδικές κινητικές ανάγκες, των ποδηλατών, των μέσων μαζικής μεταφοράς, των ιδιωτικών μηχανοκίνητων μέσων και των οχημάτων εξυπηρέτησης και έκτακτης ανάγκης. (Σκυργιάννης Χ., 2002)

Προφανώς, η αξιολόγηση των παραπάνω λειτουργιών γίνεται από τους χρήστες ανάλογα με τις προτεραιότητές τους και διαφέρει κατά περίπτωση. Συχνά δε, οδηγεί σε «συγκρούσεις συμφερόντων» στην υπό μελέτη περιοχή.

Πιο συγκεκριμένα, ο Σκυργιάννης αναφέρει τις εξής κατηγορίες χρηστών και τα αντίστοιχα συμφέροντά τους:

- Οι **κάτοικοι** θέλουν ασφαλείς δρόμους, μικρή (κατά το δυνατόν μηδενική) όχληση από θόρυβο και ατμοσφαιρική ρύπανση, όμορφη εικόνα του δρόμου όπου ζούνε
- Οι **πεζοί** θέλουν να νιώθουν ασφαλείς απέναντι στην μηχανοκίνητη κυκλοφορία και να κινούνται χωρίς να συναντούν εμπόδια, μέσα σε ένα όμορφο (αστικό) περιβάλλον. Αυτό απαιτεί αρκούντως φαρδιά, ελεύθερα από εμπόδια και σταθμευμένα οχήματα, πεζοδρόμια, μικρές σε μήκος διελεύσεις στα κυκλοφορούμενα τμήματα, χαμηλή ταχύτητα των οχημάτων, άριστη οπτική επαφή.
- Οι **οδηγοί** θέλουν μια θέση στάθμευσης κατά το δυνατόν αποκλειστικά για τον καθένα τους, πολύ κοντά στον προορισμό τους, δηλαδή έξω από την πόρτα του σπιτιού τους ή μπροστά στο κατάστημα. Κατά την οδήγηση θέλουν μη διακοπτόμενη ροή και καλή και έγκαιρη σήμανση των σημείων υψηλού κινδύνου ή «εμποδίων».
- Οι **ποδηλάτες** θέλουν κατά το δυνατόν ευθύγραμμη πορεία απαλλαγμένη από κάθε είδους εμπόδια και περιπατητές. Δύσκολα συνηθίζουν σε περιπορείες, κυρίως λόγω της μυϊκής προσπάθειας που απαιτούν αλλά και της γενικής αίσθησης ελευθερίας που τους δίνει το μέσον (σε αντίθεση με τους οδηγούς μηχανοκινήτων οχημάτων, που αποφεύγουν μεν, αλλά συνηθίζουν πολύ πιο εύκολα τις αναγκαίες - μικρές - περιπορείες).
- Οι **καταστηματάρχες** θέλουν πολλές θέσεις στάθμευσης για τους πελάτες τους και ιδιαίτερους χώρους στον δρόμο για φορτοεκφορτώσεις. Φοβούνται ότι η μείωση του κυκλοφοριακού φόρτου και κάθε αλλαγή στην προσπελασιμότητα του καταστήματός τους θα προκαλέσει μείωση της πελατείας τους.

(Σκυργιάννης Χ. 2002)

Περιοχή Ήπιας Κυκλοφορίας

Η ΠΗΚ μπορεί να οριστεί ως εξής:

«Είναι περιοχή κατοικίας κυρίως, μέσα στην πόλη, όπου έχουν γίνει ειδικές διαμορφώσεις που περιορίζουν σημαντικά την κυκλοφορία αυτοκινήτων χωρίς να την απαγορεύουν εντελώς και επιτρέπουν αφ' ενός τη στάθμευση και αφ' ετέρου τη χρήση όλων των ελεύθερων χώρων και από πεζούς και από ποδηλάτες, χωρίς απαραίτητα ειδικές λωρίδες.» (Σκυργιάννης Χ., 2002)

Όσο περισσότερο χρησιμοποιείται ως αμιγής κατοικία μια περιοχή, τόσο περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας έχει εκεί η παρέμβαση. Όσο περνάμε σε περιοχές μικτών χρήσεων, τόσο τα συμφέροντα των καταστηματαρχών έρχονται σε σύγκρουση με τις απόψεις των κατοίκων και δυσχεραίνουν την επιλογή λύσεων, ακόμη και σε σημειακό επίπεδο.

Είναι προφανές ότι στην περιοχή της Ρ. Φεραίου η επικρατέστερη χρήση είναι η αμιγής κατοικία, οπότε το μέτρο της δημιουργίας της ΠΗΚ κρίνεται αποτελεσματικό.

Τα τρία «**δόγματα**» των Περιοχών Ήπιας Κυκλοφορίας είναι:

- λιγότερος κυκλοφοριακός φόρτος
- όσο το δυνατόν πιο χαμηλή ταχύτητα
- άριστη οπτική επαφή

(Σκυργιάννης Χ. 2002)

Τα δόγματα αυτά, συνοδευόμενα και από αξιώσεις αισθητικής, φωτισμού, πρασίνου κ.λ.π., υλοποιούνται καλύτερα, κατά μία θεωρία, σε ενιαίες, μικτές επιφάνειες, στο ίδιο επίπεδο μεταξύ των κτισμάτων. Η εφαρμογή αυτής της θεωρίας προκαλεί, σύμφωνα με νεώτερες παρατηρήσεις, σημαντικά προβλήματα στην κίνηση πεζών, ατόμων με ειδικές ανάγκες αλλά και ποδηλατιστών, αφού και πάλι το αυτοκίνητο τείνει να καταλάβει κάθε σπιθαμή διατιθέμενης επιφάνειας.

Η διατήρηση του διαχωρισμού που εξασφαλίζει η υψομετρική διαφορά του πεζοδρομίου, δίνει οπωσδήποτε αίσθημα ασφάλειας στους πεζούς και προτιμάται σήμερα στις περισσότερες περιπτώσεις δημιουργίας ΠΗΚ.

Εκεί όπου όλες οι θεωρίες και οι πρακτικές εφαρμογές συμφωνούν είναι ότι δεν χρειάζονται ποδηλατόδρομοι ούτε καν λωρίδες ποδηλάτου μέσα στην ΠΗΚ. Το ποδήλατο κινείται πάντα στην ίδια λωρίδα με το αυτοκίνητο. Η χαμηλή ταχύτητα του

αυτοκινήτου (2ο βασικό δόγμα) και η γενικά άριστη οπτική επαφή που υπάρχει (3ο βασικό δόγμα) δεν δημιουργεί κίνδυνο για το ποδήλατο, ενώ συνηθέστατα το αυτοκίνητο δεν μπορεί ούτε να προσπεράσει το ποδήλατο.

Ωστόσο, στο σημείο αυτό οι απόψεις δίστανται. Στην ΠΗΚ της Ρ. Φεραίου έχει επιλεγεί η πρακτική της μονοδρόμησης και μάλιστα εναλλάξ, δηλαδή ανά τμήματα που ορίζονται από 2 κάθετες στη Ρ. Φεραίου οδούς, η φορά της κίνησης των οχημάτων αλλάζει. Το γεγονός αυτό δημιουργεί έντονα προβλήματα στην κίνηση των ποδηλάτων, που αναγκαστικά διασταυρώνονται συχνά με μηχανοκίνητα οχήματα σε δρόμο περιορισμένου πλάτους. Κατά τη γνώμη του συντάκτη, η λύση της διακεκριμένης λωρίδας για την κίνηση των ποδηλάτων κρίνεται επιβεβλημένη. Να σημειωθεί βέβαια ότι στο μεγαλύτερο μέρος του μήκους του γραμμικού πάρκου της Ρ. Φεραίου η λωρίδα αυτή υφίσταται, η συνέχειά της όμως διακόπτεται από σταθμευμένα αυτοκίνητα ή / και την εξάπλωση της φύτευσης, δυσχεραίνοντας την κίνηση των ποδηλάτων.

Μέσα στην ΠΗΚ δεν υπάρχουν γενικοί διοικητικοί περιορισμοί στάθμευσης. Η ρύθμιση της στάθμευσης γίνεται αποκλειστικά με κατασκευές, είναι μόνιμη και δεν πρέπει να υπάρχουν πουθενά αμφιλεγόμενα σημεία. «Παράνομη» στάθμευση μέσα στην ΠΗΚ σημαίνει σοβαρή κυκλοφορική αναστάτωση, γι' αυτό και η πρακτική δείχνει ότι αποφεύγεται από τους ίδιους τους οδηγούς, μετά το πάντα απαιτούμενο διάστημα κατανόησης και προσαρμογής.

Με βάση τη λογική ότι στην περιοχή κυριαρχεί ουσιαστικά - και αποτελεί τον πυρήνα της παρέμβασης - η δημιουργία της ΠΗΚ, αναφέρονται συνοψισμένες οι **πολεοδομικές παρεμβάσεις** της οδού **Ρ. Φεραίου** που αφορούν:

- Πεζοδρόμηση του δυτικού τμήματος της κεντρικής οδού Ρ. Φεραίου στη συνοικία Επτά Πλατάνια - Οξυγόνο
- Δημιουργία πεζό-ποδηλατοδρόμου, διαμόρφωση χώρων συνάντησης και αναψυχής, ενίσχυση του πράσινου
- Δημιουργία κεντρικού χώρου αναφοράς στην περιοχή
- Σύνδεση επιμέρους παρεμβάσεων και σημείων αναφοράς:
- Κέντρο Άθλησης και Νεολαίας πρώην Αδαμόπουλου, ΙΕΚ - Σχολές Εφαρμοσμένων Τεχνών, Σχολικό Συγκρότημα Μουρτζούκου, Μουσικό Θέατρο Παλιάς Ηλεκτρικής

Η Δράση 3.1 αξιοποίησε πόρους, εθνικούς και κοινοτικούς της τάξης των 681.000 €.

Δράση 3.2. Πολεοδομικές παρεμβάσεις στην περιοχή Προσφυγικών

Σύντομο ιστορικό

Η περιοχή "Προσφυγικά" δημιουργήθηκε από τη Ελληνική Κυβέρνηση για την εγκατάσταση των πρώτων προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής στην περιοχή της Ν. Ιωνίας. Το έργο εγκαινιάστηκε την 15 Αυγούστου 1923. Αποτελείται από δέκα οικοδομικά τετράγωνα με εσωτερική πλατεία ανά τετράγωνο και την κεντρική πλατεία της Ευαγγελίστριας. Γύρω από αυτήν την περιοχή αναπτύχθηκε η Ν. Ιωνία και παραμένει έως σήμερα το παραδοσιακό και εμπορικό κέντρο της.

Προβλήματα

Κατά την εκπόνηση της μελέτης, η περιοχή απειλείτο με εγκατάλειψη αφού κατ' αρχήν οι σύγχρονες οικιστικές ανάγκες δεν μπορούν να ικανοποιηθούν σε μία περιοχή χωρίς εύκολη οδική πρόσβαση, με οικοδομήσιμους χώρους ελάχιστων τετραγωνικών και γενικά με μία απαράδεκτη πολεοδομική ανάπτυξη με πλήθος προβλημάτων. Ειδικότερα η περιοχή εμφάνιζε:

- Μείωση επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Ανεργία πάνω από 20%
- Ασθενή δημογραφική δομή με υψηλή συγκέντρωση ηλικιωμένων (συνταξιούχοι σε ποσοστό 30%). Μείωση πληθυσμού της περιοχής λόγω μη προσέλκυσης νέου πληθυσμού
- Ασθενή κοινωνική δομή με αναλφάβητους ή απόφοιτους δημοτικού
- Ελάχιστες κοινωνικές υποδομές
- Διάσπαρτα εγκαταλελειμμένα κτίρια

Σε αυτά τα προβλήματα έρχονται να προστεθούν τα τελευταία χρόνια και άλλα:

- Επερχόμενη γκετοποίηση από ιδιόμορφες κοινωνικές ομάδες όπως τσιγγάνους, Αλβανούς
- Τριτοκοσμικοί μετανάστες
- Αύξηση της εγκληματικότητας
- Υγειονομικοί κίνδυνοι από μετατροπή εγκαταλελειμμένων κτιρίων σε αυθαίρετους σκουπιδότοπους

Λύσεις που αναμενόταν από την παρέμβαση

- Να ανασάνει πολεοδομικά η περιοχή
- Να αξιοποιηθούν ή διαφορετικά να γκρεμιστούν τα ερειπωμένα κτίρια
- Να δοθούν κίνητρα για οικονομικές δραστηριότητες και να δοθεί νέα άνθηση στην εμπορική κίνηση της περιοχής
- Να διατηρηθούν κάποια οικοδομικά τετράγωνα που θα αποτελούν το ιστορικό κέντρο της πόλης
- Να αναπτυχθεί η κοινωνική υποδομή στην περιοχή

Περιγραφή δράσεων

Η παρέμβαση του URBAN προβλέπει:

- Την αποκατάσταση ενός παλαιού βιομηχανικού κτιρίου "Παλιό Μεταξουργείο" και τη μετατροπή του σε Εκκολαπτήριο Νέων Επιχειρήσεων.
- Την Επέμβαση σε τρεις οικοδομικές ενότητες (Τετράγωνα) με αποκατάσταση κελυφών για την δημιουργία Κοινωνικών υποδομών.
- Την ενοποίηση των ελεύθερων χώρων των παρεμβάσεων με διαμόρφωση πλατειών.

Στο αρχικό σχέδιο προβλέπονταν και η αναμόρφωση της πλατείας Ευαγγελίστριας με άρση της περιμετρικής κυκλοφορίας, πεζοδρόμηση και δημιουργία θέσεων στάθμευσης. Η δράση αυτή τελικά αποσύρθηκε λόγω υπέρβασης στο συνολικό προϋπολογισμό.

Η παρέμβαση στα προσφυγικά προϋπέθετε απόκτηση γης στην περιοχή. Το μικρό μέγεθος των ιδιοκτησιών και η θέση των οικοπέδων δυσχέραιναν την προσπάθεια αυτή. Ο Δήμος διέθεσε προς αυτό το σκοπό ιδιόκτητη έκταση 7 στρεμμάτων στην περιοχή Καλλιθέα η οποία ανταλλάχθηκε με Προσφυγικά. Συνολικά αποκτήθηκαν 48 οικοπέδα 2,2 στρεμμάτων αξίας 440.205 €. Το URBAN χρηματοδότησε την αγορά 15 οικοπέδων αξίας 154.071 €.

Δράση 3.3. Δημιουργία Κέντρου άθλησης και Νεολαίας στο πρώην εργοστάσιο Αδαμόπουλου

Βιομηχανία Βάμβακος Αδαμόπουλου - Ιστορικά στοιχεία

- Ιδρύθηκε το 1908 από την ΟΕ. Αδαμόπουλου - Χατζηνικολάου και το 1929 πέρασε στην ιδιοκτησία Αδαμόπουλου
- Περιλάμβανε κλωστήριο, εκκοκκιστήριο, αποθήκες βάμβακος και σπόρων, μηχανουργείο και γραφεία
- Λειτουργήσε μέχρι το 1970 και στη συνέχεια περιήλθε στην ιδιοκτησία της ΕΤΒΑ
- Αποκτήθηκε από τον Δήμο Βόλου το 1995

Το μέτρο απέβλεπε στην απόδοση στις ανάγκες της γειτονιάς ενός παλιού και εγκαταλειμμένου βιομηχανικού κτιρίου, σε μια περιοχή με πυκνή δόμηση, έλλειψη κοινοχρήστων χώρων και κοινωνικών υποδομών και με έντονα κοινωνικά προβλήματα. Περιλαμβάνει τη μετατροπή του πρώην βιομηχανικού χώρου σε χώρο συγκέντρωσης της νεολαίας, και διεξαγωγής πολλαπλών δραστηριοτήτων με εγκαταστάσεις άθλησης, συναθροίσεων, παροχής πληροφόρησης γύρω από θέματα που αφορούν τους νέους (επαγγελματικός προσανατολισμός, ναρκωτικά, σχέσεις των δύο φύλων κλπ.). Δημιουργήθηκε έτσι ένας πυρήνας προσέλκυσης των νέων όπου αξιοποιείται δημιουργικά ο ελεύθερος χρόνος τους και αποτρέπονται φαινόμενα κοινωνικής βίας, περιθωριοποίησης κα. Εξυπηρετούνται έτσι και κοινωνικοί στόχοι, άμεσα, και αναπτυξιακοί. έμμεσα, στο βαθμό που η ύπαρξη τέτοιων φαινομένων αποτελεί αντικειμενικό εμπόδιο για τον οικονομικό μετασχηματισμό.

Συγκεκριμένα από το URBAN προβλεπόταν η δημιουργία Κέντρου Άθλησης και Νεολαίας στο χώρο καθώς και χώρων δημιουργικής απασχόλησης για τη νεολαία που περιλαμβάνουν:

- Κλειστή αίθουσα πολλαπλών χρήσεων
- Αίθουσα χορού
- Αίθουσα γυμναστικής
- Χώρους ενημέρωσης κοινού
- Εντευκτήριο, κυλικείο, βοηθητικούς χώρους

Η αρχική μελέτη προέβλεπε και την κατασκευή κολυμβητικής δεξαμενής στο χώρο ανατολικά του κτιρίου, κάτι που όμως τελικά δεν πραγματοποιήθηκε.

Η όλη δράση κόστισε περί τα 1.640.000 €.

Δράση 3.4. Υποδομές για ειδικές κοινωνικές ομάδες στο παλιό εργοστάσιο Στρυχνοκάρπου

Εργοστάσιο Στρυχνοκάρπου - Ιστορικά στοιχεία

- Κτίσθηκε το 1932 από το Υπουργείο Γεωργίας.
- Χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή δολωμάτων στρυχνοσίτου (στρυχνίνη και σιτάρι) για την εξόντωση των αρουραίων στους αγρούς.
- Διέκοψε τη λειτουργία του το 1976 (απαγόρευση χρήσης στρυχνίνης)
- Λειτουργήσε ως αποθηκευτικός χώρος ως το 1985
- Παραχωρήθηκε στο Δ. Βόλου το 1994

Το εργοστάσιο παραγωγής στρυχνοκάρπου βρίσκεται στην περιοχή του Παλιού Λιμεναρχείου, κοντά στο λιμάνι. Σύμφωνα με προφορικές μαρτυρίες, πριν το 1921 στη θέση του σημερινού κτιρίου υπήρχε τουρκικό νοσοκομείο. Το 1922 εγκαταστάθηκαν εκεί πρόσφυγες από τη Μ. Ασία. Όλες οι ενδείξεις δείχνουν ότι το κτίριο προσέγγισε τη σημερινή του μορφή κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου.

Το 1932 το κτίριο παραδόθηκε στην Γεωργική Επιθεώρηση Θεσσαλίας με σκοπό την εγκατάσταση σ' αυτό εργαστηρίου κατασκευής δολωμάτων στρυχνοσίτου, που χρησιμοποιούνταν στην αγροτική παραγωγή για την εξόντωση των αρουραίων.

Το εργοστάσιο παραγωγής δολωμάτων στρυχνοσίτου, μοναδικό στην Ελλάδα, διέκοψε τη λειτουργία του το 1976 καθώς απαγορεύτηκε πλέον η χρήση της στρυχνίνης. Από τότε και έως το 1985 χρησιμοποιήθηκε από τη Διεύθυνση Γεωργίας ως αποθηκευτικός χώρος. Από το 1994 το κτίριο ανήκει στον Δήμο Βόλου και πρόκειται να στεγάσει δραστηριότητες του Δημοτικού. Οργανισμού Υγείας και Κοινωνικών Θεμάτων (παραγωγικά εργαστήρια και υπηρεσίες στήριξης ατόμων με ειδικές ανάγκες, μεταναστών κτλ) καθώς και το Κοινωνικό Κέντρο της συνοικίας. [Δήμος Βόλου (1997)]

Ειδικότερα προβλέπονται για το χώρο:

- Υποδομές εξασφάλισης ίσων ευκαιριών σε ειδικές κοινωνικές ομάδες - Παραγωγικά εργαστήρια
- Δημιουργία χώρου εγκατάστασης και λειτουργίας παραγωγικών εργαστηρίων για ΑΜΕΑ
- Κέντρο Συμβουλευτικής - υποστηρικτικής μονάδας για ΑΜΕΑ και ειδικές κοινωνικές ομάδες
- Συνοικιακό Κοινωνικό Κέντρο

Δράση 3.5. Υποδομές για ειδικές κοινωνικές ομάδες στην περιοχή Προσφυγικών

Κέντρο Αδύνατων Ομάδων

Για την δημιουργία του Κέντρου Αδύνατων ομάδων αποκτήθηκαν από τον Δήμο Ν. Ιωνίας πέντε ιδιοκτησίες συνολικής επιφάνειας 335 τ.μ. και συνολικού κόστους 58.694 €. Τα κτίσματα ήταν ισόγεια, κεραμοσκεπή, με φέρουσα λιθοδομή και είχαν υποστεί σημαντικές βλάβες λόγω της εγκατάλειψής τους από τους ιδιοκτήτες ενώ οι διάφορες παράνομες προσθήκες, κατασκευασμένες πρόχειρα με παράταιρα υλικά καταλάμβαναν σχεδόν τη διπλάσια έκταση.

Τα περισσότερα ήταν ερειπωμένα και είχαν μεταβληθεί σε εστίες μόλυνσης για την περιοχή ενώ η κατάληψή τους από περιθωριακά άτομα είχε αυξήσει την εγκληματικότητα της περιοχής.

Από τα αρχικά κελύφη διατηρήθηκαν οι περιμετρικές φέρουσες τοιχοποιίες από λιθοδομή οι οποίες ενισχύθηκαν με την κατασκευή εσωτερικού μανδύα, έγινε αποκατάσταση της εμφανούς λιθοδομής εξωτερικά, ανακατασκευή της στέγης και λοιπές εργασίες για την εσωτερική και εξωτερική διαμόρφωση και λειτουργία του κτιρίου.

Το συνολικό εμβαδόν του κτιρίου σήμερα έχει επιφάνεια 130 τ.μ. ενώ παράλληλα έγινε ενοποίηση των ακάλυπτων χώρων με τους κοινόχρηστους και η διαμόρφωσή τους σε χώρο αναψυχής με την δημιουργία εσωτερικής πλατείας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε σε περίπου 160.000 €.

Σκοπός

Η δημιουργία των υπηρεσιών στο χώρο διαβίωσης των ενδιαφερομένων, έχει ως απώτερο σκοπό την βελτίωση τόσο της μεταξύ τους επικοινωνίας, όσο και με το θεσμικό κοινωνικό και διοικητικό δίκτυο υπηρεσιών.

Συνέργια

Στο Κέντρο Αδύνατων ομάδων υλοποιούνται οι παρακάτω δράσεις του προγράμματος Urban που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ:

Δράση 5.3. "Πρόγραμμα υποστήριξης γυναικών" με κύριο αντικείμενο το σχεδιασμό και την υλοποίηση δραστηριοτήτων που στοχεύουν στην ενημέρωση αλλά και στην παροχή ίσων ευκαιριών.

Δράση 5.7. "Στήριξη ανέργων μητέρων" με αντικείμενο την υποβοήθηση των ανέργων γυναικών στην διαμόρφωση συνειδητών επιλογών με παροχή κατάλληλης ενημέρωσης.

Παιδικός σταθμός

Για την δημιουργία του Παιδικού Σταθμού αποκτήθηκαν από τον Δήμο Ν. Ιωνίας 8 ιδιοκτησίες συνολικής επιφάνειας 462 τ.μ. και συνολικού κόστους περίπου 119.000 €.

Η κατάσταση των κτισμάτων ήταν παρόμοια με ότι αναφέρθηκε για το Κέντρο Αδύνατων Ομάδων.

Η παρέμβαση στα κτίρια ήταν παρόμοια με το Κέντρο Αδύνατων ομάδων.

Το συνολικό εμβαδόν του κτιρίου σήμερα έχει επιφάνεια 134 τ.μ. ενώ παράλληλα έγινε ενοποίηση των ακάλυπτων χώρων με τους κοινόχρηστους και η διαμόρφωσή τους σε χώρο αναψυχής με την δημιουργία εσωτερικής πλατείας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε σε 226.000 €.

Συνέργια

Για τον παιδικό σταθμό δεν προβλέπεται χρηματοδότηση από το ΕΚΤ αλλά ήδη έχει ενταχθεί σε καθεστώς χρηματοδότησης από Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης και προώθηση της Απασχόλησης

Ενέργεια

Δημιουργία και λειτουργία νέων δομών ή και νέων τμημάτων σε υφιστάμενες δομές βρεφονηπιακών ή και παιδικών σταθμών ή και κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.

Κέντρο προσφύγων

Για την δημιουργία του Κέντρου Προσφύγων αποκτήθηκαν από τον Δήμο Ν. Ιωνίας 11 ιδιοκτησίες συνολικής επιφάνειας 312 τ.μ. και συνολικού κόστους 56.640 €.

Τα χαρακτηριστικά των αποκτηθέντων κελυφών ήταν τα ίδια με τα παραπάνω.

Τα κτίρια εδώ είχαν υποστεί σημαντικές βλάβες και αλλοιώσεις με έντονες ρηγματώσεις στην φέρουσα λιθοδομή οπότε η αποκατάσταση τους κρίθηκε αδύνατη γι' αυτό κατεδαφίστηκαν και κατασκευάστηκαν με φέροντα οργανισμό οπλισμένου σκυροδέματος.

Το συνολικό εμβαδόν του κτιρίου σήμερα έχει επιφάνεια 302 τ.μ. ενώ παράλληλα έγινε ενοποίηση των ακάλυπτων χώρων με τους κοινόχρηστους και η διαμόρφωσή τους σε χώρο αναψυχής με την δημιουργία εσωτερικής πλατείας. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε σε 259.000 €.

Συνέργια

Στο κέντρο Προσφύγων υλοποιείται η δράση του URBAN που χρηματοδοτείται από ΕΚΤ:

Δράση 5.9. Υποστήριξη ειδικών κοινωνικών ομάδων - Παλιννοστούντες πρόσφυγες.

Επίσης σαν φορέας συνεργάζεται με τη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού υλοποιώντας επιδοτούμενο πρόγραμμα για την υποστήριξη των Παλιννοστούντων.

3.2.2 Δράσεις ΕΚΤ

3.2.2.1 Μέτρο 2: Στήριξη της απασχόλησης

Το Μέτρο 2 για τη στήριξη της απασχόλησης λαμβάνει συνολική χρηματοδότηση 1.458.183 € και υλοποιείται μέσω τριών δράσεων.

Δράση 2.1. Κέντρο Υποστήριξης της Απασχόλησης

Το κέντρο με ξεχωριστές δράσεις για τους Δήμους Βόλου και Ν. Ιωνίας καταγράφει συστηματικά την ανεργία της περιοχής και παρακολουθεί την εξέλιξη των δεικτών της απασχόλησης. Παράλληλα παρακολουθεί τα χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας, τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές απασχόλησης και προτείνει ειδικότητες για τα προγράμματα κατάρτισης ανέργων. Ο προϋπολογισμός της δράσης 2.1 ανέρχεται στις 684.000 €.

Δράση 2.2. Προγράμματα κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού

Τα προγράμματα κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού αναφέρονται σε ειδικότητες που παρουσιάζουν ζήτηση στην αγορά εργασίας, με θετικές προοπτικές για την απασχόληση των ανέργων και την εξεύρεση καταρτισμένου προσωπικού από τις επιχειρήσεις της περιοχής. Το κόστος για τη δράση 2.2 υπολογίζεται στις 463.333 €.

Δράση 2.3. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας

Η δράση για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στοχεύει στην ενίσχυση του επιχειρηματικού κλίματος και την τόνωση της απασχόλησης με την παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης, αρχικής υποστήριξης με μελέτες εφικτότητας των επιχειρηματικών ιδεών και εκπόνηση επιχειρηματικών σχεδίων, τη νομική, λογιστική και φορολογική υποστήριξη, τη δικτύωση και ανάπτυξη συνεργασιών νέων επιχειρηματιών που επιθυμούν τη δραστηριοποίησή τους στην περιοχή. Η δράση 2.3 απορροφά 310.850 €.

3.2.2.2 Μέτρο 4: Κατάρτιση στην ανακαίνιση παλαιών κτιρίων

Τα συγκεκριμένα προγράμματα κατάρτισης αναφέρονται στην ανακαίνιση και αισθητική αποκατάσταση παλαιών κτιρίων και παλαιών βιομηχανικών συγκροτημάτων. Η ανάγκη σε τέτοιες ειδικότητες και δεξιότητες υπάρχει τόσο στο εσωτερικό της περιοχής παρέμβασης (Μέτρα 1 και 3) όσο και στην ευρύτερη περιοχή (παραδοσιακοί οικισμοί Πηλίου κλπ). Επιπλέον πρόκειται για επαγγελματικό χώρο στον οποίο απασχολείται σημαντικό ποσοστό ατόμων από μειονότητες. Οι στόχοι του μέτρου 4 υλοποιούνται με την απορρόφηση 228.000 €.

3.2.2.3 Μέτρο 5: Κοινωνικές παρεμβάσεις

Δράση 5.1. Κατάρτιση ειδικών κοινωνικών ομάδων Δ. Βόλου

Το μέτρο περιλαμβάνει προγράμματα κατάρτισης για τις μειονότητες και τις κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες της περιοχής (AMEA, κλπ.) με στόχο την απόκτηση δεξιοτήτων που θα επιτρέψουν την κοινωνική ενσωμάτωσή τους. Απώτερος στόχος είναι η οικονομική ένταξη, αλλά στο μέτρο θα είναι επιλέξιμες και άλλες μορφές κατάρτισης, στο βαθμό που είναι αναγκαίες για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας (π.χ. γλωσσικές δεξιότητες). Το κόστος του Μέτρου ανέρχεται σε 125.000 €.

Δράση 5.2. Υποστήριξη γυναικών - θέματα συμβουλευτικής Δ. Βόλου

Δράση 5.3. Υποστήριξη γυναικών - λειτουργία παιδικών σταθμών Δ. Βόλου

Δράση 5.4. Υποστήριξη γυναικών συνοικίας Προσφυγικών Δ. Ν. Ιωνίας

Οι ανάγκες των γυναικών στις σύγχρονες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες απαιτούν προωθημένη και έγκαιρη πληροφόρηση σχετικά με επαγγελματικό προσανατολισμό και αναπροσανατολισμό, άμεση και προσωπική βοήθεια για την αξιολόγηση των δυνατοτήτων τους και την ενδυνάμωση των κοινωνικών και γνωσιολογικών ικανοτήτων, την υποστήριξη στην αντιμετώπιση της ανεργίας, τη βελτίωση των τεχνικών εξεύρεσης εργασίας, την διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης και των βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών διαβίωσης. Στο πλαίσιο αυτό, το μέτρο περιλαμβάνει δράσεις στην περιοχή των Παλιών συνολικού κόστους 213.000 € που περιλαμβάνει ειδικότερα υπηρεσίες συμβουλευτικής υποστήριξης (30.000 €) και λειτουργικά έξοδα των παιδικών σταθμών-νηπιαγωγείων που αποσκοπούν στην επιμήκυνση του ωραρίου λειτουργίας (182.000 €), και δράσεις στην περιοχή Προσφυγικών συνολικού κόστους (90.000 €) που αφορά την ενίσχυση της λειτουργίας της κοινωνικής υποδομής.

Δράση 5.5. Πληροφόρηση - ευαισθητοποίηση, Κέντρο Συμβουλευτικής νέων και οικογενειών Δ. Βόλου

Η Δράση έχει ως αντικείμενο την ενίσχυση ενός Κέντρου ενημέρωσης και προαγωγής υγείας. Ο ρόλος του θα είναι η συνεχής ενημέρωση και παρότρυνση των πολιτών για την υιοθέτηση σύγχρονης αντιμετώπισης σε θέματα διατροφής,

περιβάλλοντος, κοινωνικών σχέσεων και γενικά αγωγής υγείας, μέσω της παραγωγής οπτικοακουστικού υλικού, τη χρήση των μέσων μαζικής επικοινωνίας για την προσέλκυση μεγάλων πληθυσμιακών ομάδων και της απευθείας παροχής συμβουλών σε ομάδες και άτομα. Φορέας της δράσης είναι ο Δημοτικός Οργανισμός Υγείας και Κοινωνικών Θεμάτων (ΔΟΥΚ). Η δράση κοστίζει απορρόφησε συνολικά κονδύλια ύψους 133.000 €.

Δράση 5.6. Πληροφόρηση - στήριξη ειδικών κοινωνικών ομάδων Δ. Βόλου

Πρόκειται για τη χρηματοδότηση προγράμματος πληροφόρησης και στήριξης ειδικών κοινωνικών ομάδων. Έχει ως στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης με την αμοιβαία γνωριμία διαφορετικών κοινωνικών ομάδων. Πέρα από τα ειδικά προβλήματα, τις νοοτροπίες και τους ιδιότυπους κώδικες συμπεριφοράς, θα γίνονται και γνωστά τα προβλήματα των ομάδων που απορρέουν από τις σύγχρονες κοινωνικοοικονομικές αλλαγές, όπως οι ομαδοποιήσεις των ανέργων, των αποφυλακισμένων, των εξαρτημένων ατόμων, των παλιννοστούντων, των μονογονεϊκών οικογενειών, κτλ. Φορέας της δράσης είναι ξανά ο ΔΟΥΚ. Χρηματοδοτείται με 48.000 €.

Δράση 5.7. Στήριξη ανέργων μητέρων Δ. Ν. Ιωνίας

Η συγκεκριμένη δράση υλοποιήθηκε μέσω των ενεργειών για την υλοποίηση των δράσεων 5.2, 5.3 και 5.4, αφού προφανώς αφορά μία υποκατηγορία του πληθυσμού στόχου των τελευταίων. Η δράση για τη στήριξη ανέργων μητέρων απορρόφησε κοινοτικούς και εθνικούς πόρους συνολικού ύψους 90.000 €.

Δράση 5.8. Δραστηριότητες κοινωνικής ενσωμάτωσης Δ. Βόλου

Η δράση περιλαμβάνει τη λειτουργία παραγωγικών εργαστηρίων για κοινωνικές ομάδες με ειδικά προβλήματα. Στην περιοχή λειτουργούν ήδη τρία πρότυπα παραγωγικά εργαστήρια στους τομείς του κοσμήματος, της υφαντικής και της καλαθοπλεκτικής. Μέσω της δράσης 3.4 έχει προβλεφθεί η εγκατάστασή τους στο παλιό εργοστάσιο Στρυχνοκάρπου. Από την παρούσα δράση επίσης υποστηρίχθηκε και η λειτουργία τους.

Επίσης, στην περιοχή λειτουργεί ένα Κέντρο Υποστήριξης ατόμων με κινητικές δυσκολίες. Μέσω της δράσης 3.4 έχει προβλεφθεί η εγκατάστασή του στο παλιό εργοστάσιο Στρυχνοκάρπου. Από την παρούσα δράση υποστηρίχθηκε η διεύρυνση της εμβέλειας του κέντρου ώστε να συμπεριληφθούν όλες οι κατηγορίες ΑΜΕΑ.

Επίσης, στο εργοστάσιο Στρυχνοκάρπου προβλέφθηκε να λειτουργήσει ένα Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης και συνάντησης για όλες τις ηλικίες. Η παρούσα δράση ενισχύει τη λειτουργία του (ψυχαγωγικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, βιβλιοθήκη - βιντεοθήκη, πρωτοβάθμια κοινωνικοπρονοιακή παρέμβαση, συμβουλευτική στήριξη, ενθάρρυνση πρωτοβουλιών τοπικών ομάδων κ.α.). Το όλο κόστος της δράσης πλησιάζει τις 120.000 €.

Δράση 5.9. Υποστήριξη ειδικών κοινωνικών ομάδων Δ. Ν. Ιωνίας

Η Δράση 5.9 υλοποιήθηκε μέσω των ενεργειών για την υλοποίηση της Δράσης 5.6.

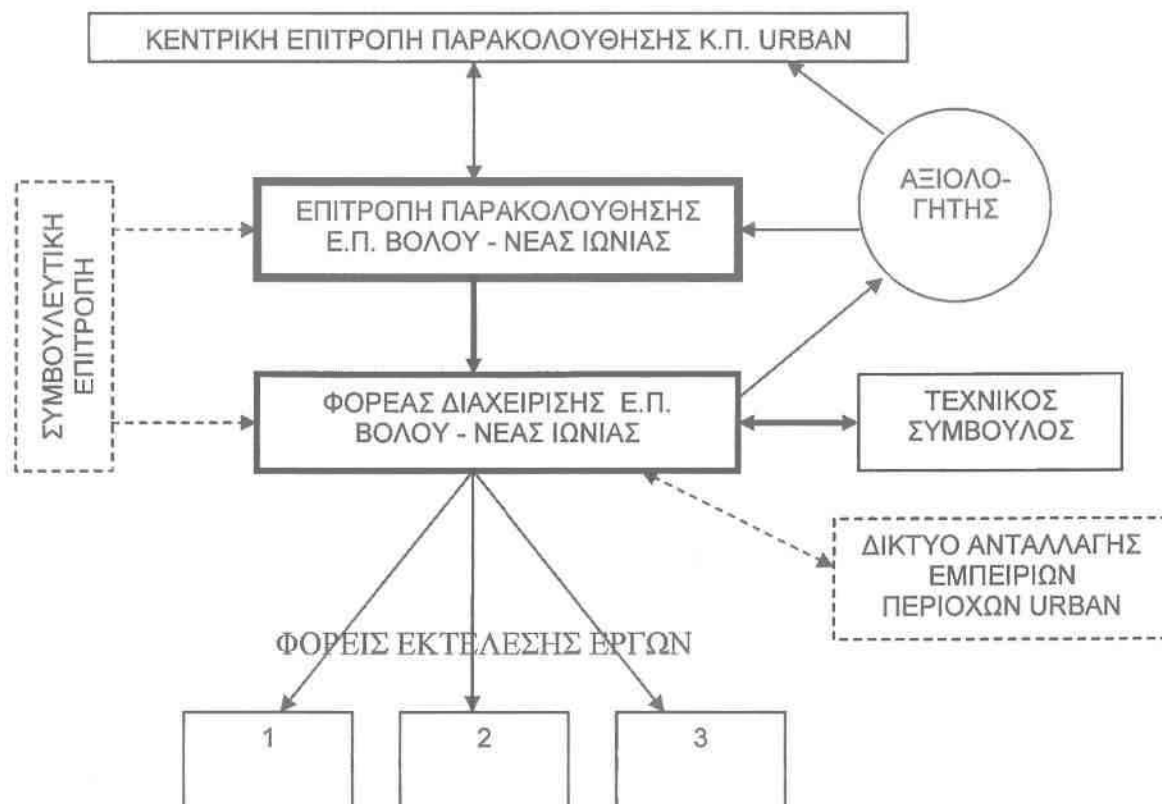
Δράση 5.10. Κέντρο Συμβουλευτικής οικογένειας - παιδιού Δ. Ν. Ιωνίας

Το Κέντρο εγκαθιδρύθηκε και λειτουργεί έχοντας αξιοποιήσει πόρους 129.000 €.

Οι παραπάνω δράσεις είχαν θετικές επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή των Δήμων Βόλου και Ν. Ιωνίας, στην κοινωνική ένταξη των αποκλεισμένων ομάδων, στον περιορισμό της περιθωριοποίησης, στην εξισορρόπηση των κοινωνικών ανισοτήτων και στην κατάρτιση ειδικών ομάδων.

3.3 Φορέας και σύστημα διαχείρισης

Η δομή της διαχείρισης του Προγράμματος URBAN περιγράφεται στο παρακάτω διάγραμμα, όπως εμφανίζεται στο κείμενο της πρότασης του Δήμου Βόλου και του Δήμου Ν. Ιωνίας.

Πηγή: Δήμος Βόλου (1994)

Τα βασικά στοιχεία του συστήματος διαχείρισης ήταν τα εξής:

Κεντρική Επιτροπή Παρακολούθησης URBAN. Αποτελείται από εκπροσώπους του ΥΠΕΘΟ, του ΥΠΕΧΩΔΕ, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των υπευθύνων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που θα ενταχθούν στο URBAN. Έχει ως αντικείμενο τη γενική παρακολούθηση της πορείας των ελληνικών Ε.Π.

Επιτροπή Παρακολούθησης Ε.Π. Βόλου - Νέας Ιωνίας. Αποτελείτο από εκπροσώπους των Δήμων Βόλου και Νέας Ιωνίας. Είχε ως κύρια αντικείμενα την άμεση παρακολούθηση του Ε.Π., και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων και την ένταξη έργων.

Συμβουλευτική Επιτροπή. Είχε συμβουλευτικό χαρακτήρα και απαρτιζόταν από εκπροσώπους του συνόλου των φορέων υλοποίησης καθώς και των κύριων κοινωνικών φορέων των δύο Δήμων.

Φορέας Διαχείρισης Ε.Π. Βόλου - Νέας Ιωνίας. Αντικείμενο του φορέα είναι η τρέχουσα διαχείριση του προγράμματος, η τήρηση του μηχανογραφικού συστήματος παρακολούθησης, και οι διαδικασίες λογιστικής και εκταμίευσης.

Φορέας διαχείρισης είναι η Δημοτική Επιχείρηση Μελετών Καινοτομίας και Ανάπτυξης του Δήμου Βόλου (ΔΕΜΕΚΑΒ) (σε συνεργασία με το Δήμο Νέας Ιωνίας). Η ΔΕΜΕΚΑΒ έχει εμπειρία στην κατάρτιση, διαχείριση και υλοποίηση αναλόγων προγραμμάτων, διαθέτει ευέλικτη νομική μορφή (Νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που ανήκει στην εποπτεία του Δημοτικού Συμβουλίου και δεν εντάσσεται στις ανελαστικές διαδικασίες του δημόσιου λογιστικού) και διαθέτει επιστημονικό προσωπικό διαφόρων αναγκαίων ειδικοτήτων (οικονομολόγους, πολιτικούς μηχανικούς, αρχιτέκτονες, κοινωνιολόγους κλπ.). Διαθέτει επίσης άριστο εξοπλισμό και ένα ολοκληρωμένο σύστημα G.I.S. Η ΔΕΜΕΚΑΒ είναι επιτελικό όργανο του Δήμου Βόλου και συμβάλλει αποφασιστικά στην ανάπτυξη της πόλης, σε συνεργασία με τα ευέλικτα δορυφορικά Νομικά Πρόσωπα που έχουν συσταθεί στο πλαίσιο του Δήμου Βόλου και έχουν εξειδικευμένο χαρακτήρα, σε επιμέρους τομείς όπως:

- Ο Καλλιτεχνικός Οργανισμός
- Το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο
- Το Κέντρο Μουσικού Θεάτρου που συστήθηκε στο πλαίσιο του Πολιτιστικού Δικτύου Πόλεων σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού
- Ο Δημοτικός Εκπαιδευτικός Οργανισμός Βόλου που έχει ως αντικείμενο την επιμόρφωση, εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση
- Το Δημοτικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης με ειδικότερο αντικείμενο την επαγγελματική κατάρτιση βάσει του Ν. 9092 και των προδιαγραφών του Υπουργείου Παιδείας
- Ο Οργανισμός Υγείας και Κοινωνικών Θεμάτων που δραστηριοποιείται σε θέματα που σχετίζονται με μειονότητες, άτομα με ειδικές ανάγκες, σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, θέματα υγείας κλπ.
- Το Δημοτικό Κέντρο Ιστορίας, αρχείων και τεκμηρίωσης

Φορείς υλοποίησης. Αναλαμβάνουν την υλοποίηση συγκεκριμένων έργων. Σε ειδικές περιπτώσεις αναλαμβάνουν ως ενδιάμεσοι φορείς την υλοποίηση ολοκλήρων μέτρων.

Τεχνικός Σύμβουλος. Συγκροτείται από επιστημονική ομάδα του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του

Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Στηρίζει με τεχνογνωσία σε θέματα πληροφορικής, βάσεων δεδομένων, διαχειριστικών διαδικασιών, υλοποίησης έργων, προδιαγραφών, διαδικασιών κλπ. τον Φορέα Διαχείρισης και τους Φορείς Υλοποίησης.. Δυνητικά μπορεί να αναλάβει και την on-going αξιολόγηση.

Δίκτυο ανταλλαγής εμπειριών. Επιδιώχθηκε η συμμετοχή σ' αυτό όλων των ελληνικών Ε.Π. του URBAN και αντιπροσωπευτικού δείγματος Ε.Π. από άλλες χώρες. Αντικείμενο του δικτύου απετέλεσε η ανταλλαγή της εμπειρίας από τη διαχείριση και υλοποίηση των προγραμμάτων.

Αξιολογητής. Εξωτερικός φορέας που έχει αναλάβει την ex-post αξιολόγηση.

3.4 Αξιολόγηση του προγράμματος

Από το Δήμο Βόλου έχει ανατεθεί σε εξωτερικό, ανεξάρτητο φορέα η εκπόνηση μελέτης για την εκ των υστέρων αξιολόγηση. Ωστόσο, μέχρι τη στιγμή της ολοκλήρωσης της παρούσης, η μελέτη αυτή δεν έχει πραγματοποιηθεί και έτσι δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία για την αξιολόγηση του Προγράμματος Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN για το Βόλο. Παρόλα αυτά, από την εμπειρία και από στοιχεία που συνελέγησαν από επί τόπου ερωτήσεις και έρευνες, είναι δυνατή η μερική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων στην πόλη.

Αρχικά κρίνεται σκόπιμη η αξιολόγηση των δράσεων ως προς τα προβλήματα που καλούνταν να χειριστούν. Γίνεται σαφές ότι η προσέγγιση της διαχειριστικής αρχής ήταν ολοκληρωμένη και απευθύνθηκε συνολικά στο πρόβλημα της υποβάθμισης των περιοχών στόχων.

Ένα μεγάλο μέρος της ιδέας του URBAN για το Βόλο στηρίχτηκε στην αποκατάσταση και επαναχρησιμοποίηση παλαιών βιομηχανικών κελυφών σε αχρηστία. Ο Δήμος Βόλου έχει εκπονήσει ένα σχέδιο διάσωσης και ανάδειξης της ιστορικής φυσιογνωμίας της πόλης. Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού, η διατήρηση του κληρονομημένου μνημειακού της πλούτου εντάσσεται και συμβάλλει ενεργά στην επίτευξη ευρύτερων στόχων, όπως η διεύρυνση της τοπικής παραγωγικής βάσης, η κοινωνική συνοχή, η πολεοδομική, περιβαλλοντική και αισθητική αναβάθμιση της πόλης. [Δήμος Βόλου (1997)]. Η προσέγγιση αυτή πραγματοποιείται μέσω πόρων που έχουν κυρίως διατεθεί για το URBAN, όχι όμως αποκλειστικά. Ήδη παρουσιάστηκαν παραπάνω οι περιπτώσεις αξιοποίησης τέτοιων κτιρίων που εντάχθηκαν στο URBAN. Η ενσωμάτωση των παραδοσιακών αυτών συγκροτημάτων στη σύγχρονη πραγματικότητα της πόλης αποτελεί μία ιδιαίτερα σωστή προσέγγιση. Ο Βόλος αποτελεί πόλη με σπουδαία βιομηχανική παράδοση και έτσι αφ' ενός διαθέτει αρκετά τέτοιου είδους κτίρια, τα οποία αποτελούσαν εστίες υποβάθμισης για την πόλη και αφ' ετέρου με τον τρόπο αυτό διατηρούνται στοιχεία από την παράδοση της πόλης ενώ αναγνωρίζεται και αναδεικνύεται η συμβολή της βιομηχανίας στην ανάπτυξη της πόλης. Στον τομέα αυτό, το Ε.Π. URBAN για το Βόλο δείχνει να έχει επιτύχει στο μεγαλύτερο βαθμό, αν όχι πλήρως, τους στόχους που έθεσε.

Παράλληλα, από το URBAN δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη του φυσικού, πολεοδομικού και αισθητικού περιβάλλοντος της πόλης, με ενέργειες και

δράσεις που καθιστούν τμήματα του αστικού ιστού πλέον προσιτά και φιλικά για τον πολίτη. Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις των πολεοδομικών παρεμβάσεων στις περιοχές Παλαιών, Προσφυγικών και στην οδό Ρ. Φεραίου, όπου κύρια επιδίωξη ήταν η αναμόρφωση των κοινόχρηστων χώρων ώστε να είναι ιδιαίτερα φιλικοί και ελκυστικοί προς τους πεζούς επισκέπτες ή κατοίκους των γύρω περιοχών, με ιδιαίτερη έμφαση ωστόσο στη διατήρηση της χρηστικότητάς τους για τα οχήματα, ώστε να μην εμποδίζονται οι λοιπές δραστηριότητες που παρέμεναν στις περιοχές. Μάλιστα, στα Προσφυγικά επιλύθηκαν ουσιαστικά προβλήματα εγκατάλειψης της περιοχής και αδυναμίας κάλυψης των οικιστικών αναγκών των κατοίκων.

Οι παρεμβάσεις κοινωνικής φύσης του URBAN κρίνονται αποτελεσματικές. Σημαντικό ρόλο στην επιτυχή έκβαση των προσπαθειών για επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων που αντιμετώπιζαν οι περιοχές διαδραμάτισε η **συνέργια** των μέτρων κοινωνικής συνοχής με τα λοιπά μέτρα που εφαρμόστηκαν στο Υποπρόγραμμα. Έτσι, οι δράσεις του προγράμματος κατόρθωσαν να δημιουργήσουν φορείς παροχής αρωγής σε ασθενείς και ειδικές ομάδες του πληθυσμού και να συμβάλλουν ουσιαστικά στην ενσωμάτωση των τελευταίων στις διαδικασίες κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Τέλος, παρατηρείται ότι σε κάθε δράση του Προγράμματος είναι εμφανής σε σημαντικό βαθμό η περιβαλλοντική διάσταση. Η προστασία του περιβάλλοντος επιτυγχάνεται τόσο μέσω της φροντίδας ώστε οι δράσεις να μην το επιβαρύνουν αισθητά, αλλά και μέσω προγραμμάτων για την κατάρτιση του κοινού σε σχετικά θέματα. Ταυτόχρονα, οι ίδιες οι παρεμβάσεις του URBAN έχουν απομακρύνει από την πόλη εστίες ρύπανσης, όπως τα παλιά εγκαταλελειμμένα βιομηχανικά κτίρια, αλλά και δυνητικά αποκλείουν το ενδεχόμενο στις περιοχές παρέμβασης να αναπτυχθούν ξανά τέτοιες εστίες μόλυνσης, καθώς πλέον ο πολίτης αισθάνεται φιλικά προς το περιβάλλον του και όχι να απειλείται απ' αυτό. Πρόκειται για μία από τις βασικές αρχές του URBAN, τη σχετική με την επανενεργοποίηση του ατόμου μέσω του περίγυρου της κατοικίας και εργασίας του και όχι αγνοώντας το. Το URBAN του Βόλου έχει κατορθώσει να δημιουργήσει ελκυστικό και ευχάριστο περιβάλλον διαβίωσης και εργασίας που δεν προκαλεί αρνητικά τον χρήστη του, αλλά αντίθετα τον προδιαθέτει θετικά.

Ωστόσο, είναι απαραίτητο να παρατηρηθεί ότι τέσσερα χρόνια μετά την τυπική ολοκλήρωση του προγράμματος (1999), μέρος των έργων και των δράσεων του URBAN δεν έχουν ολοκληρωθεί είτε δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως με αποτέλεσμα το

δυναμικό τους να παραμένει λανθάνον. Χαρακτηριστικά, ο πυρήνας του προγράμματος URBAN για το Βόλο και τη Ν. Ιωνία, το εργοστάσιο Τσαλαπάτα, παραμένει ουσιαστικά αναξιοποίητο. Έχοντας απορροφήσει το μεγαλύτερο ποσοστό των πόρων του προγράμματος (περισσότερα από 3 εκατ. €), έχουν ολοκληρωθεί τα περισσότερα κτιριακά έργα, ωστόσο αυτή τη στιγμή παρουσιάζει εικόνα μερικής εγκατάλειψης, ενώ οι περιπτώσεις χρήσης του είναι ελάχιστες και σπάνιες. Στο χώρο του πρώην εργοστασίου δεν λειτουργούν οι δραστηριότητες που είχαν προβλεφθεί, ενώ ολόκληρο το συγκρότημα παραμένει κλειστό για το μεγαλύτερο διάστημα του έτους. Να παρατηρηθεί στο σημείο αυτό, ότι πρόσφατα στοιχεία μιλούν για άμεση αξιοποίηση του συγκροτήματος με έναρξη των εργασιών πριν το τέλος του 2003.

Παρόμοια εικόνα παρουσιάζουν τα κέντρα για τη στήριξη των γυναικών και για τη δημιουργική απασχόληση και συμβουλευτική παιδιών στα Προσφυγικά της Νέας Ιωνίας, τα οποία αν και λειτουργούν μερικώς δεν δείχνουν να τυγχάνουν της πλήρους αξιοποίησής τους από τους κατοίκους και ενδεχομένως από τους φορείς.

Αντίθετα, το συγκρότημα του παλιού Μεταξουργείου παρουσιάζει δείγματα πλήρους αποδοχής από τον πληθυσμό της περιοχής και δείχνει να αξιοποιείται επιτυχώς. Το Αθλητικό Κέντρο Αδαμόπουλου, αν και δεν ολοκληρώθηκε πλήρως σύμφωνα με τα αρχικά σχέδια (η δημιουργία της κολυμβητικής δεξαμενής στο ανατολικό μέρος του συγκροτήματος δεν έχει πραγματοποιηθεί), αποτελεί χώρο άθλησης και συγκέντρωσης των νέων, οι οποίοι αξιοποιούν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους σε ποικίλες δραστηριότητες που προσφέρονται στις εγκαταστάσεις του Κέντρου. Ομοίως, οι πολεοδομικές παρεμβάσεις και στις τρεις περιοχές που εφαρμόστηκαν έχουν συμβάλει ουσιαστικά στην αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Παρόλα αυτά, δεν πρέπει να λησμονείται το γεγονός ότι η περίπτωση του Βόλου συγκαταλέγεται στις επιτυχείς εφαρμογές του πρώτου γύρου του URBAN (success stories) σύμφωνα με εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Γενικής Διεύθυνσης REGIO.

Κεφάλαιο 4: Μελέτη περίπτωσης: Ηράκλειο Κρήτης (URBAN II)

4.1 Εισαγωγή

Η πόλη του Ηρακλείου αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση πόλης με οργανική ανάπτυξη. Ο «Χάνδαξ» αναπτύχθηκε αρχικά γύρω από το λιμάνι του και μέσα στα Ενετικά Τείχη που σήμερα αποτελούν και τα όρια της παλιάς πόλης. Ο τρόπος αυτός ανάπτυξης αποτελεί και τον κύριο παράγοντα που οδήγησε στη σημερινή μορφή της πόλης, με σημαντικά προβλήματα κοινόχρηστων χώρων, σχετικά άναρχη δόμηση - τουλάχιστον στην περιοχή του κέντρου - και δημιουργία προβληματικών περιοχών.

Ωστόσο, μειονεκτικές περιοχές μέσα στον αστικό ιστό δημιουργούνται και από δημογραφικούς παράγοντες, όπως η μετακίνηση πληθυσμού, με αποτέλεσμα τη συγκέντρωση χαμηλών εισοδηματικών τάξεων ή / και μεταναστών σε γειτονιές που έχουν εγκαταλειφθεί ή που σταδιακά εγκαταλείπονται από τους προηγούμενους κατοίκους τους. Το ίδιο αποτέλεσμα όμως προκύπτει και από οικονομικοκοινωνικούς μάλλον λόγους, όπως οι χαμηλότερες αξίες γης ή η παραχώρηση ιδιοκτησιών από το κράτος σε περιοχές με στόχο να στεγαστούν οι χαμηλές εισοδηματικές τάξεις. Ένας τρίτος λόγος για τη δημιουργία τέτοιων περιοχών είναι η σταδιακή μείωση της «ελκυστικότητας» των περιοχών του κέντρου. Η συγκέντρωση διαφόρων χρήσεων όπως οι εμπορικές και γενικά του τομέα της παραγωγής, καθιστούν τις περιοχές λιγότερο κατάλληλες για κατοικία, στοιχείο που με το χρόνο οδηγεί στην αντικατάσταση της κατοικίας ως κύρια χρήση από άλλες. Τελικά, τα κελύφη κατοικιών που παραμένουν καταλαμβάνονται από κατοίκους των οποίων η ανάγκη για στέγαση είναι άμεση και τελικά δημιουργούνται συνοικίες ή γειτονιές με κατοίκους κοινών ή ομοίων οικονομικοκοινωνικών χαρακτηριστικών. Οι περιοχές αυτές μοιραία δεν διατηρούν την καλή κατάσταση των κτιρίων ή των κοινοχρήστων χώρων, αφού δεν τυγχάνουν της προσοχής των κατοίκων τους αλλά και των δημοτικών αρχών.

4.2 Περιγραφή των περιοχών

Η Κοινοτική πρωτοβουλία URBAN II στοχεύει σε περιοχές των πόλεων με χαρακτηριστικά υποβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος, κοινωνικοοικονομικά προβλήματα και εγκατάλειψη. Το Ηράκλειο, που είναι σε γενικές γραμμές μία πόλη με υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ, αναντίρρητα διαθέτει ορισμένες τέτοιες περιοχές, στην ανασωогόνηση των οποίων προσβλέπουν τα προγράμματα που έχουν προκριθεί στα πλαίσια του δεύτερου γύρου του URBAN. Συγκεκριμένα πρόκειται για τις περιοχές της **Αγίας Τριάδας και του δυτικού παραλιακού μετώπου**, την περιοχή των **Καμινιών**

και την περιοχή του **Αγίου Μηνά**. Συνολικά οι **περιοχή στόχος** καλύπτει έκταση 140 εκταρίων, ενώ ο **πληθυσμός στόχος** ανέρχεται στους 20.000 κατοίκους.

Πριν την ανάλυση βάσει των Αξόνων Προτεραιότητας των Μέτρων που εφαρμόζονται στην πόλη, θα γίνει μία συνοπτική παρουσίαση των συγκεκριμένων περιοχών και των χαρακτηριστικών τους στοιχείων.

4.2.1 Αγία Τριάδα - Δυτικό Παραλιακό Μέτωπο

Η περιοχή της Αγίας Τριάδας βρίσκεται σε στενή γειτνίαση με το λιμάνι και έχει εξόδους προς την παραλία. Πρόκειται για περιοχή που πλέον κατοικείται κατά το μεγαλύτερο ποσοστό από μετανάστες. Τα κτίσματα βρίσκονται σε κακή κατάσταση, εξωτερικά και εσωτερικά, με σημαντικές ελλείψεις σε εξοπλισμό και εγκαταστάσεις. Ο πολεοδομικός εξοπλισμός απουσιάζει σχεδόν πλήρως με μόνη εξαίρεση τους κοινόχρηστους χώρους στο προαύλιο της εκκλησίας της Αγίας Τριάδας, οι οποίοι είναι ουσιαστικά οι μόνοι στην περιοχή. Η ποιότητα του περιβάλλοντος είναι κακή ενώ η κατάσταση επιδεινώνεται και από τη μέχρι πρότινος γειτνίαση με τη Λαχαναγορά. Η περιοχή του παραλιακού μετώπου της πόλης, από το λιμάνι και προς δύση, μέχρι το Λίντο, χαρακτηρίζεται από ουσιαστική υποβάθμιση, με τα οικήματα να φτάνουν μέχρι και τη γραμμή της παραλίας, ενώ κελύφη παλαιών κτιρίων σε άσχημη κατάσταση επιδεινώνουν την εικόνα. Η πρόσφατη μεταφορά της Λαχαναγοράς έχει απομακρύνει μία εστία ρύπανσης, αλλά παραμένει ο χώρος της αναξιοποίητος και σε άσχημη κατάσταση. Τα παλιά βυρσοδεψία παρότι δεν αποτελούν πλέον πηγές μόλυνσης των υδάτων της περιοχής, μολύνουν οπτικά το περιβάλλον κοντά στο νέο Παγκρήτιο Κολυμβητήριο. Πρόκειται γενικά για μία περιοχή η οποία χρήζει άμεσης αποκατάστασης.

4.2.2 Περιοχή Καμινιών

Η γειτονιά «Καμίνια», μέσα στον αστικό ιστό, κατοικείται κυρίως από άτομα χαμηλών εισοδηματικών τάξεων. Στην περιοχή λειτουργούν μικρές επιχειρήσεις με φθίνοντα ρυθμό όμως, απειλούνται δε από εγκατάλειψη καθώς οι λόγοι ύπαρξής τους δεν υφίστανται πλέον, ενώ οι περισσότερες από αυτές παρουσιάζουν ελλιπή ή παρωχημένο εξοπλισμό και αναποτελεσματικές δομές οργάνωσης και διοίκησης. Ταυτόχρονα, είναι υψηλά τα ποσοστά ανεργίας μακράς διάρκειας του πληθυσμού και μάλιστα σε νέους. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με την ύπαρξη πολλών μη

χρησιμοποιούμενων κτιρίων δημιουργούν προοπτικές για τη λειτουργία νέων επιχειρήσεων.

4.2.3 Περιοχή Αγίου Μηνά

Η γειτονιά του Αγίου Μηνά αποτελεί ένα σημαντικό σημείο για την πόλη. Περιβάλλεται από ιδιαίτερα σημαντικές οδούς, στις οποίες εκτός των άλλων εντοπίζονται οικονομικές δραστηριότητες υπερτοπικής σημασίας. Παρόλα αυτά, ο πληθυσμός της περιοχής παρουσιάζεται γηρασμένος, ενώ εμφανίζονται φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού και η ποιότητα του περιβάλλοντος είναι υποβαθμισμένη. Επίσης, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι εμπορικές - οικονομικές δραστηριότητες έχουν απωθήσει σε κάποιο βαθμό την κατοικία ως κύρια χρήση, στο πρώτο επίπεδο τουλάχιστον.

Ένα πρόβλημα που εμφανίζεται και στις τρεις περιοχές είναι η έλλειψη πεζοδρόμων (πλήρης ή μερική) και γενικότερα διαδρομών με ενδιαφέρον για περίπατο - περιήγηση. Το γεγονός αυτό καθιστά τις περιοχές όχι ιδιαίτερα κατάλληλες για αναψυχή και έτσι απομακρύνει τους πολίτες από εκεί. Το πρόβλημα αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο για την περιοχή της Αγίας Τριάδας και του παραλιακού μετώπου, περιοχή όπου σε άλλες παραθαλάσσιες πόλεις συγκεντρώνονται δραστηριότητες αναψυχής και ψυχαγωγίας. Αντίθετα, στο Ηράκλειο οι χρήσεις αυτές έχουν περιοριστεί εκ των πραγμάτων, στο μεγαλύτερο τουλάχιστον ποσοστό τους, στον κεντρικό πυρήνα του αστικού ιστού, με αποτέλεσμα να χάνεται η δυνατότητα αξιοποίησης ενός σημαντικού πόλου έλξης δραστηριοτήτων σχετικών με τον ελεύθερο χρόνο.

Οι δράσεις του URBAN II στοχεύουν στην επίλυση των προβλημάτων αυτών, αλλά και στη γενικότερη αναζωογόνηση των περιοχών ώστε να μπορούν να αντεπεξέρχονται με αξιώσεις στις σύγχρονες απαιτήσεις και στο ανταγωνιστικό κλίμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως γειτονιές και κατ' επέκταση να ενισχύουν τον ήδη σημαντικό ρόλο της πόλης στο διεθνές περιβάλλον.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι δράσεις αυτές ανάλογα με τον Άξονα Προτεραιότητας στον οποίο εντάσσονται και τα προβλήματα που συγκεκριμένα καλούνται να αντιμετωπίσουν.

4.3 Άξονας Προτεραιότητας 1: Πολυλειτουργική αναβάθμιση αστικών περιοχών - προστασία περιβάλλοντος

Ως γενικός στόχος της πρώτης προτεραιότητας έχει οριστεί η **ριζική αναδιάρθρωση του χώρου των υποβαθμισμένων περιοχών του δυτικού παραλιακού μετώπου της πόλης, καθώς και η πολυλειτουργική αναβάθμιση της αστικής περιοχής με έμφαση στην αειφορία της ανάπτυξης.**

Τα μέτρα του Άξονα Προτεραιότητας 1 αφορούν την αντικατάσταση των ασύμβατων με τον χαρακτήρα που πρόκειται να αποκτήσει η περιοχή χρήσεων γης και συνολικά την αλλαγή της μορφής του παραλιακού μετώπου. Αυτό θα επιτευχθεί αφενός με τη δημιουργία ενός **δικτύου πολιτισμικών δραστηριοτήτων** και αφετέρου την αναβάθμιση της ποιότητας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, του πολεοδομικού εξοπλισμού, εν γένει δηλαδή του **περιβάλλοντος**.

4.3.1 Στόχοι της Προτεραιότητας 1

Όπως ορίζονται στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Οικονομικής & Κοινωνικής Αναζωογόνησης των Υποβαθμισμένων Περιοχών του Δυτικού Παραλιακού Μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2000-2006» της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Urban II, οι στόχοι της Προτεραιότητας 1 παρουσιάζονται παρακάτω:

- Δραστική αλλαγή των χρήσεων γης και της φυσιογνωμίας συγκεκριμένων ζωνών του παραλιακού μετώπου, με τη δημιουργία δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων στο εντός των τειχών τμήμα και νέου σχεδίου οργάνωσης των κοινοχρήστων χώρων και των διεξόδων «αναπνοής» του αστικού ιστού, για το τμήμα μέχρι τον Γιόφυρο.
- Αναβάθμιση της ποιότητας του περιβάλλοντος και του αστικού εξοπλισμού της περιοχής
- Διατήρηση και ανάδειξη της ιστορικής μνήμης, με την αποκατάσταση του κελύφους συγκεκριμένων κτιριακών ενοτήτων (πχ «Παλαιά Ηλεκτρική»).

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Υλοποιούνται δε μέσω των ακόλουθων τριών Μέτρων:

ΜΕΤΡΟ 1.1. Κτιριακό συγκρότημα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

ΜΕΤΡΟ 1.2. Υποδομές υποστήριξης και διασύνδεσης δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων

ΜΕΤΡΟ 1.3. Ολοκληρωμένη πολεοδομική παρέμβαση στον αστικό ιστό της περιοχής μελέτης και πιλοτικές εφαρμογές.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.3.2 Μέτρο 1.1. Κτιριακό Συγκρότημα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

4.3.2.1 Συνοπτική περιγραφή Μέτρου

Πίνακας 4.1: Ταυτότητα Μέτρου 1.1

Κ.Π.	2000-2006
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Οικονομική και Κοινωνική Αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων περιοχών του Δ. Παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2000-2006
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	1. Πολυλειτουργική αναβάθμιση αστικών περιοχών – προστασία του περιβάλλοντος
ΜΕΤΡΟ	1. Κτιριακό Συγκρότημα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας
ΦΟΡΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. URBAN II
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Ηράκλειο Κρήτης
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΡΟ	Όλοι οι κάτοικοι της περιοχής παρέμβασης, Όλοι οι κάτοικοι του Ηρακλείου
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2000-2006
ΠΕΔΙΟ/Α ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	352

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

Πίνακας 4.2: Χρηματοδοτικά Στοιχεία Μέτρου 1.1

Χρηματοδοτικά στοιχεία	ΠΟΣΟ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗ Δ.Δ. ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
			%Σ.Κ	%Δ.Δ	%Σ.Κ	%Δ.Δ
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	2.950.000		65,55		25,43	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	2.950.000		65,55	65,55	25,43	27,83
Κοινοτ. Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	2.212.500	75	49,16	49,16	19,07	20,87
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	737.500	25	16,39	16,39	6,36	6,96
Ιδιωτική Συμμετοχή	0		0		0	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.3.2.2 Αναλυτική Περιγραφή Μέτρου

Η περιοχή όπου εφαρμόζεται το Μέτρο 1.1 είναι η περιοχή της Αγίας Τριάδας και του δυτικού παραλιακού μετώπου του Ηρακλείου.

Πρόκειται για μία από τις πλέον υποβαθμισμένες πολεοδομικές ενότητες του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Ηρακλείου, η οποία μαζί με τις συνοικίες των Καμινίων και του Αγίου Μηνά αποτελούν ένα ομοιογενή θύλακα υποβάθμισης. Στις περιοχές αυτές η οικονομικοκοινωνική αναζωογόνηση κρίνεται απαραίτητη.

Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, στην περιοχή της Αγίας Τριάδας, τα προβλήματα δεν εντοπίζονται μόνο στη παραλιακό μέτωπο, όπου παρουσιάζονται έντονα στοιχεία αποβιομηχάνισης, αλλά και στο εσωτερικό του αστικού ιστού, όπου οι ελλείψεις σε κοινόχρηστους χώρους και ειδικά χώρους πρασίνου, αναψυχής και αθλητισμού είναι σημαντικότερες. Εξ ίσου σημαντικές είναι οι ελλείψεις σε πολεοδομικό εξοπλισμό ενώ η εν γένει ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος είναι ιδιαίτερα κακή.

Κύρια επιδίωξη της συνολικής παρέμβασης είναι η αναμόρφωση της παραλιακής ζώνης. Επιδιώκεται να αλλάξει δραστικά η μορφή της από εγκαταλελειμμένη βιομηχανική σε πολιτιστική, με κύριο άξονα την αξιοποίηση της δυνατότητας που παρέχεται για εγκατάσταση πολιτιστικών χρήσεων σε παλιά, απαξιωμένα βιομηχανικά κτιριακά κελύφη.

Στην κατεύθυνση αυτή, το Μέτρο 1.1 προωθεί την αποκατάσταση του κελύφους του διατηρητέου τμήματος του κτιρίου της «Παλιάς Ηλεκτρικής» και στοχεύει στην επαναχρησιμοποίησή του ως Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, συνολικής ωφέλιμης επιφάνειας 2.500 τ.μ.

Η ύπαρξη αρχιτεκτονικής και στατικής προμελέτης για το συγκεκριμένο κτίριο αποτελεί διαβεβαίωση για την ωριμότητα του έργου. Με βάση αυτές τις μελέτες, η αρχιτεκτονική λύση προτείνει καινοτόμες κατασκευαστικά μεθόδους, χρήση τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας (βιοκλιματική αρχιτεκτονική), ενώ ταυτόχρονα επιτυγχάνεται η διατήρηση, ανάδειξη και προβολή της ιστορικής φύσης του κτιρίου. Οι ενέργειες που προβλέπονται από τη μελέτη είναι εναρμονισμένες με τις βασικές κατευθύνσεις της Ε.Ε. για το περιβάλλον. Συνολικά, η σύλληψη της παρέμβασης, πολυκεντρική και ολοκληρωμένη, οδηγεί στην πεποίθηση ότι πρόκειται για ένα από τα σημαντικότερα κτίρια στο είδος του παγκοσμίως. Η χρήση και λειτουργία του μετά την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων θα είναι ανοικτή σε όλο το κοινό, γεγονός που τονίζει τη σημασία που δίδεται στην προβολή του ιστορικού χαρακτήρα του κτιρίου.

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, εκτός από τις θέσεις απασχόλησης που θα προσφέρει, θα αποτελέσει τον απαραίτητο πόλο, γύρω από τον οποίο θα ολοκληρωθεί το προτεινόμενο Δίκτυο Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων στην περιοχή.

Το μέτρο προβλέπει μια Δράση: «Αποκατάσταση διατηρητέου κτιρίου και επαναχρησιμοποίησή του ως Μουσείο».

Αναλυτικότερα προβλέπονται οι ακόλουθες εργασίες:

- Αποκατάσταση του κελύφους του διατηρητέου τμήματος του κτιρίου της «Παλιάς Ηλεκτρικής» - Εργασίες αποξήλωσης: Κατεδάφιση της βορινής όψης λόγω στατικής ανεπάρκειας
- Ενίσχυση του φέροντος οργανισμού του υφιστάμενου κτιρίου. Υποθεμελίωση: Ενίσχυση θεμελίωσης της φέρουσας τοιχοποιίας
- Αποκατάσταση των αρχιτεκτονικών του στοιχείων: Αναμόρφωση της βορινής του όψης
- Ανακατασκευή των εσωτερικών του χώρων:
  - ο α) Κατασκευή μεταλλικού αυτοφερόμενου συστήματος στο εσωτερικό του κτιρίου
  - ο β) Ανακατασκευή εσωτερικού χώρου σε τέσσερις στάθμες
  - ο γ) Ανακατασκευή του κεντρικού στροβίλου
  - ο δ) Διαμόρφωση της εισόδου του μουσείου στην ανατολική όψη του κτιρίου.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.3.2.3 Συμφωνία με το Πρόγραμμα

Οι δράσεις του Μέτρου 1.1 στοχεύουν στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της περιοχής, ταυτόχρονα δε αξιοποιούν τις υπάρχουσες σε λανθάνουσα μορφή σήμερα δυνατότητες. Παράλληλα βοηθούν την εφαρμογή των υπόλοιπων προτεραιοτήτων με τη βελτίωση του αστικού χώρου, τη διαμόρφωση ενός ελκυστικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων και υποδομών που θα αναβαθμίσουν την ποιότητα ζωής.

Συνέργια και συμπληρωματικότητα υπάρχει με τα Μέτρα:

1.2. «Υποδομές υποστήριξης και διασύνδεσης δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων»

3.3. «Δημιουργία κέντρου κατάρτισης σε θέματα περιβάλλοντος»

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Αναφορικά με τους γενικότερους στόχους της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας το Μέτρο

1.1. συμβάλλει:

- Στη μείωση της ανεργίας.
- Στην εκπαίδευση.
- Στην εκμετάλλευση του κτιριακού αποθέματος.
- Στην εκμετάλλευση του ήδη υπάρχοντος μουσείου (μισθωμένο κτίριο).

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Ως προς την περιβαλλοντική διάσταση το Μέτρο 1.1 συμβάλλει (κριτήρια αειφορίας):

- Στη διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας των ιστορικών και πολιτιστικών πόρων.
- Στη διατήρηση και βελτίωση της τοπικής περιβαλλοντικής ποιότητας.
- Στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης και επιμόρφωσης.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Το μέτρο 1.1. εξυπηρετεί τους παρακάτω στόχους της προτεραιότητας :

- Δραστική αλλαγή των χρήσεων γης και της φυσιογνωμίας συγκεκριμένων ζωνών του παραλιακού μετώπου με τη δημιουργία δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων στο εντός των τειχών τμήμα και νέου σχεδίου οργάνωσης των κοινοχρήστων χώρων και των διεξόδων «αναπνοής» του αστικού ιστού για το τμήμα μέχρι τον Γιόφυρο.
- Αναβάθμιση της ποιότητας του περιβάλλοντος και του αστικού εξοπλισμού της περιοχής
- Διατήρηση και ανάδειξη της ιστορικής μνήμης με την αποκατάσταση του κελύφους συγκεκριμένων κτιριακών ενοτήτων (πχ «Παλαιά Ηλεκτρική»).

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.3.2.4 Ποσοτικοποίηση των στόχων

Παρουσιάζεται η ποσοτικοποίηση των στόχων του Μέρους 1.1 με σκοπό να καταστεί σαφές το μέγεθος των αποτελεσμάτων της συγκεκριμένης ενέργειας. Πρόκειται προφανώς για μία ορθά μελετημένη πρόταση με εμφανή και άμεσα

αποτελέσματα και θετικές επιδράσεις τόσο για την ίδια την περιοχή εστίασης όσο και για την πόλη συνολικά.

Πίνακας 4.3: Δείκτες ποσοτικοποίησης των στόχων του Μέτρου 1.1

A. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
ΚΤΙΡΙΑ ΠΡΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ (σε τ.μ.)		2500 τ.μ.
ΑΝΑΠΑΛΑΙΩΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ (μονάδες)		1
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: 31		
Γ. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ: 25		
ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ 20%		
ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΟΓΩ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ 80%		
ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΣΕ ΕΤΗΣΙΑ ΒΑΣΗ 100.000		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ 4		

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.3.2.5 Κριτήρια με τα οποία επελέγησαν οι ενέργειες του Μέτρου

Τα κριτήρια βάσει των οποίων επελέγησαν οι ενέργειες του Μέτρου 1.1 παρουσιάζονται παρακάτω. Η αναφορά τους κρίνεται σκόπιμη για να καταδειχθούν τα σημεία στα οποία δίδεται ιδιαίτερο βάρος κατά το σχεδιασμό των δράσεων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας. Χωρίζονται σε γενικά και ειδικά.

Γενικά

- Συμβατότητα με τους στόχους και με τις αρχές που διέπουν τις στρατηγικές για την προώθηση της αειφόρου αστικής ανάπτυξης και την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση των πόλεων.
- Συνέπεια με τις αρχικές διαπιστώσεις για την περιοχή παρέμβασης, συμφωνία με τις άλλες Δημόσιες πολιτικές και συνέργια και συμπληρωματικότητα με άλλες Πράξεις ή Δράσεις στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας ή με άλλα επιχειρησιακά προγράμματα για την περιοχή, που υφίστανται, υλοποιούνται ή προτείνονται προς υλοποίηση.
- Πληρότητα και Καταλληλότητα σχεδιασμού (μέγεθος, τρόπος υλοποίησης, ορθολογική διαχείριση, βιωσιμότητα μετά τη λήξη της Πρωτοβουλίας κ.λπ.) της Πράξης, σε σχέση με τις ανάγκες που καλείται να καλύψει.
- Επάρκεια του Τελικού Δικαιούχου να παρακολουθεί, να ελέγχει και να διοικεί απρόσκοπτα την πραγματοποίηση της Πράξης, από άποψη διάθεσης των κατάλληλων τεχνικών μέσων, τεχνογνωσίας και στελεχών.
- Εφικτότητα θεσμική, κανονιστική και οικονομική της παρέμβασης.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Ειδικά

- Διαθεσιμότητα του κτιριακού αποθέματος.
- Ύπαρξη ολοκληρωμένης προμελέτης για το έργο.
- Αρχιτεκτονική ποιότητα του κτιρίου και η ένταξή του στον περιβάλλοντα χώρο.
- Συμμετοχή στην αστική οργάνωση.
- Ποιότητα προσφερομένων υπηρεσιών.
- Ενσωμάτωση της παρέμβασης στον συνολικό σχεδιασμό της ποιοτικής αναβάθμισης της περιοχής παρέμβασης.
- Αρχιτεκτονική, πολεοδομική και περιβαλλοντική ποιότητα της κατασκευής.
- Επάρκεια των υπηρεσιών επίβλεψης των έργων να επιβλέπουν, να ελέγχουν και να διοικούν απρόσκοπτα την πραγματοποίηση όλων των υποέργων από άποψη διάθεσης των κατάλληλων τεχνικών μέσων, τεχνογνωσίας και στελεχών.
- Υπερτοπική διάσταση της παρέμβασης.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.3.3 Μέτρο 1.2: Υποδομές υποστήριξης και διασύνδεσης δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων

4.3.3.1 Συνοπτική περιγραφή Μέτρου

Πίνακας 4.4: Ταυτότητα Μέτρου 1.2

Κ.Π.	2000-2006
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Οικονομική και Κοινωνική Αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων περιοχών του Δ. Παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2000-2006
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	1. Πολυλειτουργική αναβάθμιση αστικών περιοχών – προστασία του περιβάλλοντος
ΜΕΤΡΟ	2. Υποδομές υποστήριξης και διασύνδεσης δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων
ΦΟΡΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. URBAN II
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Ηράκλειο Κρήτης
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΡΟ	Όλοι οι κάτοικοι της περιοχής παρέμβασης, Όλοι οι κάτοικοι του Ηρακλείου
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2000-2006
ΠΕΔΙΟ/Α ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	352

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

Πίνακας 4.5: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 1.2

Χρηματοδοτικά στοιχεία	ΠΟΣΟ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗ Δ.Δ. ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
			%Σ.Κ	%Δ.Δ	%Σ.Κ	%Δ.Δ
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	350.000		7,77		3,01	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	350.000		7,77	7,77	3,01	3,30
Κοινот. Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	262.500	75	5,83	5,83	2,26	2,47
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	87.500	25	1,94	1,94	0,75	0,83
Ιδιωτική Συμμετοχή	0		0		0	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.3.3.2 Αναλυτική περιγραφή Μέτρου

Η περιοχή της Αγίας Τριάδας καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της εντός των τειχών ιστορικής πόλης του Ηρακλείου. Εντός της περιοχής αλλά και σε επαφή με αυτή

βρίσκονται σημαντικά μνημεία της πόλης που είναι άμεσα συνδεδεμένα με την ιστορική της πορεία και εξέλιξη. Περικλείεται από τις οδούς Καλοκαιρινού, Γιαμαλάκη, Παραλιακή Λεωφόρο (Βενιζέλου) και Αρχιεπισκόπου Μακαρίου. Στο σύνολό της η περιοχή της Αγίας Τριάδας, αποτελεί μια από τις 25 συνοικίες του Δήμου Ηρακλείου και πιο συγκεκριμένα μια από τις 5 που βρίσκονται εντός των Ενετικών Τειχών.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα υποβάθμισης της περιοχής εντοπίζεται στο παραλιακό μέτωπο όπου παρουσιαζόταν έντονη συγκέντρωση μεγάλων βιομηχανικών μονάδων και μέχρι πρότινος, όπως έχει ήδη αναφερθεί, λειτουργούσε η κεντρική Λαχαναγορά της πόλης. Η εικόνα της υποβάθμισης στο σημείο αυτό συνίσταται στην μόλυνση του γραφικού και ιστορικού κόλπου του Δερματά (βλέπε σχετικό χάρτη) από παλαιούς οχετούς, πριν τη λειτουργία του Βιολογικού Καθαρισμού, στην ύπαρξη εγκαταλελειμμένων μεγάλων κτιρίων («Παλαιά Ηλεκτρική», βιοτεχνικά κτίρια, αποθήκες κα.) καθώς και στην μέχρι πρότινος ύπαρξη οχλουσών και ρυπογόνων λειτουργιών (λαχαναγορά, συνεργεία κλπ).

Στόχος του Μέτρου 1.2. είναι η αναβάθμιση της ποιότητας του περιβάλλοντος και του αστικού εξοπλισμού της περιοχής.

Οι ενέργειες του Μέτρου αφορούν την κατασκευή πλατείας και την τοποθέτηση του ανάλογου πολεοδομικού εξοπλισμού. Ως επιμέρους δράσεις θα πραγματοποιηθούν οι διαμορφώσεις του Οικοδομικού Τετραγώνου, του δημόσιου χώρου της πλατείας, συνολικής επιφάνειας 10.900 τ.μ.

Εκτός από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, που θα κατασκευαστεί στο πλαίσιο του προγράμματος, υπάρχουν σήμερα, σε άμεση γειτνίαση, το υπό διαμόρφωση **Μουσείο Βυζαντινής Αγιογραφίας** και το **Ιστορικό Μουσείο**, γεγονός, που δημιουργεί έναν πόλο πολιτιστικών δραστηριοτήτων στην περιοχή.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω Δράσεις:

1.2.1. Την κατασκευή της πλατείας της «παλιάς λαχαναγοράς» σε όλη την έκταση του οικοδομικού τετραγώνου.

1.2.2. Την κατασκευή και την προμήθεια του ανάλογου πολεοδομικού εξοπλισμού.

1.2.3. Την κατασκευή «ελαφριών κατασκευών» εντός του οικοδομικού τετραγώνου με λειτουργίες εκθετηρίου, περιπτέρου και σημείων πληροφόρησης.

4.3.3.3 Συμφωνία με το πρόγραμμα

Στα πλαίσια των ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που προωθεί το URBAN, υπάρχει άμεση συνάφεια με τους στόχους του Άξονα Προτεραιότητας 1 και ειδικότερα με τη δραστική αλλαγή των χρήσεων γης και της φυσιογνωμίας του παραλιακού μετώπου, μέσω της δημιουργίας δικτύου δραστηριοτήτων πολιτισμού, καθώς και σε ότι αφορά την αναβάθμιση της ποιότητας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και του αστικού εξοπλισμού της περιοχής, με ταυτόχρονη προώθηση δραστηριοτήτων σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος..

Εν γένει τα κριτήρια σχεδιασμού των παρεμβάσεων ανταποκρίνονται στην ιδέα της αειφόρου αστικής ανάπτυξης, όπως άλλωστε τονίστηκε και στην αρχή του κεφαλαίου.

Συνέργια και συμπληρωματικότητα υπάρχει με τα Μέτρα:

- 1.1. «Κτιριακό συγκρότημα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης»
- 1.3 «Ολοκληρωμένη πολεοδομική παρέμβαση στον αστικό ιστό της περιοχής μελέτης και πιλοτικές εφαρμογές»
- 3.1. «Ενίσχυση της απασχόλησης και της δημιουργικότητας»
(ΥΠΕΧΩΔΕ, Συμπλήρωμα προγραμματισμού)

Το μέτρο 1.2. εξυπηρετεί τους παρακάτω στόχους της προτεραιότητας:

- Δραστική αλλαγή των χρήσεων γης και της φυσιογνωμίας συγκεκριμένων ζωνών του παραλιακού μετώπου, με τη δημιουργία δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων στο εντός των τειχών τμήμα και νέου σχεδίου οργάνωσης των κοινοχρήστων χώρων και των διεξόδων «αναπνοής» του αστικού ιστού, για το τμήμα μέχρι τον Γιόφυρο.
- Αναβάθμιση της ποιότητας του περιβάλλοντος και του αστικού εξοπλισμού της περιοχής.
[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.3.3.4 Ποσοτικοποίηση των στόχων

Όπως και για το Μέτρο 1.1, η παρουσίαση της ποσοτικοποίησης των στόχων κρίθηκε σκόπιμη και απαραίτητη.

Πίνακας 4.6: Δείκτες ποσοτικοποίησης των στόχων του Μέτρου 1.2

A. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΠΛΗΡΩΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΕΝΗΣ		1
ΕΛΑΦΡΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ		150 τ.μ.
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ		
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ : 10.900 τ.μ.		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: 4		
Γ. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ		
ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ 10%		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ 4		

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.3.3.5 Κριτήρια με τα οποία επελέγησαν οι ενέργειες του Μέτρου

Τα κριτήρια βάσει των οποίων επελέγησαν οι ενέργειες του Μέτρου 1.2 παρουσιάζονται παρακάτω. Η αναφορά τους κρίνεται σκόπιμη για να καταδειχθούν τα σημεία στα οποία δίδεται ιδιαίτερο βάρος κατά το σχεδιασμό των δράσεων. Χωρίζονται σε γενικά και ειδικά.

Γενικά

Τα γενικά κριτήρια είναι ίδια με εκείνα του Μέτρου 1.2.

Ειδικά

- Ύπαρξη βραβευμένης μελέτης στον Διεθνή Διαγωνισμό EUROPAN για την διαμόρφωση του χώρου και της περιοχής.
- Διαθεσιμότητα του χώρου.
- Συμμετοχή στην αστική οργάνωση.
- Ενσωμάτωση της παρέμβασης στον συνολικό σχεδιασμό της ποιοτικής αναβάθμισης της περιοχής παρέμβασης.
- Αρχιτεκτονική, πολεοδομική και περιβαλλοντική ποιότητα της κατασκευής.
- Επάρκεια των υπηρεσιών επίβλεψης των έργων να επιβλέπουν, να ελέγχουν και να διοικούν απρόσκοπτα την πραγματοποίηση όλων των υποέργων από άποψη διάθεσης των κατάλληλων τεχνικών μέσων, τεχνογνωσίας και στελεχών.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.3.4 Μέτρο 1.3.: Ολοκληρωμένη πολεοδομική παρέμβαση στον αστικό ιστό της περιοχής μελέτης και πιλοτικές εφαρμογές

4.3.4.1 Συνοπτική περιγραφή Μέτρου

Πίνακας 4.7: Ταυτότητα Μέτρου 1.3

Κ.Π.	2000-2006
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Οικονομική και Κοινωνική Αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων περιοχών του Δ. Παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2000-2006
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	1. Πολυλειτουργική αναβάθμιση αστικών περιοχών – προστασία του περιβάλλοντος
ΜΕΤΡΟ	3. Ολοκληρωμένη πολεοδομική παρέμβαση στον αστικό ιστό της περιοχής μελέτης και πιλοτικές εφαρμογές
ΦΟΡΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. URBAN II, 2000-2006
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Ηράκλειο Κρήτης
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΡΟ	Όλοι οι κάτοικοι της περιοχής παρέμβασης, Όλοι οι κάτοικοι του Ηρακλείου
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2000-2006
ΠΕΔΙΟ/Α ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	352

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

Πίνακας 4.8: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 1.3

Χρηματοδοτικά στοιχεία	ΠΟΣΟ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗ Δ.Δ. ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
			%Σ.Κ	%Δ.Δ	%Σ.Κ	%Δ.Δ
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	1.200.000		26,66		10,34	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	1.200.000		26,66	26,66	10,34	11,32
Κοινот. Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	900.000	75	20,00	20,00	7,76	8,49
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	300.000	25	6,66	6,66	2,58	2,83
Ιδιωτική Συμμετοχή	0		0		0	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.3.4.2 Αναλυτική περιγραφή Μέτρου

Η υπάρχουσα κατάσταση στην περιοχή παρέμβασης χαρακτηρίζεται από την περιβαλλοντική υποβάθμιση της συνοικίας Αγίας Τριάδας και του παραλιακού μετώπου, την κακή ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος και τις ελλείψεις χώρων πρασίνου, κοινοχρήστων χώρων και χώρων αναψυχής και αθλητισμού. Επίσης, παρατηρείται ιδιαίτερα κακή ποιότητα πολεοδομικής υποδομής.

Για την αντιμετώπιση των πολεοδομικών προβλημάτων, το Μέτρο 1.3 στοχεύει στην ολοκληρωμένη πολεοδομική ανασυγκρότηση του αστικού ιστού της περιοχής, με την εκπόνηση μελετών ολοκληρωμένου αναπτυξιακού σχεδιασμού και με την εφαρμογή πιλοτικών παρεμβάσεων στον αστικό ιστό.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω Δράσεις:

1.3.1 Μελέτη χάραξης αναπτυξιακών κατευθύνσεων. Η μελέτη θα εναρμονίζεται με τις προτάσεις του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου και θα ενισχύει το ειδικό ρόλο και τον επιδιωκόμενο χαρακτήρα της περιοχής παρέμβασης. Οι βασικοί τομείς που θα εξετάζονται από τη μελέτη είναι:

- άξονες, τομείς ανάπτυξης
- επάρκεια και οργάνωση του δικτύου των κοινόχρηστων χώρων και χώρων πρασίνου
- κυκλοφορία των πεζών και των οχημάτων
- σύνδεση του αστικού ιστού με τη θάλασσα
- χρήσεις γης σε σχέση με το χαρακτήρα της περιοχής.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

1.3.2. Προκαταρκτική πρόταση ανάπλασης της συνοικίας των Καμινίων και μελέτες εφαρμογής σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της μελέτης χάραξης αναπτυξιακών κατευθύνσεων, η οποία θα περιλαμβάνει:

- την αναδιάρθρωση των κοινόχρηστων χώρων του αστικού ιστού της περιοχής,
- τον προσδιορισμό κομβικών σημείων στο εσωτερικό του,
- τη δημιουργία συνδέσεων μεταξύ τους,
- τη διεύρυνση του χώρου των πεζών,
- τη σύνδεση με το θαλάσσιο μέτωπο, με τη διαμόρφωση συγκεκριμένων διεξόδων και χώρων αναψυχής.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Επίσης, μέσα από την ίδια μελέτη θα προβλεφθούν συνδέσεις των πλατειών μεταξύ τους και με το δίκτυο πολιτιστικών δραστηριοτήτων, καθώς και με τους χώρους εγκατάστασης των κοινωνικών δράσεων.

1.3.3. Τέλος, με βάση τις παραπάνω μελέτες θα γίνουν πιλοτικές εφαρμογές αναβάθμισης κοινόχρηστων χώρων, στην περιοχή παρέμβασης.

Τα κριτήρια επιλογής για τις πιλοτικές εφαρμογές θα δοθούν μετά από την ολοκλήρωση και τις κατευθύνσεις των παραπάνω μελετών.

4.3.4.3 Συμφωνία με το πρόγραμμα

Είναι σαφές ότι οι όποιες σημειακές παρεμβάσεις δεν θα μπορούσαν να επιφέρουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα για την περιοχή. Έτσι, με γνώμονα το μέγιστο κέρδος και τις ουσιαστικότερες επιδράσεις για την περιοχή και την πόλη γενικότερα, διασφαλίζεται η ολοκληρωμένη οπτική των παρεμβάσεων μέσω της συμπληρωματικότητας και της συνέργιας.

Συνέργια και συμπληρωματικότητα υπάρχει με τα Μέτρα:

1.2. «Υποδομές υποστήριξης και διασύνδεσης δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων»

2.1 «Στήριξη – ενίσχυση μικρών επιχειρήσεων»

3.1 «Ενίσχυση απασχόλησης και δημιουργικότητας»

3.2. «Νέες δομές κοινωνικής στήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων»

Το μέτρο 1.3. εξυπηρετεί τους παρακάτω στόχους της προτεραιότητας :

- Δραστική αλλαγή των χρήσεων γης και της φυσιογνωμίας συγκεκριμένων ζωνών του παραλιακού μετώπου, με τη δημιουργία δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων στο εντός των τειχών τμήμα και νέου σχεδίου οργάνωσης των κοινοχρήστων χώρων και των διεξόδων «αναπνοής» του αστικού ιστού, για το τμήμα μέχρι τον Γιόφυρο.
- Αναβάθμιση της ποιότητας του περιβάλλοντος και του αστικού εξοπλισμού της περιοχής.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.3.4.4 Ποσοτικοποίηση των στόχων

Για μία ακόμα φορά και για τους ίδιους λόγους παρουσιάζεται ο πίνακας με τους δείκτες ποσοτικοποίησης, για να καταδειχθεί η ουσιαστική συμβολή του Μέτρου.

Πίνακας 4.9: Δείκτες ποσοτικοποίησης των στόχων του Μέτρου 1.3

A. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
ΜΕΛΕΤΕΣ		2
ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ		1
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ: 13		
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ: 24.100 τ.μ.		
ΑΣΤΙΚΗ ΖΩΝΗ ΠΟΥ ΑΝΑΠΛΑΘΕΤΑΙ: 37 Ha		
Γ. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ		
ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΣΕ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ 10%		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ 6		

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.3.4.5 Κριτήρια με τα οποία επελέγησαν οι ενέργειες του Μέτρου

Οι ενέργειες του Μέτρου 1.3, όπως και των δύο που προηγήθηκαν επελέγησαν με βάση κριτήρια που αφορούν αφ ενός την αποτελεσματικότητά τους αλλά και το ποσοστό ολοκλήρωσής του μέσα στους κοινούς στόχους της Πρωτοβουλίας.

Γενικά

Ομοίως, όπως των Μέτρων 1.2 και 1.3.

Ειδικά

- Κρισιμότητα προβλήματος που προτείνεται να αντιμετωπιστεί από την Πράξη.
- Θετικές επιπτώσεις στο δομημένο και φυσικό περιβάλλον της περιοχής παρέμβασης και γενικότερα της πόλης.
- Συμμετοχή στην αστική οργάνωση.
- Ενσωμάτωση της παρέμβασης στον συνολικό σχεδιασμό της ποιοτικής αναβάθμισης της περιοχής παρέμβασης.
- Αρχιτεκτονική, πολεοδομική και περιβαλλοντική ποιότητα της κατασκευής.
- Επάρκεια των υπηρεσιών επίβλεψης των έργων να επιβλέπουν, να ελέγχουν και να διοικούν απρόσκοπτα την πραγματοποίηση όλων των υποέργων από άποψη διάθεσης των κατάλληλων τεχνικών μέσων, τεχνογνωσίας και στελεχών.
- Υπερτοπική διάσταση της παρέμβασης.

4.4 Άξονας Προτεραιότητας 2: Στήριξη Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων - καινοτομία

Κατά την παρουσίαση των περιοχών παρέμβασης αναφέρθηκε ότι πάσχουν από υψηλά ποσοστά μακράς διάρκειας ανεργίας. Από το γεγονός αυτό προκύπτει η ανάγκη για στήριξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και για εκσυγχρονισμό των υπάρχουσών, με ταυτόχρονη ενίσχυση της απασχόλησης. Η Προτεραιότητα 2 αφορά το σχεδιασμό και την επεξεργασία των μέτρων που θα επιχειρήσουν προς αυτή την κατεύθυνση.

Πίνακας 4.10: Χρηματοδοτικά στοιχεία προτεραιότητας 2

Χρηματοδοτικά στοιχεία	Ποσό (ΕΥΡΩ)	Ποσοστό στο Πρόγραμμα	
		%Σ.Κ.	%Δ.Δ.
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	2.000.000	17,24%	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	1.000.000	8,62%	9,43%
Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	752.000	6,48%	7,09%
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	248.000	2,14%	2,34%
Ιδιωτική Συμμετοχή	1.000.000	8,62%	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.4.1 Στόχοι της προτεραιότητας

Η στόχοι της Προτεραιότητας έχουν ως ακολούθως:

- Στήριξη και εκσυγχρονισμός υπάρχουσας επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Ενίσχυση της απασχόλησης
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας
- Βελτίωση του επιπέδου κατάρτισης των κατοίκων και ιδιαίτερα των νέων και των γυναικών

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.4.2 Μέτρο 2.1.: Στήριξη - ενίσχυση μικρών επιχειρήσεων

4.4.2.1 Συνοπτική Περιγραφή Μέτρου

Πίνακας 4.11: Ταυτότητα Μέτρου 2.1

Κ.Π.	2000-2006
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Οικονομική και Κοινωνική Αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων περιοχών του Δ. Παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2000-2006
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	2. Στήριξη Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων - Καινοτομία
ΜΕΤΡΟ	2.1. Στήριξη – ενίσχυση μικρών επιχειρήσεων
ΦΟΡΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. URBAN II
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Ηράκλειο Κρήτης
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΡΟ	Κάτοικοι Αγίας Τριάδας, Αγίου Μηνά και Καμινίων
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2000-2006
ΠΕΔΙΟ/Α ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	161, 162, 163

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

Πίνακας 4.12: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 2.1

Χρηματοδοτικά στοιχεία	ΠΟΣΟ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗ Δ.Δ. ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
			%Σ.Κ	%Δ.Δ	%Σ.Κ	%Δ.Δ
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	2.000.000		100		17,24	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	1.000.000		50	100	8,62	9,43
Κοινот. Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	752.000	75	37,6	75,2	6,48	7,09
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	248.000	25	12,4	24,8	2,14	2,34
Ιδιωτική Συμμετοχή	1.000.000		50		8,62	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.4.2.2 Αναλυτική περιγραφή Μέτρου

Σχετικά με την οικονομική δραστηριότητα της περιοχής έχει ήδη αναφερθεί η έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα στις περιμετρικές οδούς (62 Μαρτύρων, Καλοκαιρινού, Αρχιεπισκόπου Μακαρίου κλπ). Οι οδοί όμως αυτές θεωρούνται περισσότερο σαν υπερτοπικής σημασίας και δεν επηρεάζουν ιδιαίτερα τη δραστηριότητα των περιοχών παρέμβασης, παρότι πρέπει να σημειωθεί η συνεισφορά τους στην απασχόληση των κατοίκων. Τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με το γεγονός,

ότι στην περιοχή παρέμβασης υπάρχουν αρκετοί άνεργοι, με ικανοποιητικό επίπεδο κατάρτισης, οι οποίοι μάλιστα είναι σχετικά νέοι, κάνουν ακόμα πιο επιτακτική την ανάγκη εφαρμογής δράσεων που θα ενισχύουν τη λειτουργία και δημιουργία μικρών επιχειρήσεων.

Ειδικότερα για τη γειτονιά των Καμινίων, αξιοσημείωτη είναι η συγκέντρωση μικρών καταστημάτων, η οποία παρουσιάζεται στη βόρεια κυρίως πλευρά της κεντρικής πλατείας. Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στη γραφική ζώνη εργαστηρίων λαϊκής τέχνης (κυρίως στις οδούς Βουρδουμπάδων και Μαστραχά), που τείνουν συνεχώς να εξαλειφθούν και συνήθως κλείνουν από τη στιγμή που δεν εκφράζεται ενδιαφέρον για τη συνέχιση της παράδοσης από τις νεότερες γενιές. Τέλος, στις παρυφές του παραλιακού μετώπου, στην περιοχή των Καμινίων, έχουν επίσης αναπτυχθεί αρκετές βιοτεχνίες, συνεργεία κλπ. Οι περισσότερες από τις μονάδες αυτές χαρακτηρίζονται από ελλείψεις στη διοικητική και οικονομική οργάνωση και παρωχημένο εξοπλισμό, ενώ είναι σημαντική η επιβάρυνση που προκαλούν στο περιβάλλον.

Είναι σαφές λοιπόν ότι στην περιοχή μελέτης, και ιδίως στα Καμίνια, υπάρχουν ήδη αρκετές μικρές επιχειρήσεις που παρουσιάζουν προβλήματα. Ταυτόχρονα, το διαθέσιμο ανθρώπινο δυναμικό, σύμφωνα με εκτιμήσεις του τοπικού ΟΑΕΔ, αποτελείται κατά κύριο λόγο από νέους άνεργους με μικρή εμπειρία ή εργασιακή κατάρτιση. Εκτιμάται ότι υπάρχει έδαφος για ανάπτυξη νέων πολύ μικρών επιχειρήσεων και διεύρυνση της επιχειρηματικότητας.

Το συγκεκριμένο Μέτρο αναφέρεται στην οικονομική υποβοήθηση Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΠΜΕ) καθώς και την προσέλκυση επιχειρήσεων που θα μετεγκατασταθούν από τις άλλες περιοχές. Η απαραίτητη κατάρτιση και υποστήριξη των νέων επιχειρηματιών παρέχεται από το Μέτρο 3.1 της Προτεραιότητας 3 του Προγράμματος.

Η στήριξη και η ενίσχυση των μικρών επιχειρήσεων αναμένεται να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν στην περιοχή, λόγω οικονομιών συγκέντρωσης. Παράλληλα, είναι κατά το μάλλον ή ήττον βέβαιο ότι θα δημιουργηθούν νέες επιχειρήσεις και θα μετεγκατασταθούν άλλες από την ευρύτερη γειτονική περιοχή. Επιπλέον κίνητρο για την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων στην περιοχή- εκτός από τα ειδικά κίνητρα που παρέχονται από το Μέτρο 2.1 - αποτελεί η ύπαρξη σημαντικού αριθμού μη χρησιμοποιούμενων κτιρίων.

Μακροπρόθεσμο αποτέλεσμα όλων των παραπάνω, είναι η αναζωογόνηση και η ανάπτυξη της περιοχής, η οποία ως γνωστό, σήμερα βρίσκεται σε κρίση.

4.4.2.3 Βασικοί στόχοι του συγκεκριμένου Μέτρου

Στα πλαίσια της παραπάνω ανάλυσης, ορίζονται οι βασικοί στόχοι του Μέτρου 2.1 και παρουσιάζονται όπως δίδονται από το ΥΠΕΧΩΔΕ:

- η προσφορά οικονομικών κινήτρων για τη δημιουργία νέων ΠΜΕ και την προσέλκυση επιχειρήσεων που θα μετεγκατασταθούν από άλλες περιοχές
- η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των υπαρχουσών επιχειρήσεων
- ο εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων
- η προώθηση ενεργειών που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος.
[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.4.2.4 Βασικές προτεραιότητες του Μέτρου

Για την επίτευξη των στόχων του Μέτρου 2.1, βασικές προτεραιότητες είναι:

- η επιλογή προς χρηματοδότηση επιχειρήσεων που απασχολούν μικρό αριθμό ατόμων
- ο εκσυγχρονισμός των επιχειρήσεων με νέες τεχνολογίες
- η ενθάρρυνση δημιουργίας επιχειρήσεων που προωθούν την καινοτομία, είτε ως χρήση νέων τεχνολογιών, είτε ως αντικείμενο της δραστηριότητας
- η ενθάρρυνση δημιουργίας επιχειρήσεων που προωθούν την προστασία του περιβάλλοντος και τη χρήση αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.
[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Οι παραπάνω εφαρμογές μπορούν να γίνουν σε ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις, ή σε νέες, ή σε επιχειρήσεις προς μετεγκατάσταση (από άλλες περιοχές). Τέλος, βασική προτεραιότητα αποτελεί η ενίσχυση ή δημιουργία επιχειρήσεων που απασχολούν γυναίκες.

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω Δράσεις:

2.1.1. Προσφορά οικονομικών κινήτρων για τη δημιουργία νέων Π.Μ.Ε.

2.1.2. Προσέλκυση επιχειρήσεων που θα μετεγκατασταθούν από άλλες περιοχές.

2.1.3. Προσφορά οικονομικών κινήτρων για την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό υπαρχουσών Π.Μ.Ε.

4.4.2.5 Συμφωνία με το πρόγραμμα

Συνέργια και συμπληρωματικότητα υπάρχει με τα Μέτρα:

1.3 «Ολοκληρωμένη πολεοδομική παρέμβαση στον αστικό ιστό της περιοχής μελέτης και πιλοτικές εφαρμογές»

3.1 «Ενίσχυση απασχόλησης, δημιουργικότητας και πολιτισμού»

3.3. «Δημιουργία κέντρου κατάρτισης σε θέματα περιβάλλοντος»

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Το Μέτρο 2.1. εξυπηρετεί τους παρακάτω στόχους της Προτεραιότητας :

- Στήριξη και εκσυγχρονισμός υπάρχουσας επιχειρηματικής δραστηριότητας
- Ενίσχυση της απασχόλησης
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας
- Βελτίωση του επιπέδου κατάρτισης των κατοίκων και ιδιαίτερα των νέων και των γυναικών

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.4.2.6 Ποσοτικοποίηση των στόχων

Πίνακας 4.13: Δείκτες ποσοτικοποίησης των στόχων του Μέτρου 2.1

A. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΜΕ ΠΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΝΤΑΙ		20
ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΠΟΥ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ		1.000.000 ΕΥΡΩ
B. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕΝΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ: 10 ΜΕΣΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΝΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ: 50.000 ΕΥΡΩ		
Γ. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΝΕΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: 7		
ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ 0,02%		

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.4.2.7 Κριτήρια με τα οποία επελέγησαν οι ενέργειες του Μέτρου

Οι ενέργειες του Μέτρου 2.1 σχεδιάστηκαν με τρόπο τέτοιο ώστε να συνεισφέρουν στην ουσιαστική ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας των περιοχών

παρέμβασης, αλλά με γνώμονα την ενσωμάτωση της ανάπτυξης στη πόλη του Ηρακλείου συνολικά και όχι μεμονωμένα, σημειακά. Χωρίζονται επίσης σε γενικά και ειδικά.

Γενικά

Τα γενικά κριτήρια βάσει των οποίων επελέγησαν οι ενέργειες και του Μέτρου 2.1 παραμένουν τα ίδια με των προηγούμενων μέτρων.

Ειδικά

- Εφικτότητα θεσμική, κανονιστική και οικονομική της παρέμβασης.
  - Ποιότητα προσφερομένων υπηρεσιών.
  - Ενσωμάτωση της παρέμβασης στον συνολικό σχεδιασμό της ποιοτικής αναβάθμισης της περιοχής παρέμβασης.
  - Υπερτοπική διάσταση της παρέμβασης.
- [ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.5 Άξονας Προτεραιότητας 3: Κατάρτιση – καταπολέμηση της ανεργίας - ισότητα

Προφανώς, όλες οι προσπάθειες που έχουν ήδη αναφερθεί και που εστιάζουν στις παρεμβάσεις επί του περιβάλλοντος, φυσικού, ανθρωπογενούς ή επαγγελματικού, θα ήταν εκ των πραγμάτων αποτυχημένες, εάν δεν συνοδεύονταν από αντίστοιχες προσπάθειες στον τομέα της κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού και της αντιμετώπισης προβλημάτων της κοινωνίας όπως ανεργία και κοινωνικές ανισότητες.

Η Προτεραιότητα 3 περιλαμβάνει ενέργειες, που αφενός δημιουργούν την υποδομή για την εγκατάσταση και αφετέρου υποστηρίζουν τη λειτουργία δομών κοινωνικής στήριξης που θα βελτιώσουν τις δεξιότητες των εργαζομένων, θα καταπολεμήσουν την ανεργία και θα ενισχύσουν την κοινωνική συνοχή των ομάδων που αντιμετωπίζουν κοινωνική απομόνωση και αποκλεισμό (ηλικιωμένους, γυναίκες, νέους, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες κλπ).

Πίνακας 4.14: Χρηματοοικονομικά στοιχεία Προτεραιότητας 3

Χρηματοδοτικά στοιχεία	Ποσό (ΕΥΡΩ)	Ποσοστό στο Πρόγραμμα	
		%Σ.Κ.	%Δ.Δ.
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	4.400.000	37,93%	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	4.400.000	37,93%	41.51%
Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	3.302.000	28.46%	31.15%
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	1.098.000	9.47%	10.36%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0	0,00%	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.5.1 Στόχοι της προτεραιότητας

Στόχοι της προτεραιότητας 3 είναι:

- Η στήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων,
- Η καταπολέμηση ανεργίας,
- Η βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων,
- Η άρση κοινωνικού αποκλεισμού και η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής για ομάδες που αντιμετωπίζουν κοινωνικά προβλήματα

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.5.2 Συνοπτική περιγραφή της προτεραιότητας

Η Προτεραιότητα υλοποιείται μέσω τριών μέτρων:

3.1.: Ενίσχυση απασχόλησης και δημιουργικότητας

3.2.: Νέες δομές κοινωνικής στήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων

3.3.: Δημιουργία κέντρου κατάρτισης σε θέματα περιβάλλοντος

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Πίνακας 4.15: Βασικοί Δείκτες για την παρακολούθηση των παρεμβάσεων της Προτεραιότητας

		2000	2006
1.	Αριθμός νέων θέσεων εργασίας (γυναίκες / άνδρες)	0	45 (εποχιακές4 μεικτές) 23 (μόνιμες μεικτές)
4.	Αριθμός συμμετεχόντων στα κέντρα επιμόρφωσης / κατάρτισης	0	350
7.	Εμβαδόν δημόσιων κτιρίων που κατασκευάστηκαν ή ανακαινίστηκαν	0	1.950 τ.μ.
8.	Αριθμός νέων θέσεων σε παιδικούς σταθμούς	0	30

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.5.3 Μέτρο 3.1.: Ενίσχυση απασχόλησης και δημιουργικότητας

4.5.3.1 Συνοπτική περιγραφή Μέτρου

Πίνακας 4.16: Ταυτότητα Μέτρου 3.1

Κ.Π.	2000-2006
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Οικονομική και Κοινωνική Αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων περιοχών του Δ. Παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2000-2006
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	3.Κατάρτιση-καταπολέμηση της ανεργίας-ισότητα .
ΜΕΤΡΟ	3.1.Ενίσχυση απασχόλησης και δημιουργικότητας.
ΦΟΡΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. URBAN II
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΡΟ	Κάτοικοι Αγίας Τριάδας, Αγίου Μηνά και Καμινίων
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2000-2006
ΠΕΔΙΟ/Α ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	22, 23, 24, 352

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

Πίνακας 4.17: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 3.1

Χρηματοδοτικά στοιχεία	ΠΟΣΟ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗ Δ.Δ. ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ Σ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
			%Σ.Κ	%Δ.Δ	%Σ.Κ	%Δ.Δ
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	2.600.000		59,09		22,41	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	2.600.000		59,09	59,09	22,41	24,53
Κοινот. Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	1.950.000	75	44,32	44,32	16,81	18,40
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	650.000	25	14,77	14,77	5,60	6,13
Ιδιωτική Συμμετοχή	0		0		0	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.5.3.2 Αναλυτική Περιγραφή Μέτρου

Στις περιοχές όπου εστιάζει το URBAN Ηρακλείου εντοπίζονται διάφορα κοινωνικά προβλήματα, όπως αυξημένο ποσοστό ηλικιωμένων και φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού.

Το συγκεκριμένο Μέτρο στοχεύει στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της απασχόλησης και της δημιουργικότητας των κατοίκων, ενώ ταυτόχρονα επιδιώκεται η ευαισθητοποίησή τους σε θέματα που αφορούν την ποιότητα ζωής και το περιβάλλον.

- Βασικές προτεραιότητες του Μέτρου είναι:
  - Η κατάρτιση για την ένταξη στην αγορά εργασίας.
  - Η παροχή βοήθειας συμβουλευτικού χαρακτήρα για την επιχειρηματικότητα.
  - Η δημιουργία των δομών και προϋποθέσεων δημιουργικής απασχόλησης (εργαστήρια).
  - Η παροχή στήριξης στους αλλοδαπούς μετανάστες, στους παλιννοστούντες και τους τσιγγάνους της περιοχής.
  - Η ενίσχυση των δεξιοτήτων και της δημιουργικής δραστηριότητας των κατοίκων.
- [ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω Δράσεις:

- Δημιουργία συμβουλευτικού κέντρου απασχόλησης και επιχειρηματικότητας και μικρών εργαστηρίων, εμβαδού περίπου 300 τ.μ. Η συγκεκριμένη δομή αποσκοπεί, στην παροχή βοήθειας συμβουλευτικού χαρακτήρα στους κατοίκους της περιοχής,

έτσι ώστε να βρουν διεξόδους απασχόλησης και να αναπτύξουν επιχειρηματικές δράσεις.

- Δημιουργία κέντρου γειτονιάς, εμβαδού περίπου 350 τ.μ. το οποίο θα περιλαμβάνει: α) κέντρο πληροφόρησης, β) εργαστήριο πληροφορικής, γ) γραφείο επαγγελματικού προσανατολισμού και δ) αίθουσα πολλαπλών χρήσεων. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες απευθύνονται στους νέους, τις γυναίκες και μέλη των υπόλοιπων κοινωνικών ομάδων, που ενώ έχουν διάθεση για δημιουργική απασχόληση, αδυνατούν να αναπτύξουν τα ενδιαφέροντά τους και τις γνώσεις τους.
- Δημιουργία κέντρου ενημέρωσης και ένταξης αλλοδαπών μεταναστών, παλιννοστούντων και τσιγγάνων, συνολικής έκτασης 50 τ.μ. Η συγκεκριμένη δομή αποσκοπεί στην παροχή βοήθειας και συμβουλευτικού χαρακτήρα στις παραπάνω ομάδες του πληθυσμού, που ζουν στην περιοχή, έτσι ώστε να μπορέσουν να ενταχθούν στην τοπική και γενικότερα στην ελληνική κοινωνία. Στην δράση περιλαμβάνονται προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας.
- Οι Ενέργειες κατάρτισης, είναι προσανατολισμένες στις ελλείψεις που παρουσιάζει το εργατικό δυναμικό της περιοχής. Η Δ.Α. της Πρωτοβουλίας θα προσδιορίσει το σύστημα διαχείρισης αυτών των Ενεργειών κατάρτισης.
- Για τη στέγαση των λειτουργιών που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω Πράξεις προβλέπεται η κατασκευή μικρών κτιρίων, συνολικού εμβαδού κτισμάτων 1.000 τ.μ. (μαζί με τους κοινόχρηστους και βοηθητικούς χώρους), στο χώρο της παλαιάς λαχαναγοράς με περαιτέρω επεξεργασία της υπάρχουσας αρχιτεκτονικής προμελέτης που βραβεύτηκε στον Ευρωπαϊκό Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό Ιδεών EUROPAN 4.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Στο κόστος λειτουργίας των ανωτέρω δομών δεν περιλαμβάνονται μισθοί δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργικά έξοδα των κτιρίων (ρεύμα, νερό, τηλέφωνο κλπ.), τα οποία καλύπτονται από το Δήμο Ηρακλείου.

4.5.3.3 Συμφωνία με το Πρόγραμμα

Συνέργια και συμπληρωματικότητα υπάρχει με τα Μέτρα:

2.1. «Στήριξη – ενίσχυση μικρών επιχειρήσεων»

3.2. « Νέες δομές κοινωνικής στήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων»

3.3. «Δημιουργία κέντρου κατάρτισης σε θέματα περιβάλλοντος»

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Το Μέτρο 3.1. εξυπηρετεί τους παρακάτω στόχους της Προτεραιότητας :

- Τη στήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων,
- Τη καταπολέμηση ανεργίας,
- Τη βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων,
- Την άρση κοινωνικού αποκλεισμού και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής για ομάδες που αντιμετωπίζουν κοινωνικά προβλήματα

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.5.3.4 Ποσοτικοποίηση των στόχων

Πίνακας 4.18: Δείκτες ποσοτικοποίησης των στόχων του Μέτρου 3.1

Α. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΤΙΡΙΑΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ		1
ΝΕΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		3
ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΤΙΡΙΑΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ		1.000 τ.μ..
Β. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ		
ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟ 2006: 170 άτομα		
ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: 27		
Γ. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΙΜΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ: 13		
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ 400 ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ (ΚΟΙΝΟ ΜΕ ΤΟ ΜΕΤΡΟ 3.2)		
ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ 0,07%		

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.5.3.5 Κριτήρια με τα οποία επελέγησαν οι ενέργειες του Μέτρου

Γενικά

Τα γενικά κριτήρια παραμένουν ίδια με τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για τα προηγούμενα μέτρα του Προγράμματος.

Ειδικά

- Η προτεινόμενη πράξη συνάδει με τα αντίστοιχα πεδία πολιτικής του Ε.Κ.Τ.
- Διατηρησιμότητα των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των παρεμβάσεων.

- Ποιότητα προσφερομένων υπηρεσιών.
  - Ενσωμάτωση της δράσης στον συνολικό σχεδιασμό για την ποιοτική αναβάθμιση της περιοχής παρέμβασης.
  - Ενεργοποίηση των συμμετοχικών διαδικασιών και της εμπλοκής του πληθυσμού στο πρόγραμμα.
  - Στοχοθετούμενο κοινό άνεργοι, γυναίκες, νέοι, αλλοδαποί μετανάστες, παλιννοστούντες και τσιγγάνοι.
  - Αρχιτεκτονική, πολεοδομική και περιβαλλοντική ποιότητα της κατασκευής.
  - Επάρκεια των υπηρεσιών επίβλεψης των έργων να επιβλέπουν, να ελέγχουν και να διοικούν απρόσκοπτα την πραγματοποίηση όλων των υποέργων από άποψη διάθεσης των κατάλληλων τεχνικών μέσων, τεχνογνωσίας και στελεχών.
  - Ύπαρξη ολοκληρωμένης προμελέτης για το έργο.
  - Προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.
  - Συμβάλει στην ισότητα ως προς την πρόσβαση σε θέσεις απασχόλησης σε «αποκλεισμένες ομάδες».
  - Συμβάλει στην ισότητα ως προς τις ευκαιρίες επιμόρφωσης.
- [ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.5.4 Μέτρο 3.2.: Νέες δομές στήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων

4.5.4.1 Συνοπτική περιγραφή Μέτρου

Πίνακας 4.19: Ταυτότητα Μέτρου 3.2

Κ.Π.	2000-2006
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Οικονομική και Κοινωνική Αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων περιοχών του Δ. Παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2000-2006
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	3. Κατάρτιση-καταπολέμηση της ανεργίας-ισότητα .
ΜΕΤΡΟ	3.2. Νέες δομές κοινωνικής στήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων.
ΦΟΡΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. URBAN II
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Ηράκλειο Κρήτης
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΤΟ ΜΕΤΡΟ	Κάτοικοι Αγίας Τριάδας, Αγίου Μηνά και Καμινίων
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2000-2006
ΠΕΔΙΟ/Α ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	25, 36, 352

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

Πίνακας 4.20: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 3.2

Χρηματοδοτικά στοιχεία	ΠΟΣΟ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗ Δ.Δ. ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
			%Σ.Κ	%Δ.Δ	%Σ.Κ	%Δ.Δ
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	900.000		20,45		7,76	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	900.000		20,45	20,45	7,76	8,49
Κοινот. Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	676.000	75	15,36	15,36	5,83	6,38
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	224.000	25	5,09	5,09	1,93	2,11
Ιδιωτική Συμμετοχή	0		0		0	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.5.4.2 Αναλυτική Περιγραφή

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται διάφορα κοινωνικά προβλήματα, όπως αυξημένο ποσοστό ηλικιωμένων και φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού (ιδιαίτερα γυναικών). Περαιτέρω βασικά στοιχεία της υπάρχουσας κατάστασης αναφορικά με το συγκεκριμένο μέτρο έχουν ως εξής:

- Στην περιοχή, παρατηρείται μεγάλο ποσοστό ηλικιωμένων ενώ το ποσοστό των νέων ανθρώπων είναι μικρό και συνεχώς μειώνεται.
- Το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων γενικότερα, είναι αρκετά χαμηλό και μάλιστα χαμηλότερο του μέσου όρου της πόλης, με μεγάλο ποσοστό αναλφάβητων και ανθρώπων που δεν έχουν τελειώσει ούτε την υποχρεωτική εκπαίδευση.
- Το εργατικό δυναμικό της περιοχής αντιπροσωπεύει το 36,15% του συνολικού πληθυσμού, ενώ η καταγεγραμμένη ανεργία για το 1999 πλησιάζει το 10% του ενεργού πληθυσμού, ποσοστό αρκετά μεγαλύτερο από αυτό της υπόλοιπης πόλης του Ηρακλείου (8%).
- Η πραγματική ανεργία στην περιοχή σύμφωνα με τα στοιχεία του Δήμου Ηρακλείου πλησιάζει το 18%, λόγω της ύπαρξης πληθυσμού κοινωνικά περιθωριοποιημένου, ο οποίος δεν απογράφεται, εργάζεται ευκαιριακά σε υποβαθμισμένες εργασίες, χωρίς ασφάλιση και με ελάχιστες αποδοχές
- Παρατηρείται η χρήση φθηνών και εγκαταλελειμμένων κατοικιών σαν προσωρινή ή και μόνιμη εγκατάσταση πληθυσμιακών ομάδων με μειωμένη οικονομική δυνατότητα, όπως προσφύγων Ελληνικής καταγωγής, τσιγγάνων και μεταναστών από γειτονικές χώρες, κυρίως Αλβανών.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Οι παρεμβάσεις του συγκεκριμένου Μέτρου στοχεύουν στη στήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων της περιοχής μελέτης και στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Ειδικότερα, σαν ευάλωτες ομάδες πληθυσμού θεωρούνται οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι και οι αλλοδαποί μετανάστες, παλιννοστούντες και τσιγγάνοι.

Στη περιοχή Καμινίων σε δημοτικό ακίνητο πλησίον την παραλιακής οδού, θα δημιουργηθούν χώροι για τη στέγαση νέων δομών, οι οποίες θα εξυπηρετούν τις ανάγκες της περιοχής, σε συνάρτηση με τις προτεραιότητες του εν λόγω μέτρου. (θα εξυπηρετείται το σύνολο της περιοχής παρέμβασης)

Βασικές προτεραιότητες του Μέτρου αποτελούν:

- Παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες
- Στήριξη μονογονεϊκών οικογενειών και των εργαζόμενων μητέρων
- Υποστήριξη των κακοποιημένων γυναικών, των αστέγων και των ατόμων με παρεκκλίνουσα συμπεριφορά
- Υποστήριξη των ατόμων τρίτης ηλικίας
[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω Δράσεις:

3.2.1. Δημιουργία Κέντρου κοινωνικής πρόνοιας για ηλικιωμένους, με προβλεπόμενο εξυπηρετούμενο αριθμό 100 ατόμων, ενώ οι παρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνουν παροχή βοήθειας από εξειδικευμένο προσωπικό.

3.2.2. Δημιουργία Συμβουλευτικού σταθμού οικογένειας. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνουν στήριξη μονογονεϊκών οικογενειών, κακοποιημένων γυναικών, αστέγων και ατόμων με παρεκκλίνουσα συμπεριφορά και παροχή συμβουλευτικής ως προς τους φορείς στους οποίους μπορούν να αποταθούν (π.χ. ξενώνες, κέντρα υγείας κλπ). Για τη λειτουργία του σταθμού είναι δυνατόν να υπάρξει συνεργασία και συμπληρωματικότητα με το Κέντρο Φροντίδας Οικογένειας που λειτουργεί σε γειτονική περιοχή. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνουν παροχή βοήθειας από εξειδικευμένο προσωπικό.

3.2.3. Δημιουργία Παιδικού σταθμού. Η λειτουργία του παιδικού σταθμού θα συμβάλλει στην στήριξη των μονογονεϊκών οικογενειών, αλλά και γενικότερα των γυναικών, που έχουν ανάγκη και πρόθεση να εργαστούν και αδυνατούν να το κάνουν λόγω των αυξημένων ευθυνών για τη φροντίδα των παιδιών τους. Επιπλέον, με τη λειτουργία του παιδικού σταθμού θα προκύψουν θέσεις απασχόλησης για κατοίκους της περιοχής, ιδιαίτερα για τις γυναίκες. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνουν παροχή βοήθειας από εξειδικευμένο προσωπικό.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Η λειτουργία των δομών αυτών θα στηριχθεί από τον Δήμο και θα συνεχιστεί μετά το πέρας του Προγράμματος της Κ.Π. URBAN II.

4.5.4.3 Συμφωνία με το Πρόγραμμα

Συνέργια και συμπληρωματικότητα υπάρχει με τα μέτρα:

2.1 «Στήριξη – ενίσχυση μικρών επιχειρήσεων»

3.1 «Ενίσχυση απασχόλησης, δημιουργικότητας και πολιτισμού»

3.3 «Δημιουργία κέντρου κατάρτισης σε θέματα περιβάλλοντος»

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Το Μέτρο 3.2 εξυπηρετεί τους παρακάτω στόχους της Προτεραιότητας :

- Τη στήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων,
- Την καταπολέμηση ανεργίας,
- Την άρση κοινωνικού αποκλεισμού και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής για ομάδες που αντιμετωπίζουν κοινωνικά προβλήματα

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.5.4.4 Ποσοτικοποίηση των στόχων

Πίνακας 4.21: Δείκτες ποσοτικοποίησης Μέτρου 3.2

Α. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ		1
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ		150 τ.μ.
ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ		2
ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ		250 τ.μ.
Β. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΣΕΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ: 9		
Γ. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΙΜΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΙΣ ΔΟΜΕΣ: 5		
ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΣΕ ΠΑΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΑΘΜΟΥΣ : 30		
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ 400 ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ (ΚΟΙΝΟ ΜΕ ΤΟ ΜΕΤΡΟ 3.1.)		
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ ΑΠΟ ΤΟ 15% ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ		

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.5.4.5 Κριτήρια με τα οποία επελέγησαν οι ενέργειες του Μέτρου

Γενικά

Τα γενικά κριτήρια βάσει των οποίων επελέγησαν οι ενέργειες του Μέτρου 3.2 είναι ίδια με εκείνα για το Μέτρο 3.1 και όλα τα προηγούμενα.

Ειδικά

- Διατηρησιμότητα των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των παρεμβάσεων.
- Ποιότητα προσφερομένων υπηρεσιών.
- Ενσωμάτωση της δράσης στον συνολικό σχεδιασμό για την ποιοτική αναβάθμιση της περιοχής παρέμβασης.
- Ενεργοποίηση των συμμετοχικών διαδικασιών και της εμπλοκής του πληθυσμού στο πρόγραμμα.
- Εστιασμένο κοινό άνεργοι, νέοι, γυναίκες, ηλικιωμένοι.
- Αρχιτεκτονική, πολεοδομική και περιβαλλοντική ποιότητα της κατασκευής.
- Επάρκεια των υπηρεσιών επίβλεψης των έργων να επιβλέπουν, να ελέγχουν και να διοικούν απρόσκοπτα την πραγματοποίηση όλων των υποέργων από άποψη διάθεσης των κατάλληλων τεχνικών μέσων, τεχνογνωσίας και στελεχών.
- Ύπαρξη ολοκληρωμένης προμελέτης για το έργο.
- Προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.
- Συμβάλει στην ισότητα ως προς την πρόσβαση σε θέσεις εργασίας των «αποκλεισμένων ομάδων».

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.5.5 Μέτρο 3.3.: Δημιουργία κέντρου κατάρτισης σε θέματα περιβάλλοντος

4.5.5.1 Περιγραφή Μέτρου

Πίνακας 4.22: Ταυτότητα Μέτρου 3.3

Κ.Π.	2000-2006
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Οικονομική και Κοινωνική Αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων περιοχών του Δ. Παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2000-2006
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	3. Κατάρτιση-καταπολέμηση της ανεργίας-ισότητα .
ΜΕΤΡΟ	3.3. Δημιουργία κέντρου κατάρτισης σε θέματα περιβάλλοντος .
ΦΟΡΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. URBAN II
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Ηράκλειο Κρήτης
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΡΟ	Κάτοικοι Αγίας Τριάδας, Αγίου Μηνά και Καμινίων
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2000-2006
ΠΕΔΙΟ/Α ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	167, 352

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

Πίνακας 4.23: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 3.3

Χρηματοδοτικά στοιχεία	ΠΟΣΟ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗ Δ.Δ. ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
			%Σ.Κ	%Δ.Δ	%Σ.Κ	%Δ.Δ
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	900.000		20,45		7,76	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	900.000		20,45	20,45	7,76	8,49
Κοινοτ. Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	676.000	75	15,36	15,36	5,83	6,38
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	224.000	25	5,09	5,09	1,93	2,11
Ιδιωτική Συμμετοχή	0		0		0	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.5.5.2 Αναλυτική Περιγραφή

Τα βασικά χαρακτηριστικά των περιοχών παρέμβασης έχουν ήδη αναφερθεί. Πρόκειται για περιοχή που παρουσιάζει υψηλά ποσοστά ανεργίας μακράς διάρκειας, στοιχεία αποβιομηχάνισης, κοινωνική παθογένεια και γενικά όλες τις επιπτώσεις της χαμηλής οικονομικής δραστηριότητας. Το συγκεκριμένο μέτρο, σε συνέργια με τα

υπόλοιπα της παρέμβασης, στα πλαίσια μία ολοκληρωμένη προσέγγισης, δραστηριοποιείται προς την αναστροφή των χαρακτηριστικών της υφιστάμενης κατάστασης.

Το Μέτρο 3.3 στοχεύει στη δημιουργία κέντρου κατάρτισης σε θέματα περιβάλλοντος και στην μέσω αυτού εκπαίδευση των ανέργων χαμηλού ή μέσου εκπαιδευτικού επιπέδου, που ενδιαφέρονται να ασχοληθούν με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.

Το Κέντρο θα στεγασθεί στο υφιστάμενο κτίριο της «Παλιάς Ηλεκτρικής» (δυτικό τμήμα), το οποίο θα ανακατασκευασθεί και αναβαθμισθεί.

Όπως το σύνολο της προτεραιότητας 3 εστιάζει σε προβλήματα κοινωνικού χαρακτήρα, έτσι και το Μέτρο 3.3. Η ιδιαιτερότητα του Μέτρου έγκειται στην έμφαση που δίδεται στην κατάρτιση για περιβαλλοντικά θέματα, τομέας γύρω από τον οποίο τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται ιδιαίτερα δυναμική αγορά εργασίας.

Βασικές προτεραιότητες του Μέτρου είναι:

- η μείωση της ανεργίας,
- η αύξηση του επιπέδου των γνώσεων και δεξιοτήτων σε περιβαλλοντικά ζητήματα,
- η αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της περιοχής παρέμβασης,
- η ευρεία χρήση των παρεχόμενων υποδομών και ανωδομών του Μουσείου.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Ειδικότερα το Μέτρο περιλαμβάνει τις παρακάτω Δράσεις:

3.3.1. Ανακατασκευή ήδη υπάρχοντος κτιρίου (ανακατασκευή και διαμόρφωση του δυτικού τμήματος της «Παλιάς Ηλεκτρικής») για τη χρησιμοποίηση του ως κέντρου κατάρτισης.

Η δράση 3.3.1. αφορά στην ανακατασκευή και διαμόρφωση υπάρχοντος κτιρίου συνολικής έκτασης 550 τ.μ. με τον απαραίτητο εξοπλισμό για την δημιουργία κέντρου για την κατάρτιση ανέργων της περιοχής Αγίας Τριάδας, Αγίου Μηνά και Καμινίων σε θέματα περιβάλλοντος και φυσικών οικοσυστημάτων με τη βοήθεια των πολυμέσων και των νέων τεχνολογιών.

3.3.2. Ενεργοποίηση του Κέντρου Κατάρτισης ειδικά σε θέματα περιβάλλοντος

Για την δράση 3.3.2. που αφορά την κατάρτιση, ομάδα στόχος είναι οι άνεργοι χαμηλού ή μέσου εκπαιδευτικού επιπέδου, που ενδιαφέρονται να ασχοληθούν με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος, έτσι ώστε να μπορούν να αναλάβουν τη

συνοδεία ομάδων επισκεπτών στις περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος της Κρήτης (δάση, μονοπάτια, καταφύγια πουλιών κλπ). Επίσης, θα γίνει κατάρτιση στη δημιουργία και παραγωγή αντικειμένων από φυσικά υλικά, με απώτερο στόχο τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων χειροτεχνίας.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.5.5.3 Συμφωνία με το πρόγραμμα

Συνέργια και συμπληρωματικότητα υπάρχει με τα μέτρα:

1.1: «Κτιριακό συγκρότημα Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης»

1.2: «Υποδομές υποστήριξης και διασύνδεσης δικτύου πολιτιστικών δραστηριοτήτων»

2.1: «Στήριξη - ενίσχυση μικρών επιχειρήσεων»

3.1: «Ενίσχυση απασχόλησης και δημιουργικότητας»

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Το Μέτρο 3.3 εξυπηρετεί τους παρακάτω στόχους της Προτεραιότητας :

- Την καταπολέμηση ανεργίας
- Τη βελτίωση των δεξιοτήτων των εργαζομένων

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.5.5.4 Ποσοτικοποίηση των στόχων

Πίνακας 4.24: Δείκτες ποσοτικοποίησης Μέτρου 3.3

Α. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
ΑΝΑΠΑΛΛΑΙΩΣΗ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ (μονάδες)		1
ΚΤΙΡΙΑ (ΒΕΛΤΙΩΣΗ) (εμβαδόν)		550 τ.μ.
ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΟΙ ΑΝΕΡΓΟΙ		180
Β. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕΝΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: 9		
ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ Ή ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΠΟΥ ΣΤΕΓΑΖΟΝΤΑΙ: 1		
Γ. ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΙΜΩΝ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΟΜΩΝ: 5		
ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΤΩΝ ΑΝΕΡΓΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ 0,05%		
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ 4 (ΚΟΙΝΟ ΜΕ ΤΟ ΜΕΤΡΟ 1.1)		

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.5.5.5 Κριτήρια με τα οποία επελέγησαν οι ενέργειες του Μέτρου

Γενικά

Τα γενικά κριτήρια που οδήγησαν στην επιλογή των ενεργειών του Μέτρου 3.3 είναι κοινά με τα κριτήρια για την επιλογή των παραπάνω Μέτρων.

Ειδικά

- Η προτεινόμενη πράξη συνάδει με τα αντίστοιχα πεδία πολιτικής του Ε.Κ.Τ.
- Διατηρησιμότητα των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και των επιπτώσεων των παρεμβάσεων.
- Αρχιτεκτονική ποιότητα του κτιρίου και η ένταξή του στον περιβάλλοντα χώρο.
- Ποιότητα προσφερομένων υπηρεσιών.
- Ενσωμάτωση της δράσης στον συνολικό σχεδιασμό για την ποιοτική αναβάθμιση της περιοχής παρέμβασης.
- Ενεργοποίηση των συμμετοχικών διαδικασιών και της εμπλοκής του πληθυσμού στο πρόγραμμα.
- Στοχοθετούμενο κοινό άνεργοι.
- Πιλοτική – καινοτόμος ενέργεια.
- Αρχιτεκτονική, πολεοδομική και περιβαλλοντική ποιότητα της κατασκευής.
- Επάρκεια των υπηρεσιών επίβλεψης των έργων να επιβλέπουν, να ελέγχουν και να διοικούν απρόσκοπτα την πραγματοποίηση όλων των υποέργων από άποψη διάθεσης των κατάλληλων τεχνικών μέσων, τεχνογνωσίας και στελεχών.
- Διαθεσιμότητα του κτιριακού αποθέματος.
- Ύπαρξη ολοκληρωμένης προμελέτης για το έργο.
- Προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.
- Συμβάλει στην ισότητα ως προς την πρόσβαση σε θέσεις εργασίας των «αποκλεισμένων ομάδων».
- Συμβάλει στην ισότητα ως προς τις ευκαιρίες επιμόρφωσης.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.5.6 Εφαρμογή

Ιδιαζόντως, για τους άξονες προτεραιότητας 3 και 4, αναφέρονται στοιχεία για τις διατάξεις εφαρμογής που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Για Πράξεις **ανακατασκευής και διαμόρφωσης του κτιρίου και εξοπλισμού του**, καθώς και για κάθε ενέργεια σχετική με την εξασφάλιση **της λειτουργίας του** απαιτείται η ακόλουθη διαδικασία:

- Αίτηση ένταξης από τον Τελικό Δικαιούχο. Η αίτηση αυτή συνοδεύεται από το απαιτούμενο Τ.Δ.Ε. και «Φάκελο της Πράξης», στον οποίο περιλαμβάνονται στοιχεία τεκμηρίωσης της ωριμότητας και της οικονομοτεχνικής πληρότητας της Πράξης.
- Αξιολόγηση από την Διαχειριστική Αρχή του «Φακέλου της Πράξης» με βάση την εκπλήρωση των κριτηρίων επιλογής. Γνωμάτευση από άλλες Διαχειριστικές Αρχές και τελική γνωμοδότηση από την Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ.(διαδικασία συντονισμού).
- Έκδοση απόφασης ένταξης - χρηματοδότησης

Σε όλες τις ανωτέρω φάσεις, η Διαχειριστική Αρχή της Πρωτοβουλίας URBAN II, σύμφωνα με τις διατάξεις εφαρμογής, μπορεί να ζητήσει πρόσθετα στοιχεία που να αποσαφηνίζουν την ωριμότητα της Πράξης και την τεχνική της πληρότητα. Επιπρόσθετα, για Πράξεις των οποίων οι εκροές ή οι επιπτώσεις από την λειτουργία τους θα πρέπει να αποδεικνύονται με αντικειμενικό τρόπο, μπορεί να απαιτηθεί συνοπτικό επιχειρησιακό σχέδιο ή μελέτη εκτίμησης ωφέλειας / κόστους κ.λπ.

Αν η αξιολόγηση της προτεινόμενης πράξης δεν θεωρηθεί ως αποδεκτή, γίνεται σχετική αιτιολογημένη απάντηση προς τον Τελικό Δικαιούχο.

Σημειώνεται ότι οι λειτουργικές δαπάνες του ΚΕΚ δεν είναι επιλέξιμες.

Για την ένταξη **Πράξεων Κατάρτισης** στο Μέτρο απαιτείται η ακόλουθη διαδικασία:

- Ενημέρωση από την Διαχειριστική Αρχή προς τον Τελικό Δικαιούχο για το ακολουθητέο «**Σύστημα Διαχείρισης**» στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας. Όπως είναι γνωστό, οι Πράξεις κατάρτισης κατά το Γ' ΚΠΣ υλοποιούνται στο πλαίσιο του «**Ενιαίου Συστήματος Διαχείρισης Ενεργειών Κατάρτισης**» ή **ΕΣΔΕΚ** (Απόφαση Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων 4033/26-7-2001). Η θέσπιση του ΕΣΔΕΚ αποσκοπεί στην αύξηση της αποτελεσματικότητας όλων των Ενεργειών επαγγελματικής κατάρτισης που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Τομεακών και Περιφερειακών, στην ομογενοποίηση των πολλών κατηγοριών Ενεργειών κατάρτισης και στην ακολουθία, κατά το δυνατόν, ενιαίου πλαισίου διαχείρισης.
- Αίτηση ένταξης από τον Τελικό Δικαιούχο. Η αίτηση αυτή συνοδεύεται από το απαιτούμενο Τ.Δ.Ε. και «Φάκελο της Πράξης», στον οποίο περιλαμβάνονται στοιχεία τεκμηρίωσης της ωριμότητας και της διαχειριστικής πληρότητας και συμβατότητας της Πράξης, με το ακολουθητέο «Σύστημα Διαχείρισης», στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας.
- Αξιολόγηση από την Διαχειριστική Αρχή του «Φακέλου της Πράξης» με βάση την εκπλήρωση των κριτηρίων επιλογής. Γνωμάτευση από άλλες Διαχειριστικές Αρχές και τελική γνωμοδότηση από την Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ.
- Έκδοση απόφασης ένταξης – χρηματοδότησης.

Στο «Σύστημα Διαχείρισης» της Κ.Π. URBAN II θα προβλέπονται οι Ανάδοχοι (λ.χ. πιστοποιημένα ΚΕΚ), οι προδιαγραφές κατάρτισης και οι εκπαιδευτικοί όροι, οι επιλέξιμες δαπάνες, το πλαίσιο υλοποίησης και τα επίπεδα και η διαδρομή ελέγχων, οι όροι και η διαδικασία αξιολόγησης των Προτάσεων, η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της ίδιας της υλοποιούμενης Ενέργειας κατάρτισης και η τήρηση των κανόνων πληροφόρησης και δημοσιότητας.

Αν η αξιολόγηση της προτεινόμενης Πράξης δεν θεωρηθεί ως αποδεκτή, γίνεται σχετική αιτιολογημένη απάντηση προς τον Τελικό Δικαιούχο.

4.6 Αξονας Προτεραιότητας 4: Τεχνική Βοήθεια

Η Προτεραιότητα 4 στοχεύει στην παροχή τεχνικής υποστήριξης στους εμπλεκόμενους με το Πρόγραμμα φορείς ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότερη διαχείριση αυτού, να διευκολυνθεί η εφαρμογή των επιμέρους δράσεών του, να διεξαχθεί η εξωτερική αξιολόγηση και να λάβει την ανάλογη δημοσιότητα.

Πίνακας 4.25: Χρηματοδοτικά στοιχεία Προτεραιότητας 4

Χρηματοδοτικά στοιχεία	ΠΟΣΟ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
		%Σ.Κ	%Δ.Δ
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	700.000	6,03%	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	700.000	6,03%	6,60%
Κοινот. Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	521.000	4,49%	4,91%
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	179.000	1,54%	1,69%
Ιδιωτική Συμμετοχή	0	0	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.6.1 Στόχοι της προτεραιότητας

Ως πρωταρχικοί στόχοι της Προτεραιότητας ορίζονται η εξασφάλιση επαρκούς τεχνικής βοήθειας για την εφαρμογή του Προγράμματος και η ευρεία δημοσιότητα των αποτελεσμάτων του και γενικότερα της Κ.Π. URBAN. Ως δευτερεύοντες στόχοι έχουν οριστεί η διασφάλιση της διαφάνειας στις διαδικασίες, η χρηστή διαχείριση πόρων και αρμοδιοτήτων, η βέλτιστη αξιοποίηση των πόρων, η εξασφάλιση των επιθυμητών ρυθμών υλοποίησης του Προγράμματος σε σχέση με την επίτευξη της άριστης ποσοτικής και ποιοτικής απόδοσης των επιμέρους δράσεων και του Προγράμματος γενικότερα. Οι πόροι που η Προτεραιότητα έχει εξασφαλίσει από την Ε.Ε. συνδυάζονται αποτελεσματικά με αντίστοιχους πόρους από Εθνική χρηματοδότηση.

Λεπτομέρεια ζωτικής σημασίας για την απρόσκοπτη, παραγωγική και αποδοτική υλοποίηση κάθε δράσης, είναι η σύγκλιση και συμβολή επί μέρους φορέων και παραγόντων, οι οποίοι με επαρκή τεχνογνωσία και εμπειρία θα εξασφαλίσουν τους βέλτιστους δυνατούς όρους για την υλοποίηση του Προγράμματος.

Η εν λόγω Προτεραιότητα υλοποιείται μέσω του παρακάτω Μέτρου:

4.6.2 Μέτρο 4.1.: Τεχνική Βοήθεια

4.6.2.1 Συνοπτική Περιγραφή Μέτρου

Πίνακας 4.26: Ταυτότητα Μέτρου 4.1

Κ.Π	2000-2006
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Οικονομική και Κοινωνική Αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων περιοχών του Δ. Παραλιακού μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2000-2006
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	4. Τεχνική Βοήθεια
ΜΕΤΡΟ	4.1 Τεχνική Βοήθεια
ΦΟΡΕΙΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. URBAN II
ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	Ηράκλειο Κρήτης
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΡΟ	Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. URBAN II, οι Τελικοί Δικαιούχοι των πράξεων, το ευρύ Κοινό
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	2000-2006
ΠΕΔΙΟ/Α ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	411, 412, 413, 415

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

Πίνακας 4.27: Χρηματοδοτικά στοιχεία Μέτρου 4.1

Χρηματοδοτικά στοιχεία	ΠΟΣΟ (ΕΥΡΩ)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗ Δ.Δ. ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟΝ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ Σ		ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	
			%Σ.Κ	%Δ.Δ	%Σ.Κ	%Δ.Δ
Συνολικό Κόστος (Σ.Κ.)	700.000		100,0		6,03	
Δημόσια Δαπάνη (Δ.Δ.)	700.000		100,0	100,0	6,03	6,60
Κοινοτ. Συμμετοχή (ΕΤΠΑ)	521.000	75	74,43	74,43	4,49	4,91
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	179.000	25	25,57	25,57	1,54	1,69
Ιδιωτική Συμμετοχή	0		0		0	

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.6.2.2 Αναλυτική Περιγραφή Μέτρου

Η αποτελεσματική εφαρμογή των δράσεων και η αποδοτική υλοποίηση των προγραμμάτων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II και πιο συγκεκριμένα, οι παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ για τις περιοχές του Ηρακλείου απαιτούν την απρόσκοπτη

παροχή τεχνικής υποστήριξης για την προετοιμασία και αξιολόγηση των δράσεων που συγχρηματοδοτούνται από την Κ.Π.

Οι δράσεις που προβλέπονται από το παρόν Μέτρο περιλαμβάνουν την ενίσχυση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης της Κ.Π. URBAN II, και μέσω αυτής των τελικών δικαιούχων, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν με αποτελεσματικότητα, αξιοπιστία και διαφάνεια στις υποχρεώσεις τους για προγραμματισμό, σχεδιασμό, εφαρμογή, παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση των Μέτρων και των Πράξεων του Προγράμματος που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, καθώς και η ευρεία πληροφόρηση των Τελικών Δικαιούχων, των δυνητικών ωφελούμενων και της κοινής γνώμης, για τις παρεμβάσεις, που υλοποιούνται στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II.

Στο Μέτρο περιλαμβάνονται πράξεις που αφορούν:

- Την υποστήριξη της υλοποίησης των παρεμβάσεων του ΕΤΠΑ στην αστική περιοχή του Ηρακλείου Κρήτης, με στόχο να εξασφαλιστούν οι απαραίτητες συνθήκες και προϋποθέσεις, ώστε τόσο η Υ.Δ. Κ.Π. "URBAN II" όσο και οι Τελικοί Δικαιούχοι να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους με διαφανείς, αξιόπιστες και αποτελεσματικές διαδικασίες. Οι Πράξεις αυτές διέπονται από τους Κανονισμούς (ΕΚ) 1260/1999, 1783/1999 και 1685/2000, καθώς και τη σχετική Ελληνική νομοθεσία.
- Την Πληροφόρηση – Δημοσιότητα: Ευρεία δημοσιότητα της Κ.Π. URBAN II, πληροφόρηση, εκπαίδευση των Τελικών Δικαιούχων, των ενδιαφερομένων και των ωφελούμενων και ευαισθητοποίηση και ενημέρωση της κοινής γνώμης με στόχο την εξασφάλιση της διαφάνειας σχετικά με τις δυνατότητες που παρέχει η κοινή παρέμβαση Ε.Ε. και Ελλάδας. Οι Πράξεις αυτές διέπονται από τους Κανονισμούς (ΕΚ) 1260/1999, 1159/2000 και 1685/2000 και εκτελούνται σε στενή συνεργασία με την ΥΔ του ΚΠΣ και την Επιτροπή της Ε.Ε.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Με βάση τις αρμοδιότητες και τον ρόλο των νέων μηχανισμών διαχείρισης (Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης της Πρωτοβουλίας, Υπηρεσία Πληρωμών, Υπηρεσία Ελέγχων κ.λπ.) διαμορφώνεται ένα συνεκτικό πλαίσιο εφαρμογής, με σημαντικά αποκεντρωμένες λειτουργίες και μηχανισμούς, με δυνατότητα συστηματικής παρακολούθησης και αξιολόγησης τόσο της υλοποίησης όσο και των αποτελεσμάτων

των πράξεων, με λεπτομερή οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων του συνόλου των φορέων που εμπλέκονται στην υλοποίηση και διαχείριση της Κ.Π. URBAN II.

Η Τεχνική Βοήθεια στοχεύει στην ενδυνάμωση, στήριξη και βελτίωση του συστήματος διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου της Κ.Π. URBAN II.

Το συγκεκριμένο Μέτρο αφορά την υποστήριξη της Αρχής Διαχείρισης την προετοιμασία, παρακολούθηση και τον έλεγχο εφαρμογής της Πρωτοβουλίας. Μέσω των Πράξεων του Μέτρου κατοχυρώνεται η επάρκεια της διοικητικής υποστήριξης των διαδικασιών προκήρυξης, διαχείρισης και παρακολούθησης των Πράξεων της Πρωτοβουλίας, εξασφαλίζεται η αποτελεσματική λειτουργία των εθνικών αρχών και η ακριβής τήρηση των διατάξεων εφαρμογής.

4.6.2.3 Ειδικοί στόχοι της Προτεραιότητας

Ειδικότερα οι στόχοι της Τεχνικής Βοήθειας του Μέτρου είναι:

- Η ενίσχυση της ποιότητας της διαχείρισης και η επιτάχυνση των διαδικασιών χρηματοδοτήσεων του Ε.Τ.Π.Α. ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική και βέλτιστη χρησιμοποίηση των πόρων του
- Η υποστήριξη σε ζητήματα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου κατά τις φάσεις σχεδιασμού, προγραμματισμού, αξιολόγησης, επιλογής, παρακολούθησης και ελέγχου των Πράξεων που εντάσσονται στην Πρωτοβουλία, τόσο σε επίπεδο Τελικών Δικαιούχων όσο και της Διαχειριστικής Αρχής
- Η εξωτερική αξιολόγηση της Πρωτοβουλίας
- Η δημοσιότητα και πληροφόρηση σχετικά με τις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ
[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.6.2.4 Συνοπτική περιγραφή κατηγοριών πράξεων και ενδεικτικές προβλεπόμενες πράξεις.

Πράξεις για την αξιολόγηση της ωριμότητας, της κοινωνικοοικονομικής και χρηματοοικονομικής εφικτότητας, βιωσιμότητας και λειτουργικότητας των σχεδίων και προτάσεων χρηματοδότησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Κοινοτική Πρωτοβουλία (μελέτες και εμπειρογνωμοσύνες), μελέτες οργάνωσης και ανάπτυξης διαδικασιών, καθώς και της παρακολούθησης και ευρύτερης εφαρμογής των άρτιων πρακτικών που θα προκύψουν.

Πράξεις για την κάλυψη των ιδιαίτερων διαχειριστικών αναγκών της Πρωτοβουλίας. Ενδεικτικά αναφέρονται οι ακόλουθες πράξεις:

- Οργάνωση σεμιναρίων, συναντήσεων εργασίας, ημερίδων για την ανταλλαγή εμπειριών και συμμετοχών (σε εθνικό ή / και ευρωπαϊκό επίπεδο) ή τη μεταφορά τεχνογνωσίας στα στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής, των εμπλεκόμενων στην παρακολούθηση ή εφαρμογή της Κ.Π., στη χρήση εργαλείων διαχείρισης ή / και στην εφαρμογή των κοινοτικών και εθνικών πολιτικών.

Πράξεις για την προετοιμασία, επιλογή, αξιολόγηση, παρακολούθηση της Παρέμβασης και των Πράξεων αυτής.

- Παροχή υπηρεσιών συμβούλου τεχνικής υποστήριξης στην Διαχειριστική Αρχή της Πρωτοβουλίας και στους Τελικούς Δικαιούχους για ειδικά θέματα τα οποία εκ της φύσεως τους δεν είναι δυνατή η αντιμετώπισή τους από το υφιστάμενο προσωπικό (λ.χ. αντιμετώπιση διαχείρισης πράξεων που ενσωματώνουν νέες τεχνολογίες και καινοτομίες, ειδικές εφαρμογές πληροφορικής, σύνταξη χρηστικών οδηγιών κ.λ.π.) ή κατ' αντιστοιχία, οι Τελικοί Δικαιούχοι έχουν αδυναμία να ανταποκριθούν. Επίσης περιλαμβάνεται σύμβουλος για την υποστήριξη των ελέγχων.
- Αμοιβές εμπειρογνομόνων από τα μητρώα αξιολογητών των Υπουργείων Εργασίας και Οικονομίας και Οικονομικών για την αντίστοιχη υποστήριξη Ενεργειών κατάρτισης και ενίσχυσης επιχειρήσεων.
- Λειτουργικές δαπάνες ενδιάμεσων φορέων διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.).
- Ανάπτυξη των απαραίτητων πληροφοριακών συστημάτων για τη συγκέντρωση και επεξεργασία των στοιχείων που αφορούν στην υλοποίηση της Κ.Π. και της διασύνδεσής τους με το ΕΡΓΟΡΑΜΑ και με τα λοιπά συστήματα των αρμοδίων Εθνικών και Ευρωπαϊκών αρχών. Αγορά εξοπλισμού και υπηρεσίες υποστήριξης του εξοπλισμού και λογισμικού των παραπάνω συστημάτων.
- Παροχή υπηρεσιών συμβούλου αξιολόγησης στη Διαχειριστική Αρχή της Πρωτοβουλίας, στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αξιολόγησης του άρθρου 42 του κανονισμού 1260/99 και της εκ των υστέρων αξιολόγησης της Πρωτοβουλίας.
- Πράξεις για την συστηματική διάχυση τεχνογνωσίας μεταξύ των στελεχών της Δ.Α. και των Τελικών Δικαιούχων, ιδιαίτερα δε εκείνων που είναι επιφορτισμένοι για την προετοιμασία και διαχείριση των Πράξεων. Η διάχυση τεχνογνωσίας αφορά το σύνολο των Προγραμμάτων της Πρωτοβουλίας και θα καταβάλλεται προσπάθεια

να λαμβάνει χώρα σε κοινές συναντήσεις (π.χ. πριν ή μετά τις συνεδριάσεις των Επ.Πα.).

- Πράξεις για τον διαχειριστικό, χρηματοδοτικό και ουσιαστικό έλεγχο των υλοποιούμενων Πράξεων από τα στελέχη της Διαχειριστικής Αρχής, ήτοι ενέργειες λογιστικών ελέγχων και επιτόπιων ελέγχων των Πράξεων.
- Πράξεις που αφορούν την Πληροφόρηση των Τελικών δικαιούχων και δυνητικών ωφελουμένων και στην Δημοσιότητα της Κ.Π. Ειδικότερα προβλέπονται ενέργειες στο πλαίσιο του Κανονισμού 1159/99, η εκπόνηση αναλυτικού σχεδίου δράσης δημοσιότητας, καθώς και η εφαρμογή του Σχεδίου αυτού. Ενδεικτικά αναφέρονται η οργάνωση ενεργειών πληροφόρησης μέσω συνεδρίων, ενημερωτικών συναντήσεων, ημερίδων, σεμιναρίων προς τους Τελικούς Δικαιούχους, προβολής στα μέσα ενημέρωσης, προετοιμασίας και έκδοσης υλικού (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή) για την «διάχυση» της Πρωτοβουλίας και των αποτελεσμάτων της και, εν γένει, την υποστήριξη της γενικότερης προβολής της Κ.Π. URBAN II στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Προβλέπεται επίσης η χρησιμοποίηση Συμβούλου Δημοσιότητας. Τέλος, προβλέπεται η δημιουργία και συνεχής ανάπτυξη κεντρικής «ενεργού» ιστοσελίδας στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένης και της σύνδεσής της με άλλους σχετικούς δικτυακούς τόπους της Ε.Ε., άλλων Εθνικών Αρχών, Τελικών Δικαιούχων και Φορέων Υλοποίησης.

[ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

Από άποψη χρηματοοικονομικής διαχείρισης, ορισμένες από τις ανωτέρω Πράξεις αφορούν αποκλειστικά το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για τις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ στην αστική περιοχή του Ηρακλείου (π.χ. μελέτη εφικτότητας συγκεκριμένης πράξης, τοπικές πράξεις δημοσιότητας και ευαισθητοποίησης, κλπ), ενώ άλλες αφορούν οριζόντιες πράξεις με αντικείμενο εφαρμογής και τα τρία αστικά κέντρα που εντάσσονται στην Κ.Π. URBAN II (π.χ. σύμβουλος αξιολόγησης, web site, δαπάνες λειτουργίας Ε.Φ.Δ., οριζόντιες δράσεις δημοσιότητας, κλπ.).

4.6.2.5 Συμφωνία με το Πρόγραμμα

Το συγκεκριμένο Μέτρο αποτελεί βασικό υποστηρικτικό εργαλείο και μέσο παρακολούθησης της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN κατά τις φάσεις σχεδιασμού, υλοποίησης, αξιολόγησης και δημοσιότητας.

Οι προτεινόμενες Ενέργειες υποδεικνύουν το σύνολο των Πράξεων που είναι απαραίτητες για συνεκτική και ουσιαστική υποστήριξη των σχεδίων και για τη συνεπή υλοποίηση των Πράξεων / Δράσεων. Οι προτεραιότητες του Μέτρου αφορούν τη δημοσιότητα, προετοιμασία, αξιολόγηση, επιλογή, παρακολούθηση, διαχείριση και τον έλεγχο των Πράξεων που εντάσσονται στην Πρωτοβουλία.

Ειδικότερα, θα δοθεί προτεραιότητα στην υποστήριξη της εύρυθμης λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης της Κ.Π., στην προβολή και δημοσιότητα του Προγράμματος, στην ανταλλαγή εμπειριών, στην εξωτερική αξιολόγηση του Προγράμματος, στην υποστήριξη των Τελικών δικαιούχων και των φορέων προετοιμασίας των Πράξεων, καθώς και σε λογιστικούς ελέγχους και σε επιτόπιους ελέγχους των Πράξεων.

4.6.2.6 Ποσοτικοποίηση των στόχων

Πίνακας 4.28: Δείκτες πραγματοποίησης των στόχων του Μέτρου 4.1

Α. ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ 2006
Πραγματοποιούμενες συνεδριάσεις ΕΠ	0	10
Διάχυση Τεχνογνωσίας με τα λοιπά Προγράμματα της Πρωτοβουλίας ή άλλα συναφή καινοτόμα Σχέδια	0	10
Μελέτες	0	7
Εμπειρογνωμοσύνες	0	6
Σύμβουλοι Τεχνικής Υποστήριξης Διαχειριστικής Αρχή (πλήθος υπογεγραμμένων συμβάσεων)	0	4
Σύμβουλοι Τεχνικής Υποστήριξης Τελικού Δικαιούχου (πλήθος υπογεγραμμένων συμβάσεων)	0	2
Σύμβουλος Αξιολόγησης (πλήθος υπογεγραμμένων συμβάσεων)	0	2
Εξωτερικός auditor για υποστήριξη ελέγχων (πλήθος υπογεγραμμένων συμβάσεων)	0	2
Εφαρμογή Πληροφορικής	0	1
Πλήθος Προμηθειών Υλικού (PCs, Τερματικά, περιφερειακά, δομημένη καλωδίωση), λοιπός εξοπλισμός	0	4
Ανάπτυξη, συντήρηση, επικαιροποίηση Web σελίδας στο Διαδίκτυο (πλήθος sites), «γεννήτρια» e-mail, κλπ	0	1
Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης	0	1
Πλήθος Προγραμμάτων κατάρτισης, σεμιναρίων και ημερίδων	0	4
Πλήθος ανταλλαγών εμπειριών	0	3
Πλήθος Εκδηλώσεων (ενέργειες ενημέρωσης & ευαισθητοποίησης, κ.λπ.)	0	10
Ενέργειες διάχυσης στα ΜΜΕ	0	4
Πλήθος έντυπου υλικού, ηλεκτρονικού και	0	6

οπτικοακουστικού, ετοιμασία και διάθεση έντυπου προωθητικού υλικού δημοσιότητας κ.λπ.		
Σύμβουλοι Δημοσιότητας (πλήθος υπογεγραμμένων συμβάσεων)	0	2

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)

4.6.3 Εφαρμογή

Η εφαρμογή του Μέτρου πραγματοποιείται μέσω ειδικού θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου, σύμφωνα με το 4/2002 Προεδρικό Διάταγμα (Π.Δ.), στο οποίο περιγράφονται οι όροι πραγματοποίησης των πράξεων της Τεχνικής Βοήθεια για όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.

Όσον ειδικότερα αφορά στις πράξεις πληροφόρησης και δημοσιότητας, το υπερκείμενο πλαίσιο εφαρμογής τους προσδιορίζεται από το άρθρο 46 του Καν.(ΕΚ) 1260/99. Οι λεπτομερείς όροι της υλοποίησης, το περιεχόμενο και η στρατηγική των ενεργειών της πληροφόρησης και της δημοσιότητας, οι εργασίες των Επιτροπών Παρακολούθησης, η υλοποίηση της εταιρικής σχέσης και της ανταλλαγής εμπειριών καθώς και οι προβλεπόμενοι όροι για την εφαρμογή εργαλείων πληροφόρησης και δημοσιότητας, ορίζονται από τον ειδικό Καν.(ΕΚ) 1159/2000 «σχετικά με τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που πρέπει να διεξαχθούν από τα κράτη μέλη, όσον αφορά τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων».

Η Υπηρεσία Διαχείρισης των Ε.Π. της Κ.Π. URBAN II έχει την ευθύνη για την υλοποίηση των πράξεων σχετικά με τη δημοσιότητα σε στενή συνεργασία με τους άλλους τελικούς δικαιούχους του συγκεκριμένου Προγράμματος.

Για την εξασφάλιση της ομοιογένειας, συνοχής και συνέργιας μεταξύ των μέτρων δημοσιότητας και πληροφόρησης του ΚΠΣ και των επιχειρησιακών προγραμμάτων, η Υ.Δ. των Ε.Π. της Κ.Π. URBAN II συνεργάζεται με τη Διαχειριστική Αρχή του Κ.Π.Σ. η οποία παρέχει ενιαίες αρχές και πλαίσια και φροντίζει για τη συνολική παρακολούθηση, εποπτεία και συντονισμό.

Η Υ.Δ. της Κ.Π. URBAN II συνεργάζεται με την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η οποία ενημερώνεται για τα μέτρα που λαμβάνονται για την επίτευξη αυτών των στόχων. Στο πλαίσιο της ετήσιας συνάντησης, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 34 παρ. 2 του Καν.(ΕΚ)1260/1999, πληροφορεί την Επιτροπή ΕΚ για την πρόοδο των θεμάτων πληροφόρησης και δημοσιότητας.

Η Υ.Δ. των Ε.Π. της Κ.Π. URBAN II διασφαλίζει επαρκή πληροφόρηση για τις εργασίες της Επιτροπής Παρακολούθησης. Σε σημαντικές εκδηλώσεις, που συνδέονται με τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης, τις συναντήσεις υψηλού επιπέδου ή εγκαίνια, ενημερώνει την Επιτροπή ΕΚ και την αντιπροσωπεία της στην Ελλάδα.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης εξετάζει την ετήσια έκθεση εκτέλεσης, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 37 του Καν.(ΕΚ)1260/1999, στην οποία περιλαμβάνεται ένα κεφάλαιο σχετικό με τα μέτρα δημοσιότητας και πληροφόρησης, σύμφωνα με το άρθρο 35 του ίδιου Κανονισμού.

Η Υ.Δ. των Ε.Π. της Κ.Π. URBAN II υποβάλλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης τις απαιτούμενες πληροφορίες για την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των ενεργειών, που έχουν υλοποιηθεί με σκοπό την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα καθώς επίσης και κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία.

Η Υ.Δ. των Ε.Π. της Κ.Π. URBAN II υποβάλλει την έκθεση αυτή και στις Ελληνικές Αρχές, ώστε αυτές να μεταβιβάζουν στην Επιτροπή, με την ετήσια έκθεση που προβλέπεται από το άρθρο 45 του Καν.(ΕΚ) 1260/1999, όλα τα πληροφοριακά στοιχεία, τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη, σύμφωνα με το άρθρο 46 του εν λόγω Κανονισμού. Αυτές οι πληροφορίες πρέπει να είναι επαρκείς, ώστε, βάσει αυτών, να κρίνεται η τήρηση των διατάξεων του Καν.(ΕΚ)1159/2000.

Η Υ.Δ. των Ε.Π. της Κ.Π. URBAN II μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να λάβει πρόσθετα μέτρα, ιδιαίτερα δε πρωτοβουλίες, οι οποίες θα συνεισφέρουν στην καλή υλοποίηση της ακολουθούμενης πολιτικής στο πλαίσιο του ΕΤΠΑ. Πληροφορεί την Επιτροπή για τις πρωτοβουλίες και τις ενέργειες, που έχουν αναληφθεί, ώστε να μπορέσει η Επιτροπή να συνεισφέρει στην υλοποίησή τους. Στο πνεύμα της εταιρικής σχέσης και της εξυπηρέτησης του κοινού συμφέροντος, η Επιτροπή ΕΚ θέτει στη διάθεση των καθ' ύλην αρμοδίων αρχών την πείρα και τον εξοπλισμό της. Υποστηρίζει την ανταλλαγή εμπειριών, οι οποίες αποκτήθηκαν στο πλαίσιο της υλοποίησης του άρθρου 46 του Καν.(ΕΚ) 1260/1999, και εμπνέει άτυπα δίκτυα των υπευθύνων της πληροφόρησης. [ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο)]

4.6.4 Υπομέτρο 4.1.1.: Διαχείριση, Υλοποίηση, Παρακολούθηση και Έλεγχος

Πρόκειται για:

- Δαπάνες για την προετοιμασία, επιλογή, αξιολόγηση, παρακολούθηση της παρέμβασης και των πράξεων που σχετίζονται με αυτή.
- Δαπάνες για τις συνεδριάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. Ηρακλείου που σχετίζονται με την εφαρμογή της παρέμβασης συμπεριλαμβανομένων και των εξόδων εμπειρογνομόνων, (στα πλαίσια επιλεξιμότητας σύμφωνα με τις εθνικές οδηγίες).
- Δαπάνες λογιστικών ελέγχων και επιτόπιων ελέγχων των πράξεων.

Η Κοινοτική συμμετοχή του Υπομέτρου 4.1.1. ανέρχεται σε 130.250 ευρώ και είναι κάτω του ορίου που αναφέρεται στον Καν. (ΕΚ) 1685/2000 (Κανόνας 11, παρ.2.4)

Το ποσοστό του Υπομέτρου 4.1.1. στον προϋπολογισμό του μέτρου 4.1. είναι 25%

4.6.5 Υπομέτρο 4.1.2.: Δημοσιότητα, Πληροφόρηση του Πολίτη, Αξιολόγηση και Εκπόνηση Μελετών.

Πρόκειται για:

- Δαπάνες πληροφόρησης των φορέων, οργανισμών, επαγγελματικών και κοινωνικών οργανώσεων και συλλόγων καθώς και των δυνητικών τελικών δικαιούχων.
- Δαπάνες προβολής των δράσεων και των πράξεων του Ε.Π. Ηρακλείου.
- Δαπάνες για παροχή υπηρεσιών συνεχούς, ενδιάμεσης και εκ των υστέρων αξιολόγησης των παρεμβάσεων του Ε.Π.
- Δαπάνες για μελέτες, εμπειρογνομosύνες, κλπ. που εξυπηρετούν τους στόχους των δράσεων του Ε.Π.

Η Κοινοτική συμμετοχή του Υπομέτρου 4.1.2. ανέρχεται σε 390.750 ευρώ.

Το ποσοστό του Υπομέτρου 4.1.2. στον προϋπολογισμό του μέτρου 4.1. είναι 75%

4.7 Τελικοί δικαιούχοι / φορείς υλοποίησης

Ανάλογα με το είδος και τη φύση της δράσης, τελικοί δικαιούχοι είναι:

- Η Περιφέρεια Κρήτης
- Ο Δήμος Ηρακλείου
- Η Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού, Τουρισμού και Ανάπτυξης Ηρακλείου (ΔΕΠΤΑΗ)
- Το Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II (Διαχειριστική Αρχή)

4.8 Αξιολόγηση προγράμματος URBAN Ηρακλείου Κρήτης

Το Πρόγραμμα URBAN για το Ηράκλειο Κρήτης εντάσσεται στο δεύτερο γύρο προγραμμάτων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας, όπως έχει ήδη αναφερθεί παραπάνω. Προφανώς, η αξιολόγηση θα αφορά την πληρότητα των μέτρων και το βαθμό υλοποίησής τους ως τώρα, καθώς τα έργα και οι δράσεις του δεν έχουν ολοκληρωθεί και έτσι δεν μπορούν να κριθούν τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων.

Το Ηράκλειο αποτελεί περίπτωση πόλης με ιδιαίτερο δυναμικό ανάπτυξης και ευκαιρίες που εν πολλοίς παραμένουν αναξιοποίητες. Για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα η διέξοδος της πόλης προς τη θάλασσα παρέμενε ανύπαρκτη, με αποτέλεσμα η πόλη να έχει χαρακτηριστεί ως «παραθαλάσσια με πλάτη προς τη θάλασσα» και παρά το γεγονός ότι η πρόσβαση στο παραλιακό μέτωπο είναι σχετικά εύκολη, δεν υφίστανται οι κατάλληλες υποδομές ώστε η συγκεκριμένη περιοχή να αποτελέσει πόλο έλξης δραστηριοτήτων. Μόλις πρόσφατα η κατάσταση αυτή έδειξε να διαφοροποιείται με την αξιοποίηση μικρού μέρους του μετώπου για εγκατάσταση δραστηριοτήτων ψυχαγωγίας, κυρίως καφετεριών και κέντρων νυκτερινής διασκέδασης. Ωστόσο, παραμένει το πρόβλημα της έλλειψης περιπάτων κατά το μήκος της παραλίας, με εξαίρεση την περιοχή του παλιού λιμανιού και του Ενετικού Φρουρίου Κούλε. Το μεγαλύτερο μήκος της παραλιακής λεωφόρου δεν διαθέτει καν πεζοδρόμια, καθιστώντας την κίνηση των πεζών σχεδόν αδύνατη. Ταυτόχρονα, η οπτική ρύπανση του χώρου σε συνδυασμό με τα ελάχιστα ενδιαφέροντα αξιοθέατα σημεία έχει οδηγήσει την πόλη στο να περιθωριοποιήσει την περιοχή. Αναπόφευκτα, το γεγονός αυτό δημιουργεί ένα φαύλο κύκλο συνεχούς υποβάθμισης του χώρου και βαθμιαίας εγκατάλειψής του. Το αναξιοποίητο δυναμικό της περιοχής μάλιστα φαίνεται και από το γεγονός ότι ιδιώτες έχουν εκφράσει πολλές φορές επιθυμία για εκμετάλλευση ιστορικών κτιρίων του λιμανιού (Νεώρια, Φρούριο Κούλε), κάτι στο οποίο αντιδρά έντονα το Γραφείο Ενετικών Τειχών της πόλης. Ωστόσο οι παρεμβάσεις του URBAN δεν φτάνουν μέχρι αυτό το σημείο της παραλίας (ένα σημείο όπου το πρόγραμμα ενδεχομένως παρουσιάζει ελλείψεις), οπότε δεν παρουσιάζονται περισσότερες λεπτομέρειες για το συγκεκριμένο θέμα.

Το Πρόγραμμα URBAN εστιάζει στην περιοχή του Δυτικού Παραλιακού μετώπου της πόλης με έργα για την αποκατάσταση του χώρου και την δημιουργία συγκεκριμένων υποδομών, όπως το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας. Γενικότερα επίσης,

εφοδιάζοντας την παραλιακή ζώνη με ενδιαφέροντα προς επίσκεψη στοιχεία και ασφαλώς με τις κατάλληλες υποδομές ώστε η επίσκεψη να γίνεται εφικτή και από πεζούς, στοχεύει στη δημιουργία ενός σημαντικού πόλου έλξης δραστηριοτήτων πολιτισμού και αναψυχής. Το ενδιαφέρον των πολιτών για την παραλιακή ζώνη αναμένεται να αναπτρωθεί με επικείμενο αποτέλεσμα την άμεση αξιοποίηση των προς στιγμήν εγκαταλελειμμένων χώρων. Επίσης, πολύ σημαντικό στοιχείο θεωρείται η απομάκρυνση της μόλυνσης από τον Κόλπο του Δερματά, που αποτελεί πηγή ρύπανσης για την περιοχή. Ελπίδα όλων των τοπικών φορέων αλλά και των πολιτών είναι να αποκατασταθεί και αξιοποιηθεί ουσιαστικά η περιοχή, ώστε να καταστεί ελκυστική τόσο για τους ντόπιους, όσο και για τους ξένους επισκέπτες και να δώσει την ώθηση και τη δυνατότητα στον τοπικό πληθυσμό να αναπτυχθεί.

Οι περιοχές του Αγίου Μηνά και των Καμινίων αντιμετωπίζουν προβλήματα, τα περισσότερα απ' τα οποία σχετίζονται με την υποβάθμιση του κτιριακού αποθέματος (βλ. φωτογραφίες στο παράρτημα), την υψηλή ανεργία και τα χαμηλά επίπεδα κατάρτισης των κατοίκων. Επίσης, προβλήματα κοινωνικής συνοχής και πληθυσμιακής δομής ταλαιπωρούν τον ντόπιο πληθυσμό. Οι ουσιαστικές προς αυτή την κατεύθυνση δράσεις του URBAN σε συνδυασμό με έργα υποδομών, αναμένεται να ανακουφίσουν τις γειτονιές, αντιμετωπίζοντας τα προβλήματα αποκλεισμού των κατοίκων, υποβάθμισης των περιοχών και μείωσης της ελκυστικότητάς τους.

Να σημειωθεί εδώ μία παράμετρος της παρέμβασης. Υπάρχουν αμφιβολίες σχετικά με το μέγεθος του επιλέξιμου πληθυσμού. Το γεγονός ότι ο πληθυσμός της περιοχής παρέμβασης ανέρχεται στις 20.000 κατοίκους σύμφωνα με το πρόγραμμα αποτελεί σημείο αμφισβήτησης. Μάλλον το πραγματικό μέγεθος πλησιάζει περισσότερο τις 12.000 - 13.000 κατοίκους, γεγονός που αν αποδεικνυόταν αληθές θα δημιουργούσε πρόβλημα κατά την επιλογή του προγράμματος. Ωστόσο, δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία για την επιβεβαίωση ή την διάψευση της ανησυχίας αυτής, οπότε το ζήτημα δεν απασχολεί επί πλέον την παρούσα.

Ένα υπαρκτό όμως πρόβλημα για την περίπτωση του Ηρακλείου, αποτελεί η ασυνέχεια που παρατηρείται στην περιοχή παρέμβασης. Οι τρεις συνοικίες που αποτελούν την περιοχή του URBAN Ηρακλείου δεν συγκροτούν συνεχή ενότητα και επιπλέον χωρίζονται και από το Ενετικό Τείχος. Για τον εξωτερικό μελετητή-φορέα, το τελευταίο γεγονός ενδεχομένως προκαλεί πρόβλημα και ανησυχία. Ωστόσο, τα Τείχη της πόλης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ιστού της και δεν θεωρούνται πλέον ως

φυσικό όριο, αν και παραμένει η διάκριση μεταξύ παλιάς και νέας πόλης, εντός δηλαδή και εκτός των τειχών.

Δύο από τα σημεία στα οποία οποιαδήποτε προσπάθεια αξιολόγησης πρέπει να εστιάσει είναι τα τμήματα της πόλης τα οποία έμειναν εκτός των παρεμβάσεων του προγράμματος και η καθυστέρηση στην έναρξη των ενεργειών των δράσεων. Στο πρώτο θέμα, παρατηρείται ότι η παραλιακή ζώνη παρουσιάζει προβλήματα σ' όλη της την έκταση. Ανατολικότερα της περιοχής παρέμβασης, σε επαφή με αυτή, βρίσκεται το παλιό Ενετικό λιμάνι, χώρος με ενδιαφέροντα εικαστικά στοιχεία αλλά και σπουδαία ιστορικά μνημεία, όπως τα Νεώρια και το Φρούριο Κούλε. Τα μεν πρώτα παραμένουν εντελώς αναξιοποίητα και η συντήρησή τους κρίνεται ελλιπέστατη, με αποτέλεσμα τη σταδιακή φθορά τους, ενώ το δεύτερο χρησιμοποιείται μερικώς ως μουσείο και συναυλιακός χώρος κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, ωστόσο δεν τυγχάνει της φροντίδας που θα έπρεπε και φυσικά οι δυνατότητές του για αξιοποίηση είναι ασύγκριτα μεγαλύτερες. Μία ενδεχόμενη αξιοποίησή του θα οδηγούσε σαφώς στην αποκατάσταση φθαρμένων μερών του και φυσικά στην επίλυση των όποιων προβλημάτων ευστάθειας. Το φρούριο αυτό θα μπορούσε κάλλιστα να στεγάσει δραστηριότητες πολιτισμού και ανάδειξης της ιστορικής κληρονομιάς του Χάνδακα, ψυχαγωγικές λειτουργίες και εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης νέων, συνδυάζοντας τα παραπάνω ταυτόχρονα με το ρόλο του ως τουριστικό αξιοθέατο. Ωστόσο, με την παρούσα κατάσταση να παραμένει, εξακολουθεί να κρίνεται απαραίτητη η μετακίνηση ορισμένων εγκαταστάσεων των αλιέων-ιχθυοπωλών από την περιοχή. Η υφιστάμενη κατάσταση περιλαμβάνει δραστηριότητες υπαίθριου εμπορίου στο χώρο δίπλα στην είσοδο του λιμενοβραχίονα. Εξ αιτίας αυτού του γεγονότος προκαλούνται έντονες οσμές τόσο κατά τη διάρκεια λειτουργίας της «υπαίθριας αγοράς» αλλά και μετά τη διακοπή της, με αποτέλεσμα να δημιουργείται αρνητική εντύπωση στον επισκέπτη. Ταυτόχρονα φυσικά, οπτική μόλυνση επιβαρύνει το χώρο.

Δυτικότερα της περιοχής παρέμβασης, προς το Παγκρήτιο Κολυμβητήριο εκτείνεται η περιοχή του Καραβόλα και των παλιών βυρσοδεψείων, σημείο με ιδιαίτερη υποβάθμιση τόσο λόγω της απαράδεκτης κατάστασης των εγκαταλελειμμένων κελυφών, όσο και της ρύπανσης των υδάτων στο σημείο αυτό (η οποία ωστόσο σταδιακά υποχωρεί λόγω της λειτουργίας των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων). Ιδιαίτερα εν όψει των Ολυμπιακών Αγώνων, αλλά και λόγω της αναβάθμισης της ευρύτερης περιοχής του Γιοφύρου (σημείο εισόδου στην πόλη), ο αποκλεισμός της

περιοχής από τις παρεμβάσεις του URBAN κρίνεται με δυσπιστία. Θεωρείται ότι έπρεπε να αποτελέσει άμεση προτεραιότητα η δημιουργία μίας διεξόδου προς τη θάλασσα για την περιοχή. Με κατάλληλη διαμόρφωση του παρόδιου και παραλιακού τμήματος στο ύψος της οδού Εφόδου να δημιουργηθεί η δυνατότητα στους κατοίκους της περιοχής να αποκτήσουν πρόσβαση προς τη θάλασσα, υπό μορφή περιπάτου. Το σημείο αυτό θα μπορούσε να ολοκληρωθεί με τη σύνδεσή του με δίκτυο κοινοχρήστων χώρων στην ενδοχώρα (περιοχή Καμινίων) που θα αποτελούσε τελικά ένα ολοκληρωμένο αποτέλεσμα πολεοδομικής της περιοχής και βελτίωσης του πολεοδομικού εξοπλισμού, ώστε να αναβαθμιστεί αισθητά η ποιότητα ζωής των κατοίκων. Να τονιστεί εδώ ο κίνδυνος που ελλοχεύει από την ενδεχόμενη υπερτοπικής σημασίας ανάπτυξη της συγκεκριμένης ζώνης που προτείνεται: Εάν η περιοχή διαμορφωθεί σε πόλο έλξης ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων από όλη την πόλη του Ηρακλείου, θα πάψει να παρέχει την διέξοδο προς τη θάλασσα για τους τοπικούς πληθυσμούς, ενώ η μόνη δυνατότητα ανάπτυξης που θα δίνει θα είναι η ενδεχόμενη απασχόληση των κατοίκων ως υπάλληλοι στα κέντρα αναψυχής.

Προφανώς υπάρχουν και άλλα σημεία όπου η πόλη χρειάζεται παρεμβάσεις, αλλά τα συγκεκριμένα αναφέρονται λόγω της άμεσης γειτνιάσής τους και της λειτουργικής σχέσης τους με την περιοχή του URBAN. Σε γενικές γραμμές, παρόλα τα παραπάνω, το πρόγραμμα μπορεί να χαρακτηριστεί πλήρες από πλευρά σχεδιασμού δράσεων.

Το δεύτερο σημείο που αντιμετωπίζεται με αμφισβήτηση, είναι η καθυστέρηση που διακρίνεται σε πολλές από τις ενέργειες των δράσεων. Συγκεκριμένα, στην περιοχή της Αγίας Τριάδας - Παραλιακού Μετώπου, μόλις πρόσφατα ξεκίνησαν οι εργασίες με την κατεδάφιση τμήματος της Παλιάς Ηλεκτρικής εταιρίας, ενώ η μόνη εμφανής παρέμβαση προς το παρόν είναι η πλακόστρωση μέρους της παραλιακής λεωφόρου, δημιουργώντας έτσι μία - περιορισμένου μήκους - ζώνη περιπάτου. Στις δε περιοχές Αγίου Μηνά και Καμινίων, οι μελέτες για τις κοινωνικές παρεμβάσεις διεξάγονται ακόμα και αυτή την περίοδο. Είναι γεγονός, πάντως, ότι η πορεία των έργων προκαλεί απορία στον μελετητή, σχετικά με την τήρηση των προθεσμιών.

Ολοκληρώνοντας, να αναφερθούν ορισμένες υπόνοιες που υπάρχουν στο χώρο σχετικά με την όλη φιλοσοφία πίσω από το URBAN Ηρακλείου. Πιστεύεται ότι το όλο πρόγραμμα αναπτύχθηκε και συντάχθηκε με πυρήνα τη δημιουργία του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας. Συγκεκριμένα, η δημιουργία του Μουσείου δεν ήταν δυνατόν να συμπεριληφθεί στις επιλέξιμες για το URBAN δράσεις. Έτσι, σχεδιάστηκε ένα

πρόγραμμα γύρω από την ιδέα της εγκατάστασης του Μουσείου στο χώρο της Παλιάς Ηλεκτρικής που να μπορεί να δικαιολογήσει χρηματοδότηση από την Κοινοτική Πρωτοβουλία. Το κόστος του έργου είναι δυσανάλογο, σύμφωνα με τη σημασία του και μάλιστα αποβαίνει εις βάρος των υπολοίπων κοινωνικών δράσεων που απαιτούνται. Παρόλα αυτά, διατηρείται η ελπίδα, το Μουσείο και το δίκτυο πολιτιστικών δραστηριοτήτων που θα αναπτυχθεί γύρω από αυτό, να συμβάλλει αισθητά στην ανάπτυξη της περιοχής ώστε εν τέλει να δικαιολογήσει τη δημιουργία του.

Κεφάλαιο 5: Μελέτη περίπτωσης, Peterborough UK (URBAN II)

5.1 Εισαγωγή

Το **Peterborough** του **Ηνωμένου Βασιλείου** επελέγη για ανάλυση από την παρούσα λόγω του μεγέθους του και του χαρακτήρα του ως πόλη με ιστορική παράδοση και προκλήσεις παρόμοιες με αυτές που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές πόλεις (μετανάστες, ανεργία, φτώχεια, ιστορικά τμήματα της πόλης κ.α.). Πρόκειται για πόλη με μέγεθος μεσαίας ελληνικής, με πληθυσμό που ανέρχεται στους 155.220 κατοίκους περίπου. Οι περιοχές στις οποίες εστιάζει το URBAN II έχουν συνολικό πληθυσμό 37.253 κατοίκων (στοιχεία 1991, εκτίμηση για το 1999).

Στο Peterborough έχει ιδρυθεί ένας ανεξάρτητος φορέας, η **Peterborough Regeneration Partnership** (Συνεργασία για την Ανάπλαση του Peterborough) η οποία έχει θέσει ως στόχους τους εξής:

- Την υιοθέτηση μίας πλήρως ολοκληρωμένης προσέγγισης για την αναζωογόνηση των περιοχών εκείνων με τις μεγαλύτερες ανάγκες στην πόλη
- Την προώθηση της περηφάνιας και της αυτοπεποίθησης της κοινότητας, μέσω της ενίσχυσης της δυνατότητας των τοπικών ομάδων να δημιουργήσουν προγράμματα αειφόρου ανάπτυξης για τις περιοχές τους

Αυτό είναι ιδιαίτερα σχετικό με τους στόχους του προγράμματος URBAN II, επειδή η Συνεργασία έχει εκτεταμένη εμπειρία πάνω στην εφαρμογή ευρέων και περιεκτικών προγραμμάτων που αντιμετωπίζουν τις αιτίες των μειονεκτημάτων. Η Συνεργασία φέρνει σε επαφή τις κύριες υπηρεσίες και ομάδες - συμπεριλαμβανομένου και του Δημοτικού Συμβουλίου, της Αστυνομίας του Cambridgeshire, του Εμπορικού Επιμελητηρίου του Ευρύτερου Peterborough κ.α., οι οποίες θα προσφέρουν τους ιδίους πόρους και την εξειδίκευσή τους για να αναπτύξουν βιώσιμες προσεγγίσεις για την αστική αναζωογόνηση.

Η Χρηματοδότηση από το URBAN II προσφέρει μία μοναδική ευκαιρία να συνδυαστούν οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές προσεγγίσεις σε ενθουσιώδεις κοινότητες σε υποβαθμισμένες περιοχές. Η εκτεταμένη εμπειρία και αποκτηθείσα γνώση της Συνεργασίας θα διασφαλίσει την εφαρμογή ενός καινοτόμου, με βάση την κοινότητα, προγράμματος που θα βοηθήσει τους τοπικούς πληθυσμούς που αντιμετωπίζουν τον αποκλεισμό.

Το πρόγραμμα αυτό επιδιώκει να βασιστεί στις ήδη υπάρχουσες δομές που έχουν αναπτυχθεί μέσω των υφιστάμενων δραστηριοτήτων ανάπτυξης, οι οποίες επιδρούν σε παραδοσιακά δύσκολες στην προσέγγιση ομάδες, όπως οι εθνικές μειονότητες. Η περιοχή βρίσκεται σε ετοιμότητα να αξιοποιήσει το πλεονέκτημα των επιπλέον πόρων ώστε να προσδώσει βιώσιμες επιδράσεις στις ζωές των κατοίκων της περιοχής, χάρη στους συνεργάτες που διαθέτουν τους πόρους τους και δημιουργούν προγράμματα συνεργασίας.

Το κύριο ζήτημα που πραγματεύεται από το πρόγραμμα αυτό είναι το υψηλό επίπεδο πολλαπλής υποβάθμισης, που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι των περιοχών του URBAN II. Η πολλαπλή υποβάθμιση θα προσεγγιστεί συστηματικά από ένα συνεργατικό πρόγραμμα που θα εμπνεύσει τους τοπικούς πληθυσμούς μέσω:

- Αύξηση της απασχόλησης
- Βελτίωσης της περηφάνιας και της κυριότητας της κοινότητας
- Βελτίωσης των επαγγελματικών ευκαιριών
- Μείωσης της εξάρτησης από την κρατική βοήθεια
- Βελτίωσης των ευκαιριών για δια βίου μάθηση
- Ανάπτυξη επιχειρήσεων και καινοτομίας
- Λαμβάνοντας ενεργά μέτρα για τη βελτίωση της προσέλευσης σε σχολεία, της υγείας και της αειφόρου ανάπτυξης
- Μειώνοντας την εγκληματικότητα
- Παρέχοντας προς χρήση βασικές, πολλαπλές, πελατοκεντρικές υπηρεσίες

Συμπερασματικά, η περιοχή του URBAN II παρουσιάζει σημαντικά επίπεδα υποβάθμισης, όσον αφορά το εισόδημα, την απασχόληση, την εκπαίδευση, τη στέγαση και την παιδική φτώχεια. Η ανεργία είναι περισσότερο από διπλάσια του μέσου όρου της ευρύτερης περιοχής και η μακράς διάρκειας ανεργία παραμένει επίμονα υψηλή. Τα επίπεδα αναλφαριθμητισμού είναι συνεχώς υψηλότερα από τα αντίστοιχα εθνικά. Τα ποσοστά εγκληματικότητας είναι περισσότερο από διπλάσια των αντίστοιχων για την ευρύτερη περιοχή και υπάρχουν επίσης υψηλά επίπεδα εξάρτησης από την κρατική βοήθεια.

Λαμβάνοντας μεμονωμένα κάθε έναν από τους παραπάνω παράγοντες, θα ήταν μία σημαντική αιτία ανησυχίας. Όταν εξεταστούν από κοινού, τα στοιχεία για την υποβάθμιση της περιοχής είναι αδιάσειστα.

Παρακάτω παρουσιάζεται το πώς το **Πρόγραμμα URBAN για το Peterborough** (στο εξής αναφερόμενο και ως **PUP**) συμμορφώνεται με τις αρχές του URBAN II, όπως αυτές καθορίστηκαν στην Ανακοίνωση της Επιτροπής για τις Κατευθυντήριες Γραμμές του URBAN II, της 28^{ης} Απριλίου 2000.

Πίνακας 5.1: Συμμόρφωση δράσεων PUP με βασικές αρχές URBAN II

Βασικές Αρχές URBAN II	Συμμόρφωση του PUP
Επαρκής κριτική μάζα πληθυσμού και σχετικών δομών στήριξης	Ο πληθυσμός των επιλέξιμων περιοχών συμφωνεί με την αρχή να είναι τουλάχιστον 20000. Το PUP επιδιώκει να αναπτύξει επιπλέον τις ήδη ισχυρές δομές στήριξης της συνεργασίας, ώστε να διευκολύνουν την εφαρμογή των ολοκληρωμένων προγραμμάτων.
Έντονη εταιρική σχέση σε τοπική κλίμακα, για τον εντοπισμό των προκλήσεων, της στρατηγικής και των προτεραιοτήτων	Η Συνεργασία για την Ανάπλαση του Peterborough αποτελεί έναν δραστήριο συνεταυρισμό των κυριότερων φορέων της περιοχής, με εκτεταμένη εμπειρία στην ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων ανάπτυξης.
Ανάπτυξη ολοκληρωμένης χωρικής προσέγγισης	Η προσέγγιση, ολοκληρωμένη σε τοπικό επίπεδο αναγνωρίζει ότι τα διαφορετικά μέρη της επιλέξιμης περιοχής απαιτούν ειδικά προσαρμοσμένες λύσεις για να αντιμετωπίσουν συγκεκριμένα ζητήματα. Είναι ευέλικτη για να αντικατοπτρίζει την ευαισθησία στις τοπικές ανάγκες και σε στρατηγικό επίπεδο υφίσταται ουσιαστική ενσωμάτωση των προσπάθειών των συνεργατών και των πόρων να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη στην επιλέξιμη περιοχή.
Σύνδεση του στρατηγικού σχεδίου για την εν λόγω περιοχή, με το οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό και φυσικό δίκτυο και στρατηγικές για την ευρύτερη αστική περιοχή ή περιφέρεια.	Το PUP αποτελεί ένα σημαντικό μέρος της στρατηγικής για αναζωογόνηση του Peterborough και εναρμονίζεται με τα τοπικά και στρατηγικά σχέδια για την αναμόρφωση των παλαιών περιοχών της πόλης. Υποστηρίζεται από την Υπηρεσία Ανάπτυξης Ανατολικής Αγγλίας (EEDA). Η περιφερειακή οικονομική στρατηγική ανάπτυξης της EEDA, αναγνωρίζει το Peterborough ως μία περιοχή με ανάγκες, τη Συνεργασία Ευρύτερης Περιοχής Peterborough ως το κύριο forum δημοσίου τομέα για την προώθηση της ευημερίας στην περιοχή. Δημιουργεί πάνω σε επιτυχημένες προσεγγίσεις ανάπτυξης, εγκεκριμένες από τον Ενιαίο Προϋπολογισμό Ανάπλασης (Single Regeneration Budget, SRB) , συσχετίζει με τις αναδυόμενες Στρατηγικές της Local Agenda 21, τη Στρατηγική για Οικονομική Ανάπτυξη του Δημοτικού Συμβουλίου, τη Στρατηγική Κοινοτικής Ασφάλειας και του Σχεδίου για Τοπικές Συγκοινωνίες.

Ένταξη των πτυχών που αφορούν την οικονομία, το κοινωνικό πλαίσιο, την ασφάλεια, το περιβάλλον και τις μεταφορές, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας ως προς την πρόσβαση σε θέσεις απασχόλησης και σε ευκαιρίες επιμόρφωσης σε περιοχές συγκεντρωμένου αποκλεισμού.	Το PUP θα φέρει σε επαφή υπηρεσίες και θα διαχειριστεί την πολλαπλή υποβάθμιση μέσω ενός ολοκληρωμένου, ευρέως, πολυτομεακού προγράμματος δράσης που βελτιώνει τις οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές προοπτικές, τις προοπτικές για ασφάλεια και απασχόληση της περιοχής
Πρώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.	Το PUP αναγνωρίζει την ανάγκη για θετική δράση για να μειωθεί η ανισορροπία μεταξύ των φύλων στην κατάληψη θέσεων εργασίας και θα αναπτύξει μέτρα για την προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στις δραστηριότητες απασχόλησης και εκπαίδευσης. Το PUP θα καλωσορίσει τους συγκεκριμένους πολιτισμικούς παράγοντες που έχουν αντίκτυπο στις κοινότητες των εθνικών μειονοτήτων, όπως η ουσιαστική κοινότητα των Πακιστανών και προσαρμόζει τη στήριξη για την προώθηση της ποικιλίας. Το PUP θα επεκτείνει τις ήδη επιτυχημένες προσεγγίσεις του SRB και των προγραμμάτων Σίγουρης Αρχής (Sure Start) για να προσφέρει ευκαιρίες σε άνδρες και γυναίκες στην περιοχή κατοικίας τους. Το PUP αναγνωρίζει ότι το εμπόδιο δεν είναι αυτή τη στιγμή η χαμηλή συμμετοχή, αλλά η προσβασιμότητα και η συσχέτιση των προγραμμάτων με το ντόπιο πληθυσμό.
Πρώθηση της εφαρμογής, σε τοπικό επίπεδο, των περιβαλλοντικών πολιτικών και της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.	Το PUP είναι συνεκτικό με τοπικές, περιφερειακές, εθνικές και Ευρωπαϊκές πολιτικές σχετικές με την αειφορία, την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση, την κοινοτική ασφάλεια, την τοπική οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική ένταξη. Το πρόγραμμα βασίζεται στην ανάπτυξη επιτυχούς εστιασμένης στην κοινότητα ανάπτυξης χρησιμοποιώντας τις δεξιότητες και τα talenta του ντόπιου πληθυσμού. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος (PMC) θα είναι υπεύθυνη να διασφαλίσει ότι το πρόγραμμα θα συμμορφώνεται με όλες τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές και νομοθεσίες.
Συμπληρωματικότητα σε σχέση με τις βασικές μορφές ενίσχυσης ("παραδοσιακές") στο πλαίσιο των διαρθρωτικών Ταμείων, καθώς και με άλλες κοινοτικές πρωτοβουλίες ή προγράμματα.	Το PUP θα διασφαλίσει τη συμπληρωματικότητα χρησιμοποιώντας ισχυρούς δεσμούς συνεργασίας για να αναπτύξει προγράμματα συνέργειας. Οι μηχανισμοί συνεργασίας περιλαμβάνουν μία ομάδα Ευρωπαϊκού Forum και μία ομάδα Τοπικής Διαχείρισης των Ευρωπαϊκών Ταμείων, για τη βελτίωση των μέτρων αμοιβαίας στήριξης και να αναγνωρίσουν τις αναδυόμενες ευκαιρίες από άλλα Κοινοτικά προγράμματα.

Πηγή: Peterborough URBAN II Community Initiative Programme.

5.2 Επιλέξιμη περιοχή

Επτά εκδηλώσεις ενδιαφέροντος παρελήφθησαν από την Τοπική Αρχή στην Ανατολική Αγγλία για την Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN II. Αυτές οι προσκλήσεις εκτιμήθηκαν από μία ομάδα αποτελούμενη από μέλη της Κυβέρνησης, της Υπηρεσίας Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Συμβουλίου Τοπικής Κυβέρνησης.

Σύμφωνα με τις οδηγίες του DTLR, οι προσφορές αυτές εκτιμήθηκαν χρησιμοποιώντας τα κριτήρια της Ε.Ε., όπως αυτά καθορίστηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές του URBAN II. Για να είναι δυνατή η κατάταξη, διαμορφώθηκε ένα πλαίσιο βαθμολόγησης με βάση τα παρακάτω στοιχεία.

Η ανάγκη για εστίαση σε περιοχές σχετικές με κοινωνικοοικονομικά κριτήρια που περιλαμβάνεται στις οδηγίες επιλογής. Η προστιθέμενη αξία του προγράμματος σε σχέση με την επίδρασή του στην αειφόρο οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, η συμπληρωματικότητα με περιφερειακές προτεραιότητες και ιδιαίτερα με την ικανότητα να εκπληρωθεί η Στρατηγική Περιφερειακής Οικονομικής Ανάπτυξης της EEDA, η δύναμη της συνεργασίας και η έκταση της τοπικής κοινωνίας και της εμπλοκής των εργοδοτών, η ικανότητα να χρησιμοποιηθεί το URBAN II και άλλες δημόσιες χρηματοδοτήσεις για να προσελκύσουν ιδιωτικές επενδύσεις, η μεγάλη διάρκεια των προγραμμάτων, η ικανότητα να ενθαρρύνονται οι καινοτόμοι τρόποι εμπλοκής των τοπικών κοινωνιών ή να αναπτύσσονται νέες μέθοδοι διανομής.

Ενώ όλες οι εκφράσεις ενδιαφέροντος περιείχαν γνήσιες αξίες, η ομάδα κατέληξε ομόφωνα ότι η πρόσκληση του Peterborough ήταν η ισχυρότερη και ότι ικανοποιούσε στενότερα τους σκοπούς του URBAN II.

Το πρόγραμμα του Peterborough βαθμολογήθηκε ιδιαίτερα υψηλά ως προς αυτούς τους σκοπούς, ιδιαίτερα σε σχέση με την ικανότητά του να παρουσιάσει ευρείας κλίμακας και ουσιαστικά αποτελέσματα στην κοινωνική συνοχή των περιοχών στις οποίες εστιάζει. Τα Κέντρα Κοινοτικής Επαφής (Community Contact Centres) θεωρήθηκαν ως αποτελεσματικό μοντέλο για τη συμβουλευτική και αρωγή στα κέντρα των υποβαθμισμένων τοπικών κοινωνιών και κατά συνέπεια θεωρήθηκε ότι βελτιώνουν τις προοπτικές διαβίωσης των ατόμων που ζουν στις περιοχές-στόχους.

Τα συγκεκριμένα κριτήρια που καταδεικνύουν μία περιοχή ως επιλέξιμη για το URBAN II, όπως έχουν ήδη αναφερθεί, και είναι ιδιαίτερα εμφανή στην περιοχή του Peterborough είναι:

- μακράς διάρκειας ανεργία
- υψηλό επίπεδο φτώχειας και αποκλεισμού
- μεγάλος αριθμός μεταναστών
- ομάδες εθνικών μειονοτήτων ή προσφύγων
- χαμηλό επίπεδο μόρφωσης και ανεπάρκεια σημαντικών δεξιοτήτων
- υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας
- ιδιαίτερα υποβαθμισμένο περιβάλλον

Η περιοχή του URBAN II παρουσιάζει υψηλά επίπεδα ανεργίας μακράς διάρκειας, με περισσότερους από το 18% των ανέργων στην συνοικία Park, για παράδειγμα, να παραμένουν άνεργοι για περισσότερο από ένα χρόνο και όλες οι περιοχές να υπερβαίνουν το 10% σε μακράς διάρκειας ανεργία. Πέντε συνοικίες μέσα στην περιοχή του URBAN II έχουν ταξινομηθεί στο χειρότερο 3% των υποβαθμισμένων ως προς την απασχόληση περιοχών στην Ανατολική Περιφέρεια. Η ανεργία των νέων είναι ιδιαίτερα έντονη με ποσοστό περί το 25% των ηλικιών 16-24 να είναι άνεργοι.

Υψηλά επίπεδα φτώχειας και αποκλεισμού παρατηρούνται επίσης στην περιοχή, όπως δείχνουν στοιχεία του 1998. Αυτό δείχνει ότι η Κεντρική και Ανατολική Περιοχή συγκαταλέγονται ανάμεσα στο 3% των χειρότερων περιοχών σε εθνικό επίπεδο και οι έξι περιοχές βρίσκονται μέσα στο υψηλότερο 15%. Τα στοιχεία παρουσιάζουν ενδείξεις πολλαπλής υποβάθμισης με τρεις συνοικίες (Κεντρική, Ανατολική και *Paston*) να βαθμολογούνται θετικά και στους έξι δείκτες. Ο κοινωνικός αποκλεισμός από τον οποίο πλήννεται άνθρωποι που διαμένουν στις περιοχές αυτές συνίσταται στην απουσία υπηρεσιών που θα μετρίαζαν τα μειονεκτήματά τους - κοινοτικά κέντρα και υπηρεσίες για νέους, ανύπανδρους γονείς, ηλικιωμένους και άτομα με ειδικές ανάγκες.

Η περιοχή επελέγη επίσης με βάση τα υψηλά επίπεδα του πληθυσμού εθνικών μειονοτήτων. Σε ποσοστό 20%, είναι διπλάσιο από το αντίστοιχο ποσοστό όλου του Peterborough. Ο πληθυσμός των Πακιστανών αποτελεί πάνω από το μισό αυτού του αριθμού και αυτή η συγκεκριμένη εθνική μειονότητα υποφέρει από ειδικά προβλήματα που αφορούν την οικονομική τους δραστηριότητα και την ανεργία. Για παράδειγμα, το 20% των οικονομικά ενεργών Πακιστανών αρρένων είναι άνεργοι, σε σύγκριση με μόνο 5% για τους λευκούς άρρενες. Παρόμοια, η οικονομική δραστηριότητα για τις Πακιστανές γυναίκες είναι δύο φορές χαμηλότερη από των λευκών, κάτι που είναι κυρίως αποτέλεσμα πολιτισμικών παραγόντων.

Τα επίπεδα μόρφωσης είναι χαμηλά στην περιοχή με πάνω από το 50% των ενηλίκων να γνωρίζουν αρίθμηση σε χαμηλό επίπεδο ενώ πάνω από το 21% να παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα αναλφαβητισμού. Αυτά τα προβλήματα βασικών ικανοτήτων είναι συσχετισμένα με το 37% όσων ζητούν εργασία στην περιοχή, οι οποίοι είτε δεν έχουν καθόλου, είτε έχουν μόνο τις βασικές επαγγελματικές ικανότητες.

Πολύ υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας είναι επίσης ένας παράγοντας για την επιλογή της περιοχή αυτής για το Πρόγραμμα. Οι αναφορές εγκλημάτων στην περιοχή του URBAN II είναι διπλάσιες από το σύνολο του Peterborough. Χρήση ναρκωτικών ουσιών, ληστείες και περιπτώσεις εκδήλωσης ρατσισμού είναι σημαντικά στοιχεία του προφίλ εγκληματικότητας της περιοχής, το οποίο επίσης καταδεικνύει επικράτηση των νέων εγκληματιών. Το 81% του συνόλου των περιπτώσεων διαπράττεται από άτομα κάτω των 21 ετών.

Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής του URBAN II είναι ιδιαίτερα υποβαθμισμένο. Το απόθεμα κατοικιών της πόλης βρίσκεται σε μεγάλο βαθμό σε παραμελημένη κατάσταση και τα χαμηλά επίπεδα εισοδήματος επιδρούν αρνητικά ως προς τη βελτίωσή του. Παρόμοια, η περιοχή είναι φτωχή σε φυσικό κεφάλαιο με ανεπαρκείς ανοιχτούς κοινόχρηστους χώρους. Αυτές οι συνθήκες έχουν συνεισφέρει σε μία γενικότερη εγκατάλειψη που προσελκύει γκράφιτι, απορρίμματα, βανδαλισμούς αστικού εξοπλισμού και κτιρίων, εγκατάλειψη οχημάτων και περιοχών.

5.3 Η υφιστάμενη κατάσταση

5.3.1.1 Περιοχή

Η περιοχή του Προγράμματος περιλαμβάνει 37.253 κατοίκους από 73 Περιοχές Απαρίθμησης (Enumeration Districts, στο εξής καλούμενες και EDs) που έχουν περίπου το 24% του πληθυσμού του Peterborough. Η περιοχή υποφέρει από ουσιαστικά μειονεκτήματα που χαρακτηρίζονται από:

- Χαμηλά επίπεδα εισοδήματος
- Ιστορικά υψηλή ανεργία
- Υψηλά επίπεδα παιδικής φτώχειας
- Χαμηλά επίπεδα σχολικής προσέλευσης
- Κακή υγεία
- Υψηλά ποσοστά εγκληματικότητας
- Υψηλά επίπεδα εξάρτησης από κρατική βοήθεια
- Παραμελημένο περιβάλλον, χαρακτηριζόμενο από αστική παρακμή, ανεπαρκείς χώρους πρασίνου, έλλειψη κοινωνικών εξυπηρετήσεων και από κακή φήμη, τόσο στην πόλη όσο και σε επίπεδο περιφέρειας

Λαμβανόμενοι ξεχωριστά, κάθε ένας από τους παραπάνω παράγοντες θα ήταν μία σοβαρή αιτία ανησυχίας. Θεωρούμενοι συνολικά, παρέχουν αδιάσειστα στοιχεία για την υποβάθμιση της γειτονιάς.

5.3.1.2 Ακριβής εστίαση

Το Peterborough διακρίνεται από έντονους θύλακες υποβάθμισης, καθώς και μειονεκτήματα σε επίπεδο ευρύτερης περιοχής. Η περιοχή του αστικού πυρήνα παρουσιάζει από τα υψηλότερα επίπεδα υποβάθμισης σε εθνικό επίπεδο με τις συνοικίες του Κέντρου, την Ανατολική, τη Νότια και τις *Paston, Ravensthorpe* και *Dogsthorpe*, όλες μεταξύ των 10 πρώτων σε υποβάθμιση περιοχών της Ανατολικής Περιφέρειας. Ιστορικά, οι περιοχές του αστικού πυρήνα αποτελούν το παλαιότερο μέρος της πόλης και σε έντονη αντίθεση με τις περιοχές της Νέας Πόλης έχουν υποφέρει από απαξίωση. Με τη μείωση των παραδοσιακών βιομηχανιών και βιοτεχνιών, όπως η βαριά βιομηχανία, τα λατομεία και η παραγωγή τούβλων τα τελευταία 30 χρόνια, ο εσωτερικός αστικός πυρήνας που στέγαζε τους εργαζόμενους σ'

αυτούς τους τομείς έχει μειωθεί δραματικά σε σύγκριση με τις νέες εμφανιζόμενες περιοχές. Καθώς οι διαδοχικές γενιές των μεταναστών έχουν μετακινηθεί εκτός της περιοχής, έχουν αντικατασταθεί από πλέον υποβαθμισμένες κοινότητες με μικρή δυνατότητα να βελτιώσουν την περιοχή. Για παράδειγμα, η περιοχή του κέντρου βιώνει επί του παρόντος μία ραγδαία αύξηση στον αριθμό των προσφύγων και εκείνων που ζητούν άσυλο από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

Οι Περιοχές Απαρίθμησης μέσα στις συνοικίες έχουν επιλεγεί με τρόπο ώστε να επιτρέπουν πιο ακριβή εστίαση της βοήθειας στις περιοχές με μεγαλύτερη ανάγκη. Σε επίπεδο συνοικίας, τα μειονεκτήματα μπορούν να βρίσκονται κρυμμένα από άλλες περιοχές σχετικά πλούσιες.

5.3.1.3 Πληροφορίες από την Τοπική Αξιολόγηση

Μία έρευνα από πόρτα σε πόρτα στην περιοχή του *Dogsthorpe* έδειξε ότι η κατοικία στην περιοχή του URBAN αποτελεί μειονέκτημα σε σχέση με την αναζήτηση εργασίας. Οι κάτοικοι έχουν ανεπαρκή ή καθόλου πρόσβαση σε ιδιωτικά αυτοκίνητα και αντιμετωπίζουν δυσκολία κατά την πρόσβαση στην εργασία που βρίσκεται στην πόλη, λόγω των ανεπαρκών Δημόσιων Συγκοινωνιών.

Η περιοχή του URBAN II δεν διαθέτει εργοδότες του μείζονος τομέα παραγωγής και αναγνωρίζεται ως περιοχή με υψηλή πυκνότητα οικιακής απασχόλησης. Οι εργοδότες είναι διστακτικοί στο να εγκατασταθούν στην περιοχή εξ αιτίας του υποβαθμισμένου περιβάλλοντος, της άσχημης φήμης, της έλλειψης παροχών, υποδομών και της χαμηλής ελκυστικότητας των άλλων περιοχών της ζώνης.

Η παρακμή του εσωτερικού αστικού πυρήνα έχει αναγνωριστεί στο Σχέδιο Καθοδήγησης Περιφερειακού Προγραμματισμού (Draft Regional Planning Guidance) για την Ανατολική Αγγλία. Ο εσωτερικός πυρήνας του Peterborough, ουσιαστικά ίδιος με την περιοχή του URBAN II, περιλαμβάνεται ως μία «Περιοχή Προτεραιότητας για Ανάπλαση».

5.3.1.4 Χαρακτηριστικά Πληθυσμού της περιοχής URBAN II

Πίνακας 5.2: Πληθυσμιακό προφίλ της περιοχής του URBAN II

Προφίλ πληθυσμού	Άντρες	Γυναίκες	Σύνολο	% στις περιοχές URBAN II	% στο Peterborough
Λευκοί	14606	15957	30563	80,44%	90,80%
Μαύροι Καραϊβικής	268	265	533	1,40%	1,00%
Μαύροι Αφρικής	36	31	67	0,18%	0,10%
Μαύροι άλλοι	101	95	196	0,52%	0,40%
Ινδοί	500	507	1007	2,65%	1,80%
Πακιστανοί	2079	2003	4082	10,74%	3,00%
Μπαγκλαντές	12	7	19	0,05%	0,10%
Κινέζοι	65	78	143	0,38%	0,20%
Ασιάτες άλλων ομάδων	158	180	338	0,89%	0,50%
Άλλοι	153	141	294	0,77%	0,50%
Ιρλανδικής προέλευσης	395	357	752	1,98%	1,60%
Σύνολο	18373	19621	37994	100,00%	100,00%

Πηγή: Απογραφή πληθυσμού 1991

Η περιοχή του URBAN II έχει πληθυσμό 37.253 κατοίκων (εκτίμηση στο μέσο του 1999), 20% περίπου του οποίου αποτελείται από εθνικές μειονότητες, όπως φαίνεται στον πίνακα 5.2. Τα στοιχεία δείχνουν ότι ο πληθυσμός των εθνικών μειονοτήτων θα αυξάνεται με ταχύτερο ρυθμό από τον πληθυσμό των λευκών εξ αιτίας του αναλογικά μεγαλύτερου αριθμού αλλοδαπών που βρίσκονται στις ομάδες νεαρών ηλικιών. Η επικρατέστερη ομάδα μειονοτήτων είναι οι Πακιστανοί, οι οποίοι σε εθνικό επίπεδο έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά οικονομικής δραστηριότητας μεταξύ των κυρίων ομάδων εθνικών μειονοτήτων και ποσοστά ανεργίας περίπου τρεις φορές υψηλότερα από το μέσο όρου του συνολικού πληθυσμού.

Περίπου ένας στους πέντε οικονομικά ενεργούς Πακιστανούς είναι άνεργος, σε αντιπαραβολή με μόλις ένα στους είκοσι λευκούς. Εκείνοι δε που απασχολούνται είναι πιθανότερο να απασχολούνται σε θέσεις που προσφέρουν μικρότερες ευκαιρίες για ανάπτυξη δεξιοτήτων.

Σε όρους ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι εξ αιτίας των επιρροών από εθνικές κουλτούρες, υφίσταται ένα ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό οικονομικής δραστηριότητας μεταξύ των Πακιστανών γυναικών που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας, αν πραγματοποιηθεί σύγκριση με τα εθνικά ποσοστά (εθνικά, μόλις 29% των Πακιστανών γυναικών εργάζονται, έναντι 74% των λευκών). Δεν συντρέχει λόγος να θεωρηθεί ότι το εθνικό ποσοστό θα διαφοροποιείται από το αντίστοιχο της

επιλέξιμης περιοχής, αλλά ακόμα και αν διαφοροποιείται, το ποσοστό αυτό είναι πιθανότερο να είναι ακόμα χαμηλότερο, εξ αιτίας της προέλευσης του πληθυσμού των Πακιστανών του Peterborough από κυρίως αγροτικές περιοχές του Πακιστάν.

5.3.1.5 Πληθυσμιακή δομή

Το Peterborough έχει μία αξιοσημείωτη δομή νεανικού πληθυσμού, όπως φαίνεται παρακάτω.

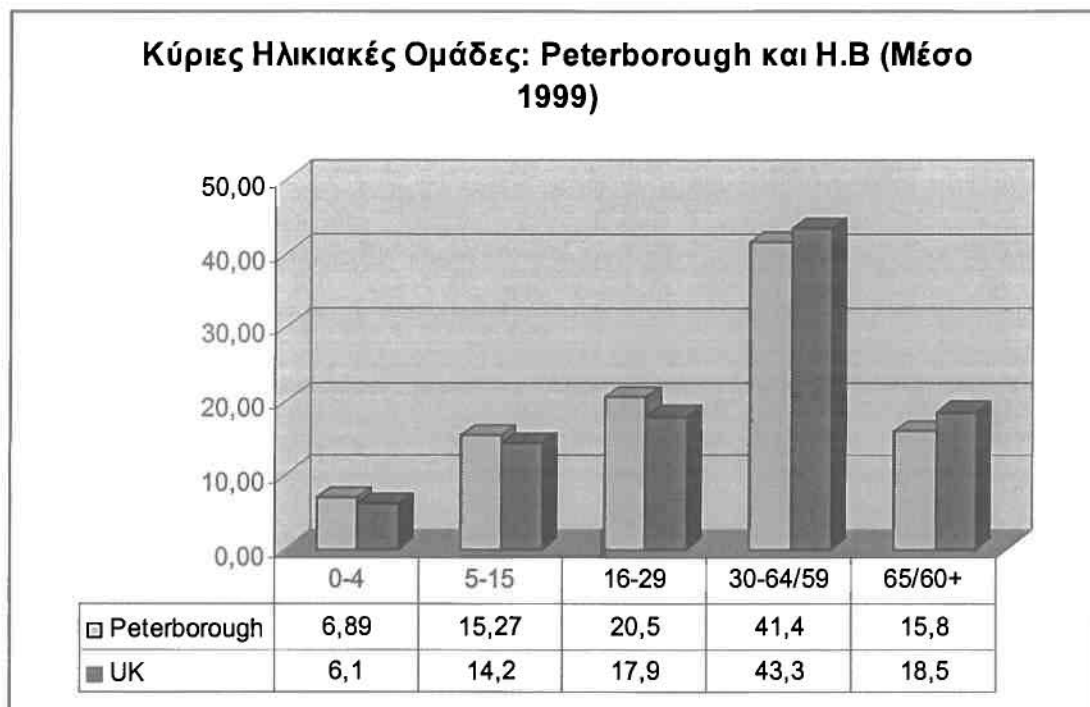
- Τα στοιχεία για το μέσο του 1999 δείχνουν ότι για κάθε κοορτή μέχρι και εκείνη των 30-34, στο Peterborough υπάρχουν αναλογικά περισσότερα άτομα απ' ότι σε επίπεδο χώρας. Η μόνη ομάδα στην οποία το Peterborough έχει αναλογικά λιγότερους ανθρώπους είναι η ομάδα των 20-24.
- Σε κάθε κοορτή από εκείνη των 30-39 και μετά, το Peterborough έχει λιγότερο πληθυσμό αναλογικά από ότι η Αγγλία και η Ουαλία. Η ομάδα 45-49 είναι αναλογικά ίση.

Πίνακας 5.3 Ηλικιακές ομάδες στο Peterborough

Ηλικιακές Ομάδες	Πληθυσμός	Ποσοστό %
0-4	10700	6,89%
5-10	13000	8,38%
11-15	10700	6,89%
0-17	38800	25,00%
18-59 (γυναίκες)	43700	28,15%
18-65 (Άνδρες)	49200	31,70%
65+	21300	13,72%
60+ (Γυναίκες)	12100	7,80%
65+ (Άνδρες)	9200	5,93%
65-74	11800	7,60%
75-84	7300	4,70%
85+	2100	1,35%

Πηγή: Cambridge Policy Consultants

Διάγραμμα 5.1: Συγκριτικό διάγραμμα κύριων ομάδων σε Peterborough και Ηνωμένο Βασίλειο.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία, στοιχεία από απογραφή πληθυσμού 1991

Το Peterborough διαφέρει από την εθνική ηλικιακή δομή και με άλλους τρόπους:

- Η παρατηρούμενη ακμή στην κατηγορία 50-54 εθνικά (που αντικατοπτρίζει την έξαρση στις γεννήσεις μετά τον Β' Π.Π.) δεν παρατηρείται στο Peterborough.
- Η άλλη ακμή εθνικά βρίσκεται στην ηλικιακή ομάδα των 30 (που αντικατοπτρίζει την έξαρση γεννήσεων της δεκαετίας του 1960). Στο Peterborough η ακμή αφορά τις ομάδες 25-29 και 30-34 - η μερίδα του πληθυσμού που βρίσκεται στα τέλη της δεκαετίας των 30 ετών είναι μικρότερη στο Peterborough.
- Η ηλικιακή ομάδα με τη μεγαλύτερη έξαρση στο Peterborough είναι αναμφισβήτητα η ομάδα από 25-29. Σχεδόν το ένα δέκατο των κατοίκων έχουν ηλικία μεταξύ 25 και 29. Αυτή η ακμή αντανακλά το πρόγραμμα εξέλιξης της Νέας Πόλης του Peterborough και την συνεχή οικονομική του ελκτικότητα ως μοντέρνο, δραστήριο και αναπτυσσόμενο κέντρο δραστηριοτήτων. Η πρώτη γενιά των «παιδιών της Νέας Πόλης» γεννήθηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1970. Τα παιδιά αυτά έχουν τώρα ηλικία από 25-29 και έχουν ενωθεί με μία μαζική άφιξη ατόμων ίδιας ηλικίας που έχουν προσελκυσθεί στο Peterborough από οικονομικούς λόγους - αυξημένη προσφορά τόσο ευκαιριών για εργασία και προσιτής κατοικίας.

5.3.1.6 Υποβάθμιση

Ο δείκτης πολλαπλής υποβάθμισης 2000 προσδιορίζει ότι το Κέντρο είναι η πλέον υποβαθμισμένη συνοικία του Peterborough, η 3^η στην Ανατολική Περιφέρεια και η 99^η στην Αγγλία. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κατάταξη ως προς την υποβάθμιση για την εσωτερική αστική περιοχή.

Πίνακας 5.4: Κατάταξη των Συνοικιών του Peterborough σύμφωνα με το δείκτη υποβάθμισης

Συνοικία	Κατάταξη στην Ανατολική Περιφέρεια
Περιοχή Κέντρου	3 (χειρότερο 1%)
Dogsthorpe	16 (χειρότερο 1%)
Ravensthorpe	27 (χειρότερο 2%)
Ανατολική Περιοχή	46 (χειρότερο 3%)
Βόρεια Περιοχή	54 (χειρότερο 5%)
Paston	102 (χειρότερο 8%)
Walton	221 (χειρότερο 18%)
Park	372 (χειρότερο 31%)

Πηγή: Cambridge Policy Consultants

Η συμπερίληψη δύο EDs από τη σχετικά εύπορη συνοικία Park αναδεικνύει την ομοιότητα αυτών των EDs περισσότερο με τη συνοικία Park, παρά με εκείνη του Κέντρου. Σε επίπεδο συνοικίας, αυτά τα EDs θα εμφανίζονταν να μην είναι τόσο μειονεκτικά, αλλά εξ αιτίας της γειτνιάσής τους με την Κεντρική συνοικία, υφίσταται μία σαφής γεωγραφική σύνδεση με την Κεντρική, παρά με τη συνοικία Park.

Παρομοίως, οι δύο EDs στην Walton παρουσιάζουν ομοιότητες με τις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες στη συνοικία Paston. Η Συνεργασία για Ανάπλαση του Peterborough έχει επίσης επιχειρήσει να συμπεριλάβει την περιοχή South Bank στο Βόρειο τμήμα της συνοικίας Fletton. Ενώ η περιοχή δεν διαθέτει τοπικό πληθυσμό, πρόκειται για περιοχή μείζονος ευκαιρίας μέσα στο κέντρο της πόλης, η ανάπτυξη της οποίας θα παράσχει ένα αριθμό οικονομικών ευκαιριών για τους ντόπιους κατοίκους, κυρίως από τις συνοικίες Κέντρου, Ανατολική και Ravensthorpe. Η απελευθέρωση των οικονομικών δυνατοτήτων της περιοχής South Bank είναι σημείο κλειδί για την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη του αστικού πυρήνα του Peterborough.

Ο αριθμός των ατόμων σε οικογένειες που λαμβάνουν επιδόματα, όπως ενίσχυση εισοδήματος, επιδόματα ανεργίας, ανικανότητας εργασίας και οικογενειακό, είναι

σημαντικός, με σχεδόν το 60% των ανθρώπων στη συνοικία του κέντρου να ταξινομείται ως χαμηλού εισοδήματος. Ακόμα και στη μειοψηφία των νοικοκυριών, που το εισόδημά τους αποτελείται από μισθό, είναι χαμηλότερο έως και 7100 € (5000 £) χαμηλότερο από τι αντίστοιχο σε άλλες συνοικίες και 9940 € (7000 £) χαμηλότερο από τον εθνικό μέσο όρο. Οι θέσεις εργασίας είναι κατά κανόνα σε τομείς που είτε δεν απαιτούν εξειδίκευση, είτε απαιτούν λίγη, με μικρής διάρκειας συμβόλαια, ευκαιριακή εργασία και μικρές ευκαιρίες αύξησης του εισοδήματος.

Η περιοχή URBAN II οφείλεται για περισσότερες από τις μισές περιπτώσεις καθυστέρησης καταβολής φόρων στο Peterborough, παρότι έχει μόλις λίγο περισσότερο από το 1/5 του συνολικού πληθυσμού. Το επίπεδο των αιτούντων δημοτικών εισφορών και επιδομάτων στέγασης είναι σταθερά υψηλότερο από το μέσο όρο της ευρύτερης περιοχής. Ο πίνακας παρακάτω παρουσιάζει τη λήψη επιδομάτων δημοτικών εισφορών και στέγασης στις εσωτερικές αστικές περιοχές.

Πίνακας 5.5: Ποσοστό αιτούντων επιδομάτων Στέγασης και δημοτικών εισφορών

Συνοικίες	Αιτούντες δημοτικής εισφοράς ανά 100 κατοικίες	Αιτούντες Επίδομα Στέγασης ανά 100 κατοικίες
Central	13,2	15,1
East	16,4	14,9
Paston	16,2	12,4
Ravensthorpe	15,5	10,6
North	17,6	9,5
Dogsthorpe	16,4	10,7
M.O περιοχής URBAN	15,9	11,5
M.O Peterborough	9,4	6,5

Πηγή: Δημοτικό Συμβούλιο Peterborough, 1999

Η φτώχεια επηρεάζει τα παιδιά δυσανάλογα, γιατί αυτά είναι απίθανο να αντισταθμίσουν με κάποιο τρόπο τα εμπόδια του αποκλεισμού. Η αποτίμηση της παιδικής φτώχειας είναι μία αδρή ένδειξη για την έκταση και την ένταση του αποκλεισμού που υποφέρουν οι άνθρωποι στην περιοχή του URBAN II. Ο Δείκτης Παιδικής Φτώχειας μετρά το ποσοστό επί τοις εκατό των παιδιών που ζουν σε οικογένειες χαμηλού εισοδήματος. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει ότι σε 6 στις 7 εσωτερικές αστικές περιοχές, πάνω από τα μισά παιδιά ζουν σε οικογένειες χαμηλού εισοδήματος.

Πίνακας 5.6: Ποσοστό παιδιών που ζουν σε οικογένειες χαμηλού εισοδήματος

Συνοικίες	Δείκτης παιδικής φτώχειας (% παιδιών που ζουν σε οικογένειες χαμηλού εισοδήματος)	Κατάταξη δείκτη στην Ανατολική Περιφέρεια
Central	71,21	2 (χειρότερο 1%)
East	61,36	7 (χειρότερο 1%)
Paston	58,73	14 (χειρότερο 1%)
Ravensthorpe	57,28	18 (χειρότερο 1%)
North	53,29	34 (χειρότερο 3%)
Dogsthorpe	50,63	46 (χειρότερο 4%)

Πηγή: Cambridge Policy Consultants

5.3.1.7 Περιβάλλον

Η εσωτερική αστική περιοχή του Peterborough πλήττεται από χαμηλή ποιότητα περιβάλλοντος. Η περιοχή του URBAN II χαρακτηρίζεται από ιδιοκτησίες των τελών του 19^{ου} αιώνα, πολλές από τις οποίες ασυντήρητες και κατοικούμενες από οικογένειες ή άτομα με χαμηλά εισοδήματα. Πολλές από αυτές τις ιδιοκτησίες έχουν διατηρηθεί και παρουσιάζουν ανάγκη επιπλέον βελτίωσης.

Η εσωτερική περιοχή της πόλης έχει πολύ μικρό φυσικό κεφάλαιο, χωρίς κύριους ή δευτερεύοντες δασότοπους, άγρια πανίδα και χλωρίδα και λίγους φυσικούς πόρους. Το Δημοτικό Συμβούλιο αναγνωρίζει την εσωτερική αστική περιοχή ως περιοχή προτεραιότητας για τη δημιουργία αστικού δάσους. Σε όλο το Peterborough υπάρχουν προγράμματα για την αστική άγρια ζωή, από συνεργασίες μεταξύ τοπικών ομάδων όπως το Wildlife Trust (Ένωση για την Άγρια Ζωή), αλλά δεν υπάρχουν τέτοια προγράμματα στην περιοχή του URBAN II. Πολλά εγκαταλελειμμένα σημεία είναι επικίνδυνα σημεία που μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης για δραστηριότητες όπως απόρριψη απορριμμάτων, εστίες φωτιάς, απόρριψη μερών οχημάτων ή λήψη ναρκωτικών.

Η ανάγκη για ανάπτυξη των αστικών περιοχών αναγνωρίζεται σε Ευρωπαϊκό επίπεδο ως μέρος της λογικής «να γίνουν οι πόλεις περισσότερο βιώσιμες από περιβαλλοντική άποψη και να αποφεύγεται η επιβολή του κόστους της ανάπτυξης στο άμεσο περιβάλλον, τις περί τις πόλεις αγροτικές περιοχές, περιφέρειες, ολόκληρο τον πλανήτη και τις μελλοντικές γενιές».⁵

Έρευνες και συνεχείς συσκέψεις με τους κατοίκους, συμπεριλαμβανόμενης και της εργασίας «Σχεδιασμός επί πραγματικού» (*Planning for Real*) στην κεντρική περιοχή, τονίζουν ότι τα κύρια σημεία προβληματισμού είναι:

⁵ Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ένα Πλαίσιο Δράσης, 1999

- η έκταση των graffiti
- η διάθεση απορριμμάτων σε μη ενδεδειγμένους χώρους
- βανδαλισμοί αστικού εξοπλισμού
- βανδαλισμοί κτιρίων
- εγκαταλελειμμένα οχήματα
- ανεπαρκής δημόσιος φωτισμός
- έλλειψη χώρων πρασίνου
- εγκαταλελειμμένες περιοχές

5.3.2 Απασχόληση

Το πεδίο «απασχόληση» αφορά ανθρώπους που στερούνται εργασίας, υπό την έννοια ότι επιθυμούν να εργαστούν και δεν μπορούν, εξ αιτίας της ανεργίας, ασθένειας ή αναπηρίας. Υπολογίζοντας και τους άνεργους που ζητούν εργασία, ο τομέας ανεργία περιλαμβάνει:

- Άνεργους, που όμως εκπαιδεύονται με στόχο την απόκτηση προσόντων
- Άτομα ηλικίας 18-24 με ευκαιρία Νέας Συμφωνίας (New Deal)
- Δικαιούχους επιδόματος ανικανότητας, ηλικίας 16-59
- Δικαιούχους επιδόματος σοβαρής αναπηρίας, ηλικίας 16-59

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει ότι η συνοικία του Κέντρου έχει 27% από τους κατοίκους της να υποφέρουν από στέρηση απασχόλησης με το *Dogsthorpe* και το *Ravensthorpe* να έχουν 17% το καθένα του εργαζόμενου πληθυσμού τους, να υποφέρει από στέρηση εργασίας. Deprivation

Πίνακας 5.7: Ποσοστό ατόμων στερουμένων απασχόλησης ανά συνοικία

Συνοικία	Τομέας απασχόλησης Ποσοστό ατόμων στερουμένων απασχόλησης	Κατάταξη στην Ανατολική Περιφέρεια
Central	27,56	6 (χειρότερο 1%)
East	17,56	29 (χειρότερο 2%)
Paston	17,52	30 (χειρότερο 2%)
Ravensthorpe	16,38	38 (χειρότερο 3%)
North	15,82	35 (χειρότερο 3%)
Dogsthorpe	11,45	167 (χειρότερο 14%)

Πηγή: DTLR, Δείκτες στέρησης, 2000

Πίνακας 5.8: Ποσοστά ανεργίας ανά συνοικία

Συνοικία	Ποσοστό ανεργίας (Απρίλιος 2000)	Μακροχρόνια ανεργία (Απρίλιος 2000)
Central	8,9	8,3
East	10,1	10,7
Paston	6,3	8,3
Ravensthorpe	5,5	7
North	8,3	6,5
Dogsthorpe	5,2	5,6
M.O		
Peterborough	3,6	
M.O. Αγγλίας	5,1	

Πηγή: Ομάδα έρευνας Δημοτικού συμβουλίου Cambridgeshire, Ιούλιος 2000

Ενώ το ποσοστό ανεργίας του Peterborough έχει εναρμονιστεί με τις εθνικές τάσεις και το αντίστοιχο ποσοστό για την ευρύτερη περιοχή είναι χαμηλότερο από τον εθνικό μέσο όρο, τα αντίστοιχα ποσοστά στην περιοχή του URBAN II είναι τυπικά υψηλότερα κατά 10%, όπως φαίνεται και στους παρακάτω πίνακες. Η μακράς διάρκειας ανεργία αποτελεί ιδιαίτερη ανησυχία για πολλά τμήματα της περιοχής URBAN. Υφίσταται επίσης ιδιαίτερη ανησυχία για τον αριθμό των νέων που περιλαμβάνονται σε αυτά τα ποσά ανεργίας. Οι παρακάτω πίνακες και στατιστικές παρουσιάζουν:

- Την ανεργία στις συνοικίες του URBAN, για την περίοδο 1996-2001
- Την ανεργία κατά φύλο
- Την ανεργία κατά ηλικία
- Λεπτομέρειες για την μακροχρόνια ανεργία στην περιοχή

Πίνακας 5.9: Συνολικά ποσοστά ανεργίας στις συνοικίες URBAN II του Peterborough

Συνοικία	Απρίλιος 1996	Απρίλιος 1997	Απρίλιος 1998	Απρίλιος 1999	Απρίλιος 2000	Απρίλιος 2001
Central	20	15	13,7	10,6	9,3	7,9
Dogsthorpe	13,7	11	7,9	7,5	7	6,3
East	12,5	9,7	8,3	6,3	5,9	5
North	12,9	9,2	8,7	6,2	5,4	3,7
Park	7,8	6,3	4,8	3,3	2,6	2,6
Paston	7,9	5,9	6,1	4,3	4,6	3,7
Ravensthorpe	11,8	8,6	8,1	5,9	4,7	4,6
Walton	7,4	5,3	4,5	3,6	3,6	2,7
M.O.						
Peterborough	5,7	4,2	3,6	3	2,9	2,6

Πηγή: Ομάδα έρευνας Δημοτικού συμβουλίου Cambridgeshire, Αύγουστος 2001

Ο παραπάνω πίνακας αποκαλύπτει τη σταθερή μείωση στα ποσοστά ανεργίας στην αστική περιοχή του Peterborough στα τελευταία 5 χρόνια. Η μείωση εναρμονίζεται με την πτώση των εθνικών επιπέδων ανεργίας. Παρόλα αυτά, υπάρχει προβληματισμός μεταξύ των τοπικών φορέων σχετικά με το υψηλό επίπεδο μέσα στις διακεκριμένες κοινότητες στην περιοχή του URBAN II, όπως οι εθνικές μειονότητες και οι νέοι. Ενώ υπάρχουν λίγα συγκριτικά στοιχεία που να αφορούν τα ποσοστά ανεργίας σε εθνικές μειονότητες σε εθνικό επίπεδο, οι τοπικοί συνεταιίροι έχουν αναλάβει μία σειρά ερευνών για να προσδιορίσουν την κλίμακα των θεμάτων αυτών στο Peterborough. Η εργασία που συντονίζεται από τους φορείς *Compass* και *Great Peterborough Chamber* μέσω του Ελέγχου Δεξιοτήτων (*Skill Audit*) έχει δείξει ότι η ανεργία παραμένει ιδιαίτερα υψηλή μέσα στις κοινότητες των εθνικών μειονοτήτων, ειδικότερα δε τον Πακιστανών.

Η έρευνα έχει δείξει ότι σε ποσοστιαίους όρους, μέχρι και 30% των εθνικών μειονοτήτων ενδέχεται να είναι άνεργοι σε συνοικίες μέσα στην περιοχή URBAN. Ενώ τα στοιχεία δείχνουν την έκταση του προβλήματος μέσα στην κοινότητα, υπάρχει ο προβληματισμός ότι πολλοί άνθρωποι, ιδιαίτερα πάλι από εθνικές μειονότητες, απλά δεν δηλώνονται στις αρχές, συνεπώς ενδεχομένως αποκρύπτουν την πλήρη έκταση της ανεργίας στην περιοχή του URBAN II.

Η ανάλυση των δεδομένων ζητούντων εργασία στην περιοχή δείχνει ότι περίπου ένας στους οκτώ που αναζητούν εργασία (12%) δεν έχει προηγούμενη απασχόληση και ένα επιπλέον 25% εργάζεται σε στοιχειώδη επαγγέλματα (που δεν απαιτούν εξειδίκευση). Εν συνόλω, περισσότεροι από τους μισούς (52%) που αναζητούν εργασία έχουν μία συνήθη απασχόληση στις ομάδες χαμηλότερης απαίτησης εξειδίκευσης. Το κενό παραμένει όσον αφορά τους τύπους των θέσεων εργασίας που αναζητούνται.

Ο συνδυασμός της έλλειψης ευκαιριών απασχόλησης και του γεγονότος ότι ένας αριθμός ατόμων έχουν παραμείνει άνεργοι για μεγάλο χρονικό διάστημα (317 άτομα έχουν υπάρξει άνεργοι για 1 χρόνο ή και περισσότερο), τονίζει την ανάγκη για βελτίωση της απασχόλησης της κοινότητας. Είναι επίσης επιτακτικό οι τοπικοί συνεργάτες να υποστηρίξουν την ανάπτυξη μεθόδων και τρόπων ώστε να επιτραπεί η ανάπτυξη υψηλότερων ικανοτήτων, ιδιαίτερα καθώς οι περιοχές που στηρίζουν την παραγωγή στην τοπική αγορά απαιτούν υψηλότερα επίπεδα βασικών ικανοτήτων, ειδικά ικανοτήτων που να αφορούν της Τεχνολογία της Πληροφορικής.

Παρότι οι περισσότερες από τις οικονομικοκοινωνικές αναλύσεις καταδεικνύουν το υψηλό επίπεδο της πολλαπλής υποβάθμισης, ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες για τους τοπικούς συνεργάτες είναι το υψηλό επίπεδο της ανεργίας των νέων. Η έλλειψη ευκαιρίας και ελπίδας μέσω των ανθρώπων έχει επιδράσει αρνητικά και σε άλλους δείκτες μέσα στην κοινωνικοοικονομική ανάλυση, όπως τα υψηλά ποσοστά νεανικής εγκληματικότητας και ο υψηλός αριθμός των μονογονεϊκών οικογενειών στην περιοχή. Το πρόγραμμα URBAN II πρόκειται να αποδειχθεί ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία νέων ευκαιριών στην περιοχή και ειδικότερα όσον αφορά τους νέους. Μέσω της Πρωτοβουλίας για Ανάπτυξη της Αυτοπεποίθησης της Κοινότητας (*Building Community Confidence Priority*) θα ληφθούν μέτρα που αναζητούν την εμπλοκή με τους νέους, να βελτιώσουν τις ικανότητες των γονέων σχετικά με την ανατροφή των παιδιών και να στηρίζουν τους νέους που έχουν εγκαταλείψει την εκπαίδευση σε μικρή ηλικία.

Μέσα στην περιοχή του URBAN υφίσταται αυξανόμενη ανάγκη για αυτοαπασχόληση, εν μέρει ως αντίδραση στις περιορισμένες προοπτικές εύρεσης εργασίας από ανθρώπους με χαμηλό επίπεδο εξειδίκευσης. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Peterborough αναφέρει ότι περίπου 403 από τις 923 αιτήσεις μέσα στο 2000 (αντίστοιχα 300 στις 800 το 1999), ήταν από άτομα από την περιοχή του URBAN II. Παρόλα αυτά, είναι ικανοί να παράσχουν μόνο περιορισμένη στήριξη, εξ αιτίας των οικονομικών τους περιορισμών και οι πελάτες συχνά πληροφορούνται ότι οι ιδέες τους δεν μπορούν να τύχουν επιπλέον επεξεργασίας. Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Peterborough αναφέρει ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για τη «νέα οικονομία», όπως την τεχνολογία της πληροφορικής, ωστόσο τα κύρια εμπόδια είναι η έλλειψη χρηματοδότησης, έλλειψη χώρων εργασίας και έλλειψη συμβούλων ικανών να αναπτύξουν και να προωθήσουν τις αιτήσεις και τις προτάσεις.

Όσον αφορά την εκτίμηση του αντίκτυπου των πολιτικών για επαγγελματική εκπαίδευση, πολιτικές για ενεργό αγορά εργασίας, όπως η Νέα Συμφωνία, είναι σημαντικές, αλλά εστιάζουν περισσότερο στα άτομα παρά στην κοινότητα. Το URBAN II προσφέρει την ευκαιρία να δοθεί έμφαση στη δημιουργία κοινωνικού κεφαλαίου της κοινότητας, κάτι το οποίο μπορεί να έχει ένα πεδίο θετικών αποτελεσμάτων, ευρύτερων από τις θέσεις εργασίας στην κύρια οικονομία, όπως ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης της κοινότητας και χαμηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας.

5.3.2.1 Ποσοστά οικονομικής δραστηριότητας

Ενώ δεν υπάρχουν αρκετά διαθέσιμα στοιχεία σε εθνικό επίπεδο ώστε να επιβεβαιωθούν τα ποσοστά απασχόλησης / ανεργίας των εθνικών μειονοτήτων, λεπτομέρειες από ποσοστά οικονομικής δραστηριότητας στηρίζουν τα συμπεράσματα της τοπικής μελέτης. Όπως φαίνεται στον πίνακα 5.10, όλες οι περιοχές αυτής της μελέτης έχουν ποσοστά οικονομικής δραστηριότητας χαμηλότερα του μέσου όρου. Παρόλα αυτά, δύο συνοικίες (Central και North) έχουν 10% λιγότερους οικονομικά ενεργούς κατοίκους, σε σύγκριση με το μέσο όρο της ευρύτερης περιοχής. Αυτές οι συνοικίες είναι που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού των εθνικών μειονοτήτων.

Πίνακας 5.10: Ποσοστά οικονομικής δραστηριότητας συνοικιών URBAN II

Συνοικία	Ποσοστό Οικονομικής Δραστηριότητας %
Central	52,8
Dogsthorpe	57,4
East	59,4
North	55,5
Park	61,2
Paston	66
Ravensthorpe	63,8
Walton	64
Peterborough	64,2

Πηγή: Γραφείο Εθνικών Στατιστικών Η.Β. Αύγουστος 2001

5.3.2.2 Εμπόδια στην εργασία

Τοπικές μελέτες αναδεικνύουν ότι υπάρχει ένας αριθμός λόγων για τους οποίους η μακροχρόνια άνεργοι και εκείνοι που βρίσκονται έξω από την αγορά εργασίας αντιμετωπίζουν δυσκολίες να επανενταχθούν στην εργασία. Αυτοί οι λόγοι κυμαίνονται από απλά μία πεποίθηση ότι, επειδή η αγορά εργασίας έχει διαφοροποιηθεί ουσιαστικά, δεν δύνανται πλέον να λάβουν δραστικό ρόλο, μέχρι αδράνεια, που έχει προκληθεί από έλλειψη γνώσης σχετικά με το να απευθυνθούν ώστε να επιτύχουν το στόχο τους.

Πρόσφατη εμπειρία μέσω του SRB έχει δώσει την ευκαιρία σε ορισμένους να βοηθηθούν ώστε να ξεπεράσουν τα εμπόδια. Το Πρόγραμμα URBAN του Peterborough παρέχει την ευκαιρία να επεκταθεί αυτό και να αποτελέσει έναν συνεχή αντίκτυπο στις ζωές των ατόμων και των οικογενειών στην επιλέξιμη περιοχή. Εξ αιτίας των συγκεκριμένων αναγκών του πληθυσμού στην περιοχή του URBAN, η εμπειρία έχει

δείξει ότι πιο έντονη, συνεχής πληροφόρηση, συμβουλευτική και καθοδήγηση, προσβάσιμη τοπικά, μπορεί να αποτελέσει ουσιαστική συμβολή.

Τα μέτρα του URBAN II, όπως η πρωτοβουλία για τη στήριξη της οικογένειας και το πρόγραμμα για την Εκπαίδευση Επιχειρηματιών θα δημιουργήσουν πάνω σ' αυτές τις επιτυχίες προσφέροντας προσαρμοσμένες υπηρεσίες μέσω ολοκληρωμένων Κέντρων Κοινοτικής Επαφής.

5.3.2.3 Χαμηλά εισοδήματα

Τα γενικότερα υψηλά ποσοστά απασχόλησης έρχονται σε αντίθεση με τα στοιχεία για τα χαμηλά εισοδήματα. Αυτό αποδεικνύει ότι όπου είναι διαθέσιμη εργασία, αμείβεται πενιχρά, κάτι που προκύπτει από την ανάλυση του μεικτού εισοδήματος, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 5.11: Εισόδημα νοικοκυριών συνοικιών URBAN II σε σύγκριση με την πόλη και το σύνολο της χώρας

Συνοικία	Μεικτό εκτιμώμενο εισόδημα ανά νοικοκυριό
Dogsthorpe	£14.652
Central	£15.903
Ravensthorpe	£15.980
North	£16.253
East	£16.967
Paston	£17.429
M.O. Peterborough	£19.978
M.O. Αγγλίας	£21.365

Πηγή: Cambridge Policy Consultants

5.3.3 Εγκληματικότητα

Οι καταγεγραμμένες περιπτώσεις εγκληματικής ενέργειας στην περιοχή του URBAN II αφορούν το 54% των συνολικά καταγεγραμμένων περιπτώσεων στο Peterborough. Περισσότερες των μισών εγκληματικών ενεργειών στην πόλη αφορούν μία περιοχή με μόλις το 24% του πληθυσμού. Είναι γενικά γνωστό ότι οι καταγεγραμμένες περιπτώσεις αντιστοιχούν στα 2/3 περίπου των περιπτώσεων που διαπράττονται, συνεπώς αυτός ο αριθμός υποβιβάζει τον πραγματικό αντίκτυπο της εγκληματικότητας στην περιοχή του URBAN II. Περισσότερα από το 60% των καταγεγραμμένων εγκλημάτων όπως ληστείες και περιπτώσεις ρατσισμού λαμβάνουν χώρα στην περιοχή του URBAN II.

Πίνακας 5.12: Αριθμοί καταγεγραμμένων εγκλημάτων ανά κατηγορία για τις συνοικίες του URBAN II

Κατηγορία	Peterborough	Περιοχή URBAN	% περιοχής URBAN
Κάθε εγκληματική βλάβη	6433	2840	44,15%
Όλες οι κλοπές	8271	4931	59,62%
Όλες οι διαρρήξεις	4697	2385	50,78%
Οδικά	30	18	60,00%
Ναρκωτικά	264	146	55,30%
Φυλετικά	55	34	61,82%
Ληστείες	291	194	66,67%
Σεξουαλικά	157	80	50,96%
Βιαιοπραγίες	2038	1203	59,03%
Άλλα	4322	2478	57,33%
Σύνολο	26558	14309	53,88%

Πηγή: Δημοτικό Συμβούλιο Peterborough, στοιχεία 1999

Η ηλικιακή διάρθρωση των εντοπισμένων εγκληματιών αποκαλύπτει σημαντικά επίπεδα νεανικής εγκληματικότητας με το 25% των παραβατών από την περιοχή του URBAN II να βρίσκονται σε ηλικία 10-16 και 56% σε ηλικία 17-21.

Ο φόβος για το έγκλημα είναι αυξημένος εξ αιτίας του υποβαθμισμένου περιβάλλοντος της περιοχής του URBAN II, που χαρακτηρίζεται από γκράφιτι, ανεπαρκή δημόσιο φωτισμό, καταστροφές αστικού εξοπλισμού και εγκατάλειψη κτιρίων. Έγκλημα, ανησυχία για έγκλημα και υποβαθμισμένο περιβάλλον είναι μέσα στις 5 κύριες αιτίες προβληματισμού σχετικά με την περιοχή URBAN II.

5.3.4 Εκπαίδευση

Η περιοχή του URBAN II χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα ενηλίκων με προβλήματα βασικών ικανοτήτων. Η εκπαίδευση και η κτήση ικανοτήτων μπορεί να αποτελέσει βασικό μοχλό για την αντιμετώπιση του αποκλεισμού, καθώς οι προοπτικές για απασχόληση αυξάνονται με την απόκτηση αυτών. Παρόλα αυτά, στην περιοχή του URBAN II, μέχρι και 50% των ενηλίκων κατέχουν χαμηλές ικανότητες αρίθμησης και μέχρι και 27% χαμηλές ικανότητες ανάγνωσης-γραφής, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα. Δεδομένου ότι αυτά τα στοιχεία αφορούν ενήλικες με την Αγγλική ως βασική τους γλώσσα, είναι πιθανό, αν όχι βέβαιο ότι ενήλικες με την Αγγλική ως δεύτερη γλώσσα θα βρίσκονται σε πλέον μειονεκτική θέση. Ελλείψει ουσιαστικής και συνεχούς υποστήριξης, είναι απίθανο οι άνθρωποι αυτοί να άρουν τον αποκλεισμό χωρίς βοήθεια.

Πίνακας 5.13: Ποσοστά ατόμων με χαμηλές ικανότητες ανάγνωσης - γραφής και αρίθμησης

Συνοικία	Ποσοστό με χαμηλές ή πολύ χαμηλές ικανότητες γραφής - ανάγνωσης	Ποσοστό με χαμηλές ή πολύ χαμηλές ικανότητες αρίθμησης
Central	27,1%	48,7%
Ravensthorpe	24,2%	50,6%
Dogsthorpe	21,9%	17,6%
Paston	20,4%	44,1%
East	18,4%	40,1%
North	17,0%	36,8%
M.O. Peterborough	16,5%	36,8%
M.O. Αγγλίας	15,0%	33,0%

Πηγή: Υπηρεσία βασικών ικανοτήτων (Basic Skills Agency, 1998)

5.3.5 Υγεία

Τα προβλήματα υγείας είναι ένα μεγάλο εμπόδιο για την απασχόληση, εκπαίδευση και ποιότητα ζωής. Είναι σαφές ότι η περιοχή του URBAN II μπορεί να χαρακτηριστεί ως περιοχή με πολλές ανισότητες όσον αφορά την υγεία, που επιδρούν αρνητικά στην ικανότητα του πληθυσμού να εργαστεί, να αποκτήσει προσόντα και επαγγελματικές ικανότητες.

Η Έκθεση για τη Δημόσια Υγεία της Αρχής Υγιεινής του Cambridgeshire αναγνωρίζει ότι η υποβάθμιση στις συνοικίες Central, East, Dogsthorpe, Ravensthorpe, Paston και North αποτελεί «το σημαντικότερο παράγοντα που επηρεάζει την υγεία». Άτομα από τη συνοικία του Κέντρου παρουσιάζουν ποσοστά ασθενειών 40% χειρότερα από τις πλέον πλούσιες περιοχές της χώρας. Έρευνες από την Ομάδα Ερευνών του Cambridgeshire καταδεικνύουν τις ίδιες συνοικίες να βρίσκονται υψηλά όσον αφορά τους δείκτες οικογενειακού άγχους που επηρεάζουν την φυσική, πνευματική και συναισθηματική κατάσταση του πληθυσμού.

Τα προβλήματα υγείας αποτιμώνται από τον ID 2000 σύμφωνα με τα εξής κριτήρια:

- Συγκριτικά Ποσοστά Θνησιμότητας για άνδρες και γυναίκες κάτω των 65
- Δικαιούχοι Επιδόματος Φροντίδας ή Επιδόματος Δυσλειτουργίας, ως ποσοστό του συνόλου των κατοίκων
- Ποσοστό ατόμων σε ηλικία εργασίας (16-59) που λαμβάνουν Επίδομα Ανικανότητας ή Επίδομα Σφοδρής Αναπηρίας
- Ποσοστό περιοριστικής μακροχρόνιας ασθένειας, τυποποιημένο κατά ηλικία και φύλο

- Ποσοστό γεννήσεων με πρόβλημα χαμηλού βάρους (<2500gr)

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει ότι οι χειρότερες συνοικίες ως προς την υγεία είναι η Central, η Dogsthorpe, η Ravensthorpe και η East. Όλες βρίσκονται μέσα στο χειρότερο 20% των συνοικιών.

Πίνακας 5.14: Κατάταξη συνοικιών URBAN II ως προς το πεδίο της υγείας

Συνοικία	Κατάταξη σύμφωνα με το πεδίο της υγείας στην Ανατολική Περιφέρεια
Central	6 (χειρότερο 1%)
Dogsthorpe	18 (χειρότερο 1%)
North	21 (χειρότερο 1%)
Ravensthorpe	30 (χειρότερο 2%)
East	35 (χειρότερο 2%)
Paston	94 (χειρότερο 7%)

Πηγή: Cambridge Policy Consultants

5.3.6 Τροχαία Ατυχήματα

Τα ποσοστά απωλειών στους δρόμους είναι σταθερά υψηλότερα στην περιοχή του URBAN II, εξ αιτίας συνωστισμένων δρόμων, την έλλειψη σημείων ασφαλείας και του υψηλού επιπέδου χρήσης τους. Ο πίνακας 5.15 καταδεικνύει την άμεση ανάγκη να δοθεί έμφαση στην οδική ασφάλεια στην περιοχή του URBAN. Περιοχές στην Ανατολική και Κεντρική συνοικία θα υποστούν μέτρα όπως περιορισμός ταχύτητας μέχρι και 30-25 χ.α.ω. και άλλες βελτιώσεις για την οδική ασφάλεια.

Τα νούμερα έχουν επεξεργαστεί ως ατυχήματα ανά χιλιόμετρο οδού, μεταξύ Ιανουαρίου 1993 και Ιουλίου 1999, με όλους τους δρόμους σε κάθε ευρύτερη περιοχή να υποδιαιρούνται σε Τοπικής σημασίας και Περιφερειακές οδούς.

Πίνακας 5.15: Ατυχήματα ανά χιλιόμετρο μήκους οδού στην περιοχή URBAN II

Περιοχή Τροχαίων Ατυχημάτων	Δρόμοι τοπικής σημασίας		Περιφερειακές οδοί		Κατάταξη στο Peterborough (σε σύνολο 27)
	Τροχοφόρα	Πεζοί	Τροχοφόρα	Πεζοί	
Eastfield, East	0,8	1,38	5,15	2,94	4
Gladstone, Central	1,72	4,42	0,61	1,83	5
Millfield, North	1,62	2,88	6,93	0,7	6
New England, North	1,21	0,69	11,22	3,06	1

Πηγή: Cambridge Policy Consultants

5.3.7 Στέγαση

Η επιλέξιμη περιοχή υπολογίζεται ότι έχει 750 άδειες ιδιοκτησίες που επιδεινώνουν το ήδη άσχημο περιβάλλον. Η άσχημη κατάσταση όσον αφορά τη στέγαση εκτιμάται σύμφωνα με τις άστεγες οικογένειες σε προσωρινό κατάλυμα, υπερπλήρη νοικοκυριά και κακής ποιότητας ιδιωτικές κατοικίες. Ο πίνακας 5.16 παρουσιάζει τις συνοικίες Central, Ravensthorpe, Dogsthorpe και East να κατατάσσονται μέσα στο χειρότερο 20% των συνοικιών ως προς τη στέγαση, σε εθνικό επίπεδο.

Πίνακας 5.16: Κατάταξη συνοικιών URBAN II ως προς την ποιότητα στέγασης σε εθνικό επίπεδο

Συνοικία	Κατάταξη σε εθνικό επίπεδο
Central	76 (χειρότερο 1%)
Ravensthorpe	1276 (χειρότερο 15%)
Dogsthorpe	1604 (χειρότερο 19%)
East	1699 (χειρότερο 20%)
Paston	1704 (χειρότερο 20%)
North	4091 (χειρότερο 48%)

Πηγή: DTLR, Δείκτες υποβάθμισης, 2000

Με την αυξανόμενη αποδοχή των σχέσεων μεταξύ υγείας και συνθηκών στέγασης, και τη Λευκή Βίβλο της Αγγλικής Κυβέρνησης με τίτλο «Σώζοντας Ζωές: Το πιο υγιές μας έθνος» (*"Saving Lives: Our Healthier Nation"*) να αναγνωρίζει ότι οι γειτονιές είναι ένα σημαντικό περιβάλλον για δράσεις προς τη βελτίωση της υγείας και την αντιμετώπιση των ανισοτήτων, καινοτόμα σχέδια είναι απαραίτητα για να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης της περιοχής.

5.3.7.1 Δημόσιος τομέας

Το απόθεμα κατοικιών του Δημοτικού Συμβουλίου αποτελείται από μίξη τύπων, περιλαμβάνοντας τόσο εκείνα που χρονολογούνται από το αρχικό απόθεμα (πριν το 1970) και εκείνα της Εταιρίας Ανάπτυξης (μετά το 1970), με τις κατοικίες της Εταιρίας Ανάπτυξης να βρίσκονται κυρίως εκτός περιοχής URBAN. Περίπου 30 εκατ. £ (42609000 €) διατίθενται επί του παρόντος για μείζονες επιδιορθώσεις στα υπάρχοντα κελύφη μέσω της Στρατηγικής του Δημοτικού Συμβουλίου για τη Στέγαση (*City Council's Housing Strategy*).

5.3.7.2 Ιδιωτική στέγαση

Τα σπίτια που παλαιού ιδιωτικού τομέα με υψηλό επίπεδο ακαταλληλότητας βρίσκονται συγκεντρωμένα αυτή τη στιγμή στην περιοχή του URBAN (συμπεριλαμβάνοντας το κέντρο της πόλης). Η πληροφορία αυτή προέρχεται από τη Μελέτη για τις Συνθήκες Στέγασης (*House Condition Survey*), του Δημοτικού Συμβουλίου, η οποία ανανεώνεται συνεχώς. Μία περαιτέρω μελέτη των ιδιωτικών σπιτιών ολοκληρώνεται αυτή την περίοδο. Πρόωροι δείκτες αυτής της μελέτης παρουσιάζουν ότι παρά τις σημαντικές επενδύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια, οι παλαιότερες περιοχές (μέσα στην περιοχή του URBAN) εξακολουθούν να επιδεικνύουν υψηλά επίπεδα ακαταλληλότητας. Ως συνέπεια, προγράμματα ανάπλασης βασισμένα στις περιοχές εξετάζονται αυτή τη στιγμή με στόχο να προστατεύσουν και να διατηρήσουν τις παλαιότερες επενδύσεις. Η χρηματοδότηση έχει αξιοποιηθεί από τον Ενιαίο Προϋπολογισμό Ανάπλασης για να ενισχύσει τα αρχικά προγράμματα.

Υπάρχουν τουλάχιστον 3500 ακατοίκητα σπίτια (δημόσια και ιδιωτικά) σ' όλο το Peterborough (περίπου το 40% αυτών βρίσκεται στην περιοχή του URBAN) και από αυτά, περίπου 1200 σπίτια έχουν παραμείνει κενά για περισσότερο από ένα χρόνο. Το Συμβούλιο στοχεύει συγκεκριμένα στο να επαναφέρει σε χρήση 50 σπίτια ετησίως.

Στις συνοικίες Central, East και North, τα ποσοστά ακαταλληλότητας των σπιτιών είναι σημαντικά υψηλότερα, συγκρινόμενα με το υπόλοιπο της πόλης και τα εθνικά επίπεδα ακαταλληλότητας (περισσότερα από το 35% των ιδιοκτησιών στις συνοικίες Central και East κρίνονται ακατάλληλες, σε σύγκριση με περίπου 21% για την πόλη και μόλις 6% εθνικά).

Οι ιδιοκτησίες στην Central, East, North και Park ξεπερνούν στη συντριπτική τους πλειοψηφία την ηλικία των 100 ετών. Επιπλέον, στο μεγαλύτερο μέρος των ακατάλληλων σπιτιών, υπάρχει επίσης ανικανότητα επιδιόρθωσης και χαμηλά επίπεδα ποσοστού αξιοποίησης της ενέργειας.

Στις συνοικίες Paston, Ravensthorpe και Dogsthorpe, υπάρχουν προβλήματα σχετικά με το περιβάλλον των κατοικιών, που προκύπτουν από το σχεδιασμό του πλάνου ιδιοκτησιών, που οδήγησε στην υποβάθμιση περιοχών και σε όλα τα στοιχεία κοινωνικής πίεσης που είναι ήδη γνωστά (έγκλημα, εκπαίδευση, απασχόληση κτλ)

Οι ιδιοκτήτες των παλαιών ιδιοκτησιών στην περιοχή του URBAN II χρειάζονται βοήθεια για να βελτιώσουν τις περιουσίες τους και να προαγάγουν το τοπικό

περιβάλλον. Επί του παρόντος, υπάρχουν σχέδια αξιοποίησης χορηγιών για τη βελτίωση της ενεργειακής αποτελεσματικότητας από το Σχέδιο Αποτελεσματικότητας Οικιακής Ενέργειας (*Home Energy Efficiency Scheme*), με στόχο να αναβαθμιστούν οι ιδιοκτησίες, αλλά χρειάζεται να αυξηθούν.

Ενώ το πρόγραμμα URBAN II δεν στηρίζει άμεσα παρεμβάσεις σε κατοικίες, οι εταίροι επιθυμούν να διερευνήσουν το ενδεχόμενο να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης ως μέρος μίας συνολικής περιβαλλοντικής βελτίωσης και πολιτικής.

5.3.8 Ανάπτυξη επιχειρήσεων

Η περιοχή του URBAN II έχει περιορισμένο μείζονα τομέα ανάπτυξης και αναγνωρίζεται ως περιοχή που έχει υψηλής πυκνότητας οικιστική ανάπτυξη. Οι εργοδότες είναι διστακτικοί να εγκατασταθούν στην περιοχή εξ αιτίας του υποβαθμισμένου περιβάλλοντος, της κακής φήμης και της έλλειψης βοηθητικών υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων, των κακών υποδομών και της έντονης ελκυστικότητας άλλων περιοχών στο ευρύτερο Peterborough.

Η δομή των επιχειρήσεων στην περιοχή παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 5.17: Δομή επιχειρήσεων στην περιοχή του URBAN II

Περιοχή	Υπηρεσίες	Βιομηχανία	Γεωργία	Κατασκευές
Central	480	35	3	8
Dogsthorpe	60	6	0	11
East	335	80	5	64
North	52	12	0	8
Paston	47	15	5	16
Park	32	2	0	4
Ravensthorpe	107	25	0	7
Walton	85	10	0	7
Peterborough	3200	258	48	267

Πηγή: Γραφείο Εθνικών Στατιστικών, Αύγουστος 2001

Η περιοχή του URBAN καλύπτει επίσης το κέντρο της πόλης, που περιλαμβάνει πολλές από τις εταιρίες παροχής υπηρεσιών που αναφέρονται παραπάνω. Ένας παράγοντας τον οποίο το πρόγραμμα θα μελετήσει είναι ο χαμηλός αριθμός ντόπιων που εργάζονται μέσα στο κέντρο της πόλης. Το πρόγραμμα μέσω της Προτεραιότητας 3: «Για την υποστήριξη της καινοτομίας και των επιχειρήσεων» (*Supporting Innovation and Enterprise*) θα επιχειρήσει να παράσχει στην τοπική κοινωνία στην περιοχή του

URBAN II τα απαραίτητα προσόντα για να καταλάβουν θέσεις εργασίας σε μεγάλες επιχειρήσεις της περιοχής.

Η περιοχή του URBAN καλύπτει τα παλαιότερα τμήματα του Peterborough και ως συνέπεια περιλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό παραδοσιακών επιχειρήσεων στον τομέα της βιομηχανίας - βιοτεχνίας. Η περιοχή έχει απολέσει ένα αριθμό από τις κύριες εταιρίες της την τελευταία δεκαετία και εκτός αυτού, οι υφιστάμενες εταιρίες πρέπει να πραγματοποιήσουν μεγάλης κλίμακας περικοπές στο εργατικό τους δυναμικό. Πολλοί από τους εργαζόμενους που έχασαν τη θέση τους την τελευταία δεκαετία έχουν μείνει με υψηλές ικανότητες που όμως δεν ήταν δυνατό να μεταφερθούν και να αξιοποιηθούν σε άλλες εταιρίες. Έτσι, πολλοί ντόπιοι έπρεπε να αναπτύξουν νέες, εναλλακτικές ικανότητες και να διερευνήσουν νέες προοπτικές καριέρας.

5.4 Πόροι που διατέθηκαν στην περιοχή URBAN II

Το κεφάλαιο αυτό παρέχει μία περίληψη των βασικών παρόντων πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση της μειονεκτικότητας, τους πόρους που έχουν διατεθεί στην περιοχή και τον προβληματισμό για τα κενά στα οποία το Πρόγραμμα URBAN για το Peterborough καλείται να απευθύνει προσοχή και τέλος σχέσεις με άλλες στρατηγικές ανάπτυξης.

5.4.1 Ενιαίος Προϋπολογισμός Ανάπλασης (SRB)

Η συνεργασία για την ανάπλαση του Peterborough αναγνωρίζει την ανάγκη, μέσα στους στόχους του επιτυχούς 5^{ου} Κύκλου προσφορών του Ενιαίου Προϋπολογισμού Ανάπλασης, ύψους 5,8 εκατ. £ (8.238.000 € περίπου) να:

- αντιμετωπίσει τις γενεσιουργές αιτίες της εκπαιδευτικής αναποτελεσματικότητας, όπως τα υψηλά επίπεδα αποκλεισμού από το σχολείο, τα χαμηλά επίπεδα γονικής υποστήριξης
- βελτιώσει την ανεξαρτησία των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, όπως για παράδειγμα μέσω προγραμμάτων πρόωρης παρέμβασης
- προωθήσει την ανάπτυξη μίας κοινότητας με αυτοπεποίθηση, ικανής να διαχειριστεί συνεχή προγράμματα ανάπλασης

Τα προγράμματα του SRB έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικά εξ αιτίας του προσανατολισμού τους προς την κοινότητα. Για παράδειγμα, στη συνοικία Central, μία μελέτη Σχεδιασμού επί Πραγματικού διεκπεραιώθηκε για να ανακαλυφθεί το πώς οι κοινωνικές υπηρεσίες πρέπει να παρέχονται. Το PRF αποτελεί μία πλήρως συμμετοχική μέθοδο η οποία χρησιμοποιεί 3D μοντέλα της περιοχής για να επιτρέπει στους ντόπιους να κάνουν προτάσεις για τη βελτίωση του περιβάλλοντος και περιλαμβάνει θέματα όπως η υγεία, η εγκληματικότητα, η εκπαίδευση, η στέγαση και οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Ντόπια παιδιά από τα σχολεία Gladstone και Beeches έχουν εργαστεί για την πραγματοποίηση του μοντέλου και οι ντόπιοι έχουν εκπαιδευτεί στη διαδικασία του PFR και θα ηγούνται του προγράμματος.

Τελικό αποτέλεσμα του PFR θα είναι ένα Κοινοτικό Σχέδιο Δράσης, το οποίο ελπίζεται ότι θα επιτρέψει σε ένα μεγάλο αριθμό κατοίκων να εμπλακούν με νέα, προσδεύοντα προγράμματα στην περιοχή. Το πρόγραμμα επίσης θα παρέχει στους

επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή μία βαθύτερη γνώση της κοινότητας την οποία υπηρετούν και μία ευκαιρία να αξιοποιήσουν τα ευρήματα σε μελλοντικές υπηρεσίες και επαγγελματικά σχέδια.

Η Πρωτοβουλία Διασύνδεσης του Gladstone (*Gladstone Connect Initiative*) στη συνοικία Central αποτελεί ένα ακόμα παράδειγμα αποτελεσματικής συνεργασίας. Καθοδηγούμενη από ομάδες της κοινότητας, χρησιμοποιώντας πόρους του SRB η Πρωτοβουλία αποτελεί μία εθελοντική συνεργασία, υποστηριζόμενη από ένα εύρος υπηρεσιών που περιλαμβάνουν το Δημοτικό Συμβούλιο, αστυνομία, υπηρεσίες υγείας, περιφερειακά κολέγια, το εμπορικό επιμελητήριο κ.α. Η Πρωτοβουλία έχει ένα σημαντικό αριθμό υποομάδων για να προωθήσουν το Σχέδιο Δράσης τους σε θέματα όπως η απασχόληση, η εκπαίδευση και οι νέοι.

Προγράμματα που εστιάζουν σε περιθωριοποιημένους νέους, τα οποία ξεκίνησαν ως πιλοτικά και επεκτάθηκαν με την υποστήριξη του URBAN II για να βελτιώσουν τις ευκαιρίες ζωής πολλών περισσότερων νέων. Μέρος της επιτυχίας της προσέγγισης του SRB αποτελεί το υψηλό επίπεδο συνέργειας, μέσω του οποίου διαμοιράζονται ιδέες και πόροι και μεγιστοποιούν τις επιδράσεις στο νεανικό πληθυσμό, στις εθνικές μειονότητες, τους ανέργους και τους εγκληματίες.

5.4.2 Σίγουρη Αρχή (*Sure Start*)

Το πρόγραμμα σίγουρης αρχής είναι το εθνικό πρόγραμμα για τη βελτίωση των υπηρεσιών για παιδιά προσχολικής ηλικίας και τους γονείς αυτών. Το πρόγραμμα *Sure Start* στην περιοχή Gladstone (μέρος της συνοικίας Central) στοχεύει να «δημιουργήσει μία εύπορη, με αυτοπεποίθηση κοινότητα που λειτουργεί συνεργατικά με σκοπό να προωθήσει και να διασφαλίσει εξαιρετική ποιότητα ζωής και φροντίδα για τα παιδιά και τους γονείς». Διαχειρίζεται από μία διακεκριμένη και ειδικά διαμορφωμένη συνεργατική ομάδα της Πρωτοβουλίας Διασύνδεσης του *Gladstone* με την πλειοψηφία των γονέων. Το *Sure Start* θα βελτιώσει τις υποστηρικτικές υποδομές για οικογένειες, θα αυξήσει την παροχή μάθησης, φροντίδας και ψυχαγωγίας των παιδιών, θα επεκτείνει την βασική και κοινοτική πρόνοια και θα αναπτύξει κτίρια για κοινοτική χρήση. Σε μία δεκαετή περίοδο, από το 1999, μία στρατηγική προώθησης της κοινοτικής ενδυνάμωσης θα φέρει ολοκληρωμένες υπηρεσίες στους ντόπιους πληθυσμούς και θα βελτιώσει τη φήμη της περιοχής.

5.4.3 Ευρωπαϊκή Χρηματοδότηση

Παρόλο που το Peterborough έχασε οριακά το χαρακτηρισμό του ως περιοχή Στόχου 2, ένας αριθμός προγραμμάτων του Στόχου 3 του ΕΚΤ έχουν υλοποιηθεί για να αυξήσουν την απασχόληση και να βελτιώσουν την ικανότητα της κοινωνίας. Το 1998, δεκατέσσερις οργανισμοί του Peterborough έλαβαν 450.000 £ (£ 640000 περίπου) από χρηματοδότηση του Στόχου 3 του ΕΚΤ

5.4.4 Εντοπισμός κενών

Η διαδικασία εντοπισμού των κενών - αδυναμιών εκ των προτέρων είναι λεπτομερής και περιλαμβάνει

- Κοινοτική συμβουλευτική μέσω μίας σειράς κοινοτικών μελετών - ερευνών
- Την ανάπτυξη σχεδίων δράσης
- Τη χρήση της μελέτης εκτίμησης του SRB 2 που αποκάλυψε ουσιαστική πρόοδο και πρότεινε επιπλέον ολοκληρωμένες δομές συνεργασίας.
- Στοιχεία από τοπικές μελέτες
- Λεπτομερή συμβουλευτική σχετικά με τις προτάσεις του Κέντρου Υγιούς Διαβίωσης

Η επιλέξιμη περιοχή διαθέτει μία εγγενή ορμή που απαιτεί μία μείζονα πολλαπλασιαστική επίδραση ώστε να αναμορφώσει τις υπάρχουσες στάσεις και να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες. Το URBAN II προσφέρει την προοπτική να αποτελέσει αυτόν τον πολλαπλασιαστή. Ενώ οι υφιστάμενες πρωτοβουλίες στοχεύουν κατά κάποιο τρόπο στην ανακούφιση των μειονεκτημάτων της περιοχής, είναι προφανές ότι μεγάλα κενά εξακολουθούν να παραμένουν στην υπάρχουσα πρόβλεψη.

Οι εταίροι, συνδυασμένα και μέσω των ιδίων δικτύων συμβουλευτικής έχουν εντοπίσει τα παρακάτω μεγάλα κενά στα οποία το Πρόγραμμα URBAN για το Peterborough πρέπει να εστιάσει:

- οι εταιρικές υπηρεσίες δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί πλήρως ώστε να μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των δικαιούχων
- παρατηρείται μία αίσθηση απομάκρυνσης της παροχής υπηρεσιών η οποία επιδρά στα ποσοστά απορρόφησης
- δεν υπάρχει αρκετή υποστήριξη για έναρξη επιχειρήσεων και κοινοτικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων

- υπάρχει έλλειψη υπηρεσιών για τους ντόπιους πληθυσμούς, ώστε να εφαρμόσουν τη δέσμευσή τους για συμμετοχή στην ανάπτυξη
- απαιτείται περισσότερη υποστήριξη για οικογένειες ώστε να προωθηθεί η συνοχή
- τα ποσοστά εγκληματικότητας παραμένουν υψηλά
- τα ποσοστά ανεργίας παραμένουν υψηλά
- η απόκτηση βασικών τεχνικών και ικανοτήτων παραμένει ένα φλέγον ζήτημα
- το περιβάλλον χρειάζεται περαιτέρω βελτίωση ώστε να καταστεί ελκυστικό για επιχειρήσεις
- παρατηρείται έλλειψη προσιτού χώρου εργασίας για νέες εταιρίες
- περισσότερες ευκαιρίες μάθησης είναι παράγων ζωτικής σημασίας για την απόκτηση δεξιοτήτων και αυτοπεποίθησης
- παρατηρείται ανάγκη για βελτίωση των συνθηκών στέγασης ώστε να καταστεί η περιοχή περισσότερο ελκυστική

5.4.5 Άλλες στρατηγικές

Το πρόγραμμα URBAN για το Peterborough στηρίζεται από μία ευρεία κλίμακα συμπληρωματικών στρατηγικών οι οποίες δίνουν έμφαση στην ολοκλήρωση των εταιρικών προσπαθειών. Θεμελιώδεις σχέσεις μπορούν να δημιουργηθούν με κάθε μία από τις προτεραιότητες του Δημοτικού Συμβουλίου στο πρόγραμμα Βέλτιστης Αξίας (*Best Value*), οι οποίες περιλαμβάνουν:

- προώθηση της ευημερίας (μέσω προγραμμάτων επιχειρήσεων)
- ανάπτυξη Υπηρεσιών Πρόνοιας (προγράμματα από κοινού με τις Υπηρεσίες Υγείας)
- Κοινωνική Ασφάλεια (προγράμματα για τη μείωση της εγκληματικότητας και του φόβου του κοινού για τα εγκλήματα στις γειτονιές)
- Περιβάλλον (περιβαλλοντικές βελτιώσεις)
- Μάθηση και Εκπαίδευση (δημιουργία ευκαιριών για όλες τις ηλικιακές ομάδες και συνεργασία με τοπικές επιχειρήσεις)
- Ποιότητα Ζωής και Ανάπτυξη της Κοινότητας (προγράμματα για την ανάπτυξη ικανοτήτων της κοινότητας και βελτίωση των τοπικών περιοχών, προγράμματα για νέους)

Το πρόγραμμα URBAN για το Peterborough θα βοηθήσει στη δημιουργία τοπικών κέντρων διασύνδεσης τα οποία έχουν αποδειχθεί ως θεμελιώδεις παράγοντες ανάπτυξης

στο πρόγραμμα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας στις υπηρεσίες του Δημοτικού Συμβουλίου και των λοιπών εταίρων.

Το URBAN παρέχει ευκαιρίες για το χειρισμό μειζόνων θεμάτων όπως η χαμηλή ποιότητα των υπηρεσιών υγείας. Επίσης, θα παράσχει πόρους για την προώθηση της συνδυασμένης εργασίας, όπως προτάθηκε από το Σχέδιο Δράσης για την Υγεία το 1999. Τα προγράμματα θα αντιμετωπίσουν κάποιους από τις καθοριστικούς παράγοντες του προβλήματος της υγείας, όπως τα χαμηλά εισοδήματα, τα χρέη, η δραστηριότητα των ατόμων και το περιβάλλον.

Σε θέματα κοινωνικής ασφάλειας, η χρηματοδότηση του URBAN είναι διαθέσιμη τόσο για «φυσικά» όσο και για «κοινωνικά» προγράμματα που σχετίζονται με τη μείωση της εγκληματικότητας και της αύξησης της ασφάλειας στις γειτονιές.

Το Πρόγραμμα στηρίζεται, εκτός των άλλων υπηρεσιών και από την Υπηρεσία Ανάπτυξης Ανατολικής Αγγλίας και συνδέεται στενά με τη Στρατηγική Οικονομικής Περιφερειακής Ανάπτυξης σε θέματα οικονομικής και κοινωνικής αναζωογόνησης.

5.5 Ανάλυση SWOT

Η Συνεργασία για Ανάπλαση του Peterborough σε συνεργασία με το εκτεταμένο δίκτυο συνεργατών της, παρουσίασε μία εκτίμηση του δυναμικού της περιοχής του URBAN II σε θέματα Δυνατοτήτων (Strengths), Αδυναμιών (Weaknesses), Ευκαιριών (Opportunities) και Απειλών (Threats).

Υπάρχουν ιδιαίτεροι λόγοι για τους οποίους επελέγησαν αυτά τα θέματα, κάποιοι από τους οποίους είναι:

- ευρεία αναγνώριση ανάμεσα στους εταίρους και τα δίκτυα μεταξύ αυτών
- στοιχεία από έρευνες μεταξύ των κατοίκων
- συμφωνία σε περιφερειακό επίπεδο από την EEDA
- συμφωνία σε εθνικό επίπεδο, όπως στοιχειοθετείται από τη χρηματοδότηση από SRB, *New Deal* και *Sure Start*.
- συμφωνία με αντιπροσώπους των κοινοτήτων, όπως οι Σύμβουλοι

Παρακάτω φαίνεται ο πίνακας με την Ανάλυση SWOT.

Πίνακας 5.18: Ανάλυση SWOT

Δυνατότητες	Αδυναμίες
<p>Ισχυρή εταιρική δέσμευση που περιλαμβάνει σχέσεις με συνεργασίες στην ευρύτερη περιοχή, για τη συνδυασμένη αντιμετώπιση προβλημάτων</p> <p>"Από κάτω προς τα πάνω" πρωτοβουλίες με εστίαση στην κοινωνία</p> <p>Διατήρηση αρχείων εφαρμογής μειζόνων σχεδίων ανάπτυξης</p> <p>Συμφωνία σχετικά με το ποια τα φλέγοντα ζητήματα είναι και πως αυτά πρέπει να αντιμετωπιστούν</p> <p>Αναγνώριση της υποβάθμισης σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο</p> <p>Ολοκλήρωση με τις υφιστάμενες δραστηριότητες για τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων</p>	<p>Έλλειψη κοινοτικής αυτοπεποίθησης</p> <p>Κακή εικόνα της περιοχής, μη ελκυστική στους επενδυτές</p> <p>Ισχυρές ενδείξεις πολλαπλής υποβάθμισης</p> <p>Έλλειψη εξοπλισμού και υποδομών για τη δημιουργία αυτοπεποίθησης</p> <p>Έλλειψη βασικών τεχνικών και ικανοτήτων και συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία</p> <p>Υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας</p> <p>Υψηλά επίπεδα ανεργίας</p> <p>Υποβαθμισμένο περιβάλλον και έντονα προβλήματα στους κατοίκους</p>
Ευκαιρίες	Απειλές
<p>Ο κύκλος της υποβάθμισης μπορεί να διακοπεί εάν ληφθούν συνολικές δράσεις</p> <p>Μία νέα έννοια της κοινοτικής αυτοπεποίθησης</p> <p>Αλλαγές για τη βελτίωση των δεξιοτήτων, του επιπέδου εκπαίδευσης, της απασχόλησης και της υγείας</p> <p>Το πρόγραμμα ενδέχεται να αποτελέσει υπόδειγμα για αποτελεσματική κοινοτική οικονομική αναζωογόνηση</p> <p>Βελτιωμένο περιβάλλον</p> <p>Μείωση της εγκληματικότητας</p> <p>Μείωση της εξάρτησης από επιδόματα</p> <p>Αύξηση της κοινοτικής συμμετοχής</p>	<p>Η περιοχή στην οποία παρατηρείται η υποβάθμιση ενδέχεται να διευρυνθεί</p> <p>Οι επιπτώσεις στις επερχόμενες γενεές ενδέχεται να είναι ακόμα περισσότερο έντονες</p> <p>Απώλεια ελπίδας</p> <p>Αύξηση των επιπέδων εγκληματικότητας</p> <p>Διεύρυνση των ανισοτήτων μεταξύ των κοινοτήτων</p> <p>Αύξηση των επιπέδων κακής υγείας, χαμηλής συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία και ανεργίας</p> <p>Αύξηση της υποβάθμισης του περιβάλλοντος</p>

Πηγή: Cambridge Policy Consultants

5.6 Εκ των προτέρων αξιολόγηση

Όπως απαιτείται από τις κατευθυντήριες γραμμές του URBAN II, το Πρόγραμμα έχει πραγματοποιήσει μία εκτενή, ανεξάρτητη και διαφανή εκ των προτέρων αξιολόγηση. Οι σκοποί της αξιολόγησης ήταν:

- Να εξεταστεί το γενικό περιεχόμενο του Προγράμματος Κοινοτικής Πρωτοβουλίας, με ιδιαίτερη προσοχή στην οικονομική και κοινωνική κατάσταση, τις περιβαλλοντικές συνθήκες και την κατάσταση ως προς την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών
- Η συνοχή των στρατηγικών επιλογών με τα χαρακτηριστικά της αστικής περιοχής, που περιλαμβάνουν: τη σταθερότητα της στρατηγικής και των στόχων, τις αναμενόμενες επιπτώσεις από τις σχεδιασμένες προτεραιότητες δράσης, δικαιολόγηση των οικονομικών πόρων που κατανέμονται σε διαφορετικές προτεραιότητες και τέλος, τη συνοχή με περιφερειακές, εθνικές και Κοινοτικές πολιτικές και προτεραιότητες
- Η καταλληλότητα του συστήματος εφαρμογής

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση επιδοκίμασε της πρόοδο που είχαν επιτύχει οι εταίροι ως προς την εφαρμογή μίας «κατανοητής ανάλυσης της πλήρους κλίμακας των προβλημάτων που επηρεάζουν την περιοχή του προγράμματος».

Τα κύρια σημεία που εμφανίζονται από την αξιολόγηση είναι:

- Το πρόγραμμα συμμορφώνεται με τις βασικές αρχές του URBAN II, όπως αυτές τέθηκαν στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής, στην ανακοίνωση της τελευταίας, της 28^{ης} Απριλίου 2000 (§ 2.3 πλήρους κειμένου)
- Το πρόγραμμα εναρμονίζεται με μία γενικότερη στρατηγική για της ευρύτερη αστική περιοχή (§ 2.4 πλήρους κειμένου)
- Το πρόγραμμα είναι συνεκτικό με τα σχετικά δεδομένα και την εμπειρία των συνοικιών στην επιλέξιμη περιοχή (§ 2.8 πλήρους κειμένου)
- Η ανάλυση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και η αιτιολόγηση των πολιτικών θα αναληφθούν μόλις τεθούν οι στρατηγικοί και επιχειρησιακοί στόχοι (§ 2.10 πλήρους κειμένου)

Το πλήρες κείμενο της εκ των προτέρων αξιολόγησης παρατίθεται στο παράρτημα, στην Αγγλική, όπως εστάλη στο συντάκτη από την Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Κοινοτικής Πρωτοβουλίας της Αγγλίας.

5.7 Στρατηγική και διασύνδεση

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται οι στρατηγικές που θα εφαρμοστούν για την ανάπλαση της περιοχής και για να αναπτερωθούν οι ελπίδες των κατοίκων. Η προσέγγιση ακολουθεί μία σειρά από θεμελιώδεις αρχές και αξίες, μεταξύ των οποίων κα:

- Θετική Κοινοτική Δέσμευση. Η κοινωνική και οικονομική αναζωογόνηση δεν είναι εφικτή χωρίς τη συμμετοχή των τοπικών κοινοτήτων και η ανάπτυξη δυναμικού θα αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι της διαδικασίας μέσω της οποίας οι κοινότητες θα αναπτύξουν αυτοπεποίθηση και εμπιστοσύνη
- Ολοκλήρωση των κυρίαρχων υπηρεσιών. Η εμπειρία πολλών ατόμων από την περιοχή του URBAN II δείχνει ότι οι πολίτες παραπέμπονται από υπηρεσία σε υπηρεσία, ενώ αυτό που απαιτείται είναι ολοκληρωμένες λύσεις. Οι εταίροι θα αναπτύξουν από κοινού υπηρεσίες ώστε να λάβουν υπόψη της πολυπλοκότητα των αναγκών και όχι να προσφέρουν απλώς περιορισμένη φροντίδα. Αυτή η προσέγγιση έχει ήδη αποδειχτεί επιτυχής, καθώς εφαρμόστηκε πιλοτικά στην περιοχή του *Dogsthorpe* και οδήγησε σε βελτίωση της υγείας, κοινοτική ανάπτυξη, ευημερία και υπηρεσίες εκπαίδευσης.
- Δημιουργία συνεχών (μόνιμων) ευκαιριών. Οι πολίτες των επιλέξιμων περιοχών αναφέρουν συνεχή ροή κατοίκων που εγκαταλείπουν την περιοχή επειδή δεν τους προσφέρει προοπτικές. Το γεγονός αυτό αυξάνει την υποβάθμιση επειδή ολοένα και περισσότερες ιδιοκτησίες παραμένουν κενές, αυξάνοντας έτσι τις πιθανότητες για εγκληματική κίνηση. Δημιουργώντας θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο, ενθαρρύνοντας την αυτοαπασχόληση, παρέχοντας χώρους εργασίας και ενισχύοντας τη δια βίου μάθηση, το Πρόγραμμα URBAN για το Peterborough θα προσφέρει την ποικιλία των ευκαιριών που χρειάζονται οι ντόπιοι κάτοικοι για να παραμείνουν στην περιοχή και να βελτιώσουν τις ευκαιρίες ζωής τους.

5.7.1 Συμβουλευτική

Η προσέγγιση έχει αναπτυχθεί σε στενή συνεργασία και συμβουλευτική με μεγάλες δημόσιες υπηρεσίες, συμπεριλαμβάνοντας μεταξύ άλλων την αστυνομία, το υγειονομικό, εκπαιδευτικές υπηρεσίες, περιβαλλοντικές ομάδες κ.α. Διατηρεί την πλήρη υποστήριξη και δέσμευση όλων αυτών των εταίρων και ενισχύεται περαιτέρω

από τοπικές έρευνες που εντοπίζουν και τονίζουν τα σημαντικά ζητήματα που οι άνθρωποι στην περιοχή του URBAN II αντιμετωπίζουν.

5.7.2 Τοπικές ομάδες δράσης

Ένας αριθμός περιοχών μέσα στην ευρύτερη επιλέξιμη έχουν σχηματίσει ομάδες που εκπροσωπούν τους ντόπιους κατοίκους. Όλες αυτές οι ομάδες εξέφρασαν παρόμοιες απόψεις με τα ζητήματα που εντοπίστηκαν από τη μελέτη MORI. Για παράδειγμα, το Σεπτέμβριο του 2000 οι σύνδεσμοι κατοίκων του *Westwood* και του *Ravensthorpe* διεξήγαγαν μία έρευνα σε τοπικό επίπεδο, η οποία έδειξε ότι το 87% των ερωτηθέντων αισθάνεται ανασφάλεια κατά την κίνηση στο κέντρο μετά τις 21:00.

Οι προσεγγίσεις που προσδιορίστηκαν από το PUP θα εγκαθιδρύσουν καινοτόμες μεθόδους για να βοηθήσουν τους ντόπιους κατοίκους να αισθανθούν ασφαλείς στην περιοχή τους. Το Πρόγραμμα θα αναπτύξει την αυτοπεποίθηση και την ικανότητα των υφιστάμενων ομάδων σε τοπικό επίπεδο και θα ενθαρρύνει τη δημιουργία νέων δικτύων, ώστε να είναι περισσότερο ικανές να ανταποκριθούν στις ανάγκες σε τοπικό επίπεδο. Η προσέγγιση σχεδιάζει και εφαρμόζει πάνω στα επιτυχή μοντέλα συνεργασίας με ομάδες της κοινότητας.

5.7.3 Στρατηγική

Η ανάλυση SWOT έδειξε την αλληλοσυσχετιζόμενη και τη βαθιά εδραιωμένη φύση των προβλημάτων στην περιοχή του URBAN. Έτσι, συμπεραίνεται εύκολα ότι τα υψηλά επίπεδα ανεργίας οφείλονται τόσο στην έλλειψη δεξιοτήτων όσο και στην έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης. Και οι δύο αυτοί παράγοντες συνδέονται άμεσα με το ερειπωμένο περιβάλλον και τα υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας που υπονομεύουν την αυτοπεποίθηση των ντόπιων και αποτρέπουν τις επιχειρήσεις από το να επενδύσουν στην περιοχή. Άσχημες συνθήκες στέγασης, έλλειψη εγκαταστάσεων και υπηρεσιών παιδικής φροντίδας και χαμηλή λήψη επαγγελματικής εκπαίδευσης αποτελούν εμπόδια που αποτρέπουν τους ανθρώπους από το να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες εκπαίδευσης και απασχόλησης.

Το Πρόγραμμα URBAN θα αντιμετωπίσει αυτές τις πολλαπλές και βαθιά εδραιωμένες αιτίες υποβάθμισης. Συγκεκριμένα:

- θα βελτιώσει την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, όπως στέγαση, παιδική φροντίδα και υγεία, που αποτελούν εμπόδια για την εκπαίδευση και την απασχόληση

- θα μειώσει την εγκληματικότητα και θα βελτιώσει το περιβάλλον ώστε να προωθήσει την αυτοπεποίθηση των ντόπιων και να προσελκύσει επενδύσεις
- θα παρέχει υποστήριξη σε νέες επιχειρήσεις με σκοπό να βελτιωθούν οι ευκαιρίες απασχόλησης των ντόπιων

Οι τρεις στρατηγικοί στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Ανάπτυξη μίας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την παροχή υπηρεσιών που έχει ήδη υπάρξει αποτελεσματική σε υφιστάμενα προγράμματα
- Δημιουργία πραγματικών ευκαιριών για οικονομική και κοινωνική ευημερία των ντόπιων κατοίκων
- Κατάργηση των εμποδίων που περιορίζουν το δυναμικό των τοπικών κοινοτήτων, μέσω της υποκίνησης των κατοίκων

Η χρηματοδότηση του URBAN θα χρησιμοποιηθεί για να ενθαρρύνει τους παροχείς υπηρεσιών να αναθεωρήσουν τον τρόπο με τον οποίο αυτή τη στιγμή παρέχουν τις υπηρεσίες τους και να αναλογιστούν πώς δύνανται να εργαστούν από κοινού ώστε να παρέχουν βέλτιστες υπηρεσίες.

Η περιοχή του URBAN βρίσκεται μέσα στα όρια του Ενιαίου Προϋπολογισμού Ανάπλασης του Peterborough και είναι επίσης επιλέξιμη για στήριξη υπό το Στόχο 3 και οι εταίροι οραματίζονται χρησιμοποιώντας χρηματοδότηση από το Στόχο 3 ως τρόπο για βελτίωση των πρωτοβουλιών απασχόλησης και εκπαίδευσης που συμπληρώνουν τη δραστηριότητα στην περιοχή.

Τα παρακάτω θέματα έχουν αναγνωριστεί ως συνέπειες της ανάλυσης και της συζήτησης με τοπικούς παράγοντες και την τοπική κοινότητα. Μέσα στα άλλα, περιλαμβάνουν:

- Απασχόληση για ντόπιους ανθρώπους
- Παροχή δυνατότητας στην κοινότητα να συμμετάσχει ενεργά στο πρόγραμμα που αφορά την περιοχή της
- Αντιμετώπιση ανισοτήτων και διακρίσεων
- Αύξηση της συμμετοχής στην εκπαίδευση και της απόκτησης βασικών τεχνικών ικανοτήτων
- Βελτίωση της υγείας των ντόπιων

Με την αναγνώριση των συνολικών στρατηγικών στόχων του προγράμματος με την ανάπτυξη των βασικών ζητημάτων, οι τοπικοί εταίροι αναζητούν να βελτιώσουν το πρόγραμμα. Μέσω συμβουλευτικής, τα 5 βασικά ζητήματα μετατράπηκαν στις 4 προτεραιότητες που τέθηκαν για το πρόγραμμα. Παρακάτω διερευνάται η λογική κάθε προτεραιότητας που υιοθετήθηκε από τη Συνεργασία. Οι 4 προτεραιότητες είναι:

Προτεραιότητα 1: Ενθάρρυνση και Παροχή Ολοκληρωμένων Υπηρεσιών

Προτεραιότητα 2: Ανάπτυξη Κοινοτικής Αυτοπεποίθησης

Προτεραιότητα 3: Υποστήριξη Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας

Προτεραιότητα 4: Παροχή Τεχνικής Βοήθειας

5.7.4 Αιτιολόγηση

5.7.4.1 Προτεραιότητα 1: Ενθάρρυνση και Παροχή Ολοκληρωμένων Υπηρεσιών

Η ανάλυση SWOT έχει αναγνωριστεί ότι μία θεμελιώδης προσέγγιση για τη δραστηριοποίηση των ντόπιων, ιδιαίτερα δε των νέων, είναι μέσω της αύξησης των επιπέδων της παροχής υπηρεσιών μέσα στην ίδια την κοινότητα. Η περιοχή του URBAN υποφέρει από έλλειψη συνεκτικού προφίλ και φιλοξενεί συχνά μεγάλο αριθμό ποικιλόμορφων πολιτισμικών ομάδων. Ο συνδυασμός ανεργίας, αυξημένης εγκληματικότητας, ανισοτήτων και υποβαθμισμένου περιβάλλοντος έχει προκαλέσει υψηλά επίπεδα υποβάθμισης μέσα στην περιοχή. Για να αντισταθμιστούν αυτά τα προβλήματα, οι τοπικοί εταίροι θα υιοθετήσουν μία προσέγγιση πολλαπλών όψεων για ανάπτυξη, που θα χρησιμοποιεί βασικές και εξωτερικές πηγές με τη χρηματοδότηση από το URBAN II να διαδραματίζει κρίσιμο συνδετικό ρόλο και να παρέχει την ευκαιρία να προωθήσει καινοτόμες δράσεις που διαφορετικά δεν θα ήταν εφικτές. Η προτεραιότητα αυτή έχει αναπτυχθεί ως απάντηση στο στρατηγικό στόχο της «Ανάπτυξης ολοκληρωμένης προσέγγισης για την παροχή υπηρεσιών» που έχει ήδη υπάρξει αποτελεσματική σε υφιστάμενα προγράμματα.

Οι εταίροι δεσμεύονται να επιτρέπουν στην κοινότητα να συμμετέχει πλήρως στα θέματα της περιοχής της, ιδιαίτερα δε μέσω της ανάπτυξης ολοκληρωμένων υπηρεσιών που υποστηρίζουν την τοπική κοινότητα. Το Πρόγραμμα έχει εγκαθιδρυθεί σε συνεργασία με εκπροσώπους του τομέα Εθελοντισμού και της Κοινότητας. Ως συνέπεια, οι φιλοδοξίες και οι πρωτοβουλίες που προωθούνται από τα Μέτρα, αντικατοπτρίζουν τις προτεραιότητες της τοπικής κοινωνίας.

Είναι ευρύτερα αποδεκτό από τους εταίρους ότι οι υπηρεσίες πρέπει να παρέχονται σε τοπικό επίπεδο, με τρόπο που να είναι προσβάσιμες από τους κατοίκους. Αυτό θα δώσει στην κοινότητα την ευκαιρία να εμπλακεί με ποικίλες υπηρεσίες, οι οποίες υπό φυσιολογικές συνθήκες δεν θα παρέχονταν στο Κέντρο της Πόλης και στο Τοπικό Νοσοκομείο. Ολοκληρώνοντας τις υπηρεσίες αυτές, θα υπάρξουν οφέλη τόσο για την κοινότητα όσο και για τους οργανισμούς. Θα υπάρξει η δυνατότητα να αποκρίνεται πιο άμεσα στις συνολικές ανάγκες των ατόμων σε σχέση με την Υγεία, με τους εταίρους από τις τοπικές αρχές και οι φορείς υγείας να συνδέονται με την τοπική κοινότητα. Αυτό θα μετατραπεί αυτόματα σε μία υπηρεσία που θα είναι λιγότερο γραφειοκρατική και λιγότερο δυσκίνητη για τα μεμονωμένα μέλη της κοινωνίας.

5.7.4.2 Προτεραιότητα 2: Ανάπτυξη Κοινοτικής Αυτοπεποίθησης

Η ανάλυση SWOT έδειξε ότι η περιοχή του URBAN πάσχει από έλλειψη αυτοπεποίθησης, από τους γηραιότερους που φοβούνται ότι θα πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας, έως τους νέους που αισθάνονται ότι δεν υπάρχουν ευκαιρίες απασχόλησης και συνεπώς ελπίδα. Επιπλέον, η έλλειψη αυτοπεποίθησης φαίνεται και μέσω των άσχημων περιβαλλοντικών συνθηκών στην περιοχή και των υψηλών επιπέδων εγκληματικών ενεργειών.

Οι εταίροι και η κοινότητα αναγνωρίζουν ότι αυτή η οπτική αποτελεί θεμελιώδη στρατηγικό στόχο μέσα στο Πρόγραμμα URBAN για το Peterborough. Ελπίζεται ότι κατά την εφαρμογή του προγράμματος, η περιοχή θα παρουσιάσει σημαντικές περιβαλλοντικές βελτιώσεις που θα δώσουν έμπνευση στην τοπική κοινότητα, θα προσελκύσουν νέους επενδυτές στην περιοχή και θα βελτιωθεί γενικότερα το κλίμα που επικρατεί. Το URBAN θα δώσει έμφαση στη σημαντικότητα της δημιουργίας μίας περιοχής όπου οι πολίτες θα επιλέγουν να ζήσουν, αυξάνοντας την ποιότητα του περιβάλλοντος και δημιουργώντας πάνω σε υπάρχοντα πλεονεκτήματα μέσα στην περιοχή.

Η ανάλυση SWOT αναγνωρίζει ότι η περιοχή του URBAN II υποφέρει από ορισμένα από τα υψηλότερα ποσοστά πολλαπλής υποβάθμισης ανά τη χώρα - όπως εγκληματικότητα, φόβος για το έγκλημα, αριθμός μονογονεϊκών οικογενειών, και χαμηλή οικονομική δραστηριότητα. Οι εταίροι θα διασφαλίσουν ότι αυτά τα θέματα θα προσεγγιστούν με συνεκτικό τρόπο που θα επιφέρει οφέλη στα άτομα και στην όλη περιοχή

Οι εταίροι δεσμεύονται να επιτρέπουν στην κοινότητα να συμμετάσχει ενεργά σε θέματα που απασχολούν την περιοχή της και στο Πρόγραμμα και σε άλλες, ειδικές, βασικές πρωτοβουλίες που επενδύουν στην περιοχή και το μέλλον της κοινότητας.

Οι εταίροι δεσμεύονται επίσης να επαναπροσδιορίσουν τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουν προς το παρόν τις ανάγκες της κοινότητας. Η νέα προσέγγιση αυτή θα επιτρέψει αειφόρο, συντονισμένη τοπική αναζωογόνηση. Οι ανάγκες τόσο των κατοίκων όσο και των επιχειρήσεων θα προσεγγιστούν με ιδιαίτερη προσοχή στους νέους και τις εθνικές μειονότητες, που όπως φάνηκε από την SWOT είναι ομάδες που απαιτούν την περισσότερη προσοχή από το Πρόγραμμα.

Η Προτεραιότητα 2 επιδιώκει να υποστηρίξει τη στρατηγική προτεραιότητα του Προγράμματος για την «Κατάργηση των εμποδίων που περιορίζουν το δυναμικό των τοπικών κοινοτήτων, μέσω της υποκίνησης των κατοίκων και βελτιώνοντας τις συνθήκες απασχόλησης και τις ευκαιρίες για επιχειρήσεις και καινοτομία». Το Πρόγραμμα επίσης επιδιώκει να διασφαλίσει ότι η κοινότητα έχει αυξημένες ευκαιρίες μέσα από την καθεμία από τις τέσσερις οριζόντιες γραμμές που έχουν προταθεί από αυτό. Η εξασφάλιση Βασικών Ίσων Ευκαιριών και η Κοινωνία της Πληροφορίας είναι δύο βασικές γραμμές που θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη αυτοπεποίθησης στην περιοχή. Η περιοχή θα στηριχθεί επιπλέον μέσω της Προώθησης Περιβαλλοντικής Αειφορίας, η οποία θα διασφαλίσει ότι θα επέλθουν τα μέγιστα οφέλη από τις περιβαλλοντικές βελτιώσεις, που μειώνουν το φόβο για το έγκλημα και βελτιώνουν την ελκυστικότητα της περιοχής για τις επιχειρήσεις.

5.7.4.3 Προτεραιότητα 3: Υποστήριξη Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας

Η προτεραιότητα αυτή έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίξει το στρατηγικό στόχο για τη «Δημιουργία πραγματικών ευκαιριών για οικονομική και κοινωνική ευημερία των ντόπιων κατοίκων». Οι εταίροι έχουν αναγνωρίσει ότι η ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσα στην περιοχή του URBAN II είναι χαμηλή και ότι υπάρχουν λίγες παραγωγικές βιομηχανίες με την πλειοψηφία της απασχόλησης να παρέχει θέσεις μικρής προστιθέμενης αξίας. Η βελτίωση του περιβάλλοντος για τις επιχειρήσεις θα είναι ένα ζωτικό στοιχείο της στρατηγικής του URBAN II η οποία θα συνεισφέρει στη δόμηση αειφόρων τοπικών κοινοτήτων και στην προσέλκυση εσωστρεφών επενδύσεων.

Η περιοχή του URBAN διαθέτει ένα σημαντικό αριθμό ντόπιων εργαζομένων στο βασικό τομέα παραγωγής, ωστόσο οι ντόπιοι δεν ωφελούνται από αυτές τις εργασίες

και η ανεργία (ιδιαίτερα δε η παρατεταμένη) παραμένει υψηλή. Οι ντόπιοι αντιμετωπίζουν τα εμπόδια στις ευκαιρίες εργασίας που υφίστανται στην περιοχή και εκείνα που δημιουργούνται στο κέντρο της πόλης.

Η κοινωνικοοικονομική ανάλυση αποκαλύπτει επίσης ότι μέσα στην περιοχή του Προγράμματος υπάρχει και ένας σημαντικός αριθμός εταιριών. Πολλές από αυτές ωστόσο, εδρεύουν στην κεντρική περιοχή λιανικής πώλησης και παρέχουν κυρίως ευκαιρίες για χαμηλής εξειδίκευσης απασχόληση. Οι εταίροι έχουν αναγνωρίσει ότι προκειμένου να επέλθει μόνιμη αλλαγή στις συνθήκες αυτές, το οικονομικό περιβάλλον της περιοχής πρέπει να παρέχει οικονομικές ευκαιρίες στην τοπική κοινωνία.

Μέσα στην ανάλυση SWOT, οι δείκτες παρουσιάζουν το χαμηλό επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας στους ντόπιους. Υπάρχουν χαμηλά επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας τόσο για άντρες, όσο και για γυναίκες, αλλά ακόμα περισσότερο στις τελευταίες. Το χαμηλότερο ποσοστό οικονομικής δραστηριότητας στις γυναίκες φανερώνει ότι πέραν των προαναφερθέντων, αντιμετωπίζονται και επιπλέον εμπόδια που επηρεάζουν το ένα από τα δύο φύλα. Πολιτισμικά εμπόδια και έλλειψη προσιτής φροντίδας των παιδιών, στερούν δυνατότητα εργασίας στις μητέρες. Το Πρόγραμμα στοχεύει στην άρση αυτών των εμποδίων τόσο για τις γυναίκες, όσο και για τους άντρες, ώστε να καταστούν οικονομικά ενεργοί και να επιτύχουν στην αγορά εργασίας.

Στοιχεία από το Συμβούλιο Ικανοτήτων Μάθησης (*Learning Skills Council*) δείχνουν ότι η ποιότητα της αγοράς εργασίας στην περιοχή του URBAN είναι χαμηλή και αναπόφευκτα περιορίζει την επιτυχία των τοπικών επιχειρήσεων. Οι Τοπικές εταιρίες ιδιαίτερα αντιμετωπίζουν προβλήματα κατά την πρόσληψη ντόπιων με ανεπαρκή εργασιακή εμπειρία και προσόντα. Το URBAN θα παράσχει εξειδικευμένη υποστήριξη για νέο ξεκίνημα επιχειρήσεων και θα βοηθήσει νέες και υπάρχουσες εταιρίες να προσλάβουν ντόπιους με κατάλληλη εμπειρία και προσόντα.

Οι εταίροι προτείνουν μία στρατηγική για να ενισχυθούν οι επενδύσεις στις επιχειρήσεις στην περιοχή, ώστε οι επιχειρηματίες να είναι ικανοί να ανταγωνιστούν επί ίσοις όροις με τις επιχειρήσεις σε πλέον εύπορες περιοχές της περιφέρειας και της Αγγλίας γενικότερα. Η παρέμβαση θα παράσχει ευκαιρίες απασχόλησης για τους ντόπιους και θα βοηθήσει στην παροχή των υπηρεσιών που χρειάζονται.

Το Πρόγραμμα δεν μπορεί προφανώς να αντιμετωπίσει όλα τα ζητήματα που η συγκεκριμένη περιοχή αντιμετωπίζει αυτή τη στιγμή. Βασικά προγράμματα όπως το πρόγραμμα Σίγουρης Αρχής και ο Ενιαίος Προϋπολογισμός Ανάπτυξης υποστηρίζουν

την αύξηση της ευημερίας της περιοχής. Το URBAN θα προσδώσει αξία σε αυτού του είδους τα προγράμματα αναπτύσσοντας ισχυρότερες υποδομές ώστε να δίνεται η δυνατότητα στους κατοίκους και τους οργανισμούς στην περιοχή στόχου να συμμετέχουν ενεργά και αποτελεσματικά σε άλλες πρωτοβουλίες. Παρομοίως, οι πόροι του Στόχου 3 θα χρησιμοποιηθούν για να προσεγγιστούν στρατηγικά ζητήματα όπως η βασική παροχή εκπαίδευσης και δραστηριότητας των ανθρωπίνων πόρων.

5.7.4.4 Προτεραιότητα 4: Παροχή Τεχνικής Βοήθειας

Αυτή η προτεραιότητα πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη της κεντρικής διεύθυνσης και διαχείρισης του προγράμματος και για τη διευκόλυνση του έργου, της έρευνας και της συλλογής και κοινοποίησης δεδομένων. Μία Στρατηγική για την Παροχή Τεχνικής Βοήθειας θα προετοιμαστεί ως μέρος του Συμπληρώματος Προγραμματισμού.

5.7.5 Οριζόντιες Γραμμές (Horizontal Strands)

Οι τέσσερις οριζόντιες γραμμές έχουν αναπτυχθεί για να διασφαλίσουν ότι οι τέσσερις βασικές στρατηγικές ενσωματώνονται σε κάθε μία από τις Προτεραιότητες που αναπτύχθηκαν από το Πρόγραμμα URBAN για το Peterborough. Κάθε μία από τις τέσσερις προτεραιότητες αποτελεί κλειδί για την ανάπτυξη και την αειφορία της περιοχής και της κοινότητας. Το Πρόγραμμα θα διασφαλίσει ότι όλα τα έργα έχουν αποτιμηθεί με βάση τις τέσσερις αυτές γραμμές και μέσα στις τέσσερις προτεραιότητες του Προγράμματος που προσδιορίστηκαν. Οι τέσσερις Οριζόντιες Γραμμές είναι:

Προωθώντας ίσες ευκαιρίες

Προώθηση Περιβαλλοντικής Αειφορίας

Η Κοινωνία της Πληροφορίας

Επίτευξη Ολοκλήρωσης στην Αγορά Εργασίας

5.7.6 Διευθετήσεις για τη Διαχείριση

Το Πρόγραμμα URBAN για το Peterborough (*PUP*) έχει σχεδιαστεί από μία συνεργασία τοπικών υπηρεσιών και την τοπική κοινωνία. Η ανάπτυξη των Προτεραιοτήτων του Προγράμματος και των Ενδεικτικών Δράσεων έχει πραγματοποιηθεί από μία ομάδα εταιρών για το URBAN. Η ομάδα αυτή έχει εκπροσώπους από μία ευρεία κλίμακα εταιρών υπηρεσιών. Οι παρακάτω υπηρεσίες και

Greater Peterborough Partnership
Cambridgeshire Constabulary
North Peterborough Primary Care Trust
Learning Skills Council - Cambridgeshire
Cambridgeshire Careers Guidance
Cambridgeshire Business Services
Peterborough Enterprise Programme
Greater Peterborough Investment Agency
Peterborough Environment City Trust
Environment Agency
Peterborough Council for Voluntary Services
Local community representation through

Peterborough City Council

- Social Services
- Education
- Community Services
- Environment and Legal Services

Το Πρόγραμμα URBAN για το Peterborough θα διαχειρίζεται σε συντονισμό με τις αρχές εφαρμογής, ενώ θα διασφαλίζεται ότι οι τοπικοί εταίροι θα διατηρούνται επίσης σε άμεση εμπλοκή.

5.7.7 Προσδιορισμός των προτεραιοτήτων

Τέσσερις αλληλοσυσχετιζόμενες προτεραιότητες έχουν προσδιοριστεί για να βελτιώσουν το Πρόγραμμα, που προκύπτουν από:

- μία εκτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης
- συμβουλευτική από την κοινότητα
- προσδιορισμός των κενών
- την ανάγκη για ανάπτυξη των δράσεων πάνω στην αποτελεσματικότητα υφιστάμενων προγραμμάτων
- την ανάλυση SWOT και
- την κοινή δέσμευση των εταίρων

Οι τέσσερις προτεραιότητες που συμφωνήθηκαν για δράση είναι:

- Ενθάρρυνση και παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών - λαμβάνει 6.187.318 € (28% του συνόλου)
- Ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης της κοινότητας - λαμβάνει 9.265.958 € (41,5% του συνόλου)
- Υποστήριξη Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας - λαμβάνει 5.128.094 € (23% του συνόλου)
- Παροχή Τεχνικής Βοήθειας - λαμβάνει 1.670.506 € (7,5% του συνόλου)

Στο παράρτημα παρέχονται πίνακες, στην Αγγλική, με επιπλέον λεπτομέρειες για κάθε προτεραιότητα, τις αναμενόμενες επιδράσεις στο Πρόγραμμα URBAN II και τα κύρια, ενδεικτικά μέτρα που θα στηρίζουν αυτές τις προτεραιότητες.

5.8 Η συσχέτιση μεταξύ του Προγράμματος URBAN για το Peterborough και του Στόχου 3

Το Πρόγραμμα επιδιώκει να διασφαλίσει ότι υπάρχει στενή σύνδεση με τη χρηματοδότηση που είναι διαθέσιμη μέσω του Στόχου 3. Θα υπάρξει συντονισμός μεταξύ των δύο προγραμμάτων μέσω μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος URBAN που επίσης βρίσκονται στο Επιχειρηματικό Γκρουπ του Στόχου 3 για την Ανατολική Αγγλία και στην Ομάδα Τοπικής Διαχείρισης. Αυτό διασφαλίζει ότι πιθανές επικαλύψεις δεν θα παρουσιαστούν και δεν θα δημιουργήσουν πρόβλημα. Παρόμοιες διευθετήσεις θα εφαρμοστούν και για να εξασφαλιστεί ο συντονισμός με το **EQUAL**.

Η περιοχή του Προγράμματος επί του παρόντος αντιμετωπίζει έλλειψη ικανότητας να ωφεληθεί πλήρως από την εκπαίδευση που χρηματοδοτείται από το Στόχο 3 (ή άλλα προγράμματα) εξ αιτίας της χαμηλής απορρόφησης ευκαιριών επαγγελματικής εκπαίδευσης από τους ντόπιους και των εμποδίων που τους αποτρέπουν από το να ωφεληθούν πλήρως από την εκπαίδευση που ήδη λαμβάνουν.

Το Πρόγραμμα θα συμπληρώσει το Στόχο 3 αντιμετωπίζοντας τους παράγοντες που υποβαθμίζουν αυτή τη χαμηλή απορρόφηση και την έλλειψη οφέλους. Η εκπαίδευση που θα χρηματοδοτηθεί από το URBAN θα ενσωματωθεί στενά σε άλλες δραστηριότητες αναζωογόνησης που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα και θα καταστεί πλέον αναπόσπαστο μέρος της προ-επαγγελματικής εκπαίδευσης με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη κοινωνικών ικανοτήτων και κοινωνικής αυτοπεποίθησης.

5.8.1 Ευρωπαϊκή Στρατηγική Απασχόλησης

Το *PUP* θα εφαρμοστεί με τρόπο τέτοιο ώστε να είναι συνεκτικό με τις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Απασχόληση και το Εθνικό Πρόγραμμα Δράσης της Αγγλίας. Το Πρόγραμμα θα εξασφαλίσει σταθερότητα μέσω της Επιτροπής Παρακολούθησης και δεσμών με την Τοπική Ομάδα Διαχείρισης του Στόχου 3 και περιφερειακά με την Υπηρεσία Ανάπτυξης Ανατολικής Αγγλίας. Το Πρόγραμμα θα εξασφαλίσει επίσης ότι παρόμοιες διευθετήσεις θα εφαρμοστούν και για την Κοινοτική Πρωτοβουλία **EQUAL**. Επιπλέον λεπτομέρειες για την εφαρμογή του συντονισμού εμφανίζονται μέσα στην Οριζόντια Προτεραιότητα για την «Επίτευξη Ολοκλήρωσης στην Αγορά Εργασίας».

5.8.2 Ίσες ευκαιρίες

Το Πρόγραμμα επιδιώκει να προωθήσει την ισότητα των ευκαιριών στην περιοχή. Για να διασφαλιστεί ότι το ζήτημα θα τύχει επαρκούς προσοχής, μία Οριζόντια Γραμμή με τίτλο Προωθώντας Ίσες Ευκαιρίες θα διασφαλίσει ότι όλα τα μέτρα συνεισφέρουν στην επίτευξη του στόχου αυτού. Παρότι δεν υπάρχει χρηματοδότηση απευθείας για την Προώθηση Νέων Ευκαιριών, ένα ποσοστό 10% συνολικά της δραστηριότητας των Γραμμών θα εστιάσει στη δημιουργία δραστηριότητας που θα προωθεί τη Γραμμή αυτή. Προτεραιότητα θα δοθεί σε προγράμματα που προωθούν την ισότητα μεταξύ των φύλων και την καταπολέμηση του ρατσισμού.

5.8.3 Πολιτική Μεταφορών

Το Πρόγραμμα ενσωματώνεται με το Σχέδιο για Τοπικές Μεταφορές του Peterborough και το Σχέδιο Μεταφορών της Ανατολικής Αγγλίας και υποστηρίζεται από τις περιβαλλοντικές αρχές. Το Πρόγραμμα θα είναι επίσης ενσωματωμένο στην, αλλά όχι υπεύθυνο για την ανάπτυξη ενός αριθμού μεταφορικών πρωτοβουλιών για τη βελτίωση της τοπικής προσβασιμότητας, ασφάλειας και δυνατότητας επιλογής. Η περιοχή έχει λάβει στήριξη από την *National Lottery* για τον «Πράσινο Τροχό» (*Green Wheel*), πρόγραμμα που ανέπτυξε ένα εκτεταμένο δίκτυο ποδηλατοδρόμων στην πόλη. Η στήριξη από το URBAN τυπικά θα εστιάσει στη βελτίωση των γνώσεων και της ενημερότητας του προγράμματος και στη βελτίωση της κυκλοφοριακής αγωγής των παιδιών της περιοχής.

5.8.4 Περιβαλλοντική Πολιτική

Το Πρόγραμμα επιδιώκει να προωθήσει Περιβαλλοντική Αειφορία μέσω κάθε προτεραιότητας. Μία Οριζόντια Γραμμή πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για να διασφαλίσει ότι όλα τα προγράμματα έχουν εκτιμηθεί με βάση την Περιβαλλοντική Αειφορία. Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος θα διασφαλίσει ότι όλα τα προγράμματα διατηρούν τη συνεκτικότητά τους με την Έκθεση Προόδου της Επιτροπής και με το σχέδιο δράσης για το Πέμπτο Πρόγραμμα σε άμεση συσχέτιση με το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη.

5.8.5 Η Κοινωνία της Πληροφορίας

Το Πρόγραμμα επιβεβαιώνει ότι είναι συνεκτικό με το Πρόγραμμα Δράσης *e-Europe*. Κάθε μία από τις προτεραιότητες διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη βελτίωση

της προσβασιμότητας και την ανάπτυξη ικανοτήτων σχετικές με την Πληροφορική. Οι τέσσερις προτεραιότητες συνεισφέρουν ως εξής:

Προτεραιότητα 1: Ολοκληρωμένες υπηρεσίες - διασφάλιση ότι οι υπηρεσίες αναπτύσσονται με ένα συνδυασμένο τρόπο που ταιριάζει στην τοπική κοινωνία. Αυτή η προτεραιότητα θα επιδιώξει να προσφέρει υπηρεσίες σε μία πιο συντονισμένη βάση και όπου είναι δυνατό με τη χρήση της Πληροφορικής. Η χρήση της Πληροφορικής θα παράσχει έναν πιο συνεκτικό τρόπο για τις υπηρεσίες ώστε να προσφέρουν πληροφορίες στους ντόπιους. Συνδέσεις και σχέσεις θα δημιουργηθούν με το *Peterborough Direct*, μία μερίζονα πρωτοβουλία που αφορά το e-Government, για να καταστήσει τις υπηρεσίες των εταιρών πιο εύκολα προσβάσιμες στο κοινό.

Προτεραιότητα 2: Ανάπτυξη Κοινοτικής Αυτοπεποίθησης - η προτεραιότητα αυτή κυρίως θα διασφαλίσει ότι οι ντόπιοι θα έχουν πρόσβαση στις πληροφορίες της κοινότητας και σε σχετικές ευκαιρίες (μέσω της απασχόλησης ή της συμμετοχής της κοινότητας). Η προτεραιότητα αυτή θα διασφαλίσει ότι οι κάτοικοι θα έχουν την ευκαιρία να εξοικειωθούν με την Τεχνολογία της Πληροφορικής και τις εφαρμογές της.

Προτεραιότητα 3: Στήριξη της Επιχειρηματικότητας και της Καινοτομίας - για να εξασφαλιστεί ότι οι ντόπιοι έχουν την ευκαιρία να αναλάβουν επιχειρηματική δράση, είναι επιβεβλημένο η Τεχνολογία της Πληροφορικής να διαμορφώσει ένα κεντρικό μέρος του Προγράμματος.

Για να εξασφαλιστεί ότι το Πρόγραμμα εστιάζει στο Σχέδιο Δράσης e-Europe και τις δραστηριότητες που προτείνονται σε κάθε μία από τις προτεραιότητες, μία Οριζόντια Γραμμή θα διασφαλίσει ότι το Πρόγραμμα συνεισφέρει στην εγκαθίδρυση της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

5.9 Αξιολόγηση του Προγράμματος

Το πρόγραμμα URBAN για το Peterborough ανήκει στον δεύτερο γύρο προγραμμάτων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας και έτσι προφανώς δεν έχει ολοκληρωθεί ώστε να γίνεται λόγος για εκ των υστέρων αξιολόγηση. Όπως και στην περίπτωση του Ηρακλείου, η αξιολόγηση αφορά το κατά πόσο οι δράσεις που προβλέπονται από το πρόγραμμα απευθύνονται αποτελεσματικά και συνολικά στα προβλήματα της περιοχής και κατά πόσο είναι δυνατό τα τελευταία να επιλυθούν μέσω των παρεμβάσεων.

Είναι σαφές εκ πρώτης όψεως ότι πρόκειται για ένα πρόγραμμα με έμφαση στις ήπιες δράσεις. Εξάλλου, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η πόλη είναι κυρίως κοινωνικοοικονομικά. Το πρόβλημα του υποβαθμισμένου κτιριακού αποθέματος για κατοικίες παραμένει, αλλά το URBAN ως γνωστόν δεν παρεμβαίνει για τη βελτίωση της κατοικίας. Υψηλά επίπεδα μακροχρόνιας ανεργίας, εγκληματικότητας, χρήσης και διακίνησης ναρκωτικών, εγκατάλειψης του σχολείου από τους νέους είναι μόνο ορισμένα από τα προβλήματα που το πρόγραμμα καλείται να αντιμετωπίσει. Η υψηλή συγκέντρωση εθνικών μειονοτήτων επίσης δημιουργεί προβλήματα και απαιτεί ιδιαίτερες προσεγγίσεις ώστε αυτά να χειριστούν με ακρίβεια και λεπτότητα.

Η ανάλυση καταδεικνύει ότι το PUP έχει εστιάσει στα ζητήματα αυτά, προσεγγίζοντάς τα ολοκληρωμένα και συνολικά. Οι δράσεις του είναι συμπληρωματικές, όχι όμως σε βαθμό που η επιτυχία τους να εξαρτάται άμεσα από τις υπόλοιπες.

Ένα σημείο που παρουσιάζει ενδιαφέρον είναι η έλλειψη συνοχής της περιοχής παρέμβασης. Αποτελούμενη από οκτώ συνοικίες, άλλες στο κέντρο και άλλες έξω απ' αυτό, δεν αποτελεί μία συνεκτική ενότητα. Ωστόσο τα προβλήματα είναι κοινά. Η από κοινού αντιμετώπιση και η εγκαθίδρυση των υποστηρικτικών λειτουργιών θα αναπτύξει σχέσεις μεταξύ των συνοικιών και ενδεχομένως συμβάλλει στη δημιουργία ενός δικτύου συνεργασίας μεταξύ των τμημάτων της περιοχής του URBAN.

Κεφάλαιο 6: Συμπεράσματα

6.1 Γενικά συμπεράσματα

Η Ευρώπη είναι μία ήπειρος που χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα υψηλή αστικοποίηση. Σήμερα, περίπου το μισό του πληθυσμού της ζει σε αστικές περιοχές με περισσότερους από 50,000 κατοίκους. Οι πόλεις διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή της Ευρώπης. Ως η κινητήρια δύναμη για ανάπτυξη σε μία παγκόσμια οικονομία, περιέχουν το μεγαλύτερο μέρος του πλούτου, της γνώσης και της τεχνολογίας της Ευρώπης.

Το παράδοξο που παρουσιάζεται στις πόλεις της Ευρώπης είναι ότι αποτελούν επίσης και εστίες για μερικά από τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζονται από την κοινωνία σήμερα: πολλαπλή υποβάθμιση, οικονομικός και κοινωνικός αποκλεισμός, απαξίωση τόσο του φυσικού όσο και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, πληθυσμιακή συμφόρηση, εγκληματικότητα, ρατσιστικές τάσεις και απώλεια της αίσθησης της κοινότητας.

Η πολιτική για τις αστικές περιοχές, είναι συνεπώς στο κέντρο των προσπαθειών της Ένωσης να δημιουργήσει μία ισχυρή, ανταγωνιστική και βιώσιμη Ευρώπη, διατηρώντας ταυτόχρονα την κοινωνική της συνοχή. Ένα από τα κύρια εργαλεία για το σκοπό αυτό είναι η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN, μέσω της οποίας η Ένωση έχει παράσχει ή παρέχει βοήθεια σε συνολικά περισσότερες από 180 πόλεις στα 15 Κράτη Μέλη.

Η εμπειρία από τα προγράμματα δεν αφήνει αμφιβολίες ότι το URBAN είναι ευρέως αποδεκτό ως μία από τις επιτυχέστερες προσπάθειες της Ευρώπης σχετικά με την πολιτική συνοχής. Αυτό έχει επιτευχθεί ακριβώς επειδή υπάρχει η δυνατότητα να ισορροπεί ανάμεσα στην ανάγκη για ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικών σε Κοινοτικό επίπεδο και την εμπλοκή και συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών σε τοπικό επίπεδο για την εφαρμογή των προγραμμάτων. Έτσι, έχει συνεισφέρει στη δημιουργία νέων μορφών διακυβέρνησης στις πόλεις.

6.2 Ειδικά συμπεράσματα

Στα προηγούμενα έγινε ανάλυση τριών περιπτώσεων εφαρμογής προγραμμάτων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας. Όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα, ο σκοπός της ανάλυσης αυτής, πέρα από την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και των πρακτικών τους, ήταν να εντοπιστούν οι ομοιότητες και οι διαφορές μεταξύ των δύο φάσεων του URBAN και

μεταξύ των προσεγγίσεων της Ελλάδας και άλλων κρατών. Για το σκοπό αυτό, θα εξεταστούν τα παρακάτω σημεία:

- Επιλέξιμη περιοχή
- Πληθυσμός στόχος
- Προβλήματα που αντιμετωπίζονται
- Ποσοστό συμμετοχής τοπικών παραγόντων - αρχές διαχείρισης
- Εστίαση δράσεων (soft ή hard)
- Χρηματοδότηση

6.2.1 Επιλέξιμη περιοχή

Προφανώς, και στις τρεις περιπτώσεις, η επιλογή περιοχής εναρμονίζεται με τις κατευθυντήριες γραμμές που έχουν τεθεί από την Κοινότητα. Η απόκλιση δεν θα ήταν δυνατή καθώς τα κριτήρια είναι σαφώς καθορισμένα. Αξίζει να εντοπιστούν ορισμένα σημεία, που μπορεί να μην αντικατοπτρίζονται απόλυτα στις μελέτες περιπτώσεων, ωστόσο είναι σαφώς παρόντα στις επιλογές περιοχών.

Μολονότι και στους δύο γύρους του προγράμματος η επιλογή της περιοχής γίνεται με βάση τα συγκεκριμένα προβλήματα που αυτή αντιμετωπίζει και η προσέγγιση είναι συνολική και χειρίζεται την περιοχή σαν μέρος ενός ευρύτερου συνόλου - της πόλης, αυτό που διαφοροποιείται στο URBAN II είναι η ιδιαίτερη σημασία που δίδεται στην άμεση ορατότητα των στρατηγικών στο μέλλον. Το URBAN I εστιάζει σε μία σαφώς καθορισμένη περιοχή, χωρίς αυτό να σημαίνει φυσικά ότι η περιοχή αυτή πρέπει να είναι ομοιογενής ή συνεχής. Προφανώς, από το παράδειγμα του Βόλου γίνεται σαφές ότι η χωρική συνέχεια των περιοχών διακόπτεται από ποικίλους παράγοντες. Ο κυριότερος αυτών αφορά το γεγονός ότι κοινά προβλήματα εμφανίζονται σε περισσότερες από μία γειτονιές της πόλης. Επίσης, η φύση των παρεμβάσεων της Πρωτοβουλίας είναι τέτοια που αναγκαστικά προϋποθέτει τον διαχωρισμό των περιοχών, διατηρώντας ταυτόχρονα, όπως αναφέρθηκε παραπάνω τη συνεκτικότητα με την υπόλοιπη πόλη και φυσικά μεταξύ των ίδιων των συνοικιών.

Το URBAN I φροντίζει ώστε να μεγιστοποιείται η επιρροή των παρεμβάσεων και να ενισχύεται η αμοιβαία ωφέλεια από τα προγράμματα. Ο καινοτόμος χαρακτήρας του προγράμματος, οι ολοκληρωμένες παρεμβάσεις δηλαδή συμβάλλουν αισθητά προς αυτή την κατεύθυνση και παρέχουν έτσι τη δυνατότητα να προωθείται η συνεργασία

τόσο μέσα στην ίδια πόλη όσο και μεταξύ των πόλεων που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα, με τις δομές ανταλλαγής εμπειριών και πληροφοριών.

Η ουσιαστική διαφορά που εισήγαγε το URBAN II αφορά τη δημιουργία εννέα κριτηρίων - δεικτών υποβάθμισης κατά κάποιο τρόπο. Για να συμμετάσχει μία περιοχή στο πρόγραμμα, είναι απαραίτητο να πληροί τουλάχιστον τα τρία από αυτά (βλ. § 2.6.3). Με τη μέθοδο αυτή διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα και η διαφάνεια στην επιλογή ενώ γίνεται ευκολότερο το έργο των διαχειριστικών αρχών, κατά την υλοποίηση της πρότασης.

Η τάση στο URBAN II είναι οι περιοχές παρέμβασης να είναι κατά το δυνατό συνεκτικές ώστε να συγκροτούν μία ενότητα. Αυτό δεν αντικατοπτρίζεται ιδιαίτερα στις περιπτώσεις μελέτης. Παρατηρείται ότι στο Peterborough, η επιλέξιμη περιοχή αποτελείται από οκτώ διαφορετικές συνοικίες. Στο δε Ηράκλειο, οι συνοικίες είναι τρεις, στο χάρτη φαίνεται ότι αποτελούν ένα ενιαίο τμήμα της πόλης, όμως ουσιαστικά πρόκειται για τρεις διαφορετικούς τομείς, με ελάχιστες αλληλεπιδράσεις. Ειδικά η παρεμβολή του Ενετικού Τείχους προκαλεί στο μελετητή και των εξωτερικό παρατηρητή απορία σχετικά με τη σύνδεση του εντός με το εκτός τειχών τμήμα της πόλης και φυσικά της περιοχής.

Η σύγκριση της ελληνικής πρακτικής με την προσέγγιση στα άλλα ευρωπαϊκά κράτη, καταδεικνύει ότι οι όποιες διαφορές αφορούν περιπτωσιακά δεδομένα και δεν στοιχειοθετούν ουσιαστικές αποκλίσεις στον τρόπο αντιμετώπισης. Προφανώς οι πόλεις στην Ελλάδα και οι περιοχές όπου εφαρμόστηκαν ή / και εφαρμόζονται προγράμματα URBAN είναι ενδεχομένως μικρότερες από τις περισσότερες της υπόλοιπης Ευρώπης, αλλά αυτό δεν δημιουργεί πρόβλημα, καθώς η ουσία της Πρωτοβουλίας είναι η στόχευση σε μικρές, αυστηρά προσδιορισμένες περιοχές όπου ο χειρισμός των προκλήσεων ευνοείται σε τοπικό επίπεδο.

6.2.2 Πληθυσμός στόχος

Αυτό που εξετάζεται εδώ είναι ο πληθυσμός από πλευράς σύνθεσης και όχι τόσο από πλευράς μεγέθους, αφού μέσα στα προκαθορισμένα όρια για το URBAN, οι όποιες διαφορές σε μέγεθος πληθυσμού δεν απαιτείται να αναφερθούν. Από πλευράς σύνθεσης και δομής του πληθυσμού, αυτό που παρατηρείται είναι ότι στο μεγαλύτερο μέρος των περιπτώσεων (σαφώς στις τρεις περιπτώσεις μελέτης, αλλά η κατάσταση επεκτείνεται

και στα περισσότερα προγράμματα που δεν αναλύονται εδώ) ο πληθυσμός των περιοχών στόχων χαρακτηρίζεται από υψηλές συγκεντρώσεις μεταναστών ή μειονοτικών ομάδων, χαμηλές εισοδηματικές τάξεις και άτομα με μικρή ή καθόλου εκπαίδευση και κατάρτιση. Κάτι τέτοιο εξηγείται εύκολα: Το URBAN στοχεύει σε περιοχές έσχατης υστέρησης, μειονεκτικά τμήματα του αστικού ιστού, όπου η πολλαπλή υποβάθμιση αποτελεί ένα από τα μείζονα προβλήματα, διαιωνίζοντας και επιδεινώνοντας τα υπόλοιπα. Πρόκειται για ένα φαύλο κύκλο ο οποίος συντηρείται και διευρύνεται από τη συνεχή συσσώρευση αντίστοιχων πληθυσμών στις προβληματικές περιοχές. Αναπόφευκτα λοιπόν, οι θύλακες υποβάθμισης μέσα σε μία πόλη θα συγκεντρώσουν τις συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, ενώ ταυτόχρονα σταδιακά θα εκδιώξουν τις πλέον εύπορες. Ταυτόχρονα βέβαια, το URBAN στοχεύει και σε ιστορικά κέντρα πόλεων με στόχο απλά την αναβάθμιση και ανάδειξη αυτών, οπότε ενδεχομένως σε τέτοιες περιοχές να απαντάται διαφορετική δομή πληθυσμού από τη συνήθη, γεγονός όμως που δεν αναιρεί τον κανόνα.

6.2.3 Προβλήματα που αντιμετωπίζονται

Οι κατευθυντήριες γραμμές του URBAN δεν θέτουν κάποιο περιορισμό στις δράσεις, εκτός ίσως από το γεγονός ότι η πρωτοβουλία δεν στηρίζει την ανάπτυξη κατοικιών. Βέβαια και αυτό δεν αποτελεί κανόνα, καθώς οι παρεμβάσεις αφορούν συχνά περιοχές όπου η κύρια χρήση είναι η κατοικία, οπότε αναπόφευκτα κάποιοι πόροι διατίθεται προς το σκοπό αυτό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η μετεγκατάσταση των κατοίκων περιοχής της πόλης του Ηρακλείου, την οποία το URBAN αναπλάθει και μετατρέπει σε κοινόχρηστο χώρο. Η μετεγκατάσταση θα γίνει σε περιοχή εργατικής κατοικίας, πόροι για τη δημιουργία της οποίας έχουν απορροφηθεί μέσω του URBAN.

Πέραν του παραπάνω, το URBAN αντιμετωπίζει συνολικά τις αιτίες που προκαλούν την υποβάθμιση. Τόσο κοινωνικοοικονομικά προβλήματα όσο και προβλήματα έλλειψης κατάλληλων υποδομών χειρίζονται εξ ίσου αποτελεσματικά από τα προγράμματα της πρωτοβουλίας. Ο τομέας του περιβάλλοντος είναι ιδιαίτερα εμφανής σε όλα σχεδόν τα προγράμματα. Στο θέμα του περιβάλλοντος, το URBAN απευθύνεται είτε με δράσεις περιβαλλοντικής κατάρτισης των πολιτών, είτε με τη δημιουργία περιβαλλοντικά φιλικών υποδομών, ακόμα και με τη βελτίωση των υπάρχουσών πρακτικών διαχείρισης φυσικών πόρων (παράδειγμα αποτελεί η

εγκατάσταση και λειτουργία του Περιφερειακού Κέντρου Ενεργειακών Εφαρμογών σε περιοχή του URBAN I, στην πόλη του Βόλου).

6.2.4 Ποσοστό συμμετοχής τοπικών παραγόντων - αρχές διαχείρισης

Η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών, φορέων και αρχών είναι απαραίτητη προϋπόθεση για ένα πρόγραμμα URBAN. Ωστόσο, διαφοροποιείται η κλίμακα συμμετοχής. Αυτό φυσικά δεν εξαρτάται μόνο από την πρόθεση της διαχειριστικής αρχής, αλλά και από την διαθεσιμότητα τέτοιων παραγόντων στην περιοχή. Κάτι που παρατηρείται αμέσως από την μελέτη, είναι ότι στην Ελλάδα, δεν υπάρχει το πλαίσιο ούτε η παράδοση δημιουργίας μη κυβερνητικών οργανισμών και συμμετοχής τους στο σχεδιασμό και στη διαχείριση αποφάσεων ή προγραμμάτων. Αντίθετα, στο εξωτερικό αυτή η πρακτική είναι συνηθέστερη, αποκεντρώνοντας ακόμα περισσότερο τις διαδικασίες που σχετίζονται με τον σχεδιασμό σε τοπικό επίπεδο. Η επικουρικότητα είναι έννοια σχετικά νέα για την Ελλάδα. Ωστόσο, γίνονται προσπάθειες αξιοποίησης των διαθέσιμων ανθρώπινων πόρων στην περιοχή παρέμβασης και ευαισθητοποίησης των κατοίκων για τη συμμετοχή τους στα προγράμματα. Έτσι, από τις μελέτες των περιπτώσεων που αναπτύχθηκαν παραπάνω εξάγονται οι εξής παρατηρήσεις:

Στην Ελλάδα δεν παρατηρούνται ουσιαστικές διαφορές ως προς τη συμμετοχή των τοπικών παραγόντων. Τόσο το URBAN I του Βόλου όσο και το URBAN II του Ηρακλείου αντιμετωπίζουν την πρόκληση της εμπλοκής των τοπικών φορέων, κυβερνητικών ή μη με τον ίδιο περίπου τρόπο. Έτσι, στο μεν Βόλο παρατηρείται έντονη δραστηριοποίηση και συμμετοχή μη κυβερνητικών φορέων σε επιμέρους τομείς του προγράμματος, ενώ ως τεχνικός σύμβουλος έχει οριστεί το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Σε θέματα, σχεδιασμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και διαχείρισης, η ευθύνη παραμένει στην τοπική αυτοδιοίκηση και την κεντρική κυβέρνηση, ενώ η αξιολόγηση ανατίθεται σε εξωτερικό, ανεξάρτητο φορέα για να διασφαλίζεται η αξιοπιστία της.

Παρομοίως, στο Ηράκλειο, η διαχείριση του προγράμματος γίνεται κυρίως από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία είναι και η διαχειριστική αρχή. Συμπληρωματικά στις ενέργειές της δρουν ο Δήμος Ηρακλείου, η Περιφέρεια Κρήτης και η ΔΕΠΤΑΗ. Το Πανεπιστήμιο Κρήτης παρέχει την τεχνική υποστήριξη. Παρατηρείται λοιπόν ότι η εκπροσώπηση της τοπικής κοινωνίας είναι ανύπαρκτη. Για

μία φορά ακόμα, στην Ελλάδα απαξιώνεται η εμπειρία των κατοίκων των προβληματικών περιοχών.

Το σημείο όπου η διαφοροποίηση με την ευρωπαϊκή πρακτική είναι εμφανέστερη, αφορά την εκπροσώπηση των κατοίκων στα κατά τόπους συμβούλια και στις επιτροπές που συστήνονται. Ενώ λοιπόν είναι φανερό ότι στο Peterborough η εκπροσώπηση των κατοίκων θεωρείται σημαντική για την επιτυχία του προγράμματος, στην Ελλάδα η εισροή δεδομένων από τους ανθρώπους που είναι σε άμεση σχέση με την περιοχή παρέμβασης αγνοείται. Επίσης, τόσο στην Αγγλία όσο και στις περισσότερες περιπτώσεις ευρωπαϊκών χωρών, στις διαδικασίες του Προγράμματος λαμβάνουν μέρος φορείς του ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται στους σχετικούς τομείς, κατάρτισης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Από τη γενική πρακτική που εφαρμόζεται στην Ελλάδα, εξάγεται η υπόθεση ότι η παραπάνω κατάσταση είναι απόρροια χαμηλής εκτίμησης της συμμετοχής των πολιτών στη λήψη αποφάσεων, και δευτερευόντως της μη ύπαρξης ή διαθεσιμότητας συναφών φορέων και μη κυβερνητικών οργανισμών. Η αποκεντρωμένη διοίκηση και διακυβέρνηση όπως ήδη έχει αναφερθεί αποτελεί νέο τρόπο για την Ελλάδα, ενώ η αστική διακυβέρνηση ασκείται σχεδόν αποκλειστικά από τους κυβερνητικούς φορείς, αντίθετα με τα μεγάλα κράτη της Ε.Ε., όπου εμφανίζεται αυξημένο το ποσοστό χρήσης εναλλακτικών, νέων μορφών “Urban Governance”. Ωστόσο, το γενικότερο κλίμα που επικρατεί έχει απαξιώσει την τοπική συμμετοχή γενικότερα. Ενώ στη δεκαετία του '80 εκδηλώθηκε έντονο ενδιαφέρον για συμμετοχή των πολιτών ή γενικότερα τοπικών παραγόντων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, τελευταία στο βωμό της «αποτελεσματικότητας» η κατάσταση έχει αντιστραφεί. Ως πρόφαση για την αλλαγή αυτή έχει δοθεί η δυσκινησία που προκαλεί η συμμετοχή τέτοιων παραγόντων στη λήψη αποφάσεων. Έτσι, δομές όπως τα συνοικιακά συμβούλια και οι πολεοδομικές επιτροπές γειτονιάς έχουν καταργηθεί και η γενικότερη συμμετοχή των πολιτών τείνει να αντικαθίσταται από ορισμένες ομάδες που στην ουσία αποτελούν τις διάφορες «ελίτ» που μονοπωλούν το συμβουλευτικό ρόλο (επιμελητήρια, επαγγελματικοί σύλλογοι κτλ) ενώ σημαντικό ρόλο στο χώρο διαδραματίζει πλέον και η λύση των μικτών (ιδιωτικών - δημοσίων) φορέων.

6.2.5 Εστίαση δράσεων

Η περίπτωση του Peterborough αποδείχθηκε ιδιαίτερη λόγω της εκτεταμένης, σχεδόν αποκλειστικής εφαρμογής soft δράσεων για την επίτευξη των στόχων του

προγράμματος. Άλλωστε, τα περισσότερα προβλήματα που το URBAN χειρίζεται στην πόλη της Γηραιάς Αλβιόνας αφορούν θέματα κοινωνικής συνοχής και οικονομικής δραστηριότητας και κατάστασης των κατοίκων. Παρόλα αυτά, από μελέτη άλλων προγραμμάτων URBAN του εξωτερικού παρατηρείται ότι τις περισσότερες φορές επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ *soft* και *hard* δράσεων, βελτιστοποιώντας έτσι τα αποτελέσματα και των δύο μεθόδων ανάπτυξης μίας περιοχής. Στην Ελλάδα εκ άλλου, είναι εμφανής η προτίμηση σε *hard* δράσεις που εκφράζεται τόσο μέσα από τις παρεμβάσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος, όσο και από τη γενικότερη φιλοσοφία που επικρατεί στην πολιτική σκηνή της χώρας. Ενδεχομένως λόγω ελλειπών ενημέρωσης των κατοίκων, αλλά σχεδόν σίγουρα και για λόγους ψηφοθηρίας, στις γενικότερες πολιτικές ανάπτυξης της χώρας επιλέγονται συχνότερα στρατηγικές αναβάθμισης ή δημιουργίας νέων υποδομών, έναντι των δράσεων κατάρτισης των πολιτών. Οι «απτές» αποδείξεις που τα μεγάλα και μικρότερα έργα παρέχουν στις εκάστοτε κυβερνήσεις χρησιμοποιούνται κατά κόρον για την προσέλκυση ψηφοφόρων.

Ωστόσο, αποδεικνύεται περίτρανα από την ευρωπαϊκή πρακτική ότι οι υποδομές μεμονωμένα δεν μπορούν να αποτελέσουν αποτελεσματικό τρόπο για την επίτευξη της ανάπτυξης. Είναι σαφές πλέον ότι η συμπληρωματική χρήση των δύο αυτών «εργαλείων» είναι επιτακτική. Στην Ελλάδα το πρόβλημα των υποδομών παραμένει σημαντικό, καθώς δεν έχουν ολοκληρωθεί τα μεγάλα έργα ανάπτυξης της χώρας. Μέσα στις πόλεις, στις περισσότερες περιπτώσεις τουλάχιστον, η κατάσταση είναι ελαφρώς διαφορετική. Η ανάγκη για υποδομές είναι υπαρκτή, ταυτόχρονα όμως, είναι προφανές ότι αντιμετωπίζεται μείζον πρόβλημα ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και κατάρτισης των πολιτών στα θέματα που το URBAN χειρίζεται και όχι μόνο. Περιβαλλοντικές υποδομές, πολεοδομικές παρεμβάσεις και λοιπές *hard* ενέργειες έχουν αποτέλεσμα μόνο όταν βρίσκουν πρόσφορο έδαφος και απορρόφηση από τους πολίτες. Η ανησυχία για την επιτυχία των προγραμμάτων URBAN στην Ελλάδα εκφράζεται καθαρά από άποψη ουσιαστικής αφομοίωσης από τους κατοίκους και αξιοποίησης του δυναμικού που αναντίρρητα δημιουργούν. Η δημιουργία κλίματος αποδοχής των έργων θεωρείται απαραίτητη, πριν ή αναγκαστικά μετά την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας.

6.2.6 Χρηματοδότηση

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN ξεκίνησε να αντλεί τη χρηματοδότηση που παρείχε στις επιλέξιμες περιοχές από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ, σπανιότερα δε και από άλλα Ταμεία. Το γεγονός αυτό δημιουργούσε συχνά δυσκινησία, λόγω των γραφειοκρατικών διευθετήσεων που απαιτούντο. Μετά την ολοκλήρωση των αξιολογήσεων και τη σύνταξη των εκθέσεων προόδου, αποφασίστηκε η απλοποίηση της διαδικασίας χρηματοδότησης. Έτσι, τα προγράμματα του URBAN II χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ. Το γεγονός αυτό, εκτός του ότι απλοποιεί σημαντικά την όλη διαδικασία, συμβάλει και στη διαφάνεια των χρηματοδοτήσεων, καθώς ο έλεγχος γίνεται ευκολότερος. Βέβαια, το URBAN II δεν έχει χάσει την ευελιξία του ως προς τη χρηματοδότηση μέτρων τύπου ΕΚΤ ή άλλων ταμείων. Η δυνατότητα αυτή παραμένει, απλώς οι πόροι προέρχονται από διαφορετική πηγή.

Η τακτική αυτή φαίνεται να αποτελεί θετική κίνηση εκ μέρους της Επιτροπής. Από τη στιγμή που διατηρείται η ευελιξία και δεν αποκλείονται μέτρα που δεν υπάρχουν στους στόχους του ΕΤΠΑ, η μόνη διαφορά είναι ότι αποφεύγονται οι επαναλήψεις διαδικασιών που ενέπλεκαν την εφαρμογή της χρηματοδότησης.

6.3 Συνολικά συμπεράσματα

Τρία χρόνια πριν την ολοκλήρωση και του δεύτερου γύρου προγραμμάτων URBAN, τα μέχρι τώρα αποτελέσματα των παρεμβάσεων που πραγματοποιήθηκαν από την Κοινοτική Πρωτοβουλία αποδεικνύουν ότι, στις περιοχές που εφαρμόστηκε, αυξήθηκε η ελκυστικότητα και βελτιώθηκε αισθητά η ποιότητα ζωής των κατοίκων. Προβλήματα κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής φύσης που ταλαιπωρούσαν τους κατοίκους αντιμετωπίστηκαν στο μέτρο του δυνατού με αποτέλεσμα να μειωθεί ο αρνητικός αντίκτυπος στους πολίτες και στο περιβάλλον τους.

Η ολοκλήρωση της πρώτης φάσης προγραμμάτων (1994-1999) απέδειξε την αξία της ολοκληρωμένης προσέγγισης των αστικών θεμάτων. Η ίδια πρακτική συνεχίστηκε και στη δεύτερη γενιά προγραμμάτων, συνεχίζοντας να αποτελεί ένα από τα ισχυρότερα όπλα της Πρωτοβουλίας. Ο συνδυασμός παρεμβάσεων σε επίπεδο υποδομών και σε κοινωνικοοικονομικά και περιβαλλοντικά θέματα παρέχει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την συνέχιση της επιτυχίας των προγραμμάτων.

Οι παρεμβάσεις του URBAN κινούνται προς ένα μακροπρόθεσμο στόχο, πέρα από τη βελτίωση της λειτουργίας της πόλης. Αυτός είναι ο στόχος της δημιουργίας μίας βιώσιμης αστικής Ευρώπης, χωρίς προβλήματα διαχωρισμού στο εσωτερικό των πόλεων και με αυξημένα ποσοστά κοινωνικής συνοχής. Είναι σαφές πλέον ότι το μοντέλο για τη σύγχρονη ανάπτυξη της Ένωσης και της Ηπείρου συνολικά πρέπει να βασίζεται στην ισόρροπη και βιώσιμη αστική και περιφερειακή ανάπτυξη.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN παρέχει ένα εργαλείο προς αυτή την κατεύθυνση και όχι μία ολοκληρωμένη λύση. Η συνδυασμένη χρήση των τεσσάρων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, η βέλτιστη αξιοποίηση της χρηματοδότησης των Διαρθρωτικών Ταμείων και η λειτουργία όλων των δομών στήριξης μειονεκτικών περιοχών, όχι μόνο μέσα στα αστικά κέντρα, αλλά και στην περιφέρεια, στις παραμεθόριες περιοχές και στο νησιωτικό χώρο είναι απαραίτητη ώστε να επιλυθούν τα προβλήματα της ανάπτυξης δύο ταχυτήτων που εμφανίζονται σε χώρες όπως η Ελλάδα και δημιουργούν πόλωση μεταξύ κέντρου και περιφέρειας και ακόμα χειρότερα μεταξύ πρωτεύουσας και υπόλοιπης χώρας. Πέρα όμως από αυτά, κρίσιμη χαρακτηρίζεται και η συμμετοχή και ευαισθητοποίηση των πολιτών, ώστε οι προσπάθειες προς την κατεύθυνση της ισόρροπης ανάπτυξης να βρίσκουν πρόσφορο έδαφος και να μην περνούν αναξιοποίητες.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN βρίσκεται στα μέσα της εφαρμογής της δεύτερης φάσης της. Ήδη από την ολοκλήρωση της πρώτης ήταν σαφές ότι επρόκειτο για μία εκ των σπουδαιότερων προσπαθειών για την αστική αναβάθμιση της Ευρώπης. Τα αποτελέσματα που έχει να επιδείξει σε τοπικό επίπεδο είναι αξιόλογα και συνεχώς διευρύνονται, βελτιώνοντας τις συνθήκες ζωής των κατοίκων στις πόλεις, επιλύοντας ουσιαστικά προβλήματα υποβάθμισης. Η ολοκλήρωση της δεύτερης γενιάς προγραμμάτων, του URBAN II θα βρει την Ευρώπη να υποδέχεται νέα μέλη, χώρες με νέα προβλήματα στα αστικά τους κέντρα και φυσικά κανείς δεν φαντάζεται ότι το 2006 θα έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα στις πόλεις των κρατών μελών της Ευρώπης των 15. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί ενδιαφέρον για την εξέλιξη της Πρωτοβουλίας. Με τους διαθέσιμους πόρους προς τις νυν χώρες της να τείνουν να μειώνονται συνεχώς, αναρωτιέται κανείς εάν θα υπάρξει τρίτος γύρος προγραμμάτων και ποια θα είναι η περιοχή εστίασής του. Το μόνο που είναι σίγουρο είναι ότι και μετά το 2006, προβλήματα στα αστικά κέντρα της Ευρώπης θα εξακολουθούν να υπάρχουν, όπως και ανάγκες για την αντιμετώπισή τους. Το σημαντικότερο εργαλείο αυτή τη στιγμή της

Συμπεράσματα

αστικής πολιτικής της Ευρώπης θα είναι εκεί για να συμβάλλει στην αντιμετώπιση των δυσκολιών;

Βιβλιογραφία**Ξενόγλωσση**

1. Cambridge Policy Consultants (2001): "Peterborough, URBAN II Community Initiative Programme". Final Draft 1. October.
2. CEC (1997): Communication from the Commission: "Towards an Urban Agenda in the European Union". May.
3. CEC (2000): "The Urban Audit" Towards the Benchmarking of Quality of Life in 58 European Cities, Volumes I and III. Luxemburg.
4. CEC (2002): "The URBACT Programme 2002-2006, URBAN II Community Initiative". November.
5. CEC (2003): "Partnership with the cities, The URBAN Community Initiative".
6. CEC (undated): Communication from the Commission, To the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: "Sustainable Urban Development in the European Union: A Framework For Action".
7. DG Regio (2001): Communication from the Commission to the Member States: "The Regions and the New Economy". January.
8. DG XII - Expert Advisory Group (undated): First report to the Commission of the Expert Advisory Group for the Key Action "City of Tomorrow and Cultural Heritage".
9. "The Urban Audit" Towards the Benchmarking of Quality of Life in 58 European Cities, Volume III The Urban Audit Manual, Office for Official Publications of the European Communities, Luxemburg, 2000

Ελληνική

10. Αραβαντινός, Αθ. (1997): *Πολεοδομικός σχεδιασμός. Για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου*. Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα.
11. Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής (αχρονολόγητο): *Οδηγός για τα προγράμματα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II*.
12. Δήμος Βόλου (1994): «Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 1 Βόλου - Νέας Ιωνίας, Πρόταση».
13. Δήμος Βόλου (1997): «Βιομηχανικά κτίρια του Βόλου, Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον».
14. ΕΕΚ (2000): Ανακοίνωση C(2000)1100 «Γενικές κατευθύνσεις για την ανάληψη κοινοτικής πρωτοβουλίας που αφορά την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση πόλεων και οικισμών σε κρίση, έτσι ώστε να προωθηθεί η αειφόρος αστική ανάπτυξη: URBAN II»
15. ΕΕΚ (2000): Αστικός έλεγχος (Urban Audit).
16. ΕΕΚ (2002): Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: «Προγραμματισμός των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006: αρχική αξιολόγηση της πρωτοβουλίας URBAN». Βρυξέλλες, Ιούνιος.
17. ΕΕΚ (2002): Πρώτη έκθεση προόδου σχετικά με την οικονομική και κοινωνική συνοχή, Ανακοίνωση της Επιτροπής. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Βρυξέλλες. Ιανουάριος.
18. Οικονόμου, Δ., Πετράκος, Γ. (1999): *Η ανάπτυξη των ελληνικών πόλεων. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις Αστικής Ανάλυσης και Πολιτικής*. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Θεσσαλίας – Gutenberg, Βόλος.
19. Σκυργιάννης, Χ. (2002): «Μεταφορές σε Αστικό Περιβάλλον», Σημειώσεις Παράδοσης Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, Βόλος
20. ΥΠΕΘΟ - ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο): «Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN. Πρόγραμμα URBAN - ELLAS». Αθήνα
21. ΥΠΕΧΩΔΕ (αχρονολόγητο): Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II: Συμπλήρωμα Προγραμματισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Οικονομικής &

Βιβλιογραφία

Κοινωνικής Αναζωογόνησης των Υποβαθμισμένων Περιοχών του Δυτικού
Παραλιακού Μετώπου Ηρακλείου Κρήτης 2000-2006» της Κοινοτικής
Πρωτοβουλίας Urban II». Αθήνα

Internet

22. http://europa.eu.int/comm/regional_policy/urban2/urban/initiative/src/frame1.htm (11/9/2003)
23. http://europa.eu.int/eur-lex/en/lif/ind/en_analytical_index_15.html (11/9/2003)
24. http://www.europa.eu.int/index_el.htm (11/9/2003)
25. www.cordis.lu (11/9/2003)
26. www.ecotec.com/ (11/9/2003)
27. www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm (11/9/2003)
28. www.europa-bremen.de/efre (11/9/2003)
29. www.heraklion-city.gr/ (11/9/2003)
30. www.peterborough.gov.uk/ (11/9/2003)
31. www.peterborough.net/ (11/9/2003)
32. www.urban.gr/home.htm (11/9/2003)

Παράρτημα

Παράρτημα Κεφαλαίου 2

Στοιχεία για τον αστικό έλεγχο (Urban Audit)

Για πρώτη φορά συνελέγησαν δείκτες όσον αφορά «το βιοτικό επίπεδο» σε 58 από τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές πόλεις. Οι δείκτες αυτοί πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από τους δήμους, την Επιτροπή καθώς και από το σύνολο των εμπλεκόμενων στον αστικό τομέα. Οι δήμοι συνεργάστηκαν σε μεγάλο βαθμό για τη διενέργεια του εν λόγω ελέγχου. Η καλύτερη γνώση των αστικών περιοχών της Ευρώπης αποτελεί βασικό παράγοντα για τη βελτίωση της «διακυβέρνησης» των πόλεων. Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν θα επιτρέψουν τη βελτίωση των κοινοτικών πολιτικών προς όφελος των πόλεων.

Μερικοί εύλωττοι δείκτες:

- Η αναλογία των ηλικιωμένων αυξάνεται περισσότερο στις πόλεις που διενεργήθηκε ο έλεγχος απ' ό,τι σε εθνικό επίπεδο. Η αναλογία των νέων παρουσιάζει μείωση.
- Η αναλογία αλλοδαπών παρουσιάζει αύξηση. Απ' αυτούς, μόνο το ένα τρίτο προέρχεται από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Παρατηρείται αύξηση του αριθμού των κοινωνικά απομονωμένων ατόμων και των μονογονεϊκών οικογενειών.
- Στις περισσότερες πόλεις, η ανεργία υπερβαίνει το εθνικό ποσοστό.
- Ο δείκτης της φτώχειας αποκαλύπτει ότι κατά μέσο όρο 23% των κατοίκων ζουν με λιγότερο από το ήμισυ του μέσου εθνικού εισοδήματος.
- Τα ποσοστά παιδικής θνησιμότητας παρουσιάζουν μείωση αλλά παραμένουν μεγαλύτερα από τα ποσοστά σε εθνικό επίπεδο.
- Το ποσοστό εγκληματικότητας είναι πολύ μεγαλύτερο στις πόλεις απ' ό,τι σε εθνικό επίπεδο.
- Η καθοδική πορεία της απασχόλησης στον κλάδο της βιομηχανίας αντισταθμίζεται σχεδόν από την ανοδική πορεία που παρουσιάζει στον τομέα των υπηρεσιών. Η γυναικεία απασχόληση αυξάνεται αισθητά.
- Στις περισσότερες πόλεις, το ΑΕγχΠ είναι υψηλότερο απ' ό,τι σε εθνικό επίπεδο.
- Η συμμετοχή στις εκλογές είναι σχετικά χαμηλή και φθίνει συνεχώς. Ο αριθμός εκλεγόμενων γυναικών έχει αυξηθεί.
- Μόνο 22% των μετακινήσεων συνδέονται με την εργασία. Η χρησιμοποίηση των συγκοινωνιών είναι περιορισμένη και παρουσιάζει μείωση.

Παράρτημα

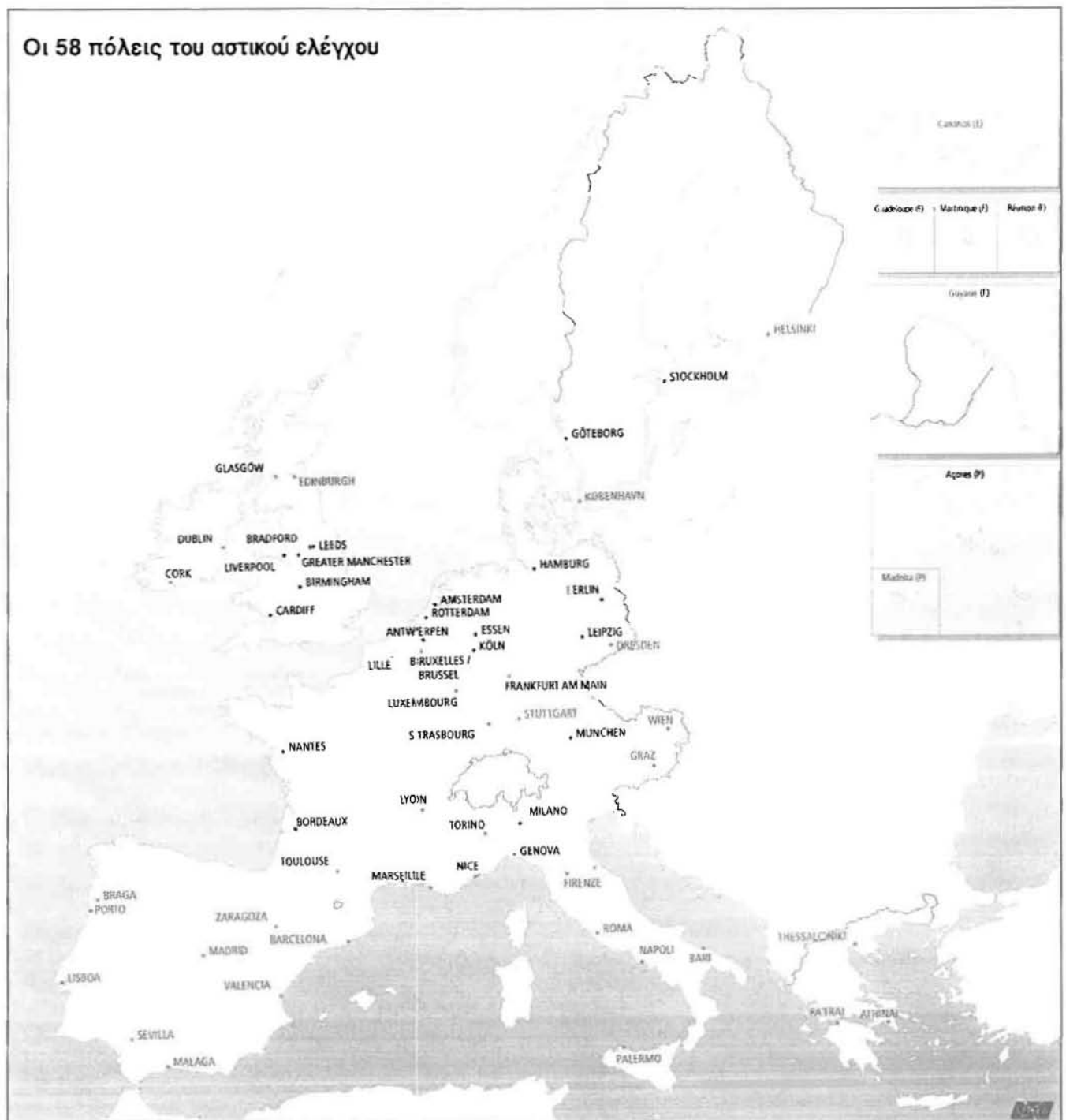
- Η ρύπανση από τα αυτοκίνητα (O_3) παρουσιάζει αύξηση. Η ρύπανση που συνδέεται με τις βιομηχανικές δραστηριότητες (SO_2) παρουσιάζει μείωση. Η κατανάλωση ύδατος παρουσιάζει και αυτή μείωση.

- Οι πολίτες πηγαίνουν στον κινηματογράφο 10 φορές περισσότερο απ' ό,τι σε συναυλίες.

- Η ανομοιογένεια μεταξύ των συνοικιών μιας πόλης είναι συχνά εντονότερη απ' ό,τι μεταξύ των πόλεων που συμμετείχαν στον έλεγχο.

Χάρτης Π.1: Οι 58 πόλεις που συμμετείχαν στον Αστικό Έλεγχο

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής

Ενδεικτικός Κατάλογος Επιλέξιμων Μέτρων

Όπως προβλέπεται από τον γενικό κανονισμό, όλες οι ενέργειες που χρηματοδοτούνται εν μέρει από το ΕΤΠΑ πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διαρθρωτικών Ταμείων και να είναι σύμφωνες με τα δελτία επιλεξιμότητας των δαπανών. Θα πρέπει επίσης να είναι σύμφωνες με άλλες κοινοτικές πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων για τον ανταγωνισμό.

Πολυλειτουργική και οικολογική ανάπλαση των υφισταμένων οικισμών

- Ανάκτηση υποβαθμισμένων εκτάσεων και γαιών που έχουν υποστεί ρύπανση.
- Ανάπλαση δημόσιων χώρων, συμπεριλαμβανομένων των χώρων πρασίνου.
- Ανακαίνιση κτιρίων για τη στέγαση οικονομικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων, κατά τρόπο αειφόρο και οικολογικό.
- Διατήρηση και ενίσχυση της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Βελτίωση της ασφάλειας και πρόληψη της εγκληματικότητας, συμμετοχή των κατοίκων στην επιτήρηση αστικών περιοχών· βελτίωση του φωτισμού οδών· επιτήρηση με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης. Οι ιδιωτικές περιοχές με αποκλειστική πρόσβαση δεν είναι δυνατόν να τύχουν χρηματοδότησης.
- Κατάρτιση προσωπικού.

Το ΕΤΠΑ δεν δύναται να χρηματοδοτήσει κατοικίες. Εντούτοις, εφόσον η στέγαση των κατοίκων είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τυχόν προσπάθειες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων αστικής ανάπτυξης, πρέπει να αποδεικνύεται στο πλαίσιο των προγραμμάτων ότι οι εθνικές και / ή οι τοπικές αρχές έχουν καταβάλει, εκτός από το συνολικό ποσό που είναι επιλέξιμο στο πλαίσιο του προγράμματος URBAN II, τις δέουσες επιχορηγήσεις για τη βελτίωση κατοικιών. Στα προγράμματα πρέπει επίσης να επεξηγείται ο τρόπος με τον οποίο η σχετική με τις κατοικίες ενέργεια είναι συνεκτική με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ.

Συμφωνία για την ανάληψη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και την απασχόληση

Στήριξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, του εμπορίου, των συνεταιρισμών, των ταμείων αλληλοβοήθειας και των υπηρεσιών για τις ΜΜΕ· δημιουργία επιχειρηματικών κέντρων, εγκαταστάσεων για τη μεταφορά τεχνολογίας.

Παράρτημα

Δημιουργία εταιρικών σχέσεων δημοσίου / ιδιωτικού τομέα, ιδίως για την διαχείριση ολοκληρωμένων προγραμμάτων οικονομικής ανάπτυξης και για την προώθηση «οικολογικών δραστηριοτήτων».

Δημιουργία μιας ένωσης συμβούλων για θέματα διαχείρισης και εμπορικής προώθησης· εξατομικευμένη παροχή συμβουλών σε επιχειρηματίες και σε άτομα που ξεκινούν μια επιχειρηματική δραστηριότητα.

Επιμόρφωση στον τομέα των νέων τεχνολογιών, π.χ. παραγωγή με τη βοήθεια υπολογιστή για εμπορικές και / ή «οικολογικές» τεχνολογίες.

Στήριξη έργων ένταξης εργασίας σε τοπικό επίπεδο.

Πρόβλεψη εγκαταστάσεων για πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες καθώς και για αναψυχή, εφόσον συμβάλλουν στη δημιουργία σταθερών θέσεων απασχόλησης και στην κοινωνική συνοχή.

Διατήρηση και διάδοση πολιτιστικών στοιχείων.

Πρόβλεψη εγκαταστάσεων βρεφονηπιακών σταθμών.

Πρόβλεψη εναλλακτικών μορφών πρόνοιας και άλλων υπηρεσιών, ιδίως για ηλικιωμένους και παιδιά.

Παροχή συμβουλών για την ασφάλεια και την προστασία έναντι της εγκληματικότητας. Ένταξη ατόμων που πλήττονται από τον αποκλεισμό και εύκολη πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες.

Εξατομικευμένη παροχή συμβουλών, προγράμματα κατάρτισης και εκμάθησης γλωσσών, προσαρμοσμένα ιδίως στις συγκεκριμένες ανάγκες μειονοτήτων.

Κινητές μονάδες για την παροχή συμβουλών σε θέματα απασχόλησης και κατάρτισης.

Προγράμματα επαγγελματικής εμπειρίας για τοπικά έργα ανάπτυξης.

Βελτίωση των υπηρεσιών υγείας· κέντρα θεραπείας τοξικομανών.

Επενδύσεις στους τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας (συμπεριλαμβανομένων των κέντρων θεραπείας τοξικομανών) σε κατάλληλη κλίμακα για την τοπική ανάπτυξη και την απασχόληση.

Προώθηση ολοκληρωμένων και εξατομικευμένων προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με στόχο την επανένταξη μειονεκτούντων και περιθωριοποιημένων ατόμων.

Συνδέσεις δημόσιων μεταφορών με περιοχές συγκεντρωμένης απασχόλησης και κατάρτιση εντός και εκτός της περιοχής. Ολοκληρωμένο δίκτυο δημόσιας μεταφοράς και

Παράρτημα

επικοινωνίες – Αναδιοργάνωση του συστήματος μεταφορών, συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης διοδίων, δημιουργία περιοχών χωρίς οχήματα, πρωτοποριακά συστήματα ελέγχου της κυκλοφορίας, χώροι στάθμευσης και διάδρομοι οχημάτων.

Δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος δημόσιων μεταφορών.

Βελτίωση της ασφάλειας στις δημόσιες μεταφορές.

Υπηρεσίες τηλεματικής για ταξιδιωτικές πληροφορίες, κρατήσεις και πληρωμές ταξιδιών.

Ενεργειακώς αποδοτικά οχήματα δημόσιων μεταφορών.

Ασφαλή και ενδιαφέροντα μονοπάτια για πεζούς και ποδήλατα· δρόμοι πρασίνου.

Κατάρτιση προσωπικού. Ελαχιστοποίηση και επεξεργασία λυμάτων· αποτελεσματική διαχείριση του ύδατος και μείωση του θορύβου· μείωση της κατανάλωσης υδρογονανθράκων.

Προώθηση της ελαχιστοποίησης των αποβλήτων, πλήρης ανακύκλωση, επιλεκτική συλλογή και επεξεργασία.

Έλεγχος της ποιότητας της ατμόσφαιρας και μείωση του θορύβου (σχέδια τοπικής δράσης).

Ενέργειες για τη μείωση της κατανάλωσης του ύδατος και για την προώθηση της χρησιμοποίησης όμβριων υδάτων και της αποτελεσματικότερης διαχείρισης των υγρών αποβλήτων.

Προώθηση της αποδοτικότητας της ενέργειας και μείωση της κατανάλωσης.

Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Κατάρτιση στον τομέα της περιβαλλοντικής διαχείρισης και προστασίας. Ανάπτυξη του δυναμικού των τεχνολογιών για την κοινωνία των πληροφοριών.

Κατάρτιση και εγκατάσταση συστημάτων τηλεργασίας και χρησιμοποίηση του δικτύου Internet και άλλων εφαρμογών της τηλεματικής.

Προώθηση της αποτελεσματικής πρόσβασης και χρήσης τηλεματικών υπηρεσιών για τους πολίτες.

Συστήματα ενημέρωσης για τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και τις ευκαιρίες στον τομέα της απασχόλησης.

Στήριξη της χρησιμοποίησης τεχνολογιών ενημέρωσης και επικοινωνίας για την επιμόρφωση, την δυνατότητα εξεύρεσης εργασίας, την εκπαίδευση και πολιτιστικά θέματα.

Παράρτημα

Ανάπτυξη υπηρεσιών δημόσιου ενδιαφέροντος, ιδίως στους τομείς της εκπαίδευσης και της επιμόρφωσης, της υγειονομικής περίθαλψης, της περιβαλλοντικής ενημέρωσης, της στήριξης των ΜΜΕ, ιδίως όσον αφορά το ηλεκτρονικό εμπόριο και τις εκ του σύνεγγυς υπηρεσίες.

Στήριξη των τοπικών αρχών για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τεχνολογίας, βάσει της κτηθείσας πείρας, σε επίπεδο πόλεως, στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Βελτίωση των διοικητικών υπηρεσιών.

Μελέτες και εκθέσεις εμπειρογνομόνων για την αναδιοργάνωση και τη βελτίωση δημοσίων υπηρεσιών.

Προώθηση νέων και σύγχρονων δομών αστικής διαχείρισης· επιμόρφωση προσωπικού.

Θέσπιση δεικτών αειφορίας σε τοπική κλίμακα, επανεξέταση της χρησιμοποίησής τους και πιθανές βελτιώσεις.

Ενημερωτικές εκστρατείες (επίσης για τη μείωση των αποτρεπτικών παραινήσεων), μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης σε πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων στον τομέα του περιβάλλοντος και συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Ανταλλαγές εμπειριών και ορθών πρακτικών και ανάπτυξη της βάσης δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις ορθές πρακτικές στον τομέα της αστικής διαχείρισης και της αειφορίας.

Παράρτημα

Πίνακας Π.1: Ενδεικτικός αριθμός καλυπτόμενων αστικών περιοχών ανά κράτος μέλος

Χώρα	URBAN I	URBAN II	URBAN I & II
Αυστρία	1	1	2
Βέλγιο	3	2	2
Γαλλία	13	9	3
Γερμανία	12	12	3
Δανία	1	1	-
Ελλάδα	6	3	-
Ηνωμένο Βασίλειο	15	11	2
Ιρλανδία	2	1	-
Ισπανία	29	10	-
Ιταλία	16	10	1
Λουξεμβούργο	1	-	-
Ολλανδία	4	3	2
Πορτογαλία	6	3	3
Σουηδία	1	1	-
Φινλανδία	2	1	1

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Επεξήγηση: Η τρίτη στήλη (URBAN I & II) δεν αφορά ξεχωριστά προγράμματα για κάθε χώρα, αλλά αναφέρει τον αριθμό των περιοχών που καλύφθηκαν και από τις δύο Πρωτοβουλίες. Έτσι, το σύνολο των περιοχών των οποίων προγράμματα χρηματοδοτήθηκαν ή χρηματοδοτούνται από την Πρωτοβουλία URBAN από το 1994 μέχρι και το 2006, προκύπτει από το άθροισμα των δύο πρώτων στηλών.

Επόμενη σελίδα:

Χάρτης Π.2: Πόλεις που συμμετέχουν στα προγράμματα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN

Πηγή: http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Cities participating in the URBAN Community Initiative

- ◆ URBAN I programmes (1994-1999)
- ◆ URBAN II programmes (2000-2006)
- ◆ Both URBAN I and URBAN II programmes (1994-1999 and 2000-2006)

Belgium	85	Le Havre	
1	Antwerpen	96	Le Mans
2	Bruxelles/Brussel		
3	Charleroi		
4	Lille		
5	Sambreville		
Denmark			
6	Aalborg		
7	Århus	93	Strasbourg
Germany	94	Val-de-Seine (Les Mureaux)	
8	Berlin		
9	Bonn		
10	Bremen		
11	Bremenhaven		
12	Chemnitz		
13	Düsseldorf		
14	Dortmund		
15	Duisburg/Altena		
16	Erfurt		
17	Gera	101	Canara
18	Halle	102	Caserta
19	Kassel	103	Como
20	Kiel		
21	Leipzig		
22	Ludwigshafen	106	Crotone
23	Mannheim		
24	Mannheim - Ludwigshafen	108	Genova
25	Neubrandenburg	110	Milano
26	Potsdam	111	Malerbenico
27	Saarbrücken	112	Mola di Bari
28	Wuppertal	113	Napoli
Greece	114	Patterson	
29	Enfysio	115	Pescara
30	Iraklio	116	Rosario di Calvinal
31	Kalamata	117	Rosario
32	Korinthi	118	Savona
33	Patra	119	Savona (Savona)
34	Perama	120	Taranto
35	Sifakia	121	Torino
36	Thessaloniki	122	Torino
37	Volos	123	Venezia Porto Marghera
Spain			
38	Albacete	124	Orlando di Savona
39	Aviles		
40	Badajoz	125	Amsterdam
41	Batolosa	126	Den Haag
42	Burgos	127	Heeren
43	Caceres	128	Rotterdam
44	Cadix	129	Utrecht
45	Cartagena		
46	Castellon de la Plana		
47	Chelva		
48	Gijón		
49	Granada		
50	Huelva		
51	Jaen		
52	La Orotava		
53	Lanzarote		
54	Madrid		
55	Malaga		
56	Murcia		
57	Orense		
58	Pamplona		
59	Pontevedra		
60	Salamanca		
61	San Cristobal de la Laguna		
62	San Sebastian (Paseos)		
63	San Adria de Besos		
64	Santa Coloma de Gramenet		
65	Seville		
66	Valencia		
67	Vitoria		
68	Zaragoza		
France			
69	Amiens		
70	Angers		
71	Bordeaux		
72	Caen		
73	Clermont-Ferrand		
74	Cognac		
75	Creteil		
76	Evry		
77	Le Mans		
78	Lyon		
79	Nantes		
80	Nice		
81	Orléans		
82	Paris		
83	Reims		
84	Rennes		
85	Strasbourg		
86	Toulouse		
87	Toulon		
88	Valenciennes		
89	Versailles		
90	Wendebourg		
91	Wendebourg		
92	Wendebourg		
93	Wendebourg		
94	Wendebourg		
95	Wendebourg		
96	Wendebourg		
97	Wendebourg		
98	Wendebourg		
99	Wendebourg		

The URBAN Community Initiative

URBAN I

118 cities/sites
953 Mio € ERDF contribution
(European Regional Development Fund)
1800 Mio € total investment

URBAN II

70 cities/sites
700 Mio € ERDF contribution
1580 Mio € total investment
(all figures at prices of 1999)

Contacts:

European Commission
Directorate-General Regional Policy
41, Avenue de Tervuren, B-1040 Brussels
Unit 01 "Information and Communication"
Mr. Thierry Daman - Head of Unit
Fax: +32 2 296 80 03
regio-info@cec.eu.int
Unit B2 "URBAN and urban action"
Mr. Rudolf Niessler - Head of Unit
Fax: +32 2 296 32 71
regio-affaires-urbaines@cec.eu.int

Web Addresses:

Urban Community Initiative:
http://ec.europa.eu/regional_policy/urban2/index_en.htm
Urban Audit:
http://ec.europa.eu/regional_policy/urban2/urbanaudit/index_en.htm
Regional Policy webpage:
http://ec.europa.eu/regional_policy/

Useful Addresses of City Networks:

Eurocities:
<http://www.eurocities.org/>
The European Sustainable Cities & Towns Campaign:
<http://www.ecstc.org/>
The Urban Environmental Management Research Initiative
UEMRI Guide to City Networks:
<http://www.gimc.org.uk/networks/index.html>
The German-Austrian Urban Network:
<http://www.gau-net.org/>
Other national Urban networks and the
European URBAN II Network Programme are in preparation

Παράρτημα

Πίνακας Π.2: περιοχές του URBAN II ανά τύπο

Τύπος περιοχής	Αριθμός	%	Πληθυσμός	%
Περιοχή στο κέντρο της πόλης	31	44%	994.000	46%
Περιοχή στην περιφέρεια της πόλης	27	39%	810.000	38%
Ολόκληρη πόλη	8	11%	239.000	11%
Συνδυασμός (κέντρου και περιφέρειας)	4	6%	113.000	5%

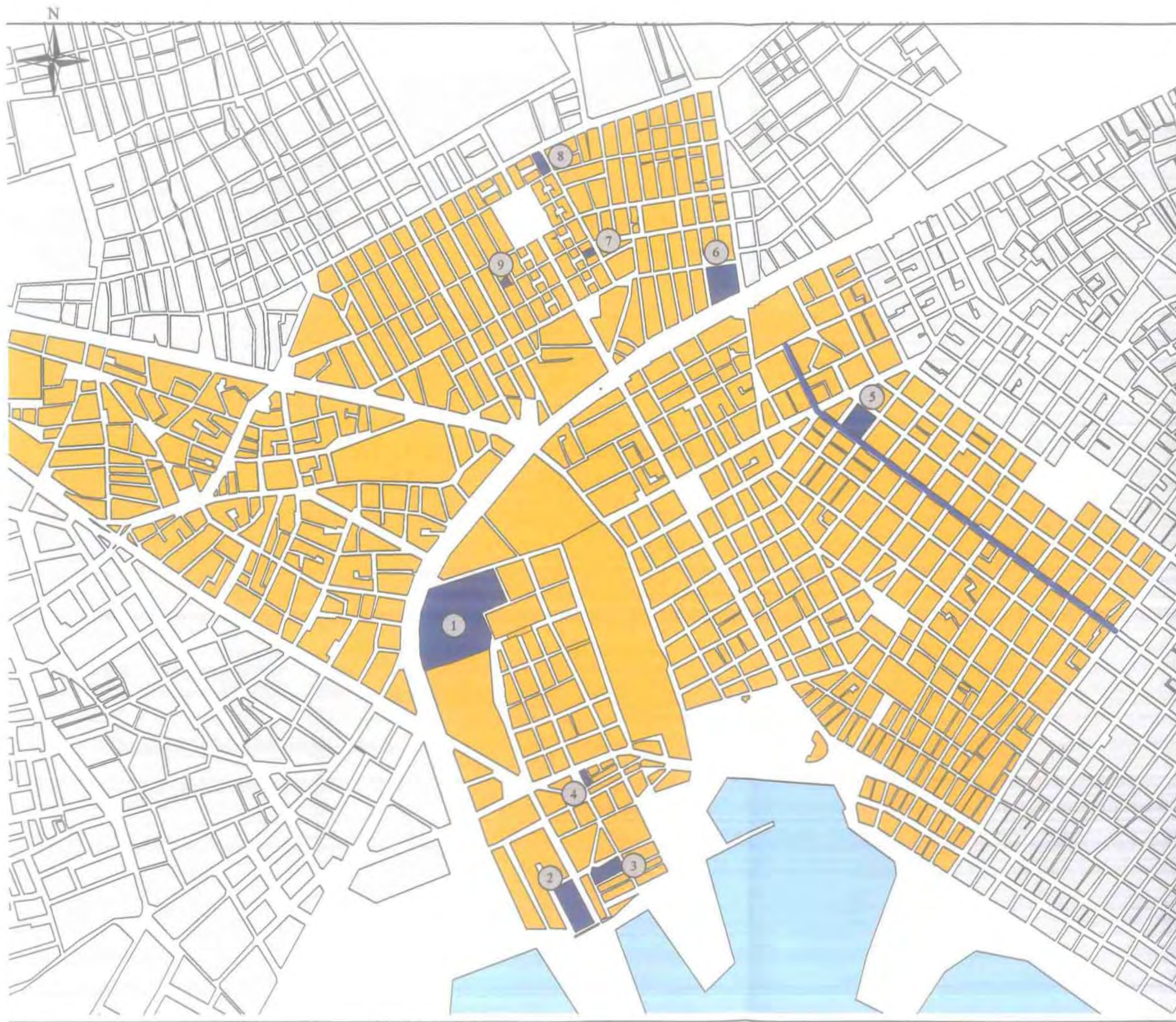
Τύπος πόλης	Αριθμός	%	Πληθυσμός	%
Μεγάλη πόλη (>250.000 κάτοικοι)	27	39%	874.000	41%
Μεσαία πόλη	31	44%	945.000	44%
Μικρή πόλη (<50.000)	12	17%	337.000	16%

Επικάλυψη με τους στόχους	Αριθμός	%	Πληθυσμός	%
Στόχος 1	21	30%	575.000	27%
Στόχος 1 – σταδιακή αποχώρηση	6	9%	134.000	6%
Σύνολο Στόχου 1	27	39%	709.000	33%
Στόχος 2	12	17%	355.000	16%
Στόχος 2 – σταδιακή αποχώρηση	1	1%	33.000	2%
Εν μέρει στόχος 2	6	9%	186.000	9%
Σύνολο στόχου 2	19	27%	573.000	27%
Εκτός στόχων 1 και 2	24	34%	874.000	41%

Πηγή: Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Παράρτημα Κεφαλαίου 3: Χάρτης, Φωτογραφίες Βόλου - Νέας Ιωνίας

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ &
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN
Ανάλυση στόχων και μεθόδων, εκτίμηση,
αξιολόγηση.**

**Οι περιπτώσεις των πόλεων Βόλου,
Ηρακλείου και Peterborough (UK)**

Διπλωματική Εργασία

Αθανάσιος Αλέξης

**Επιβλέπων καθηγητής:
Κωνσταντίνος Λαλένης**

Σεπτέμβριος, 2003

**Χάρτης Π.3: Οι παρεμβάσεις του URBAN
I στην πόλη του Βόλου**

Υπόμνημα

Οικοδομικά τετράγωνα περιοχής URBAN

Οικοδομικά τετράγωνα

Κτιριακές παρεμβάσεις URBAN

Περιοχή οδού Ρ. Φεραίου

Συγκρότημα Τσαλαπάτα

Περιφερειακό Ενεργειακό Κέντρο

ΔΟΥΚ - Κέντρο Δημ/κής
Απασχόλησης παιδιών Παλιών

Πλατεία Παλιών

Αθλητικό Κέντρο Αδαμόπουλου

Μεταξουργείο

Κέντρο στήριξης γυναικών Ν. Ιωνίας

Κέντρο προώθησης ίσων ευκαιριών

Κέντρο Δημ/κής Απασχόλησης
παιδιών Προσφυγικών

Παράρτημα

Προηγούμενη σελίδα

Χάρτης Π.3: Οι παρεμβάσεις του URBAN I στην πόλη του Βόλου

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Εικ. Π.1: Κέντρο Απασχόλησης Παιδιών, Προσφυγικά Ν. Ιωνίας

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.2: Κέντρο Υποστήριξης Γυναικών Συνοικίας Προσφυγικών Ν. Ιωνίας

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.3: Υποδομές εξασφάλισης ίσων ευκαιριών σε ειδικές κοινωνικές ομάδες

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.4: Χώρος αναψυχής στο συγκρότημα παλιού Μεταξουργείου

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.5: Γενική άποψη του συγκροτήματος του παλιού Μεταξουργείου

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.6: Συγκρότημα Τσαλαπάτα

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.7: Συγκρότημα Τσαλαπάτα

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.8: Συγκρότημα Τσαλαπάτα

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.9: Συγκρότημα Τσαλαπάτα

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.10: Συγκρότημα Τσαλαπάτα

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.11: Συγκρότημα Τσαλαπάτα

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.12: Αθλητικό Κέντρο Αδαμόπουλου

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.13: Αθλητικό Κέντρο Αδαμόπουλου

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.14: Αθλητικό Κέντρο Αδαμόπουλου

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.15: Δημοτικός Οργανισμός Υγείας και Κοινωνικών Θεμάτων

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.16: Πολεοδομικές παρεμβάσεις στα Παλιά

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

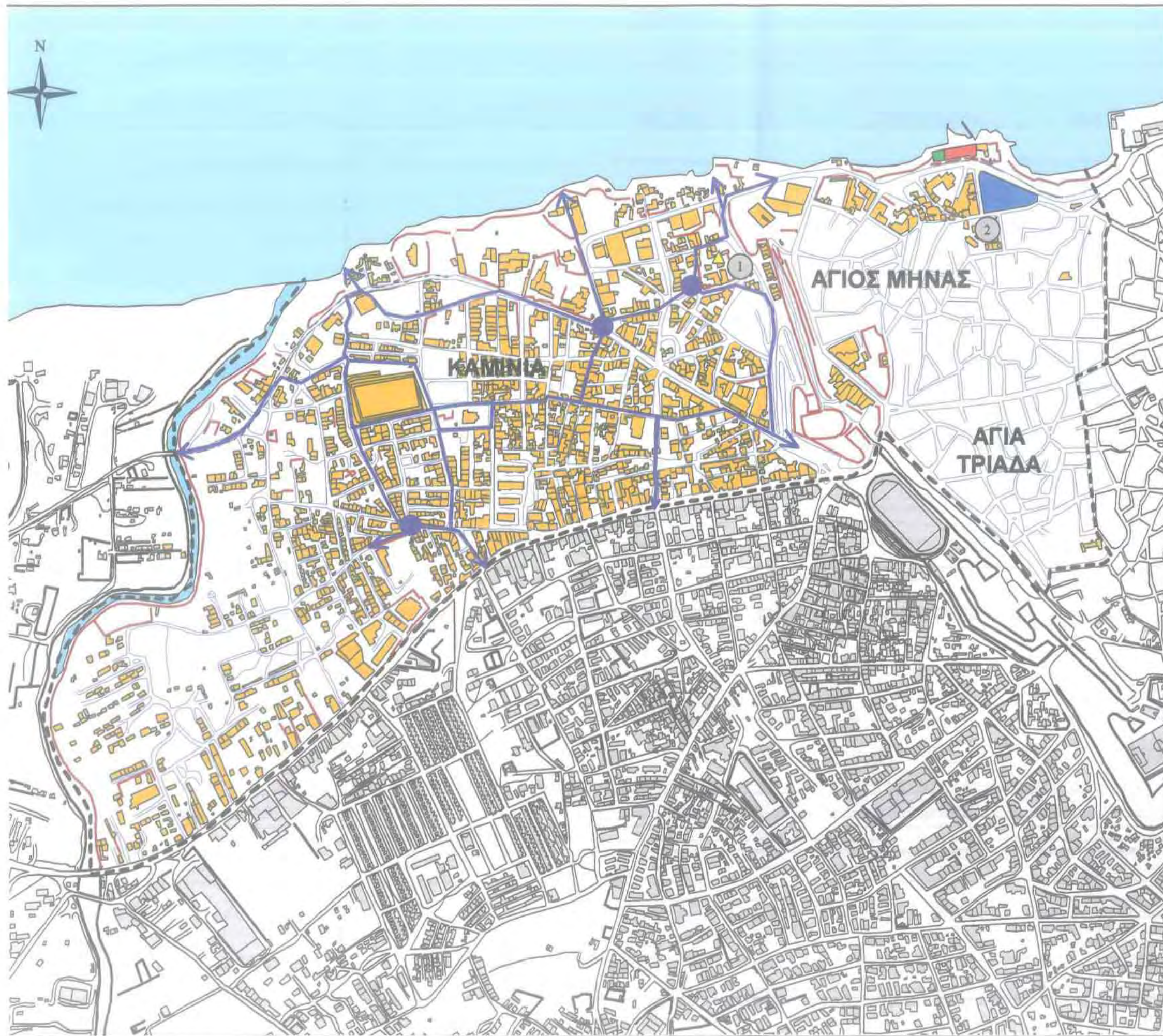
Εικ. Π.17: Περιφερειακό Ενεργειακό Κέντρο Θεσσαλίας

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Παράρτημα Κεφαλαίου 4: Χάρτης, Φωτογραφίες Ηρακλείου Κρήτης

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ &
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN
Ανάλυση στόχων και μεθόδων, εκτίμηση,
αξιολόγηση.**

**Οι περιπτώσεις των πόλεων Βόλου,
Ηρακλείου και Peterborough (UK)**

Διπλωματική Εργασία

Αθανάσιος Αλέξης

**Επιβλέπων καθηγητής:
Κωνσταντίνος Ααλένης**

Σεπτέμβριος, 2003

**Χάρτης Π.4: Οι παρεμβάσεις του URBAN
Π στην πόλη του Ηρακλείου**

Υπόμνημα

- Κτίρια περιοχής URBAN
- Κτίρια εκτός τειχών (τα κτίρια εντός τειχών δεν υπάρχουν σε ψηφιακή μορφή)
- Όρια συνοικιών περιοχής μελέτης
- Δίκτυο πολεοδομικών παρεμβάσεων στα Καμίνια
- Μουσείο Φυσικής Ιστορίας
- Κέντρο Περιβαλλοντικής Κατάρτισης
- Παρεμβάσεις στο Ο.Τ. της παλιάς λαχαναγοράς
- Κοινωνικές δομές Μέτρου 3.2

- 1 Περιοχή μετεγκατάστασης κατοίκων Καράβουλα
- 2 Μουσείο Βυζαντινής αρχαιολογίας
- 3 Παγκρήτιο Κολυμβητήριο

Παράρτημα

Προηγούμενη σελίδα:

Χάρτης Π.4: Οι παρεμβάσεις του URBAN II στην πόλη του Ηρακλείου

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Εικ. Π.18: Ο ελεύθερος πλέον χώρος της παλιάς λαχαναγοράς

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Παράρτημα

Εικ. Π.19: Η πρόσοψη της Παλιάς Ηλεκτρικής (διατηρηθέν τμήμα)

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.20: Τμήμα της υπάρχουσας διατηρηθείσας τοιχοποιίας της Παλιάς Ηλεκτρικής

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.21: Το Δυτικό τμήμα της Παλιάς Ηλεκτρικής που θα διατηρηθεί

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.22: Ο Κόλπος του Δερματά

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.23: Δείγμα απαξιωμένου κτιριακού αποθέματος (περιοχή Αγίας Τριάδας)

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.24: Δείγμα απαξιωμένου κτιριακού αποθέματος (περιοχή Αγίας Τριάδας)

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.25: Δείγμα κοινοχρήστων χώρων (περιοχή Αγίας Τριάδας)

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.26: Δείγμα κοινοχρήστων χώρων (περιοχή Αγίας Τριάδας)

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.27: Περιοχή Καράβολα. Δείγματα υποβάθμισης

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.28: Περιοχή Καράβολα. Δείγματα υποβάθμισης

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.29: Η παραλία στα δυτικά της περιοχής παρέμβασης

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

Εικ. Π.30: Το υπό κατασκευή Παγκρήτιο Κολυμβητήριο

Πηγή: Προσωπικό αρχείο

**Παράρτημα Κεφαλαίου 5: ex-ante αξιολόγηση Προγράμματος URBAN Peterborough,
Πίνακες ανάλυσης μέτρων Προτεραιοτήτων**

**URBAN II Community Initiative
Programme 2000-2006**

**Peterborough – Inspiring Communities
Ex-Ante Evaluation**

October 2000

Newton Hall
Newton
Cambridge CB2 5PE
Tel: (01223) 871551
Fax: (01223) 871303
cpc@campolco.demon.co.uk

CONTENTS

1.	Introduction.....	1
2.	Overview and Summary.....	3
3.	Previous Evaluation Results	7
4.	Validation of Regional Needs and the SWOT Analysis	9
5.	Assessment of the rationale and consistency of the strategy	12
6.	Quantification Issues.....	16
7.	Analysis of expected impacts and policy justification.....	19
8.	Quality of the Implementation and Monitoring Arrangements	20

1. INTRODUCTION

- 1.1. This report is the outcome of the ex-ante evaluation carried out by Cambridge Policy Consultants on the preparation, content and presentation of the Peterborough URBAN II Community Initiative Programme.
- 1.2. The objectives of the evaluation were to:
- a) Examine the general context for the Community Initiative Programme, with particular focus on:
    - the social and economic situation
    - the environmental situation
    - the situation in terms of equality between men and women.
  - b) The coherence of the strategic choices with the characteristics of the urban area concerned including:
    - The consistency of the strategy and aims
    - The expected impact of the planned priorities for action
    - Justification of the financial resources allocated to the different priorities
    - Coherence with regional, national and Community policies and priorities
  - c) Appropriateness of the implementation system.
- 1.3. In carrying out the task, we have undertaken:
- A review of the guidance material made available to the partnership from UK Government and the EU
  - An assessment of and comments on initial and final drafts of programme document
  - Attendance at a meeting of the Peterborough Regeneration Partnership CIP planning group in charge of preparing the document
  - Discussions and advice on appropriate indicators and anticipated outputs and impacts with the CIP planning group.
- 1.4. The evaluation has been carried out by Cambridge Policy Consultants to provide a rigorous, independent and transparent critique of the emerging draft CIP. At the same time, advice and assistance was provided on an iterative

basis to the CIP planning group to strengthen and focus the CIP to address the problems and issues which form the focus of the Programme.

1.5. The following sections of this report provide an overview and address the key stages of the ex ante evaluation process, namely:

- In section 2, an overview of the context and summary of our findings
- In section 3, the analysis of previous evaluation results
- In section 4, the validation of regional needs and the SWOT analysis
- In section 5, assessment of the rationale and consistency of the strategy
- In section 6, quantification issues
- In section 7, the analysis of expected impacts and policy justification
- In section 8, the quality of the implementation and monitoring arrangements.

2. OVERVIEW AND SUMMARY

---

a) The preparation of the Programme

- 2.1. The preparation of the Peterborough Urban Programme (PUP) has been led by the Peterborough Regeneration Partnership. The Partnership brings together the key agencies and groups concerned with regeneration in the City, and already has extensive experience in working together to undertake initiatives and programmes in the urban area. In preparing the Programme, the Partnership has drawn on its existing experience, but also sought to draw on existing community based initiatives and national programmes already in place in the target areas. Information from various local sources including local resident opinion surveys, planning for real exercises and traffic studies has also been drawn upon to inform the preparation of the Programme.
- 2.2. The preparation of the Programme document has been undertaken by a Programme Planning group bringing together representatives from the key agencies in the partnership including the City Council, Police, Health and voluntary sector. A number of meetings have also involved Cambridge Policy Consultants as ex ante evaluators, who have given advice to the group on the emerging programme with regard to additional potential sources of information, the structure and presentation of the document.
- 2.3. The work on the programme document has been undertaken by the Peterborough Regeneration Partnership, supported by the East of England Development Agency and the East of England Local Government Conference. Initial drafts were prepared by the CIP planning group and circulated for comment to Cambridge Policy Consultants. Detailed comments were fed back to the planning group, which, together with guidance from UK Government and the EU, were taken into account in preparing a final CIP document. The Peterborough Urban Programme conforms to the URBAN II principles as set out in the relevant Commission communication of April 2000.
- 2.4. The process from the start has had regard to a number of horizontal themes which have helped to inform and shape the final document. These themes are:

- All activity stimulated by the programme should be consistent with the principles of sustainable development, in that they should contribute to a strengthened economy, healthy and prosperous communities and an enhanced environment.
- That the document throughout should identify and address issues of equal opportunities
- That the document throughout should take account of environmental issues. These include the potential impacts of any activities stimulated under the programme on the environmental quality of the area, as well as constraints on the programme imposed by environmental factors.
- The necessity to link up the URBAN programme to other regional, national and European policies and measures. The programme fits in an overall strategy for the wider urban context (promising co-ordination with SRB projects and Sure Start programme), but also for the region as it is linked to the Regional Economic Development Strategy, the draft Regional Planning Guidance for East Anglia, and the City Council's economic development strategy.

b) Factors affecting the preparation of the SPD

- 2.5. The Peterborough Unitary Authority area is one of a number of major urban areas within the East of England Region. The City has experienced considerable growth over the last two decades with substantial commercial, industrial and residential development, which has reinforced its role as a centre for the surrounding area. However, along with other urban areas in the Region, the Authority as a whole suffers from a level of economic and social deprivation. In the case of Peterborough, much of this deprivation is focused on the older inner urban areas surrounding the city centre.
- 2.6. The Peterborough Unitary Authority area is one of a number of major urban areas within the East of England Region. The City has experienced considerable growth over the last two decades with substantial commercial, industrial and residential development, which has reinforced its role as a centre for the surrounding area. However, along with other urban areas in the Region, the Authority as a whole suffers from a level of economic and social deprivation. In the case of Peterborough, much of this deprivation is focused on the older inner urban areas surrounding the city centre.
- 2.7. The local communities most badly affected are concentrated in seven wards. However the wards are not homogeneous, so that some such as Park ward

also include relatively prosperous areas alongside significantly deprived areas. Therefore the area has been defined on the basis of those Enumeration Districts where there are identifiable local communities which exhibit significant degrees of deprivation. This approach therefore focuses on the Programme on the most deprived communities in Peterborough. However, it also limits the availability of specific information in that for many sources, the Ward or Authority level is the smallest area for which nationally collected statistics are available. Therefore, some of the statistics at Ward level used in illustrating the problems to be tackled need to be interpreted bearing in mind that the deprived areas may only form part of, or in the case of Park Ward, a small proportion of the whole Ward.

c) Main conclusions of the ex ante evaluation

- 2.8. The **analysis of issues, strengths, weaknesses and opportunities** set out in the CIP is consistent with the relevant data and the experience of organisations within the different wards. Multiple deprivation and lack of community confidence are the main weaknesses to be addressed. Equal opportunity issues affecting access to work and training are noted, including both those arising from the structure of the local economy and barriers to access disproportionately affecting either gender or other minority groups within the community are also discussed. Environmental issues are addressed by different measures. One improvement that could be included in the programme complement would be to address environmental issues concerning open spaces, in relation to the Local Agenda 21.
- 2.9. The **rationale and consistency of the strategy** has been reviewed against the needs and opportunities identified in the documents, and in the context of national and regional policies and programmes. In terms of the context, key documents include at national level the neighbourhood renewal strategy, and at regional level, the East of England Regional Economic Development Strategy (REDS). Initiatives have been implemented to tackle multi-deprivation in Peterborough, and URBAN II would fit in this overall strategy as a catalyst for enhancing changes that did not reach the scale of change needed to make a real difference in Peterborough. Some of the projects proposed in the framework of URBAN build on existing delivery, those projects needing more support to continue or to take another scale. Other

projects are more innovative and will tend to answer deprivation in creative ways.

- 2.10. **Quantification** of the strategy objectives and indicators has been undertaken. The CIP has identified a range of measures appropriate to the activities which are intended to be stimulated by the implementation of the programme, and resources allocated to each priority have been evaluated in a financial table.
- 2.11. However, strategic and operational targets have not been set which make it difficult to assess the relative importance placed on the priorities other than through financial tables. The **analysis of expected impacts and policy justification** cannot be undertaken until this has been completed.
- 2.12. We have considered **the quality of the implementation and monitoring arrangements** against the European guidance provided for URBAN II . One of the main requirements from the European Commission is dissemination. To realise best practice across the area, exchanging experience and ideas could be considered when appropriate. For example the Urban Management and Sustainability website could be used both to disseminate best practice, to share experience with other URBAN areas, but also to feed a bottom-up line of communication from the URBAN areas to the Commission. The Programme Monitoring Committee is the authority that will ensure that the programme is implemented according to European requirements and to other on-going strategies and programmes in Peterborough. This authority will also give advice about the Action Plans and the way they can be used to deliver the URBAN programme.

3. PREVIOUS EVALUATION RESULTS

- 3.1. Peterborough has benefited from national and regional ESF programmes, but has not been included in any of the area-based Community programmes. It has however enjoyed a measure of success in attracting assistance under the Single Regeneration Budget programmes under round 2 and round 5. These programmes have focused on specific areas of the Authority, including part of the area included in Peterborough Urban Programme. However, apart from an interim evaluation of the SRB Round 2 programme, no specific evaluation evidence is available for the Programme area. The Programme has however been able to draw on the experience gained from a number of local initiatives supported under the SRB or other national programmes.
- 3.2. With regard to **previous evaluations and experience**, the interim evaluation of the SRB2 programme considered that good progress was being made with the programme implementation but that it would be useful to develop more integrated partnership structures. The Programme therefore includes a management structure providing for the close integration of the partners and the local communities through the Programme Management Committee.
- 3.3. The area has benefited from a number of local initiatives including the Planning for Real exercise and the Gladstone Connect initiative involving local people and communities in developing community action plans reflecting the views and aspirations of the local communities. These have provided valuable experience both for local community groups who have been closely involved or led the initiatives and the participating agencies. Other collaborative initiatives under the SRB programmes have developed innovative approaches to specific target groups such as disaffected teenagers with encouraging results. The Peterborough Urban Programme is intended to build on this experience by taking forward such approaches in other parts of the URBAN II area and providing resources for the local community to take action to implement local plans.
- 3.4. The lessons taken from previous experience incorporated into the Peterborough Urban Programme specifically include:

- The need for close integration and co-ordination between the various partners including the local community organisations;
- The key role of local communities in developing Community Action Plans and in the subsequent implementation of those plans; and,
- The need for a holistic approach to the multiple and often interrelated problems affecting the local communities.

4. VALIDATION OF REGIONAL NEEDS AND THE SWOT ANALYSIS

- 4.1. The programme document contains an analysis of the needs and opportunities of the Peterborough URBAN II area. This part of the document has been based on previous experience and on various informative documents that enabled the partners to identify gaps in provision: SRB2 and SRB5, Sure Start, action plan development, community consultation, local survey and consultation.
- 4.2. The document clearly indicates a high level of multiple deprivation in the PUP area. Key factors are the low levels of income, high unemployment, high levels of child poverty, low levels of educational attainment, poor health, high crime rates and fear of crime, and a poor quality environment. The URBAN II area has been a traditional starting point for new arrivals – originally the Pakistani community, increasingly followed by refugees and asylum seekers from central and eastern Europe. This creates an additional dimension to the problem as English is often a second language and local residents are further disadvantaged in the labour market by discrimination. The analysis is presented at ED or Ward level in so far as information is available, and the partnership have made good use of anecdotal and local survey information to further illustrate the range and depth of problems.
- 4.3. In terms of competitiveness and innovation, the area has no major growth sector employers. Employers are also reluctant to locate into the area because of the poor environment, lack of facilities and poor reputation of the area. Data on the level of small and medium sized enterprises is not readily available at the level of the Programme area. Although there is some evidence of the level of interest in entrepreneurial activity within the local community, the lack of suitable premises and support services locally inhibits such activity. More information could be provided on the potential constraints local businesses face – specifically the extent to which the lack of suitable premises are both a problem for local businesses/entrepreneurs and whether the derelict sites might be suitable for re-development into small workspaces.

- 4.4. The levels of employment are relatively low, compounded by low morale amongst those out of labour market, and the difficulties in accessing employment opportunities outside the central core area because of poor transport links and the reputation of the area. Unemployment levels have remained high in the Programme area despite falling within the City as a whole.
- 4.5. Information with regard to the equality between men and women with regard to the labour market opportunities is limited. Data on the differential activity rates between men and women are difficult to obtain at the programme area level. The document notes that female economic activity rates are generally lower than for males, and that past growth in female activity rates has been relatively slow. The situation is compounded by the high proportion of ethnic minorities with differing cultural attitudes to employment. Even so, there is encouraging evidence of individual cases where local support has been able to bring individual women back into the labour market. Gender issues are not only at the centre of special measures targeting at women, but they must be present in other measures of service delivery and infrastructure (transport issues, childcare can affect women ability to train or work). How these issues are to be taken forward will require some further detail on range of initiatives and targeting in the Programme Complement. It would be desirable in the development and implementation of the PUP that the impact of activities is monitored and appraised to assist in creating greater equality between men and women in the labour market.
- 4.6. The environmental characteristics are also set out in section 2. The CIP uses survey data on residents' concerns relating to graffiti, vandalism, and derelict sites. Much of the built environment is in need of maintenance and improvement, while traffic and road safety is also a concern for some areas. The adverse impact of the poor environment on business confidence as well as the quality of life has already been noted. However, quantitative data on the extent of dereliction (and the presence/absence of green space) is absent. At present, the list of indicative measures does not include the development of green space but do include the provision of workspace. Some quantification of the available resources in the URBAN II area would be desirable. The Programme Complement should include some quantification of these issues if it is to include measures which address these problems.

- 4.7. Overall the depth and scope of multiple deprivation affecting the PUP area is clearly demonstrated. The opportunities to build on existing initiatives based in the local community are also highlighted.

5. ASSESSMENT OF THE RATIONALE AND CONSISTENCY OF THE STRATEGY

---

a) Justification of the strategy, axes and priorities

- 5.1. The requirement to establish clear linkages between the issues affecting the Programme area, the overall strategy and the priorities and measures has been emphasised throughout the consultation stages. Such linkages were not always effectively highlighted in early drafts, but the final version of the CIP contains a clear justification of the strategy.
- 5.2. The **rationale and consistency of the strategy** has been reviewed against the issues and opportunities identified in part 2, and in the context of national, regional and local policies and programmes. The main gaps to be addressed in the area are identified as:
- A need to fully integrate partner services to deliver a holistic service to meet total client needs
  - A sense of remoteness of service delivery
  - Insufficient support for business start up and community enterprise activities
  - Lack of community facilities for local people
  - Greater cohesion in providing more support for families
  - Reducing the crime rates
  - Reducing unemployment
  - Developing basic skills
  - Improvements to the environment
  - Lack of affordable workspace for new and fledgling companies
  - Increasing learning opportunities to develop skills and confidence
  - Improving housing to increase the attractiveness of the area.
- 5.3. The **strategy** proposed seeks to address these gaps through a holistic approach which will bring about real opportunities for local people and tackle head on barriers to social inclusion and employability. Emphasis is laid on developing local confidence and capability, with collaborative work with community groups to inform action plans and enhance local participation.

Such an approach builds on existing experience and local practice, and should assist in a sustainable improvement in both economic and social conditions.

5.4. No specific quantified targets are set at the strategic level either for the programme as a whole or for any of the three priorities. While the CIP does state that the three priorities are inter-dependent, it is not possible (other than through reference to the financial tables) to establish the relative importance of the three priorities.

5.5. Nevertheless, this is an ambitious set of objectives and the Programme Complement will need to build on the coherence of the measures proposed and develop ownership among the local community.

b) Consistency between operational and global objectives

5.6. The strategy proposes three interlinked priorities as follow:

1. Encouraging and Delivering Integrated Services
2. Building Community Confidence
3. Supporting Innovation and Enterprise

5.7. The priorities directly arise from the strategy and the gaps identified in current provision and activity, and should provide a platform for effective intervention to achieve the overall strategy. These priorities represent the three main axes to deliver a complex plan designed to tackle multiple deprivation. This strategy enables the partners to consider the URBAN II area with an overall vision: issues cannot be tackled separately. Enhancement of joint working will encourage partners to look at problems in their complexity rather than as singular issues. The programme coherence is secured by this global vision and in the same time by local delivery and community participation that will allow to tailor support to groups of people and to sub-areas concerns.

5.8. A number of indicative measures are included under each priority, together with an indication of the anticipated beneficiaries. Key measures include:

- The establishment of Community Contact Centres in each of the local communities to provide for the co-ordinated delivery of agency services to the individual communities
- An integrated family support initiative providing support for a range of locally based community enterprises and counselling for families
- Initiatives focused on reducing crime and improving security
- Support for specific groups such as young people, older people wishing to acquire skills and parents of young children
- Environmental improvements including action to improve the fabric and maintenance of housing and improving road safety within local communities
- Support for entrepreneurs through a range of support including workspace provision
- Support for confidence building and skills acquisition for individuals
- The development of a Centre for Sustainable Communities to investigate the potential of IT to provide local jobs and trailblaze innovate projects linked to the internet.

5.9. A number of these initiatives are intended to build on the experience and success of pilot schemes already developed in the area or elsewhere. Some measures provide benefits in more than one area. For instance, one measure intends to promote the acquisition of skills by individuals in maintaining their own houses. Apart from contributing to improving the environment, such an activity will provide additional skills for the individual, increasing their confidence and employability as well as contributing to building the capability of the local community. The overall impact of the measures together should have a significant impact in developing the confidence and capability of the local communities to undertake sustainable action to overcome deprivation, as well as providing opportunities for individuals including women and ethnic minorities who might otherwise continue to be disadvantaged. By encouraging additional economic activity by local entrepreneurs, it should provide additional services and employment opportunities for local residents. The overall impact should also have an effect on the perceived reputation of the area amongst potential business investors and employers.

5.10. The measure concerned with the establishment of the Centre for Sustainable Communities is different in character in that it is a free standing establishment which could choose to locate elsewhere, and whose activities

are unlikely to be merely related to the Peterborough Urban Programme area. However, apart from contributing to the regeneration of the local area, its location in the PUP area will have an impact on the perception of the area for other business activity.

c) Coherence with national and Community policies

- 5.11. The rationale and scope of activities set out for each Priority are compatible and consistent with the global objectives identified in the vision and strategic aims of the Programme, and with the European and national policies and programmes which provide the general context for the delivery of the CIP programme.
- 5.12. The relevance of the Programme to Commission guidelines, together with an indication of how the activities impacting on those guidelines, are explicitly identified, especially in the table confronting URBAN II principles to PUP ones. The main national policies related to regeneration, employment and community development are noted, in reference to SRB and Sure Start. Many of the national policies are expressed in practice through regional policies, notably the Regional Economic Development Strategy prepared by the East of England Economic Development Agency. The relationship between the REDS policies and the SPD programme are again specifically identified.

d) Conclusion

- 5.13. The CIP strategy is grounded in the analysis of the issues affecting the Programme area, and the Priorities and measures proposed are consistent with addressing the key needs of the area if economic and social conversion and cohesion is to take place. The programme is also consistent with and takes account of other Commission, national and regional policies which will affect both the strategic aims of the Programme and the impact and outputs of the CIP.

6. QUANTIFICATION ISSUES

---

a) Quantification of objectives

- 6.1. Expenses for URBAN II have been evaluated at priority level: EUR 6,176,797 for priority 1, EUR 11,718,432 for priority 2, and 3,521,880 for priority 3. These figures need to be detailed at measure level in the programme complement document.
- 6.2. Objectives have not been quantified on a regular basis. Some objectives have soft indicators which cannot be quantified directly, but others need more precise targets. Quantified targets at programme and priority level should be provided to show the objectives at measure and priority levels and the financial resources linked to these objectives.
- 6.3. The CIP sets out the expected beneficiaries under each indicative measure including some indicative quantification where appropriate. The latter will be further refined in the Complement document. The successful implementation of the Programme should lead to significant changes from the baseline in respect of:
- Improved education and skill levels leading to improved prospects of employment, particularly for targeted groups such as young people and women
  - Improved economic activity in the area primarily arising from encouraging local entrepreneurial activity and start ups
  - Improved environment primarily through improvements to the fabric of the housing stock, and sustainability gains through reduced energy use
  - Increased security in the community at large through reducing crime levels and improved road safety
  - Increased confidence and capability amongst community organisations to effect change
  - Changed perceptions within the community and outside of the PUP area.

b) Relevance of indicators

- 6.4. The CIP presents a comprehensive analysis of the full range of problems affecting the programme area. For the most part the indicators used are

directly relevant to the issues under consideration and mostly refer to the Wards or EDs contained in the programme area. Information on the small firms and the provision of workspace is limited – but this largely reflects the problems of collating such information across very small areas. The CIP is also has limited quantification of some environmental issues, particular the extent of derelict land and the provision of green space in the programme area both of which should be readily quantifiable.

c) Reliability of quantification and data selection procedures

6.5. The majority of data presented in the CIP has been selected to reflect the problems of the programme area at Ward and ED level. There are severe limitations on the range of data available for such relatively small areas. To some extent, the Partnership have been able to bolster the available data sources with the recent publication of the updated Index of Deprivation (July 2000). This presents a sound analysis of the relative problems facing the eligible area but the Index is itself too broad a measure to demonstrate change (as it wraps measures of more than one aspect into an index) and can only report changes in circumstances in terms of overall 'score' or relative position of the area rather than an actual change in value.

6.6. In future, the CIP may need to rely more on indicators of specific aspects of the problem in the programme area as further updates of the Index may not coincide with the mid-term and final evaluations of the programme. Moreover, there will be a need to demonstrate change in actual values wherever possible. The use of primary school data and traffic accident information do demonstrate that a range of data can be used to characterise the problems of even very small areas.

d) Yardsticks and specific procedures fields which are difficult to quantify

6.7. The Partnership has used other sources of information in the CIP to provide a broader understanding of the range of problems facing the area. Survey evidence has provided greater depth to some issues (for example, fear of crime in the area and local peoples' attitudes to current service delivery). Evaluation evidence of initiatives in the area is limited to a interim evaluation

but this has contributed to the partners' intentions concerning the partnership arrangements in the programme.

7. ANALYSIS OF EXPECTED IMPACTS AND POLICY JUSTIFICATION

---

a) Expected impacts and results related to global objectives

- 7.1. Expected impacts of the programme have not been presented in the CIP. Therefore, at this stage it is not possible to undertake this stage of the ex-ante evaluation.

b) Expected impacts and results related to operational objectives

7.2.

c) Justification of the policy mix and financial resources allocation

7.3.

8. QUALITY OF THE IMPLEMENTATION AND MONITORING ARRANGEMENTS

---

a) Responsibilities and Relationship between the different partners

- 8.1. Responsibilities are clearly defined in the document 'Implementing Provisions'. More detailed procedures will be agreed during the first meeting of the Programme Monitoring Committee (PMC). Scope for evolution and alteration to the procedures set out in the document is left to this group – this may include advice to the Government Office concerning management arrangements and the design of project selection criteria. The PMC will participate to the creation of project working groups to consider and appraise projects and will also design criteria for the selection of Action Plans, the second form of delivery mechanism. Projects selected through competitive bidding rounds will be agreed by the Secretariat, whereas Action Plans will be approved by the appraisal panel.
- 8.2. The detailed criteria to assess the relative desirability of the projects will include:
- Job creation or achievements towards other specified targets
  - Value for money
  - Leverage of extra investment, especially from the private sector
  - The strategic nature of the scheme within the region
  - Synergy with other measures including between ERDF and ESF
  - Demonstration of a positive environmental impact
- 8.3. The detailed arrangements for selection of projects may be developed as part of the programme complement or the initial working of the Programme Monitoring Committee, but at present there are insufficient detailed to judge their relevance.
- 8.4. While not included in the implementing provisions at present, the Peterborough CIP intends to include both partnership and community representatives on the PMC. The CIP also identifies an Executive Management Panel (consisting of Programme Leaders, Measure Leaders –

drawn from local key players, and Relevant co-options) which will appraise and approve individual projects, receive monitoring reports and provide information on programme performance. A key function of this group will be to review good practice across the Priorities. Local Community Forums (LCF, drawn from local residents) will be used as mechanisms for local people to contribute ideas and feedback on their needs and the programme on a quarterly basis. Further community input will be provided by the Peterborough Area Regeneration Consultative Forum which is an annual appraisal of the programme which will consist of one member from each LCF and a representative of each partner. Similar community consultation structures have been employed successfully in the SRB initiative in Peterborough.

- 8.5. To the extent that these additional implementing arrangements can be put in place, we believe they represent a better implementation mechanism, more closely reflecting the community involvement strand of the Peterborough CIP and the URBAN programme than the arrangements set out in the Implementing Provisions.

Priority 1: Encouraging and delivering integrated services

Aim: To improve community access to information and advice through integrated services, by bringing services to the Urban II area.

Objectives: Priority 1 will seek to:

- reduce disparities within the Urban II area;
- improve access to services;
- tailor services to meet need in a holistic manner;
- support the development of new services designed by local people;
- provide an integrated family support service to local residents;
- improve service delivery to hard to reach groups.

Funding: Priority 1

Source of Funding	Contribution (Euro)
Total Euro	6,187,318
Total EU Funds	3,093,659
Total National Funds	3,093,659

Description	Indicators	Impact of URBAN II Programme
The involvement of the local community will be crucial to the successful regeneration of Peterborough's Urban Core. This priority will seek to ensure that local residents are empowered through capacity building measures. The analysis of the current situation reveals that a key feature affecting local people is the perceived remoteness of services ¹⁷ that will help them overcome barriers to inclusion.	To reduce the level of deprivation in the Urban II area	
	To place communities at the centre of local regeneration by increasing capacity for community participation	150 people involved in volunteering working within local community and voluntary groups
The experience of many people from the URBAN II area suggests they are referred from agency to agency when what is needed is a complete solution. Partners will jointly develop	Number of new public buildings created or improved	3 New CCCs created

¹⁷ MORI, Survey of Community Panel (2000), revealed 'remoteness' as one of the principal concerns

Description	Indicators	Impact of URBAN II Programme
<p>services so that they take account of multiplicity of needs rather than offering limited provision. This approach has already been successfully piloted in the Dogsthorpe area and led to greater take up of health, community development, welfare and education services</p> <p>This measure will seek to integrate services such as Children's and Health Care services provided at present by various agencies such as Peterborough City Council, North Peterborough Primary Care Trust, NHS Hospitals Trust and Voluntary Sector organisations. The objective of this priority is to provide an integrated and seamless service. Indicative actions will look at providing mentoring support to young people to give them the opportunity to flourish at school. A further example of an initiative to integrate services is the newly developed joint assessment framework that will ensure that information flows between a range of organisations, rather than any individual being assessed by a number of different agencies. This joined up approach potentially offers a more focussed and integrated approach to services and delivery at a more individual level for local people.</p> <p>An example of an initiative in this measure is the notion of Community Contact Centres (CCCs). The CCCs will bring together a wide range of mainstream services to local people in a manner that suits them, in venues they feel comfortable in and by people they trust. The CCCs will provide a local community focus and outreach function to ensure that hard to reach groups such as asylum seekers and ethnic minority groups are given maximum support take up opportunities. The CCCs builds upon an initiative being led by Peterborough City</p>	<p>Number of internet access points per 1000 inhabitants</p> <p>Number of families in receipt of support/advice</p> <p>Reduction in the number of children looked after by Social Services</p>	<p>Each CCC to support 5,000 people per annum</p> <p>2002 – Establishment of 1st CCC</p> <p>2003 – Establishment of 2nd and 3rd CCCs</p> <p>Support to 250 people needing health advice and family support</p> <p>To reduce the number of looked after children in the Urban area by 10% over the course programme</p>

Description	Indicators	Impact of URBAN II Programme
<p>Council called 'Peterborough Direct'. The scheme seeks to co-ordinate a range of services and provides advice and guidance through a central call centre operation. As a means of expanding this concept at community level the CCCs will combine the services delivered by Peterborough City Council, Cambridgeshire Constabulary, Learning Skills Council – Cambridgeshire, Cambridgeshire Careers Guidance and Peterborough Council for Voluntary Services. Investment from Urban II will principally be revenue support for services, such as the provision of Community Safety advice, Health awareness and careers guidance. Although capital funds will be required to support the conversion of existing facilities in the early years of the project.</p> <p>At present Peterborough has three fledgling CCCs established, Urban II funds will help secure a further three centres across the Urban area.</p>		

PRIORITY 2: Building Community Confidence

Aim: To improve the social and environmental 'feel good' factor within the Urban area

Objectives: Priority 2 will seek to:

- to increase the self confidence, motivation and self reliance of local people;
- Develop community safety initiatives to minimise the fear of crime;
- Promote lifelong learning and raise levels of basic skills amongst local residents

Funding: Priority 2

Source of Funding	Contribution (Euro)
Total Euro	9,265,958
Total EU Funds	4,632,979
Total National Funds	4,632,979

Description	Indicators	Impact of URBAN II Programme
<p>Many people in the URBAN II area suffer from low self esteem, poor motivation and lack of self confidence. A lack of hope in the future is a common symptom amongst local people, especially youngsters, many of whom feel they have always been excluded and little will change. Within this priority a number of initiatives will be undertaken to rejuvenate the urban area and raise the aspirations of the community.</p> <p>This Priority will specifically focus upon raising residents confidence and expectations, through a series of environmental improvements, which will raise local pride in the area and in turn generates greater community spirit. Measures within this Priority will focus attention on implementing physical change in the area and developing initiatives that will make the area a safer place to live and work. Crime is a major issue for residents in the Urban area,</p>	<p>Reduction in Levels of Crime per 10,000 inhabitants</p> <p>Green spaces created or improved</p> <p>Surface of public buildings improved</p> <p>Reduction in number of serious incidents on local roads</p> <p>Number of local residents receiving new skills through lifelong learning initiatives</p>	<p>Reduce fear of crime above the level of regional targets between 2001-2005</p> <p>15% reduction in the number of burglaries per 1000 households</p> <p>5% decrease per annum in total recorded crime per 1000 households</p> <p>37,253 people benefiting from an improved local environment</p> <p>20% reduction in serious incidents on local roads in Urban area.</p>

Description	Indicators	Impact of URBAN II Programme
<p>initiatives will be undertaken to reduce these levels and also reduce fear of crime, which is of particular concern to elderly residents in the area.</p> <p>Under this priority the social and emotional disruption of local people will be addressed by a co-ordinated series of measures including integrating family support initiatives which will seek to promote social and economic cohesion at local and neighbourhood level. The measure will seek to build self esteem and self confidence that will give the Urban area a renewed community spirit, whilst encouraging new networks of individuals and families to investigate opportunities presented by community economic development and wider employment initiatives.</p>	<p>Number of voluntary networks focussed on community issues</p>	<p>8500 learners in the programme period</p> <p>Establishment of 5 community support networks per year</p>

PRIORITY 3: Supporting Innovation and Enterprise

Aim: to encourage the development of an enterprise culture in the Urban area, whilst reducing the level of economic disparity between the Urban area and its hinterland.

Objectives: Priority 3 will seek to:

- Unlock the potential for communities to challenge their exclusion from economic opportunities
- Provide workspace for new companies
- Deliver comprehensive business support provision to new entrepreneurs
- Development of community enterprises
- Making the area attractive to investors

Funding: Priority 3

Source of Funding	Contribution (Euro)
Total Euro	5,128,094
Total EU Funds	2,564,047
Total National Funds	2,564,047
Total Private Funds	40,500

A series of outline measures to support these strategies and priorities have been identified by the partners and these are discussed in more detail in the next section.

Description	Indicators	Impact of Urban II Programme
This priority recognises that disadvantaged people are no less creative than anyone else; the barrier often lies in lack of knowledge about the support available and how to take ideas from conception to completion. Community groups such as Gladstone Connect in the Central area report great interest in self employment, community enterprises and the development of mutual support networks for business start ups. This priority will seek to release the natural creativity of local people by providing relevant support and positive encouragement to	Number of new jobs created	Reduction in long term unemployment to reach national average in the eligible area over the lifetime of the project
	Number of SMEs assisted	Approx. 140 people a year will access the Learning Entrepreneur measure and approximately 50 companies employing 150 people will be assisted

Description	Indicators	Impact of Urban II Programme
community entrepreneurs. Measures will include piloting 'future industries' through the Centre for Sustainable Communications, offering a tailored Enterprise service to new and existing small companies and offering high quality workspace through an Innovation Centre. The Innovation Centre will enable deprived communities to benefit from a new facility of regional significance that will attract more employers to the area and provide new services and employment opportunities in the Urban area.	Number of SME/professions with an internet presence	annually.
	Levels of occupancy within the Innovation centre	150 people a year receiving ICT training at the CSC. The key target groups are the long term unemployed, those in low paid employment, returners to the labour market and individuals from ethnic minority communities.
This priority will develop social capital by providing ways for local people to increase their skills, gain funding for business start ups, gain qualifications, benefit from learning opportunities and increase employment prospects. The <i>Peterborough Urban Programme</i> will complement the Small Business Services' remit to promote enterprise in the target areas so that new social economy businesses are given every prospect of sustainable growth.	Number of new business start ups	Innovation Centre occupation rate of 65% in year 1, rising to 90% by year 3
	Number of people benefiting from vocational training measures	100 unemployed people opting for self employment every year
	Number of community enterprises established	3 new community enterprises developed every year

PRIORITY 4: Technical Assistance

Aim: to ensure effective and publicised delivery of the programme and to meet the requirements for useful evaluations of the programme and to gather relevant baseline data.

Funding: Priority 4

Source of Funding	Contribution (Euro)
Total Euro	1,670,500
Total EU Funds	835,000
Total National Funds	835,000

A series of outline measures to support these strategies and priorities have been identified by the partners and these are discussed in more detail in the next section.

Description	Indicators	Impact of Urban II Programme
This priority will provide for programme management, publicity, research and development to provide base-line data and demonstrate progress and evaluation.	Not applicable	Not applicable

Horizontal Strand: Promoting Environmental Sustainability

Aim: To ensure the URBAN II programmes contributes to the achievement of EU, national and regional environmental sustainability targets.

Objectives: Contribute to regional targets for land use by ensuring that capital investment projects utilise brownfield sites/stock wherever possible

To contribute to national targets for waste management by encouraging all business supported through the URBAN II programme to have and operate a waste management plan

Rationale

1. There are three important reasons for ensuring sustainability principles are embedded in the URBAN II programme:
  - EU policies include sustainability as a key horizontal priority. Specifically, the Structural Funds regulations require plans to include an environmental profile of the area under consideration, and for there to be as a minimum an assessment of its environmental impact.
  - Economies and firms which damage their environment, produce high levels of waste and emissions, and which use large amounts of resources are less competitive and attractive to investment, and more costly than those which try and reduce these effects
  - The environment is, increasingly, being seen as a key provider of economic benefits and employment.
2. The aim of the URBAN II programme remains the generation and retention of employment. The current model of development in the EU at large is one in which increased economic activity also results in increased waste and emissions; and requires the use of more environmental resources. This might best be described as a “business as usual” growth path.
3. However, regional development programmes play an important role in economic structural change. Indeed, there are broad strategic choices which can be made between continuing towards a development path which tries to minimise resource use, or even begins to lay the basis for sustainable development whilst at the same time encouraging economic growth.

4. Description

The Peterborough Urban Programme will seek to

- support innovation that promote the development of sustainable products and processes
- support new enterprises or attracting inward investment that which use few environmental resources
- protect and enhance natural assets and cultural heritage of the area
- to reduce the demand for travel and encourage the use of mass transit, existing infrastructure and the exchange of heat, materials and waste between economic actors

The Strand will be made operational through a number of “process” measures. They are:

- **Project design and management**
- **Tools and techniques**
- **Monitoring and evaluation**

5. Project design and management

Since impacts on the environment are likely to occur at the project level, and the single requirement of carrying out an environmental impact assessment does not in itself guarantee that all environmental or sustainability effects are addressed, it will be imperative that project selection and scoring incorporates environmental and sustainability requirements. The selection and appraisal frameworks will establish a methodology through which projects cannot progress to scoring without having met fundamental objectives relating to the cross-cutting themes. The programme complement will also explore the extent to which differential grant rates will be offered to “reward” projects which deliver direct environmental and sustainability benefits, as opposed to those that are environment-neutral.

6. Tools and techniques

Potential project sponsors will need guidance as to the types of project that will be useful in integrating environmental sustainability with economic development. The proposal is therefore to work with the Region’s Structural Funds Strategy Group to develop an awareness raising and education

programme for project sponsors. This programme, (funded through Technical Assistance and set out in more detail in the Technical Assistance Strategy), would cover:

- the strategies and priorities of the URBAN II programme in respect of sustainable economic development
- tools and techniques; such as integrated economic environment SWOT; development path analysis; and self-evaluation of environmental criteria;
- examples of best practice;
- sharing understanding of the project selection criteria.

Technical Assistance may be used to part fund this activity, with possible outputs being

- a shared code of practice
- evaluation methodology
- improvements in the collection of baseline data.

7. Monitoring and Evaluation

It is a requirement of the Regulations that environment authorities are represented on the PMC. The PMC will review:

- the baseline state of the environmental and natural resources in the URBAN II area
- the relevance of indicators and their measurability and collectibility
- the monitoring of any causal relationships between the programme and the baseline
- positive opportunities for using the URBAN II programme to influence the economic development growth path
- demonstration projects and opportunities to promote the region as a model of sustainable practice.

8. Funding of Horizontal Strand

While there is no separate financial allocation for this Strand, the expectation is that around 10% of each of the three priorities will be attributable after monitoring to activities which have a beneficial impact on the physical environment in the Urban II area.

Horizontal Strand: Mainstreaming Equal Opportunities

Aim: To ensure the URBAN II programme contributes to the full integration of women and men in the labour market.

Objectives: to increase female economic activity rates in Peterborough Urban Area
to provide new economic opportunities to young people within the Urban Area
to support existing Joint Welfare to Work priorities on disability and gender issues

Rationale

1. Gender mainstreaming first appeared as a strategy after the UN Third World Conference on Women in Nairobi in 1985. Since that time the EU has attempted to develop this concept. The Fourth Community Action Programme for Women and Men proposed that “methods aimed at integrating an equal opportunities dimension into all policies and activities” should be developed and promoted by Member States. In 1995, the Commission set up a Commissioners’ Group on equal opportunities for women and men under the auspices of the President. The primary function of this group has been to ensure that equal opportunities policies are built into all Community activities in a “coherent and systematic way” as outlined in the Communication on Mainstreaming, which followed in 1996 (COM 96 650 final 1996: 12).
2. The Communication laid down that equal opportunities must become a horizontal policy objective, which should intersect all other policies – an approach known as mainstreaming. The EC advises

A dual and complementary approach is needed. On the one side, the systematic application of gender impact analysis and its continuous monitoring and evaluation in all Community policies and activities. On the other side the continuous and when feasible strengthening of specific positive action measures which are currently being applied.
3. The Council of Europe’s specialists on mainstreaming define this newest approach to gender equality as follows:

Gender Mainstreaming is the (re)organisation, improvement, development and evaluation of policy processes, so that a gender equality perspective is incorporated in all policies at all levels and at all stages, by the actors normally involved in policy making.
4. Mainstreaming is different, though, from previous approaches to equal opportunities in a number of ways. Past actions have been limited to the implementation of specific measures in favour of women. These assume that the constraints to equality between women and men can be solved primarily by women alone – by giving them the skills, experience and support that enable them to participate equally in social and economic life.

However, the disparities that continue to exist between women and men in terms of employment opportunities, pay and conditions, participation in decision making, share of domestic and family responsibilities, are due not only to weaknesses in the qualifications, experiences and situation of (certain groups of) women, but also to structural inequalities in the organisation of working and family life, brought about as a result of conscious and unconscious biases in public and private policies.

5. Description

Mainstreaming involves the use of vertical measures for specific projects on gender equality, and a horizontal approach specifically integrating equality objectives into all general policies and actions. This means that an equality perspective must be brought to bear on all programmes and at all stages: from strategy development to marketing and information provision; from project application, appraisal and selection through to monitoring and evaluation. Mainstreaming also encapsulates the notion of positive action – specific interventions designed to counteract the effects of past discrimination and to help eliminate sex-stereotyping.

This dual strategy means that projects coming forward through the Priorities and Measures structure will all be assessed on the extent to which they deliver positive gender benefits and will require monitoring records that allow for the collection of gender-disaggregated statistics

However, this Priority will also be made operational through three “process” measures. They are

- **Project design and management**
- **Tools and techniques**
- **Monitoring and evaluation**

6. Programme Management

This measure will examine some of institutional and administrative options that can usefully support a mainstreaming strategy. It will include:

- Collecting and monitoring appropriate statistics and indicators about women and men to demonstrate actions and outcomes
- Assessing the objectives and priorities of programmes to ensure that they benefit both women and men
- Examining the process of decision-making, implementation and evaluation so that marginalised interests can be represented

- Ensuring there is “equality know-how” in partner organisations, so that a lack of expertise does not undermine the implementation of mainstreaming equality at all levels and stages in the programme
- Moving to a situation where baseline data can be routinely disaggregated
- Drawing in new partnership structures currently excluded from participation
- Ensuring women can take on an enhanced role as change agents and development actors.

8. Tools and Techniques

Often gender issues are not recognised in everyday policies. Partners will be better able to support initiatives if they have the appropriate tools, techniques and training. Using Technical Assistance, detailed information and support on equal opportunities will be developed for project sponsors and managers. Activities to be supported will include:

- best practice guidance
- advice on gender proofing
- toolkits for gender impact assessments
- seminar and workshop programmes
- the development of checklists to validate different stages of the process.
- the provision of sex-disaggregated statistics, and the development of better datasets
- training for committee and working group members
- a code of practice for committees and a statement of targets to be reached in terms of gender balance

9. Monitoring and Evaluation

As is clear from the proposed URBAN II programme, policies and projects are not always directly targeted at specific groups, which can make evaluation difficult and complex. Importantly, those general measures which are not specifically targeted at women or other groups will require evaluation in terms of predicted impact, because some measures may indirectly affect the position of women, either working positively to eliminate imbalances, or negatively aggravating existing imbalances. This measure will be about ensuring

- monitoring systems include continuous data collection disaggregated by gender and ethnicity
- the explicit equal opportunities targets identified in the programme are being tracked
- monitoring systems are capable of assessing progress towards agreed equal opportunities targets

- appropriate equal opportunities tools have been developed to monitor and evaluate progress towards equal opportunities targets
- women and men's situation at work has been improved through individual measures

10. Funding of Horizontal Strand

While there is no separate financial allocation for this Strand, the expectation is that around 10% of each of the three Priorities will be attributable after monitoring to activities which have a beneficial impact on the gender position in the URBAN II area

Horizontal Strand: The Information Society

Aim: To ensure the URBAN II programme contributes to the achievement e-Europe targets for a dynamic and competitive economy.

Objectives: To increase the numbers of businesses trading on-line by 20%
To support 500 business starts in new technology- related areas
To widen participation rates in ICT by local residents by 20%

Rationale

1. There is a lack of capacity for introducing coherent and co-ordinated actions to widen participation within the Information Society, suggesting that a radical approach will be required if we are to achieve the aims for the URBAN II area. Similarly, the Regional Economic Strategy's ambitions for higher business birth and survival rates, improved development and application of education, learning and skills and improved quality of life throughout communities are unlikely to be realised without a concerted effort to address these issues. Developing a co-ordinated approach to Information Society activity is also vital if the URBAN II area is to achieve real synergy in key "mainstream" areas including economic development, social inclusion, and education.
2. Technical Paper 2 *Information Society and Regional Development: ERDF Interventions 2000-2006 – Criteria for Programme Assessment* sets out the role the Commission expects the Structural Funds to play in promoting the information society. The paper states that the precise combination of measures which make up the regional investment plan can only be the result of a broad-based discussion at regional level with user participation, and goes on to say that such a strategic approach is a pre-condition for ensuring that specific measures are appropriate to the regional socio-economic structure.
3. The primary aim of this Priority is to introduce a more coherent approach to investment in the Information Society, or information and communication technology activities. The past two decades have seen a significant investment of public funds into a wide range of innovation and technology projects. However, like many of the "less favoured" regions of Europe, the take up of technology by businesses and the level of IT skills within the community have continued to fall way behind that of more developed regions.
4. Previous approaches to ICT support have lacked coherence and any common principles for action, with funds often being secured and allocated in a piecemeal fashion. The development of more effective institutional arrangements for the allocation of public funds will ensure that the area realises the economic, social and environmental benefits made possible by the Information Society.

5. A new approach is also proposed for monitoring and evaluating ICT projects. It is vital that effective arrangements are put in place to identify sensible and measurable objectives and targets for projects, and for the monitoring and evaluation of project activities. The increased coherence, clearer focus, enhanced private sector funding and improved programme measurement will radically improve the impact of the programme.

6. Description

The Strand will be embedded in the programme in a number of ways.

- contribute to the development of the region's Information Society Strategy
- develop increased awareness of Information Society issues
- commission proposals for specific activity
- provide expert services at project development and pre-selection stage
- Develop and maintain a comprehensive database of Information Society activity within the region covering all aspects of projects activity, technologies employed, sectors and functions, target audiences, geographies covered, budgets employed, outcomes desired
- Introduce and co-ordinate independent project evaluation activity

The Strand will also be made operational, however, through two "process" measures. They are:

- **Outcomes and Indicators**
- **Support to Programme Sponsors and Managers**

7. Outcomes and Indicators

The key to assessing the real benefits that accrue from this Priority will be the identification of key performance indicators and the systematic measurement of progress towards targets. The Regional Economic Strategy includes a range of Regional Competitiveness Indicators for a world class region, and proposes primary and secondary indicators for measuring progress against each strategic objective. URBAN II will contribute to the development and achievement of the final RES targets.

8. Support to Programme Sponsors and Managers

Access to the ICT database would reduce the potential for project duplication and overlap, and would enable sponsors and managers to develop an overview of existing activities and current performance. Access to detailed and impartial project evaluation would inform future developments and investments.

9. Funding of Horizontal Strand

While there is no separate financial allocation for this Strand, the expectation is that around 10% of each of the three priorities will be attributable after monitoring to activities which have a beneficial impact on the gender position in the URBAN II area.

Horizontal Strand: Achieving Integration in the labour market

Aim: To ensure the URBAN 2 programme contributes to the full integration of people from disadvantaged groups into the labour market.

Objectives: To reduce the gap in activity rates between the general population and people from disadvantaged groups

Rationale

European Employment Strategy – The European Context

1. Following the adoption of the Amsterdam Treaty, which introduced a new title on employment, the four main pillars on which the new European Employment Strategy should be built were agreed at the Luxembourg Jobs Summit in November 1997. Of these, the fourth focused on *Equal Opportunities*. In addition to endeavouring to close the *gender gap*, there was recognition of the need to integrate other groups discriminated against in economic and social life. The fourth pillar signalled “a move also towards a wider implementation in the employment field of the important new anti-discrimination clause of the Amsterdam Treaty, under which the Council may take:

“...appropriate action to combat discrimination based on sex, racial or ethnic origin, religion and belief, disability, age or sexual orientation” (Article 13) (Source: *European Commission Website: EES 4 Pillars*)
2. In keeping with the Amsterdam Treaty’s anti-discrimination clause, the URBAN Programme will tackle inequality by ensuring that no person or groups of persons using URBAN provision, applying for a job with URBAN, or being employed by the Programme, will be treated less favourably than any other person or group of persons because of their race, colour, ethnic or national origin or because of their religion, political views or membership, gender, age, marital status, disability, trade union membership, or whether lesbian or gay either by direct or indirect discrimination.
3. In line with priorities set out in the URBAN criteria, para 11 – indent 5, a priority within the Peterborough Urban Programme will be tackling the employment and other disadvantages encountered by the ethnic minority community.
4. Peterborough City Council, as Lead Partner for the Urban Programme, has a published Equal Opportunities Policy. All Council services are obliged to adopt the policy and take equality issues into account. Equality standards will therefore form an integral part of, and be built into, service and delivery plans, rather than be an addition to them. All other Partners of the Urban Programme also have recognised and established Equal Opportunities Policies and are committed to implementing these in all their activities.

5. Within the Council's revised Equal Opportunities Policy, the following actions are proposed:

- Staff will be recruited via a system of fair recruitment and selection and beneficiaries from under-represented groups will be encouraged to participate in provision via targeted promotion. Recruitment methods will cover the requirements of the Disability Discrimination Act, the Race Relations Act, the Sex Discrimination Act, Human Rights Act, and other relevant legislation.
- The ensure the Policy is operating effectively, records of employee and beneficiary racial origins, gender and disability will be monitored.
- The Equal Opportunities Policy will be an important part of all induction training for new staff.
- All staff will receive information and training on the Policy and will be aware of how it affects their work practices.
- Positive working relationships with excluded/disadvantaged sections of the community will be developed to identify barriers to participating in the project.
- The baseline position in relation to equality of opportunity will be established, service equality standards set and performance monitored in key areas against these standards e.g. profile of beneficiaries recruited.
- Ongoing monitoring and regular analysis will provide the basis for appropriate action to eliminate unlawful direct and indirect discrimination and promote equality of opportunity.
- Information, including beneficiary recruitment information, will be provided in a range of formats on request and their availability will be publicised e.g. braille, large type, community languages.
- The communication needs/information format requirements of service users will be identified and systems set up to meet these needs.
- A complaints procedure will operate in relation to equality of opportunity and will monitor how complaints are handled.
- All buildings services are delivered from will comply with the requirements of the Disability Discrimination Act.

Where practical and appropriate, it is intended that the adoption of these actions will be promoted with Partners involved in the delivery of the URBAN Programme.

6. Funding of Horizontal Strand

Whilst there is no separate financial allocation for this Strand, the expectation is that around 10% of each of the three priorities will be attributable after monitoring to activities which have a beneficial impact on the diversity position in the Urban II area.

9 OUTLINE OF INDICATIVE MEASURES

This section gives **indicative** information about the **main** measures to be implemented by the Peterborough Urban Programme. Measures have been allocated to relevant priorities through consultation with partners and collective agreement has been reached on the most appropriate fit for each measure. Each of these measures will be fully developed in the Programme Complement.

PRIORITY 1: Encouraging and delivering integrated services

Title	Description
Measure 1.1: Community Innovation and Service Integration	<p>Aim: This measure seeks to ensure that local residents are empowered through capacity building measures so that they are able to mainstream service provision. Innovative ways of engaging with excluded communities will be developed so that the programme encourages a contribution from those people who do not traditionally contribute to community regeneration.</p> <p>Indicative actions will look at providing mentoring support to young people to give them the opportunity to flourish at school. The programme will also build upon the newly developed joint assessment framework that will ensure that information flows between organisations, rather than the current practice of all agencies assessing an individual. This joined up approach potentially offers a more focussed and delivery at an individual level for local people and more seamless service delivery.</p> <p>A key element of this measure will be the Community Contact Centres (CCCs) To engage with the communities, an innovative network of CCCs to provide integrated, community based delivery that meets client needs. The concept for CCCs ties into the Peterborough Direct Initiative which seeks to integrate services through a call centre operation. CCCs will seek to build upon this approach by taking services into the community in a way that targets hard to reach groups and ensure that all sections of the community have the ability to utilise services. 3 additional CCCs will be established to complement the existing CCCs in East and Dogsthorpe wards. They will offer a tailored mix of services depending on community demand, level of inter agency working, level of community capacity and availability of space. Each CCC will:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Offer information, advice, guidance, training and signposting to strengthen joint working at 'grass roots' level, • Integrated service delivery by key agencies <p>Create a sense of community identity and ownership and respond directly to community needs by placing service provision 'on the ground'.</p>

PRIORITY 1: Encouraging and delivering integrated services

Title	Description
Measure 1.2 Family Support Initiative	<p>Aim: The measure will promote social and economic cohesion at neighbourhood level. Operating from the CCCs, the project will combine information provision, advice and counselling for families.</p> <p>The emphasis of this measure will be to reach families and establish networks of individuals with common interests or issues. The Family support initiative will provide support to families through the provision of a combination of drop-in sessions, open and accessible for all the community and closed groups for particular issues. Projects will be run and managed by locally based organisations, firmly rooted within the community. The initiative will concentrate on drawing communities together through common interests or concerns, such as community safety or environmental concerns. The networks will seek to provide a community response and views to the statutory agencies, who will be required to respond directly to the individual networks with an outline of the action to be taken and timescales. The partners envisage that a number of key new initiatives will be developed via these networks and grown to cover a wider geographic area.</p>

PRIORITY 2: Building Community Confidence

Title	Description
Measure 2.1 A Safer Environment	<p>This measure will work with local people and agencies to improve community safety, tackle repeat victimisation, improve security and design and implement physical improvements which will improve the quality of life within the Urban area. Indicative actions within the project will seek to improve community safety and environmental infrastructure by:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Establishing effective local partnerships, • Defining the key problems by means of localised crime audits, • Implement a programme of change, • Assessing and disseminating achievements. <p>Actions to improve community safety in the Urban area will focus upon vandalism and graffiti, reducing vehicle and household crime.</p> <p>To complement the community safety initiatives, the Urban areas also need to have a number of improvements improve the safety of the area. Indicative actions in East and Central wards will include a series of initiatives to ensure better traffic management in urban residential areas, to ensure social and economic inclusion this measure will seek to develop initiatives that will improve public transport and access within the Urban area. Where the programme undertakes traffic management initiatives, partners will seek to ensure that energy consumption is minimised and where possible, encourage additional public transport routes.</p>
Measure 2.2 Social Development and Learning	<p>This measure will seek to provide learning opportunities to young people who have not accessed education or training since leaving school. Elements within the scheme will seek to raise trust and confidence amongst young people, develop self-awareness, develop self-confidence and esteem, improve awareness of values and standards and improve self-motivation through a package of measures that will encourage local young people to fulfil their potential. Indicative actions within this measure include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Co-ordinate and develop opportunities for parental education • Ensure that all learners receive advice and guidance on learning progression routes • Assist parents in their role as first educators of their children through joint learning opportunities • Target specific learning needs identified through consultation with residents in the Urban area, including parenting skills, confidence building, and preparation for education and English for speakers of other languages.

PRIORITY 3: Supporting Innovation And Enterprise

Title	Description
Measure 3.1 Enterprise Services	<p>The Enterprise Service measure will include information, advice and guidance, grants loans, enterprise rehearsal schemes, entrepreneurship training and peer level mutual support networks. Indicative actions include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provision of a tailored mix of innovative support for clients wanting to start their own business • Development of entrepreneur networks for clients to discuss and refine their ideas • on going mentoring to help businesses seize their growth potential. • Provide entrepreneurship training for unemployed innovators and fledgling companies <p>To support the development of businesses, high quality, affordable workspace units with full support to enable local ideas to flourish and local companies to grow. Partners are convinced through ongoing dialogue with people in the URBAN II area that an innovation centre would boost the competitiveness and reputation of the area. The Innovation Centre will:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provide managed workspace with easy entry and exit terms, shared services and common ICT networks • Offer high quality advisors and services for new and existing small firms <p>Provide an after care service to help companies relocate to the URBAN II area.</p>
Measure 3.2 Learning Entrepreneurs	<p>The measure will establish employment initiatives linked to improved local services that will support residents during this regeneration process and beyond. This aspect of the programme will extend the role of community based informal learning in the stimulation of economic regeneration. The emphasis will be on the potential that exists within all individuals to discover and develop new skills given the right learning opportunity and support.</p> <p>A Centre for Sustainable Communities (CSC) will be established in the area. It will investigate the potential of ICT to create sustainable local jobs and 'trailblaze' innovative projects to benefit from the Internet. It will explore the potential of teleconferencing and teleworking as sustainable substitutes for transport and address how to overcome the 'digital divide' between communities that are IT literate and those that are not. The CSC will thereby identify and promote ICT best practice and provide support and consultancy services to enable local people to exploit ICT.</p> <p>Through this measure, partners will explore the potential of establishing 'e-fulfilment' centres through Post Offices as distribution points for Internet based deliveries from local companies. This would help provide those people with limited access to these opportunities.</p>

PRIORITY 4: Technical Assistance

Title	Description
Measure 4.1 Programme Administration	Activities: In accordance with rule 11.2.5 of Commission Regulation (EC) No. 1685/2000, the ERDF contribution to this measure shall not exceed 5% of the total ERDF contribution to the programme. <ul style="list-style-type: none"> • Preparation • Selection • Appraisal and monitoring of the assistance and operations • Committee meetings • Audits and spot-checks
Measure 4.2 Research, Evaluation and Publicity	Activities: <ul style="list-style-type: none"> • Studies • Seminars • Information actions • Evaluation